LIMONARIUL

SAU

LIVADA DUHOVNICEASCĂ

REÎNTREGIREA

IOAN MOSHU

LIMONARIUL

SAU

LIVADA DUHOVNICEASCĂ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MOSHU, IOAN
Limonariul sau Livada duhovnicească / Ioan Moshu –
Alba Iulia: Reîntregirea, 2014
ISBN 978-606-509-258-7
2

Editura Reîntregirea,
Arhiepiscopia Ortodoxă a Alba Iuliei
Str. Mihai Viteazul, Nr. 16, Alba Iulia, România
Tel: 025881l690 (secretariat), int. 118 (editură)
www.reintregirea.ro
Comenzi carte: 0258/810373 sau pe www.reintregirea.ro

IOAN MOSHU

LIMONARIUL

SAU

LIVADA DUHOVNICEASCĂ

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU,
Arhiepiscop al Alba Iuliei

Editura
REÎNTREGIREA
Alba Iulia, 2014

CUVÂNT ÎNAINTE

În secolul al IV-lea, creștinismul a intrat într-o etapă nouă. Este perioada în care cei câțiva pustnici din vremurile mai vechi au fost urmați ca modele de alte câteva mii de pustnici. Ei au dorit să se depărteze de lume și de zgomotul mulțimii și să viețuiască în pustie ca într-un port liniștit. Aici au luptat pentru stăpânirea poftelor, printr-o priveghere neîntreruptă și o voință de fier. Viața monahală este una dintre formele autentice ale ascezei creștine. Monahismul este o cale evanghelică spre împărăție, este urmarea lui Hristos, ca ucenicie, prin purtarea crucii și prin renunțarea la lumea căzută a păcatului. După Sfântul Teodor Studitul, „monahii formează o comunitate eshatologică ce realizează mai deplin și mai desăvârșit ceea ce ar trebui să fie întreaga Biserică".

Despre frumusețea vieții monahale ne vorbește Cuviosul Ioan Moschus, mare scriitor duhovnicesc, numit și Eukratas (Cumpătatul), datorită vieții lui deosebite. Acesta s-a născut în anul 550 în Damasc. El viețuiește în vestitele mănăstiri din pustia Iudeii: Mănăstirea „Sfântul Teodosie" și Mănăstirea „Sfântul Sava", unde se dedică practicii și nevoințelor ascetice. Dornic de a cunoaște cât mai bine experiențele duhovnicești ale altor monahi, el merge însoțit de prietenul său, Sofronie, să viziteze centrele monahale din Sinai și Egipt. După invazia perșilor, pleacă mai întâi în Antiohia și de acolo la Alexandria, în compania aceluiași prieten, Sofronie, care va deveni patriarh al Ierusalimului. Din Alexandria va vizita ulterior toate mănăstirile egiptene până la Oaza, reușind să cunoască foarte bine viața virtuoasă a monahilor anahoreți și chinoviali.

Cucerirea Ierusalimului de către perși, în anul 614, îl determină pe Ioan Moschus să plece la Roma. În timpul șederii sale acolo, compune opera sa principală *Livada duhovnicească* sau *Limonariul*, una dintre cele mai populare lucrări în cercurile monahale și nu numai. Fericitul Ioan se stinge din viață la Roma, în anul 619, după ce își exprimă ultima dorință de a fi înmormântat la Mănăstirea Sinai, unde stătuse zece ani. Monahul Sofronie, dimpreună cu alți zece ucenici, s-au îmbarcat, luând cu ei spre Palestina trupul neînsuflețit al lui Ioan. Ajungând la Ascalon, ei primesc vestea că Sinaiul a fost cucerit de către arabi, motiv pentru care se îndreaptă spre Ierusalim și îl înmormântează în cimitirul mănăstirii sale de metanie, Mănăstirea „Sfântul Teodosie".

Opera sa cea mai importantă, *Livada duhovnicească* sau *Limonariul*, numită și Noul Paradis, cuprinde peste 300 de întâmplări, minuni, povestiri și sentințe, adunate de către el în timpul peregrinărilor sale pe la diferite mănăstiri pe care le-a vizitat. Relatările deosebite cuprinse în *Limonariu* evidențiază, într-un mod nuanțat și delicat, viețile, virtuțile și înțelepciunea unor oameni îmbunătățiți, dedicați trăirii duhovnicești. Cronologic, relatările sale merg până în timpul împăratului bizantin Heraclie (610-641). Găsim aici istorisiri

simple, dialogate, într-o curată limbă populară, alcătuite într-un stil ușor, nesavant, drept pentru care este și astăzi una dintre cele mai gustate scrieri ale monahismului ortodox. Rafinamentul descrierilor și căldura povestirilor fac această lucrare deosebit de accesibilă și atrăgătoare, zidind sufletele creștinilor prin „cuvântul adevărului" (cf. Efes. 1, 13).

Limonariul se aseamănă, în bună măsură, cu *Historia Lausiaca* a lui Paladiu de Helenopolis, prin amestecul de mari isprăvi ascetice sau de evlavie, alăturate întâmplărilor minunate și vorbelor de duh care înconjurau lumea monahală din vremea aceea. De-a lungul timpului, *Livada duhovnicească* a fost supusă unor redactări și remanieri succesive, după cum ne putem da seama din diferitele manuscrise, păstrate până astăzi. Patriarhul Constantinopolului, Fotie († 895), susținea că știe manuscrise care conțineau peste 300 de povestiri. Edițiile de azi cuprind 218 capitole; nu este vorba aici de biografii complete. În Biserica noastră, *Limonariul* a circulat atât în greacă, cât și în slavonă. Dovadă a popularității de care s-a bucurat această lucrare este și faptul că numai în Biblioteca Academiei Române au fost descoperite 25 de manuscrise, desigur unele incomplete.

Cuviosul Ioan Moschus a fost unul dintre cei mai mari peregrini ai epocii sale. El a scris ceea ce a văzut și a auzit, dar și ceea ce a aflat de la martori vrednici de crezare. Din paginile cărții ne dăm seama că scriitorul duhovnicesc a fost un observator excelent al evenimentelor și un bun îndrumător. El a reținut aspecte ale controverselor monofizite, fiind, în același timp, destoinic apărător al ortodoxiei calcedoniene și adversar al monotelismului. Important este că fiecare povestire lasă în urma ei o învățătură, un înțeles subtil pentru acele vremuri. Noi nu putem pune la îndoială spusele sale, fiindcă el a văzut personal, a auzit, s-a convins despre cele relatate. Suntem profund impresionați de acele descrieri de vieți eroice, duse în smerenie, sărăcie, rugăciune, milostenie și dragoste. Astfel de virtuți asigură liniștea și pacea monahului anahoret și chinovial.

Citind această carte, creștinul învață cât de importantă este purificarea de patimile înrobitoare prin sădirea și dezvoltarea virtuților morale. Totodată, el este încredințat despre prezența lui Hristos în Biserică și în lume, dar și despre rolul ființelor îngerești și al sfinților în iconomia mântuirii. Creștinul se mai convinge și despre lucrarea lui Dumnezeu exercitată prin instrumentele sale consacrate, episcopi și preoți, acești „iconomi ai tainelor lui Dumnezeu" (I Cor. 4, 1). *Limonariul* îi încurajează pe păcătoși să se pocăiască, pentru că Dumnezeul nostru, Care vrea să locuiască în inimile oamenilor, poate „și din pietre să-i ridice fii lui Avraam" (Lc. 3, 8) și poată să facă „din păgâni mucenici", cum zice o cântare liturgică. Lectura acestei cărți ajută la educarea sau îmbunătățirea vieții creștinului care, cu ușurință, învață de la atleții lui Hristos stilul vieții lor cerești. Precum afirmă Arhimandritul Emilianos Timiadis, „monahii sunt lumini și sursă de mântuire pentru lumea întreagă,

modele de virtute, indicatoare ale căii progresului duhovnicesc, purtători de oxigen, factori de sănătate spirituală".

Aveau dreptate cei din vechime când ziceau că exemplele pozitive înrâuresc (*Exempla trahunt*). Pilda oferită de către personajele descrise este cu adevărat edificatoare. Noi suntem îndemnați să urmăm râvna și viața desăvârșită a oamenilor vestiți, a acestor vase alese, pline de har și înțelepciune. De la ei învățăm să murim în fiecare zi pentru Hristos, renunțând la cele trupești și pământești, cu gândul la bogăția dumnezeiască pe care o dăruiește Tatăl ceresc slujitorilor Săi devotați. Pe bună dreptate îndeamnă Sfântul Antonie cel Mare: „Să ne ostenim puțin, ca să moștenim în veci!". Lumea are nevoie astăzi de exemple care să ofere autenticitatea vieții creștine, modul de viață evanghelic. Cu siguranță, citind *Limonariul*, ne vom convinge că monahismul nu este altceva decât expresia sublimă a vieții morale și spirituale a Bisericii, este creștinismul în toată splendoarea și frumusețea sa.

† IRINEU,

Arhiepiscop al Alba Iuliei

STUDIU INTRODUCTIV

În anul 356, după ce se reîntorsese din Apus, unde fusese surghiunit într-unul dintre exilurile sale, Sfântul Atanasie al Alexandriei trimitea călugărilor care-i stătuseră acolo într-ajutor cunoscuta sa scriere, „Viața Sfântului Antonie", spunându-le, între altele, și aceste cuvinte: „Bună întrecere ați început cu monahii din Egipt, hotărându-vă, fie să ajungeți deopotrivă cu ei, fie să vă ridicați mai presus decât ei prin nevoința voastră întru virtute acum de când aveți și voi sălașuri pentru viețuire singuratică... Știu că doriți și voi să vă descriu strădaniile Sfântului Antonie, de care desigur că vă veți minuna mult, și că vreți să urmați și voi acele nevoințe pentru că felul lui de viețuire este cea mai puternică pildă".

Și, într-adevăr, nu se cunoaște în toată creștinătatea altă carte care să-i poată sta alături, mai ales când ne gândim la primele începuturi de viață călugărească.

Iată, numai la câțiva ani după ce a ajuns ea în Nordul Italiei, la Milano, această carte a provocat mari frământări între cei care au ajuns s-o cunoască. E destul să amintim de procesul de convertire la creștinism a viitorului mare cugetător, Fericitul Augustin, pentru care se vede că n-au fost de ajuns lacrimile de mulți ani ale mamei, nici cei doi ani de predici și de meditații ale Sfântului Ambrozie, ci au mai fost necesare și lectura intensă a Sfintei Scripturi ca și apropierea unor prieteni (Pontician) și tocmai descrierea „Vieții Sfântului Antonie". Însuși Fericitul Augustin mărturisește: „La vizita ce mi-a fost făcut, acest prieten a zărit pe masa mea scrierile Sfântului Pavel, de care, surâzând cu înțelegere, s-a mirat... După ce i-am spus că din scrierile acestui apostol eu citesc

cu cea mai mare plăcere, între noi s-a pornit o vie discuție în urma descrierii amănuntelor cuprinse în *Viața* acelui mare călugăr egiptean, al cărui nume a ajuns atât de drag creștinilor. Stăteam înmărmuriți și eu și prietenul meu în fața minunilor istorisite în acea carte și nu ne puteam mira destul de astfel de întâmplări proaspete și surprinzătoare".

În amândouă aceste situații, la Alexandria și Milano, cititorul încearcă un sentiment de mirare, de uimire, de surpriză. Istorioarele și experiențele duhovnicești cuprinse în scrierea pe care o publicăm aici ne uimesc și ele, impresionându-ne desigur într-o măsură mai puternică, cu atât mai surprinzătoare și mai ieșite din obișnuința zilei, cu cât ținta morală a idealurilor netrecătoare întrece bucuriile și plăcerile de o clipă. Încă de la început, ni se atrage atenția că în această „*Livadă duhovnicească*" cititorul va găsi în loc de flori, „zugrăvite virtuțile sfinților bărbați trăitori în timpurile noastre (între anii 550-620) și răsădiți lângă izvoarele apelor: fiecare dintre ei este împodobit în frumusețe și în bunăcuviință cu felurite virtuți. Din viața acestor bărbați am cules cele mai frumoase flori".

În multe dintre cele 218 capitole ale acestei cărți întâlnești adeseori cuvinte de felul acestora: „M-am minunat de ceea ce am văzut, și am slăvit pe Dumnezeu" (capitolele 19, 28, 36, 55, 58, 76, 83, 89 etc.); „M-am folosit mult din ceea ce am auzit (capitolul 72); „Eu însumi am scris această notiță ca și altora să le fie de folos" (capitolele 32, 72, 73), „Ne-am dus la avva Ioan ca să ne zidim sufletește" (capitolul 184).

În dorința de a argumenta cât mai temeinic adevărul cuprins în istorioarele și relatările unor fapte reale (ca și unele legendare), autorii acestei cărți aduc tot felul de date și liste de nume, de localități, de distanțe cronologice și geografice, Totuși, parcă se resimte și aici constatarea unuia dintre contemporani, Leonțiu de Neapole, care combătea părerea că „din pricina păcătoșeniei mai mari, oamenii de acum n-ar mai putea săvârși fapte minunate, așa cum făceau înaintașii lor". În realitate, personajele înregistrate în călătoriile descrise de către Ioan Moshu și Sofronie „Cărturarul" sunt figuri vii, multe dintre ele adevărate încorporări realiste ale virtuților pe care le-au slujit. Iată, de pildă, viața plină de virtuți a unor intelectuali laici, care se pot lua la întrecere cu schimnicii (capitolele 154, 171, 172) și, tot așa, admirația pe care o provoacă valoarea unor fapte de milostenie, care depășesc tot ceea ce înseamnă viață pământească (capitolele 185 și 195). Ce să mai spunem despre felul minunat în care e răsplătită fidelitatea conjugală (capitolele 185, 195), ori cazuri de generozitate deosebită (capitolele 200, 201)?

Dar câte astfel de virtuți nu putem desprinde din această „Livadă duhovnicească"? Faptul că atâția călugări, dar și atâția laici au căutat această carte și au răspândit-o pe atâtea căi constituie tot atâtea dovezi despre valoarea ei intrinsecă.

Cine erau, în fond, personajele care au strâns aceste istorioare? Probabil că aici va trebui să ne mărginim numai la presupuneri. S-ar putea să fie vorba de un pseudonim, de o poreclă călugărească: Ioan cel „nepretențios", „cel neîngrijit", de la ungurescul „mocskos". În orice caz, numele cărții rămâne în umbră, în schimb conținutul ei a ajuns atât de cunoscut, încât din poreclă ea a trecut în renume, cum zice poetul.

Textul cel mai îngrijit al scrierii de care ne ocupăm s-a păstrat numai în latinește. Pentru prima oară s-a încercat o identificare a lui „Moshu" în colecția de scrieri duhovnicești intitulată „Bibliotheca Veterum Patrum", volumul II, apărută la Paris în anul 1624, de unde s-a reprodus mai târziu în colecția lui Migne, Patrología Latină, volumul 74, 119-122. Al doilea biograf este patriarhul Fotie, care amintește de textul grec în „Biblioteca" sa, nr. 199 (Migne, Patrologia Greacă, volumul 103).

Ioan Moshu s-a născut între anii 540-550 în Damasc. Intrat de tânăr în mănăstirea Sfântului Teodosie Chinoviarhul (sau „îndrumătorul vieții de obște"), care se afla în sudul Palestinei, între vestita mănăstire a Sfântului Sava și Betleem, Ioan face cunoștință cu Sofronie, supranumit „Cărturarul", despre

care se crede că ar putea fi identificat cu viitorul patriarh de Ierusalim (634-638), cu care se împrietenește statornic rămânând mereu împreună. Pentru primii zece ani, ei petrec în Lavra Faranului, care era situată la sud de Betleem, în deșertul Iuda, după cum declară el însuși în capitolul 40 al Limonariului.

Cu această ocazie, înainte de a merge mai departe cu descrierea vieții călugărești, e bine ca cititorul să nu uite că, alături de mănăstirile cu viață de obște, „Lavrele" erau un fel de colonii de anahoreți sau de schimnici, îndrumați desigur de către un părinte comun, „avva", modul lor de viețuire fiind legat strict de chilia fiecăruia, iar legătura cu ceilalți membri ai coloniei reducându-se doar la participarea la slujbele dumnezeiești de sâmbăta și duminica, precum și la Sfintele Taine. Cam prin anul 579, pe vremea împăratului Tiberiu, când, spre a se documenta cât mai deplin asupra diferitelor experiențe duhovnicești, părinții Ioan și Sofronie s-au hotărât să lărgească și să adâncească și mai mult strângerea tradițiilor călugărești și a amintirilor despre alți sfinți asceți, pe care îi vor mai găsi în viață. Așa reiese din capitolul 112 al cărții.

În cea de-a doua etapă a călătoriilor lor, care va fi durat alți 10-12 ani (între 581-593), ei au cercetat mai întâi așezămintele egiptene din Tebaida și cele din Marea Oază, situată în vestul Egiptului de Sus, dar partea cea mai mare a acestei călătorii au petrecut-o în Lavra Ailioților din Sinai, unde autorul nostru mărturisește că au stat 10 ani (capitolul 67).

Întorși iarăși la Ierusalim, cei doi participă la instalarea patriarhului Amos (capitolul 149), care a avut loc în anul 594, după care au vizitat lavrele din Palestina până la Ascalon, Skitopolis și Cezareea Palestinei. Regimul de teroare instalat în 602 de către împăratul bizantin Foca, precum și amenințarea invaziilor persane și apoi a celei arabe, obligă pe cei doi călugări să părăsească Palestina, vizitând pe scurt și în grabă doar Siria, Cilicia, Fenicia și Samosul.

Ultima etapă a călătoriilor lor a avut loc în vestul deltei Nilului, între altele și în mănăstirea Eukrata, viitorul sediu al luptei dusă de către Sfântul Maxim Mărturisitorul, atunci când acesta se va refugia în Apus. Adjectivul „eukratas" care înseamnă „cel cumpătat" a fost schimbat de copiști în „Evirat" (vezi dedicația cărții). În timpul celor 12 ani petrecuți în aceste părți, cei doi călugări au stat în strânse legături cu patriarhii Alexandriei, Evloghie (581-608) și Teodor (608-609), dar, mai ales, i-au fost de mare ajutor urmașului acestora, Sfântul Ioan cel Milostiv (610- 619) în lupta dusă de către acesta împotriva monofiziților, reușind să readucă la ortodoxie pe mulți dintre ei, cum ni se istorisește în mai multe capitole ale cărții (29, 30, 36, 100, 213 etc.). Nu știm cât timp a durat petrecerea lor în Roma, unde au cunoscut și pe papa Grigorie Dialogul.

Data morții lui Ioan Moshu ar fi putut avea loc între anii 619-634. Amândouă aceste date se potrivesc cu indictionul VIII propus de către biograful anonim. Mai probabil pentru data morții lui pare anul 619, altfel n-

am înțelege de ce fostul său prieten, Sofronie (ajuns patriarh de Ierusalim tocmai în anul 634), nici măcar nu-l pomenește. Potrivit dorinței din urmă, Sofronie a îngropat trupul prietenului său în cimitirul mănăstirii Sfântului Teodosie, unde se și călugăriseră, iar nu în Sinai, din pricina invaziei arabilor. În schimb, întrucât Ioan Moshu și cu același Sofronie au scris împreună și o biografie a Sfântului Ioan cel Milostiv, din care abia s-a păstrat un fragment, s-a găsit altă mărturie, „Istoria patriarhilor de Alexandria", în care ca dată a morții lui Ioan Moshu cercetătorii cred că se poate afirma chiar anul 617.

Numele și numărul capitolelor cărții produc asupra cititorului surprize dintre cele mai interesante și mai plăcute. În cele mai multe dintre ediții, atât manuscrise, cât și tipărite, numele cărții era „Livada duhovnicească", așa cum a apărut de la început în primele traduceri latinești „Pratum spirituale", „Le prés spirituel", cum l-au tradus francezii încă de la începutul veacului XV și cum l-au tălmăcit în veacul XVII dascălul brașovean Radu Duma, rășinăreanul Sava Popovici sau alți traducători și copiști români. Patriarhul Fotie i-a dat încă un titlu: „Noul paradis". Că circula și în haina grecească având în unele exemplare titlul „Limonarion", adică „grădină", o dovedește faptul că încă în veacul al optulea, Sfântul Ioan Damaschin amintește în tratatul „Despre icoane" de trei capitole, care sunt cuprinse și azi în „Limonarion", și anume cele cu numerele 45, 81 și 180, cunoscute și în „Actele Sinodului VII ecumenic". Din păcate, până acum încă nu s-a tipărit o ediție critică a acestei scrieri. Or, dacă majoritatea copiștilor medievali s-au întrecut în a strânge ori a elimina pe unele sau altele din „buchetul de flori" ale virtuților, sau din „livada cea duhovnicească", înseamnă că, în diferitele ediții manuscrise, numărul capitolelor nu-i întotdeauna același, ci ori mai mare, ori mai mic decât cel cunoscut ediției tipărite de colecția Migne, unde numărul lor s-a oprit la 218 piese. În felul acesta, numărul „pieselor alese" așa cum se aleg „florile din grădiniță (cum îi plăcea unui copist român de pe vremuri să spună), ar putea fi cu totul diferit decât cel al vecinului, de pildă. Așa se face că în veacul al IX-lea, patriarhul Fotie vorbește de 342 de capitole, ceea ce a dat prin gând unora să spună că restul de la 218 până la 342 s-ar fi pierdut, ori s-ar fi condensat unele cu altele. Mai mult, în veacul XVIII, când dascălul și cântărețul brașovean Radu Duma a ajuns să copieze mai multe exemplare din „Limonariu" (îi murise soția și probabil își mai făcea rost de bani în felul acesta ca unul care „multe cărți a tălmăcit, din latinește, grecește și sârbește"), la unul dintre exemplarele copiate nu s-a oprit numai la numărul de 218 de capitole, ca celelalte, ci a mai adăugat încă unul, calificat de el ca al 219-lea din „livada florilor, pentru starea raiului". Unul dintre cercetătorii recenți spune, pe bună dreptate, că, întrucât dintre codicii controlați de dânsul, singur manuscrisul „Laurentiaus din Florența X", 3, copiat în secolul al XII-lea, are 301 capitole, deci cel mai complet dintre toți, de la acesta va trebui să se pornească munca pentru o ediție critică.

Desigur, faima acestei scrieri a ajuns a fi imensă, căci, deși nu cunoaștem

amănunte despre originea autorului ei, așa le-a plăcut călugărilor să facă de obicei, (așa cum știm și despre Sfântul Ioan Casian, cel „crescut din copilărie tot printre călugări"), totuși popularitatea este uimitoare, ca unul care a călătorit din țară în țară, viețuind atât prin mănăstiri cu viață de obște, cât și în lavrele cu viețuire singuratică. Iar dacă în experiența pe care au strâns-o cei doi călători întâlnim adeseori relatări și sfaturi care nu se potrivesc numai călugărilor, înseamnă că mesajul adus de spiritualitatea lui cuprindea un suflu de înnoire duhovnicească a omului din toate straturile societății. Să nu uităm că la sfârșitul Evului Mediu oamenii erau atât de dornici să citească scrieri cu conținut religios, cum este „Floarea darurilor" („Fiore di virtu"), încât, în decurs de 64 de ani (între 1474-1540), ea s-a tipărit de 40 de ori. Ceva asemănător e și cazul acestei „Livezi duhovnicești", deși circulația ei a fost mai mult în manuscris. Așa se explică și faptul că ediția princeps a acestei cărți a urmat o cale unică: ea era o traducere în limba italiană apărută la Veneția în anul 1475 realizată după o versiune latină inedită, lucrare făcută de către un tânăr monah camaldulez, Ambrozie Traversari, care ne face cunoscute pentru prima oară atât titlul cărții („Limonariu"), cât și numele autorului ei (Ioan Moshu). În anul 1558 cartea e tradusă și tipărită în latină tot la Veneția, după același text italian. Ca și alte tipărituri ale vremii, noua apariție în „versiune vulgară" ne anunța că până astăzi cartea va mai apărea și în limba franceză de trei ori, ultima la Paris, în 1946, în colecția „Sources chrétiennes", îngrijită de către Rouet de Journel.

În limba latină, cartea a mai fost tipărită de mai multe ori, între care o dată în același volum cu „Scara" Sfântului Ioan Scărarul, în 1601.

Cu amândouă textele, grec și latin, ea a apărut de trei ori, dintre care amintim pe cele din colecția „Bibliotheca veterum Patrum", pars II, Paris, 1624, între paginile 1057-1159, sub îngrijirea lui Fronton le Duc. Pe acestea le va reproduce și ediția lui J. P. Migne vol. 87, partea a treia. Notăm aici două observații, dintre care una ne privește direct pe noi, românii: 1) textul grecesc al acestei ediții e foarte defectuos și incomplet (lipsesc capitolele 131 și 132), iar titlurile capitolelor par forțate prin încercarea de a le rezuma în chip nepotrivit; 2) în al doilea rând, cunoscând această stare de lucruri, traducătorii și copiștii români s-au silit de au „tălmăcit Limonariul după latinește ca să fie lucru desăvârșit, spre folosul celor ce o vor citi". Desigur că răspunderea morală pentru adeverirea celor spuse și nivelul științific de la care grăia dascălul brașovean de acum 200 de ani nu au lipsă de a mai fi comentate. El se referea direct la publicația respectivă tipărită în limbile greacă și latină, alegând pentru traducere pe cea din urmă.

Încă nu se cunoaște numărul de exemplare manuscrise câte s-au copiat și au circulat la noi în țară. Trebuie să precizăm însă că numai în Biblioteca Academiei Române se cunosc peste 25 de exemplare, e drept, nu toate complete, ci multe se păstrează în chip fragmentar în așa numitele

„miscelanee". În schimb, cine și-ar fi închipuit că sub formă fragmentară unele capitole din „Limonar au circulat în ținuturile românești încă din secolul al XV-lea, fiind copiate în limba slavonă? Așa este cazul capitolului cu leul îmblânzit de către Sfântul Gherasim (sub forma slavonă, manuscrisul are numărul 161, acum el este sub numărul 107).

Suntem siguri că și în alte biblioteci de la noi din țară se pot găsi exemplare din această carte populară. Nu știu ce s-a ales de exemplarul păstrat un timp de descendenții cunoscutului copist răşinărean Sava Popovici, din care regretatul protopop sibian Emilian Cioran ne-a păstrat o descriere amănunțită. Dar câte manuscrise vor fi existând în bibliotecile mănăstirilor de la Muntele Athos, sub numele autorului sau sub alt nume?

Cunoscutul dascăl de la mănăstirea Putna, Vartolomei Măzăreanu, care copiase un Pateric, precum și alte scrieri de zidire sufletească, își intitula Limonariul său „învățătură dulce sau Livadă înflorită". Și nu putea să nu fie așa, pentru că, după cum o caracterizează un cercetător german, ea a fost „cea mai căutată carte de zidire sufletească pentru doritorii de viață singuratică".

Între popoarele orientale, această scriere a mai fost tradusă în limbile georgiană și arabă, iar în deceniile recente și în limbile germană și coptă.

Ceea ce este încă mai folositor de știut este modul în care mulțimea celor peste 200 de viețuitori ai mănăstirilor și lavrelor vizitate au lăsat în sufletele celor care i-au căutat, care le-au cerut vreun sfat sau le-au împărtășit ceva dintre experiențele lor duhovnicești. În definitiv, cei doi vizitatori știau că părinții căutați de către ei părăsiseră lumea, retrăgându-se în pustietate și hotărându-se să ducă viața de nevoințe și de asceză aspră, deprinzându-se cu post, cu vegherea prelungită, cu munci manuale, ca niște atleți, bucurându-se, în schimb, de o stare fericită de pace și de liniște. Dacă experiențele „Istoriei Lausiace" și ale „Patericului" se desfășoară în perioada anilor 300-450, etapa „Limonariului" acoperă răstimpul anilor 550-620. Asceză aspră deprindeau și monahii perioadei anterioare. De acum înainte, tot mai mult se va vorbi despre liniște, ca și cum ni s-ar aduce aminte că trebuie să ne pregătim de „isihasm" și de „nepătimire". Nu întâmplător ni se spune, parcă în chip programatic, într-un capitol al acestei cărți: „Cu cât suferă mai mult omul din afară, cu atât înflorește mai mult cel dinăuntrul lui" (capitolul 10). De aceea, ni se și spune în prologul cărții: „viața virtuoasă și curăția moravurilor nu cinstesc numai cugetarea asupra lucrurilor dumnezeiești, nici numai în a nutri gândiri din cele mai bune despre Dumnezeu și despre om, ci la toate acestea trebuie să adăugăm și istorisirea virtuților altora". E explicabil atunci de ce vizitatorii acestor așezăminte călugărești (și prin citire e valabil faptul și pentru noi), în fața unui sfat bun, ori din clipa în care ajungem părtași la o experiență sufletească ieșită din comun, numai ce-l auzi pe autor exclamând: „Acum am rămas adânc mișcați" (capitolul 18), sau „Acum ne-am simțit mângâiați sufletește" (capitolul 64), ori în alt loc „Așa da, vezi cât de mult se poate zidi

sufletul omului" (capitolele 154, 218 etc). Desigur, cele mai multe dintre exprimările de felul acesta sunt uimirea și bucuria de a putea lăuda și pe această cale pe Cel Atotputernic pentru astfel de fapte minunate (capitolele 14, 19, 28, 36, 58, 81, 83, 89, 99, 117, 123, 138, 173, 179, 207).

E drept că, pentru omul de azi, care judecă totul în chip pozitivist, multe dintre cele istorisite par greu de admis, cerându-ți parcă să alegi ce anume e mai mult în ele: eroism sau credulitate naivă, minuni sau numai virtuți supraomenești? Cititorul cinstit și de bună credință va trebui să aleagă ce anume e adevăr de ordin sacramental și liturgic, pe de o parte, de ceea ce pare legendar, pe de altă parte. Astfel de fapte trebuie judecate însă cu mult simț și cu mult tact. Să nu judecăm grăbit faptul că un tânăr trece din armată direct în mănăstire (capitolul 20), nici că un alt tânăr ziua e militar, iar după-mesele și noaptea lucrează în mănăstire (capitolul 73), și nici modul sincer și naiv în care un pustnic sau un anahoret își ispășește greșelile din tinerețe (capitolul 101). De aceea, nu trebuie să ne grăbim osândind pe altul, chiar dacă acesta e un hoț căci până la urmă se dovedește a fi făcător de minuni (capitolele 169, 143). Nostime sunt dialogurile pe care unii călugări bătrâni le înfiripă în lupta cu diavolul (capitolele 62, 63, 208).

Desigur că ne uimește faptul că Iulian, monahul, a fost în stare să ducă vreme de 40 de ani de viață plină de nevoințe și de austeritate corporală, câtă vreme el nu avea asupra lui altceva decât o haină de păr, o ceașcă de lemn și o Biblie (capitolul 51). Ce să spunem despre postul aspru al unor asceți care s-au obișnuit să mănânce doar o dată pe zi (sau o dată pe săptămână), și atunci se mulțumeau doar cu pâine sau tărâțe și cu puțină apă? (capitolele 17, 22-23, 41-42, 54, 67, 153). Să nu uităm, că, deși duceau viață nevoitoare, încât în 4 lavre cu vreo 3000 de viețuitori nu s-a găsit o ceașcă de oțet pentru un bolnav (capitolul 113), călugării aceștia mai și munceau cu brațele lor împletind coșuri sau alte obiecte pe care le vindeau la oraș, ori ajutau pe alții (capitolele 160, 161, 169). Un călugăr din câmpia Iordanului însămânța ogoarele gospodarilor mai lipsiți (capitolul 29), alții secerau alături de țărani (cap. 183), altul hrănea câinii sau păsările câmpului (capitolul 184), alții practicau ospitalitatea (capitolele 13, 16, 54 etc). În același timp, unii dintre acești călugări erau în stare să se lipsească și de ultimele alimente ori obiecte din casă, încât uimeau până și pe hoții care îi jefuiau (capitolele 68, 211, 212 etc.). Unii călugări se hrăneau cu verdețuri crude, așa-numiți „păscători"; alții umblau complet goi, alții trăiau pe stâlpi („stâlpnicii"), aceștia din urmă fiind mai ales sirieni (a se vedea capitolele 19, 21, 65, 92, 129, 154, 167, 91, 122, 159 etc.).

Cartea aceasta, e drept, nu cuprinde atâtea sentințe sau cuvinte de învățătură, cum ne-au obișnuit „Istoria Lausiacă" sau „Patericul", în schimb avem și aici astfel de pilde vrednice de toată lauda. Iată, de exemplu, un călugăr bolnav de idropică avea obicei să spună celor care-l îngrijeau: „Părinților, rugați-vă lui Dumnezeu ca să n-ajung idropic și sufletește"

(capitolul 8). Sau alt caz: citind și de la el un „cuvânt care zidește", avva Olimpiu îi dădu următoarea îndrumare: „Pe oriunde vei ajunge, să spui: Sunt străin pe acest pământ" (capitolul 12). Vizitând pe monahii din lavrele egiptene ale Schitului, vizitatorii noștri au reținut de la avva Marcel acest cuvânt cu înțeles adânc: „Firea ațâță poftele, dar pe măsură ce crește asceza, ea le și stinge" (capitolul 102). Tot așa și cele de la capitolele 110, 115, 144, 152, 159, 217 etc.

Despre pocăința unora dintre frații laici din mănăstire ori chiar a unora dintre călugării, care n-au fost în stare să lupte cu tărie împotriva păcatului desfrânării, „Limonariul" oferă o serie întreagă de cazuri prin care se dovedea că „Dumezeu nu se lasă batjocorit" (capitolele 14, 19, 31, 39, 45, 97, 114, 196, 205). Meditând la acest „război nevăzut", indiferent că acesta e dus împotriva ispitelor diavolești sau împotriva patimilor, se pare că lui Ioan Moshu nu i-a rămas necunoscut „cuvântul" pus în gura avvei Dorotei din „Istoria lausiacă" (capitolul 2): „Mă nimicește, dar până la urmă tot eu voi fi biruitor". În orice caz, în ciuda ascezei, oricât de aspră ar fi ea, nota generală a luptei pentru mântuire, așa cum ne-o prezintă „Limonariul" lui Ioan Moshu, este seninătatea, bunătatea, sfințenia.

Știrile privitoare la viața bisericească sunt și ele numeroase. Capitolele 4 și 5 ne confirmă adevărul că în fiecare duminică monahii erau prezenți la Biserică pentru Sfintele Taine. Viața liturgică decurgea normal și, în general, ea era conformă rânduielilor liturgice răsăritene de azi. Sunt amintite noțiunile: proscomidie, anafora, disc, prosfora.

Istorioara cu numărul 196 ne vorbește despre jocul unor copii de a săvârși ei Liturghia. Cele de la numerele 27 și 150 fac aluzie la rugăciunea de sfințire a darurilor prin epicleză. La Botez, catehumenul se întorcea cu fața spre Răsărit (capitolul 72), ca și azi. Tot în legătură cu săvârșirea Sfântului Botez capitolele 197 și 198 prezintă două legende în legătură cu rolul Sfântului Atanasie cel Mare.

Istorioara cu numărul 79 confirmă o tradiție veche, potrivit căreia credincioșii duceau acasă pâinea sfințită în Joia Paștilor. Să fie aici vorba de „Paștile" încetățenite în bisericile din Transilvania sau de Euharistie?

Din păcate, vreo 12 capitole nu sunt lipsite de greșeli atunci când pun pe Nestorie în aceeași categorie cu monofiziții patriarhului Sever, fie din motive tactice, fie din lipsă de râvnă deplină (a se vedea mai ales capitolele 29, 26, 30, 36, 188, 213).

Capitolele 47, 61 și 180 vorbesc cu multă evlavie despre cinstirea Maicii Domnului. Trebuie spus însă că dincolo de cele relatate până acum despre asceza și nevoințele lor, călugării „Limonariului" au totuși și o lume proprie, puțin firească și destul de nerealistă, în care ei se comportă „ca locuitori ai cerului", având parcă puteri suprafirești, lume în care, la tot pasul, factorul decisiv e numai neobișnuitul, minunea. De pildă, un înger vine de departe și

scoate, de două ori, din temniță pe un nevinovat (capitolul 108); un altul se arată unei curtezane, convertind-o (capitolul 207), în 5 cazuri deosebite ai senzația că fără preaviz i se poruncește morții să-și facă datoria cât mai repede: „Fii bun, sapă groapa mai largă ca să încapă doi morți; acestea zicea când s-a întins și el în mormânt și și-a dat duhul". La fel se spune și în capitolele 86, 90, 93, 97, 102 și 123, e drept, în mod calm și senin (capitolele 75, 91, 127). La 4 mile de Aegea moare lovit de trăsnet stâlpnicul Simeon. Alt stâlpnic, Iulian, aflat la 24 mile distanță, a cerut să aprindă tămâia pentru sufletul fratelui care a murit în acel moment (capitolul 57).

Prin presimțiri și viziuni (capitolele 84, 87, 92, 120) au fost descoperite și oseminte ale unor călugări morți demult. Moshu a notat și diferite arătări ale Sfinților, de pildă ale Maicii Domnului (numerele 46, 47, 48), ale Sfântului Ioan Botezătorul (numerele 3, 4), ale papilor Leon cel Mare și Grigorie Dialogul (capitolele 147-148). Ce să mai zicem de grâul care a crescut peste noapte în hambar (capitolul 28), „de icoana care a adus izvorul într-o fântână seacă până atunci" (capitolul 81)? Discutabile par a fi cel puțin până la un loc deschiderea pământului și înghițirea de viu a unui dușman (numărul 99), vindecări cam ușuratice de către călugări (capitolele 40, 56, 70) și învieri chiar (capitolele 11, 124).

Ne-a rămas acum, la urmă, să amintim pe scurt istorioare nostime și glumețe în legătură cu îmblânzirea unor lei, cu ajutorul cărora s-a ajutat la gospodărire părintele Gherasim (capitolul 107), a cărui lavră își păstrează numele și ruinele până astăzi. De fapt, „Livada duhovnicească" a lui Ioan Moshu enumeră nu mai puțin de 30 de scene, în care-și joacă rolul respectivii călugări, precum și leii. Totuși, ne abținem de la atâtea comentarii.

În fața celor mai multe scene strânse între scoarțele „Limonariului", comentariul autorului lor se limitează la cuvintele cu care-și încheia viața Sfântul Ioan Gură de Aur: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!".

Să încheiem și noi aceste rânduri evocând una dintre imaginile cele mai familiare și mai pline de bunătate ale monahismului răsăritean, așa cum s-a manifestat el pe la anul 600. Citățm din capitolul 24: „Era un bătrân care locuia în chilia Hozeva. Bătrânii locului aceluia ne povesteau despre el, zicând: «Când era în satul lui avea această îndeletnicire: dacă vreodată vedea pe vreun om din satul lui că nu era destul de înstărit ca să-și semene țarina, se ducea noaptea, fără știrea stăpânului ogorului, lua boii și sămânța lui și semăna ogorul celuilalt. Când a venit în pustie și trăia în chilia Hozeva, bătrânul făcea aceeași milostenie cu cei nevoiași. Pleca pe drumul care duce de la sfântul râu Iordan la Ierusalim, luând cu el pâine și apă. Și, ori de câte ori vedea pe cineva obosit de drum, îi lua desaga și i-o ducea până la sfântul munte al Măslinilor. La întoarcere, dacă găsea pe alți oameni slăbiți de drum, le purta poverile până la Ierihon. Și-l puteai vedea plin tot de nădușeală, purtând uneori în spate o sarcină mare, iar alteori ducând pe umeri pe câte un copil. Ba câteodată chiar

și doi. Alteori se așeza jos și repara încălțămintea stricată a vreunui bărbat sau vreunei femei, căci avea cu el scule și cele de trebuință pentru reparat. Unora le dădea apă din apa pe care o avea cu el, iar altora le dădea pâine. Dacă întâlnea pe vreun om dezbrăcat îi dădea haina pe care o purta. Și puteai să-l vezi în fiecare zi ostenindu-se așa. Dacă se întâmpla să găsească vreun mort pe cale, îi citea slujba înmormântării și-l îngropa»„.

Iată, pe scurt, motivele pentru care mulțimile căutau pe acești „bătrâni buni", căci știau că aceștia erau prin excelență călugării.

În încheiere, se cade să amintim că Biserica românească a păstrat, ca puține alte Biserici, legături aproape neîntrerupte cu centrele de viață călugărească din Orient. Declarația Sfântului Ioan Casian că el „a crescut printre călugări" nu trebuie înțeleasă numai ca aplicându-se unei singure persoane, ci trebuie să nu uităm că împreună cu alt însoțitor, originar și el tot din părțile dunărene (Gherman), acest întemeietor și organizator al vieții călugărești din vestul Europei a cutreierat așezămintele călugărești din vestul Nilului și din Tebaida, ajungând să teologhisească profund, pentru prima dată, principiile învățăturii monahale.

În veacurile V și VI, regiunile sud-dunărene au fost dominate de lupta pentru apărarea Imperiului Bizantin, așa încât, în cadrul elementelor de conducere în armată, în cultură și în viața spirituală, prezența ținuturilor danubiano-pontice era la ordinea zilei. Așa se explică faptul că atunci când marele îndrumător al vieții călugărești, Teodosie, a înființat în anul 465, la răsăritul Betleemului, mănăstirea care-i poartă numele și ale cărei urme se resimt și astăzi, în scurtă vreme se ridică, în același așezământ cu viață de obște, alte patru biserici: una pentru călugării bolnavi, alta pentru călugării de limbă greacă, alta pentru cei din neamul bessilor dunăreni, iar cea de-a patra pentru călugării de limbă armeană. Se știe că generalul Vitalian s-a opus cu arma în mână ani de-a rândul nu numai trupelor imperiale, ci și pretențiilor papei de la Roma, pentru că a îndrăznit să apere o cauză dreaptă atunci când așa-zișii „călugări sciți" sau dobrogeni au suferit chiar și temniță, dar atât ei, cât și marele teolog Leonțiu de Bizanț, au apărat dogma ortodoxă privitoare la învățătura despre Hristos că „Unul din Treime a fost răstignit". În anii aceia (517), neamul bessilor avea atât în capitala imperiului, în Constantinopol, cât și în mănăstirile din Palestina, locașuri proprii, în care se slujea în limba maternă, dar deosebit de limba latină apuseană, folosind deci o limbă populară personală. Așa deducem din capitolul 167 al „Limonariului", atunci când ni se vorbește despre existența lângă Iordan a două mănăstiri, una de limbă bessă, alta de limbă siriacă. Se știe că bessii au format unul dintre triburile trace cele mai viteze, mai ales în luptele de la munte. În cartea sa despre „Războiul cu goții", cunoscutul istoric bizantin Procopie de Cezareea descrie cu entuziasm cariera de arme a altui general, de astă dată purtând tocmai numele de Bessas. Din diferite alte activități vor fi decantate de legile istoriei o serie întreagă de

toponimice de genul Besafora, Bosfor, Basarab, unele dintre ele întâlnite până azi prin Transilvania.

Deocamdată, filologia vine și ea să confirme adevărul celor afirmate acum. E vorba despre termenul „căciulă", pe care-l întâlnim în capitolele 68 și 151 ale acestei cărți. În ambele capitole textul grecesc folosit este „cusula și „casula", care n-au niciun sens în limba altor popoare. Dicționarul grec al lui Sofocle declară că atât forma „kusulion", cât și „kasula" denotă „o îmbrăcăminte oarecare", dar care anume nu se poate preciza. Traducerea latină a „Limonariului" credem că nu greșește atunci când preciza că această „casiula" se folosea „în timpul iernii". În cazul acesta poate că e vorba de căciula pe care o vedem pe Columna lui Traian. Oricum ar sta lucrurile, termenul s-a mai păstrat în forme asemănătoare în limbile albaneză, megleno-română și neogreacă. În capitolul 68 se istorisește despre un călugăr bătrân căruia hoții i-au furat căciula de pe cap pe când el dormea. În capitolul 151 e vorba despre un alt călugăr care se pregătea să întâmpine pe papa Grigorie Dialogul descoperindu-și capul și făcându-i metanie. Însoțitorii papei l-au oprit, dar întrucât el totuși ar fi vrut să-și împlinească gândul, atunci însuși papa a îngenunchiat înaintea lui și n-a vrut să se ridice până ce nu l-a văzut pe călugărul respectiv ridicat în picioare. Drept mângâiere, papa îi dăruiește trei dinari, cu care să-și cumpere cele de lipsă (probabil va fi vrut să-i ceară ca altă dată să nu mai facă plecăciuni altora, căci se dusese vestea de modestia cu care și-a inaugurat urcarea pe scaunul papal). Credem că în felul acesta trebuie tălmăcit rostul „căciulii" românești, despre care știm că era pomenită și de călugării „Patericului".

N-am vrea să lungim prea mult cuvântul vorbind despre legăturile călugărilor români cu centrele de viață duhovnicească așa cum ni le-au descris autorii „Limonariului". Totuși, am rămas uimit de avântul și de căldura cu care dascălul brașovean Radu Duma descrie astfel de lucruri. Iată, de pildă, cum se exprima el în anul 1779 în „Predoslovia la Mineiul pe luna Septembrie": „Toată fapta bună și după moarte încă este vie. Drept aceea, ne bucurăm că în cetăți și orașe înflorește și crește facerea de bine, adică tălmăcirea cărților bisericești și politicești dintr-alte limbi, pentru folosul cel deobște al neamului nostru românesc".

În vremurile pe care le trăim, cu gândul la șirul lung al asceților de altădată, între care și-au dus traiul și mulți dintr-un sânge și de o credință cu noi, să rugăm pe Bunul Dumnezeu ca prin bogatele pilde ale căutătorilor de „primat al spiritului", așa cum L-au slujit acești călugări, în duh înnoitor, să trezească în cugetele noastre acea foame și acea sete de absolut, despre care a vorbit prorocul, reînviind în noi uimirea profundă care poate copleși pe om, gândindu-se cât de mare poate fi darul pe care Dumnezeu îl hărăzește celor care Îl cinstesc pe El. În definitiv, cu fiecare cădere în patimi are loc în noi parcă, în progresie geometrică, acel proces de abrutizare care ajunge să

tocească tot ce-i farmec și frumos pe pământ. Și așa, treptat-treptat, ajungem să nu ne mai mirăm de nimic. Asceții de altădată se minunau de orice bunătate (și, Doamne, multe bunătăți a lăsat Dumnezeu pe pământ!). Să medităm cu folos la felul lor de viețuire și vom vedea că multe dintre „lecțiile" lor ne vor putea aduce liniște și bunătate.

Pr. Prof. Dr. Teodor Bodogae

PROLOGUL CĂRȚII „NOUL PARADIS”, NUMIT ȘI LIMONARIUL

Cartea aceasta a Livezii, în care este cuprins traiul sfinților și părinților virtuoși și plăcuți lui Dumnezeu, și alte povestiri de suflet folositoare, precum și spusele părinților și fraților cuvioși, drepți și iubitori de Hristos, a fost scrisă de către Ioan, preotul de cuvioasă pomenire, supranumit Moshu. Acesta dintru început s-a călugărit în chinovia celui întru sfinți părintele nostru Teodosie, chinoviarhul și arhimandritul tuturor chinoviilor, adică al mănăstirilor din Ierusalim. A trăit nu puțină vreme, și în pustiul de lângă sfântul râu Iordan împreună cu Sfinții Părinți de acolo. Aici a adunat faptele lor virtuoase pe care le-a consemnat în lucrarea de față. A locuit apoi și în lavra supranumită cea nouă, întemeiată de către sfântul și marele nostru părinte Sava și ucenicii lui, care a dăinuit până azi. Când a auzit de războiul perșilor împotriva bizantinilor, sub pretextul uciderii împăratului Mauriciu și a fiilor lui, a plecat din Noua Lavră și s-a dus în părțile Antiohiei celei mari. A plecat și de aici la Alexandria, când a auzit că perșii sunt victorioși și înaintează. A străbătut tot pustiul din jurul Alexandriei. La începutul domniei lui Tiberiu a fost trimis într-o misiune specială în Egipt. Cu acest prilej a mers până la Oasis și a vizitat pustiul din împrejurimile Oazei. Cât timp a stat în Alexandria, a văzut și pe părinții de acolo. Când a auzit de Sfintele Locuri că au căzut în mâinile necredincioșilor, și de marea lașitate a bizantinilor, a părăsit Alexandria și a plecat, împreună cu preaiubitul lui ucenic, Sofronie, la Roma, marea cetate a romanilor, în drum vizitând diferite alte insule.

Acest fericit bărbat căpătase un har atât de mare de la Domnul, încât consemna în scris tot ce vedea și auzea despre traiul bărbaților virtuoși. De aceea, și când a fost în Roma, a urmărit același scop.

SCRISOAREA DE DEDICAȚIE A AUTORULUI CĂTRE UCENICUL SĂU, SOFRONIE SOFISTUL

**Ioan Eviratul către Sofronie Sofistul,
iubitul său frate în Hristos**

Găsesc, iubitule, că primăvara, înfățișarea livezilor este plină de multă desfătare, iar înfățișarea aceasta încântătoare este oferită privitorilor de varietatea florilor, ce opresc în loc și încântă pe trecători, fie înveselindu-le ochii, fie desfătându-le mirosul. O parte din grădină strălucește de roșeața trandafirilor, alta este plină de crinii ce te îndeamnă îndeajuns să-ți treci ochii de la albul crinilor la roșul trandafirilor. În altă parte strălucește culoarea viorelelor, care imită porfira împărătească. Și, pentru a spune într-un cuvânt, de pretutindeni se răspândește farmecul felurit al parfumului și al desfătării nenumăratelor flori.

În acest înțeles, primește, sfințite și credinciosule fiu, Sofronie, și cartea de față! Vei găsi în ea zugrăvite virtuțile sfinților bărbați, trăitori în timpurile noastre și răsădiți, potrivit cuvintelor psalmistului, lângă izvoarele apelor (Ps. 1, 3), ca și ale tuturor bărbaților iubitori de Dumnezeu, prin harul lui Hristos, Dumnezeul nostru. Fiecare dintre ei este împodobit în frumusețe și în bunăcuviință cu felurite virtuți. Din viața acestor bărbați am cules cele mai frumoase flori. Din ele am împletit cununa acestei livezi neprihănite, pe care ți-o închin ție, preabinecredinciosule fiu, iar, prin tine, celorlalți oameni. De asta am și intitulat-o „Livadă", din pricina desfătării, parfumului și folosului ce-l au cititorii.

O viață virtuoasă și un trai cinstit nu constau numai în a cugeta despre cele dumnezeiești, în a avea o credință dreaptă și în a te purta într-un chip demn în lume, ci și în a consemna în scris viețile bărbaților virtuoși. Prilejuit de acest gând, am pornit la alcătuirea cărții de față, înștiințând dragostea ta, fiule, că am adunat în ea fapte multe și adevărate, culegând, ca o albină preaînțeleaptă, isprăvile de suflet folositoare ale părinților.

Voi începe, deci, de aici să le istorisesc așa cum urmează.

CAPITOLUL 1

VIAȚA SFÂNTULUI BĂTRÂN IOAN ȘI DESPRE PEȘTERA SAPSA

Era un bătrân care locuia în mănăstirea lui avva Evstorghie. Cel întru sfinți, arhiepiscopul nostru Ilie al Ierusalimului, a vrut să-l vadă pe acest bătrân, stareț al mănăstirii. Bătrânul însă nu primea, zicând:

— Vreau să mă duc în muntele Sinai, ca să mă rog!

Arhiepiscopul îl silea să primească stăreția mănăstirii și să plece cu această vrednicie. Dar pentru că bătrânul n-a voit, i-a îngăduit să plece cu făgăduiala să primească stăreția la întoarcerea sa. Și astfel, luându-și rămas bun de la arhiepiscop, a plecat la muntele Sinai, luând cu el și pe ucenicul său. După ce au trecut Râul Iordan, ca la o milă depărtare, bătrânul a început să tremure și să aibă fierbințeli. Cum nu mai putea să meargă, au intrat într-o mică peșteră întâlnită în cale și ucenicul l-a așezat jos pe bătrân. Pe când era cuprins mereu de fierbințeală și nu putea nici să se miște – stăteau acolo de trei zile în peșteră –, vede bătrânul în vis pe cineva care-i spune:

— Spune-mi, bătrâne, unde vrei să mergi?

— La muntele Sinai, a răspuns celui arătat în vis.

— Nu! Te rog să nu te duci, i-a spus acela.

Dar pentru că nu l-a înduplecat pe bătrân, a plecat de la el. Frigurile, însă, l-au cuprins mai rău. În noaptea următoare, i s-a arătat aceeași persoană, cu aceeași înfățișare și i-a zis:

— Ce vrei, călugăre, să nu te mai scoli de aici? Ascultă-mă pe mine și nu pleca!

— Dar cine ești tu? l-a întrebat bătrânul.

— Eu sunt Ioan Botezătorul, i-a răspuns acela ce i s-a arătat. Pentru aceasta îți spun să nu pleci sub niciun chip. Peștera aceasta mică este mai mare decât muntele Sinai, căci de multe ori a intrat în ea Domnul nostru Iisus Hristos ca să mă viziteze. Dă-mi cuvântul că ai să locuiești aici și eu am să-ți dau sănătate!

Bătrânul a primit cu plăcere și s-a legat prin cuvânt că are să rămână acolo. Îndată s-a făcut sănătos și a rămas în peșteră până la sfârșitul vieții. Peștera aceea a prefăcut-o în biserică și a adunat în jurul lui mulți frați. Locul acesta se numește Sapsa. În partea stângă a acestui loc se află pârâul Horat, în care a fost trimis Ilie Tesviteanul în timpul secetei. Pârâul Horat se găsește în fața Iordanului.

CAPITOLUL 2

DESPRE BĂTRÂNUL ÎN PEȘTERA CĂRUIA MÂNCAU LEII

În același loc numit Sapsa era un alt bătrân. Acesta ajunsese la o viață atât de virtuoasă, încât primea leii să vină în peștera lui și le dădea să mănânce din

sân. Astfel, omul era plin de dumnezeiescul har al lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 3

VIAȚA PREOTULUI CONON DIN MĂNĂSTIREA PENTUCLA

Am ajuns în lavra celui întru sfinți părintelui nostru Sava. Aici l-am întâlnit pe avva Atanasie. Și ne povestea nouă bătrânul, zicând: „Pe când mă aflam în chinovia Pentucla era un preot acolo rânduit cu săvârșirea sfântului Botez, numit Conon, de neam cilician. Pentru că bătrânul era cu viața îmbunătățită, l-au rânduit să săvârșească botezurile, așa că el ungea cu Sfântul Mir și boteza pe cei care veneau la botez. În timp ce ungea cu Sfântul Mir o femeie, s-a smintit. De asta a voit să plece din chinovie. Pe când avea de gând să plece, i s-a înfățișat Sfântul Ioan, zicându-i:

— Rabdă și-ți voi ușura lupta!

Într-o zi a venit o fată din Persia ca să se boteze. Fata era plăcută la chip și foarte frumoasă, încât preotul n-a putut să o ungă cu Sfântul Mir. Și a stat acolo fata două zile fără să fie botezată. Când arhiepiscopul Petru a auzit, s-a minunat de cele petrecute cu bătrânul și avea de gând să rânduiască o diaconiță pentru săvârșirea botezului. Dar n-a făcut asta, ca să nu strice rânduiala. Preotul Conon, însă, și-a luat haina lui din piele de oaie și a plecat, spunând:

— Nu mai rămân în locul acesta!

Și cum mergea el spre pădure, iată, îl întâlnește Sfântul Ioan Botezătorul, care îi spune cu voce blândă:

— Întoarce-te la mănăstirea ta și-ți voi ușura lupta!

Avva Conon însă îi zice cu mânie:

— Crede-mă că nu mă voi întoarce. Mi-ai făgăduit de atâtea ori și n-ai făcut nimic!

Atunci Sfântul Ioan l-a apucat de mână, l-a așezat jos pe un tăpșan și dându-i la o parte hainele a făcut asupra lui de trei ori semnul crucii mai jos de buric și i-a spus:

— Crede-mă, părinte Conon, am vrut să-ți fie răsplătită lupta ta! Dar pentru că nu vrei, iată ți-am ușurat lupta, dar n-ai răsplată ostenelilor tale.

Și s-a întors părintele Conon în chinovia unde era rânduit să săvârșească botezurile. A doua zi a botezat-o pe persană, fără să privească cumva că este femeie cu firea. Și a mai botezat Conon și a uns cu Sfântul Mir încă alți 12 ani, dar trupul lui n-a mai tresărit și nici n-a mai privit dacă cea botezată este femeie cu firea. Și astfel s-a pristăvit”.

CAPITOLUL 4

VEDENIA LUI AVVA LEONTIE

Ne povestea nouă avva Leontie din chinovia sfântului părintelui nostru Teodosie, zicând: „După ce tinerii lavrioți din Noua Lavră au fost prigoniți de necredincioși, eu m-am dus acolo și am rămas în această lavră. Într-o duminică m-am dus la biserică să mă împărtășesc. Când am intrat, am văzut un înger stând în partea dreaptă a altarului. Cuprins de frică, am plecat la chilia mea. Aici am auzit o voce care mi-a spus:

— De când a fost sfințit altarul acesta, mie mi s-a poruncit să rămân în el".

CAPITOLUL 5

POVESTIREA LUI AVVA POLIHRONIE DESPRE TREI MONAHI

Ne povestea nouă avva Polihronie, spunând: „În Lavra Turnurilor Iordanului era un frate care nu se îngrijea deloc de mântuirea sufletului său și niciodată nu își făcea canonul pentru sfânta duminică. Apoi, după câtăva vreme, văd pe fratele acesta, atât de nepăsător de mântuirea sa, că se sârguiește cu toată râvna și cu mult zel.

Atunci i-am spus:

— Bine faci acum, frate, că te îngrijești de sufletul tău!

— Avvo, îmi răspunde el, în curând am să mor.

Și în adevăr, după trei zile a murit".

Tot avva Polihronie, preotul Noii Lavre, îmi povestea, zicând: „Pe când ședeam odinioară în Lavra Turnurilor, s-a săvârșit un frate.

Iconomul mi-a spus:

— Ai milă, frate și vino să ducem lucrurile fratelui la iconomat.

Dar cum am început să cărăm lucrurile, îl văd pe iconom plângând și-i spun:

— Dar bine, avvo, pentru ce plângi așa?

— Plâng, mi-a răspuns el, pentru că azi port în brațe lucrurile acestui frate, iar după două zile alții le vor purta pe ale mele.

Și așa s-a întâmplat, căci după două zile a murit și iconomul, după cum a spus".

CAPITOLUL 6

ALTĂ POVESTIRE A ACELUIAȘI

Avva Polihronie, preotul, ne mai povestea că a auzit de la avva Constantin, starețul noii mănăstiri a Sfintei Maria, Născătoarea de Dumnezeu, că a murit

unul dintre frați în bolnița de la Ierihon. „Și l-am luat”, ne povestea avva, „și l-am dus în mănăstirea Turnurilor, să-l îngropăm acolo. Din clipa în care am pornit de la bolniță și până am ajuns la mănăstirea Turnurilor, neîntrerupt o stea a mers deasupra celui răposat și s-a arătat până ce l-am pus în mormânt”.

CAPITOLUL 7

VIAȚA ȘI MOARTEA UNUI CĂLUGĂR OARECARE, CE A REFUZAT SĂ FIE EGUMEN LA MĂNĂSTIREA TURNURILOR

Un călugăr locuia în Lavra Turnurilor. La moartea starețului, preoții și ceilalți frați ai lavrei au voit să-l facă stareț pentru că era om cu viață îmbunătățită. Dar bătrânul îi ruga, spunându-le:

— Lăsați-mă, părinților, să-mi plâng păcatele mele! Nu sunt un om atât de destoinic încât să mă îngrijesc de sufletele altora! Lucrul acesta se potrivește pentru părinții îmbunătățiți, cum au fost Antonie, Pahomie, Teodor cel Sfințit și alții.

Părinții însă nu-i dădeau pace de loc și în fiecare zi îl rugau să primească. Totuși nu l-au înduplecat. Când a văzut că este silit de ei atât de mult, le-a spus tuturor:

— Îngăduiți-mi trei zile ca să mă rog și dacă Dumnezeu va voi, voi primi!
Era într-o vineri, iar duminică dimineața a murit.

CAPITOLUL 8

VIAȚA LUI AVVA MIROGHEN HIDROPICUL

În Lavra Turnurilor era un călugăr cu numele Miroghen. Acesta ducea o viață atât de aspră, încât a ajuns hidropic. Bătrânilor care veneau la dânsul să-l vadă și să-l mângâie, le spunea:

— Rugați-vă pentru mine, părinților, să nu ajungă hidropic omul meu cel dinăuntru! Cât mă privește pe mine, mă rog lui Dumnezeu să rămân multă vreme într-o astfel de boală.

Eutihie, arhiepiscopul Ierusalimului, a auzit de avva Miroghen și a voit să-i trimită câte ceva de trebuință. Avva Miroghen însă n-a primit niciodată nimic de la el, ci numai atât îi cerea:

— Roagă-te pentru mine, părinte, ca să fiu izbăvit de chinul cel veșnic!

CAPITOLUL 9

DESPRE MINUNATA DRAGOSTE A UNUI SFÂNT PĂRINTE

Tot în Lavra Turnurilor locuia un alt călugăr bătrân. Deși era foarte sărac, el avea totuși harul milosteniei. Într-o zi a venit un sărac la turnul lui, cerându-i pomană. Bătrânul nu avea decât o singură pâine, pe care a dat-o săracului.

Săracul însă i-a zis:

— Nu vreau pâine, ci o cămașă!

Bătrânul voind să-l ajute, l-a luat de mână și l-a dus în turnul lui. Când săracul a văzut că nu găsește nimic decât cămașa ce o purta, s-a minunat de sufletul plin de virtute al bătrânului și și-a dezlegat traista de la gât și a deșertat în mijlocul chiliei tot ce avea, zicând:

— Ia acestea, călugăre! Voi mai găsi eu în altă parte cele ce-mi trebuie.

CAPITOLUL 10

VIAȚA LUI VARNAVA ANAHORETUL

În peștera sfântului râu Iordan era un anahoret, numit Varnava. Într-o zi s-a pogorât la Iordan ca să bea apă și i s-a înfipt un spin în picior, dar a rămas cu spinul în picior și nu primea să-l vadă doctorul. Piciorul i-a putrezit și a fost silit să-și ia luișI un turn în mănăstirea Turnurilor. Piciorul însă putrezind din ce în ce mai mult, tuturor celor care veneau la el, le spunea:

— Cu cât suferă mai mult omul din afară, cu atât înflorește cel dinăuntru. După ce s-a suit avva Varnava Anahoretul, din peștera lui în Lavra Turnurilor, și după ce a stat acolo câtva timp, a mers la peștera lui un alt anahoret. Când a intrat acesta în peșteră, a văzut un înger al lui Dumnezeu stând pe altarul pe care-l făcuse în peșteră bătrânul și-l sfințise.

Și a zis anahoretul către înger:

— Ce faci aici?

— Sunt îngerul lui Dumnezeu, îi răspunde îngerul, și de când s-a sfințit altarul, mie mi s-a încredințat de către Dumnezeu.

CAPITOLUL 11

VIAȚA LUI AVVA AGHIODUL

Avva Petru, preotul lavrei celui întru sfinți Părintelui nostru Sava, ne povestește despre Aghiodul, zicând: „Pe când era el stareț al lavrei fericitului Gherasim, s-a întâmplat ca un frate de acolo să moară, fără să fi aflat bătrânul. Când canonarhul a tocat să se adune toți frații spre a-l petrece la mormânt pe cel răposat, a venit și bătrânul. Văzând trupul fratelui așezat în biserică, s-a

întristat că nu l-a sărutat înainte de a ieși din viață. Apropiindu-se de năsălie, spune celui mort:

— Scoală-te, frate și dă-mi sărutarea cea mai de pe urmă! Iar el s-a sculat și l-a sărutat pe bătrân.

Bătrânul i-a spus:

— Dormi, deci, până ce te va scula Fiul lui Dumnezeu la venirea Sa!"

Tot avva Aghiodul, mergând pe țărmul sfântului râu Iordan, se gândea întru sine: „Ce s-a întâmplat oare cu pietrele alese în numele conducătorilor celor douăsprezece seminții ale lui Israel, și aruncate în Iordan de Isus Navi?"

Și pe când gândea așa, deodată s-au despărțit apele ici și colo și i s-au arătat cele douăsprezece pietre. Și făcând metanie lui Dumnezeu, a plecat.

CAPITOLUL 12

SFATUL LUI AVVA OLIMP

Un frate l-a întrebat pe avva Olimp, preotul lavrei lui avva Gherasim, zicând:

— Dă-mi un sfat!

— Să nu ședzi cu ereticii, îi spune el! Înfrânează-ți limba și pântecele, și oriunde te-ai afla, spune necontenit: „Sunt străin".

CAPITOLUL 13

VIAȚA LUI AVVA MARCU ANAHORETUL

Se spune despre avva Marcu Anahoretul, că locuia alături de mănăstirea Pentucla și că timp de șaizeci și nouă de ani această îndeletnicire avea: postea săptămâni întregi, încât unii socoteau că este fără de trup. Lucra zi și noapte, potrivit sfaturilor lui Hristos. Dădea săracilor tot ce câștiga și nu primea de la nimeni nimic. Auzind de asta, unii creștini iubitori de Hristos au venit la el ca să-l ajute, dar el le-a spus:

— Nu primesc, căci lucrul mâinilor mele mă hrănește și pe mine și pe cei care vin la mine pentru Dumnezeu.

CAPITOLUL 14

DESPRE FRATELE CARE S-A UMPLUT DE LEPRĂ DIN PRICINĂ CĂ A VRUT SĂ CURVEASCĂ

Avva Polihronie iarăși ne povestea, zicând: „În chinovia Pentucla era un frate care se îngrijea foarte mult de mântuirea sufletului lui și era și ascet. Era însă bântuit de patima curviei și nemaiputând suferi chinul a plecat din mănăstire și s-a dus la Ierihon ca să-și potolească pofta. Dar cum a intrat în casa de desfrâu, îndată s-a umplut tot de lepră. Văzându-se deci pe sine plin de lepră, s-a întors la mănăstirea lui, mulțumind lui Dumnezeu și zicând:

— Dumnezeu a adus peste mine o astfel de boală să se mântuiască sufletul meu.

Și lăuda mult pe Dumnezeu”.

CAPITOLUL 15

FAPTA MINUNATĂ A LUI AVVA CONON

Se povestește despre avva Conon, starețul Pentuclei, că într-o zi, ducându-se la locul sfânt numit Vatos, l-au întâlnit niște evrei și au voit să-l omoare. Și-au scos săbiile și au alergat la bătrân. Dar când s-au apropiat și și-au întins mâinile ca să-l lovească, au rămas cu mâinile spânzurate în aer, nemișcate. Și s-a rugat călugărul pentru ei și numai așa au putut pleca, bucurându-se și slăvind pe Dumnezeu.

CAPITOLUL 16

POVESTEA LUI AVVA NICOLAE DESPRE EL ȘI FRAȚII LUI

Un călugăr cu numele Nicolae, locuia în lavra lui avva Petre, care se afla alături de sfântul râu Iordan. Acesta ne povestea zicând: „Pe când locuiam odinioară în Rait, am fost trimiși trei frați spre slujbă în Tebaida. Ajungând în pustie, am rătăcit drumul și ne învârteam în pustie. Am isprăvit apa și, pentru că nu am mai găsit apă timp de câteva zile, a început să ni se facă rău din pricina setei și a arșiței. Nemaiputând merge, ne-am așezat fiecare la umbra unui tamarisc, pe care l-am găsit în acea pustie și așteptam să murim din pricina setei. Pe când stăteam eu întins la pământ, văd ca în vis un vas plin cu atâta apă, încât se vărsa pe de lături, iar doi oameni stăteau pe marginea colimvitrei și scoteau apă cu o cană de lemn. Și am început să rog pe unul dintre ei, zicându-i:

— Ai milă, frate, și dă-mi puțină apă, că mă sfârșesc de sete!

Dar n-a vrut să-mi dea.

— Dă-i puțină apă, i-a spus celălalt.

— Să nu-i dăm, i-a răspuns, că-i un leneș și nu se îngrijește de mântuirea sufletului lui!

— Da, într-adevăr, a spus celălalt, este leneș! Da, este leneș, dar să-i dăm pentru că e printre străini.

Și astfel mi-a dat.

— Dă și celor ce sunt cu tine, mi-a spus el. Și am băut și am mai mers trei zile fără să bem ceva. Apoi am ajuns la locuințe omenești".

CAPITOLUL 17

VIAȚA UNUI BĂTRÂN ÎMBUNĂTĂȚIT

Tot avva Nicolae mai spunea că în aceeași lavră trăia un bătrân îmbunătățit. Timp de cincizeci de ani a stat în peștera lui fără să bea vin sau să mănânce pâine, ci numai tărâțe. El se împărtășea de trei ori pe săptămână.

CAPITOLUL 18

VIAȚA UNUI ALT CĂLUGĂR DIN MĂNĂSTIREA LAVREI, CARE DORMEA CU LEII

Ne mai spunea avva Polihronie, că tot în lavra lui avva Petru trăia un alt călugăr bătrân. Acesta adeseori pleca din mănăstire și rămânea pe țărmurile sfântului râu Iordan. Și acolo dormea unde găsea un culcuș de leu. Într-o zi găsește în peșteră doi pui de lei și-i aduce în biserică, înveliți în haina cu care se îmbrăca. Și i-a spus:

— Dacă vom păzi poruncile Domnului nostru Iisus Hristos, leii au să se teamă de noi. Însă din pricina păcatelor noastre am ajuns robi și de asta ne temem noi mai mult de lei.

Frații au rămas adânc mișcați de pe urma cuvintelor bătrânului și au plecat în peșterile lor.

CAPITOLUL 19

POVESTIREA LUI AVVA ILIE DESPRE EL ÎNSUȘI

Ne povestea Avva Ilie păscătorul, zicând: Trăiam odinioară într-o peșteră

ca să nu am nicio părtășie cu Avva Macarie, episcopul Ierusalimului. În una din zile, cam pe la ceasul al doisprezecelea, pe o arșiță grozavă, a bătut cineva la peștera mea. Când am ieșit afară, am văzut o femeie și am spus:

— Ce faci aici?

— Duc și eu, avvo, mi-a răspuns ea, aceeași viață ca și tine. Locuiesc nu departe de aici, la o depărtare de o milă, într-o mică peșteră. Și mi-a arătat și locul înspre miazăzi. Străbătând acest pustiu, a continuat ea, am însetat din pricina arșiței, așa că te rog, fii bun și dă-mi puțină apă.

Am adus ulciorul și i l-am dat. A luat ulciorul, a băut și mi-am luat rămas bun de la ea. Dar după ce a plecat, a început diavolul să mă chinuie și să mă ispitească cu felurite gânduri. Fiind biruit și nemaiputând suporta focul, mi-am luat toiagul și am ieșit din peșteră. Era atât de cald, încât ardeau și pietrele. Iar eu am pornit spre ea ca să-mi potolesc pofta.

După ce am făcut cam o milă de drum, ars de poftă până în măduva oaselor, am căzut în altă stare, am văzut pământul deschis și pe mine cufundat în adâncimea lui. Și am văzut trupuri moarte zăcând putrede și-mbucătățite, pline de un miros fără de seamă de urât. Acolo era un bărbat cu o ținută de sfânt. Acesta mi-a arătat trupurile stricate și mi-a zis:

— Iată, acesta-i trupul unei femei, iar acesta-i trupul unui bărbat. Potolește-ți pofta cum vrei și cât vrei. Dar ia aminte de câte nevoințe vei fi lipsit pentru o astfel de plăcere. Vezi pentru ce fel de plăceri vrei să fii lipsit de Împărăția cerurilor? Cât de nenorocită e viața omenească! Pentru plăceri de o clipă, vrei să pierzi toată osteneala ta!

Eu, înăbușit de mirosul greu și urât, am căzut la pământ. Cel ce mi s-a arătat a venit lângă mine, m-a ridicat de jos și mi-a încetat chinul. Apoi am plecat la chilia mea, mulțumind lui Dumnezeu".

CAPITOLUL 20

CONVERTIREA UNUI SOLDAT PRINTR-O MINUNE

Unul dintre părinți îmi povestea că un soldat dintre dragoni, i-a povestit spunându-i: „Purtam război în părțile Africii cu mauritanii. Fiind biruiți de barbari, am fost alungați. Barbarii ne urmăreau, așa că mulți dintre noi au fost uciși. M-a ajuns și pe mine un barbar, și a întins sulița să mă împungă. Când am văzut aceasta, am început să mă rog lui Dumnezeu și să spun:

— Doamne Dumnezeule, Care Te-ai arătat roabei Tale Tecla și ai izbăvit-o din mâinile celor fără de lege, scoate-mă și pe mine din primejdia aceasta și mântuiește-mă de moartea aceasta amară și voi merge în pustie și voi duce o viață de sihastru!

Când m-am întors, povestește el, n-am mai văzut niciun barbar. Și îndată am venit la Lavra Coprata. Și iată, sunt, cu harul lui Dumnezeu, de 33 de ani în

peștera aceasta”.

CAPITOLUL 21

MOARTEA ANAHORETULUI ȘI A UCIGAȘULUI SĂU

Avva Gherontie, starețul mănăstirii celui întru sfinți părintele nostru Eftimie, îmi povestea, zicând:

„Eram trei călugări păscători dincolo de Marea Moartă, cam lângă Visimunta. Pe când noi mergeam pe munte, un alt călugăr păscător mergea pe țărmul mării. S-a întâmplat să-l întâlnească saracinii care treceau prin acele locuri. Saracinii au trecut înaintea lui, iar unul dintre ei, întorcându-se, i-a tăiat capul anahoretului, în timp ce noi ne uitam de departe, căci eram pe munte. Și pe când plângeam soarta anahoretului, iată că pe neașteptate s-a pogorât deasupra saracinului o pasăre care l-a răpit în văzduh, apoi i-a dat drumul pe pământ, încât s-a făcut saracinul una cu pământul”.

CAPITOLUL 22

VIAȚA ALTUI CĂLUGĂR, CONON

Un călugăr cu numele Conon, cilician de neam, trăia în chinovia celui întru sfinți părintele nostru Teodosie, arhimandritul. Acesta, timp de 35 de ani și-a îndeplinit acest canon: mânca o dată pe săptămână numai pâine și apă, lucra necontenit și nu se depărta de biserică.

CAPITOLUL 23

VIAȚA LUI TEODUL MONAHUL

În aceeași mănăstire am văzut pe un alt călugăr bătrân, numit Teodul. Înainte de călugărie fusese ostaș. În toate zilele postea și nu dormea niciodată culcat, ci numai șezând.

CAPITOLUL 24

VIAȚA UNUI CĂLUGĂR CARE LOCUIA ÎN CHILIA HOZEVA

Era un bătrân care locuia în chilia Hozeva. Bătrânii locului aceluia ne povesteau despre el, zicând:

„Când era în satul lui avea această îndeletnicire: dacă vreodată vedea pe vreun om din satul lui că nu era destul de înstărit ca să-și semene țarina, se ducea noaptea, fără știrea stăpânului ogorului, lua boii și sămânța lui și semăna

ogorul celuilalt. Când a venit în pustie și trăia în chilia Hozeva, bătrânul făcea aceeași milostenie cu cei nevoiași. Pleca pe drumul care duce de la sfântul râu Iordan la Ierusalim, luând cu el pâine și apă. Și, ori de câte ori vedea pe cineva obosit de drum, îi lua desaga și i-o ducea până la sfântul munte al Măslinilor. La întoarcere, dacă găsea pe alți oameni slăbiți de drum, le purta poverile până la Ierihon. Și-l puteai vedea plin tot de nădușeală, purtând uneori în spate o sarcină mare, iar alteori ducând pe umeri pe câte un copil. Ba, câteodată, chiar și doi. Alteori se așeza jos și repara încălțămintea stricată a vreunui bărbat sau vreunei femei, căci avea cu el scule și cele de trebuință pentru reparat. Unora le dădea apă din apa pe care o avea cu el, iar altora le dădea pâine. Dacă întâlnea pe vreun om dezbrăcat îi dădea haina pe care o purta. Și puteai să-l vezi în fiecare zi ostenindu-se așa. Dacă se întâmpla să găsească vreun mort pe cale, îi citea slujba înmormântării și-l îngropa".

CAPITOLUL 25

DESPRE FRATELE DIN MĂNĂSTIREA HOZEVA

Avva Grigore, care a fost soldat înainte de a se călugări, ne povestea: „În chilia Hozeva era un frate care învăța slujba sfintei Proscomidii. Într-o zi a fost trimis să aducă prescuri. În drum spre mănăstire a rostit slujba sfintei Proscomidii după toată rânduiala. Diaconii au luat prescurile și le-au pus pe disc în sfântul altar spre a le proscomidi avva Ioan, supranumit Hozevitul, pe atunci preot, care mai târziu a ajuns episcop al Cezareei Palestinei. Pe când slujea, însă, n-a văzut ca de obicei pogorârea Duhului Sfânt. Întristat că ar fi păcătuit cu ceva și pentru aceasta n-a venit Duhul Sfânt, s-a dus în diaconicon, aruncându-se cu plânsete cu fața la pământ. Și i s-a arătat îngerul Domnului spunându-i că fratele, pe când aducea prescurile, a rostit pe drum sfânta Slujbă și au fost sfințite, așa că ele sunt desăvârșite. Și de atunci a dat poruncă bătrânul ca nimeni, dacă nu-i hirotonit să nu mai învețe pe de rost slujba sfintei Proscomidii și nici să n-o rostească la întâmplare, în orice vreme, în afară de altar".

CAPITOLUL 26

VIAȚA FRATELUI TEOFAN, MINUNATA LUI VEDENIE ȘI DESPRE PĂRTĂȘIA CU ERETICII

Un bătrân cu numele Chiriac trăia în Lavra Calamon din apropierea sfântului râu Iordan. Și era bătrânul îmbunătățit în fapte dumnezeiești. La el a venit un frate străin din ținutul Dara, cu numele Teofan, ca să-l întrebe pe bătrân despre gândul curviei. Bătrânul a început să-l sfătuiască cu felurite cuvinte de înțelepciune și viață curată. Folosindu-se mult fratele din cuvintele

bătrânului, i-a spus:

— Eu, avvo, am părtășie în țara mea cu nestorienii. Din această pricină nu mai pot rămâne cu ei și vreau să locuiesc împreună cu tine.

Când a auzit bătrânul numele lui Nestorie s-a întristat de pierderea fratelui și l-a sfătuit și l-a îndemnat să se despartă de această erezie vătămătoare și să vină la sfânta sobornicească și apostolică Biserică. Și i-a spus:

— Nu este altă mântuire decât numai în a cugeta drept și a crede că Sfânta Fecioară Maria este cu adevărat Născătoare de Dumnezeu.

— Într-adevăr, avvo, a răspuns fratele, toți ereticii așa spun: dacă nu ești cu noi, nu te mântui. Sărmanul de mine, nu știu ce să fac. Roagă-te deci Domnului ca Domnul să mă încredințeze, prin faptă, care este credința cea adevărată.

Bătrânul a primit cu bucurie cuvântul fratelui și i-a spus:

— Șezi în chilia mea și am nădejde în Dumnezeu că bunătatea Lui îți va descoperi adevărul!

Lăsându-l pe fratele în peșteră, s-a dus la țărmul Mării Moarte și s-a rugat pentru el. Și iată cam pe la ceasul trei după-amiază, în ziua următoare, vede fratele pe cineva înfricoșător la vedere, stând în fața lui și spunându-i:

— Vino și vezi adevărul!

Și luându-l, l-a dus într-un loc întunecos, cu miros urât și cu foc, și-i arată în mijlocul focului pe Nestorie și pe Teodor, pe Eutihie și pe Apolinarie, pe Evagrie și pe Didim, pe Dioscur și pe Sever, pe Arie și pe Origen și pe alți câțiva.

— Iată, îi spune acela ce i s-a arătat, acesta-i locul pregătit ereticilor și celor care hulesc pe Sfânta Născătoare de Dumnezeu și celor ce urmează învățăturile lor. Dacă-ți place locul, rămâi în credința ta! Dar dacă nu vrei să încerci chinul acesta, vino la Biserica cea sfântă și sobornicească, așa cum ți-a pomenit bătrânul. Căci îți spun: chiar dacă ai săvârșit toate virtuțile, ajungi în locul acesta de n-ai dreaptă credință.

La cuvântul acesta, fratele și-a venit în sine. Când a ajuns bătrânul, i-a povestit toate cele întâmplate așa cum le-a văzut, și a trecut la sfânta sobornicească și apostolică Biserică. Și a rămas împreună cu bătrânul în Calamon. După ce a stat mulți ani cu el, a adormit în pace.

CAPITOLUL 27

VIAȚA PREOTULUI DIN ORAȘUL MARDAROS

La zece mile de orașul Ega Ciliciei se află satul Mardaros. În acest sat este biserica Sfântului Ioan Botezătorul. Preot al acestei biserici era un călugăr bătrân. Acesta avea o viață foarte îmbunătățită. În una dintre zile, locuitorii satului se duc și-l pârăsc pe bătrân la episcop, zicându-i:

— Ia de la noi pe bătrânul acesta, că ne face numai supărări! Duminica face slujba pe la ceasul trei după-amiază și nu păstrează rânduiala legiuită a sfintei slujbe.

Episcopul l-a luat aparte pe călugăr, întrebându-l:

— Pentru ce faci așa, călugăre? Sau nu cunoști rânduiala sfintei Biserici?

— Într-adevăr, Preasfințite, așa este și bine spui. Dar ce să fac, nu știu! După ce citesc canonul de noapte al sfintei duminici, stau alături de sfântul altar și până ce nu văd pe Duhul Cel Sfânt umbrind sfântul altar nu încep slujba. Când văd pogorârea Sfântului Duh, atunci săvârșesc Sfânta Liturghie. Episcopul s-a minunat de virtutea bătrânului și a încredințat pe locuitorii satului că preotul lor face slujba potrivit voii lui Dumnezeu. Și au plecat locuitorii împăcați, slăvind pe Dumnezeu.

*

* *

Avva Iulian Stâlpnicul, a trimis binecuvântări acestui bătrân. Totodată i-a trimis și trei cărbuni aprinși, legați într-o bucată de pânză. Bătrânul a primit binecuvântările și cărbunii care nu se stinseseră și a trimis la rândul său apă, pe care a legat-o în aceeași bucată de pânză. Și erau depărtați unul de altul ca la 20 de mile.

CAPITOLUL 28

FAPTA MINUNATĂ A LUI AVVA IULIAN STÂLPNICUL

Avva Chiril, ucenicul mai sus pomenitului avvă Iulian Stâlpnicul, ne povestea următoarele:

„Auzind de viața și faptele minunate ale lui avva Iulian, m-am dus împreună cu tatăl meu și cu fratele meu la el. Eu, povestește avva Chiril, sufeream de o boală de nevindecat. Niciun doctor n-a putut să mă tămăduiască. Când m-am dus la avva Iulian, bătrânul m-a vindecat îndată prin rugăciunile lui. Am rămas așadar toți trei pe lângă el și am renunțat la lume. Bătrânul l-a rânduit pe tatăl meu mai mare peste grâu. Într-o zi, tata s-a dus la avva Iulian și i-a spus:

— N-avem grâu!

— Mergi, frate, i-a răspuns bătrânul, adună grâul pe care-l găsești și macină-l! Pentru mâine se va îngriji Dumnezeu de noi.

Tatăl meu, supărat din pricina acestor cuvinte, căci știa că nu mai lăsase nimic în hambar, s-a dus la chilia lui. Dar pentru că frații n-aveau ce să mănânce, bătrânul l-a chemat până la el. Abia a sosit și i-a spus:

— Frate Conon, du-te și fă de mâncare fraților cu grâul pe care-l vei găsi!

Tatăl meu mâniat oarecum, a luat cheile hambarului cu gândul să-i aducă țărână. Dar când a descuiat hambarul și a voit să deschidă ușile, n-a putut, căci

era tot hambarul plin cu grâu. Când a văzut asta, a cerut iertare bătrânului, slăvind pe Dumnezeu”.

CAPITOLUL 29

MINUNEA SFINTEI EUHARISTII

Cam la 30 de mile de orașul Aigeae din Cilicia trăiau doi călugări stâlpnici depărtați unul de altul cam la 6 mile. Unul dintre ei făcea parte din sfânta Biserică sobornicească și apostolică. Celălalt, deși se urcase de mai mult timp pe stâlp în apropiere de satul Casidora, aparținea totuși ereziei lui Sever. Ereticul învinuia în multe chipuri pe ortodox, încercând și voind să-l atragă spre erezia lui. După ce i-a trimis multe cuvinte, părea că l-a biruit, și i-a condamnat credința. Ortodoxul, însă, inspirat de către Dumnezeu, a cerut să-i trimită o părticică din Sfânta Împărtășanie săvârșită de el. Acesta, crezând că s-a rătăcit, i-a trimis îndată cu bucurie, fără să mai stea la îndoială. Când a primit-o, ortodoxul a luat părticica trimisă lui de către eretic, adică de către severian, a fiert în fața lui apă într-o oală și a aruncat în ea părticica pe care a primit-o. Părticica s-a descompus îndată în fiertura oalei. A luat apoi o părticică din Sfânta Împărtășanie a Bisericii Ortodoxe, a băgat-o în oală și îndată apa fiartă din oală s-a răcit, iar Sfânta Împărtășanie a rămas întreagă și neudată. Această părticică a păstrat-o și ne-a arătat-o și nouă când am trecut pe la el.

CAPITOLUL 30

VIAȚA LUI ISIDOR, MONAHUL DIN MELITENE, ȘI ALTĂ MINUNE DESPRE SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE

Dade este un târg din insula Cipru. În acest târg este o mănăstire numită Filoxenu. Când ne-am dus acolo, am găsit în acea mănăstire un monah, de fel din Melitene, cu numele Isidor. Pe acest călugăr îl vedeam că plânge necontenit cu suspine. Deși era rugat de către toți să-și contenească puțin plânsul, totuși nu voia, ci spunea tuturor:

— Sunt foarte păcătos, cum n-a mai fost om de la Adam până astăzi!

— Într-adevăr, avvo, nimeni nu-i fără păcat, afară de Dumnezeu.

— Credeți-mă, fraților, ne-a răspuns el, nu-i păcat omenesc, cunoscut sau necunoscut, pe care să nu-l fi săvârșit eu. Iar dacă socotiți că mă învinuiesc pe nedrept pe mine însumi, ascultați-mi păcatul ca să vă rugați și voi pentru mine:

— Eu, a început el să povestească, pe când eram în lume, eram căsătorit. Și eu și nevastă-mea făceam parte din erezia lui Sever. Într-o zi, când am venit acasă, n-am găsit-o acasă pe nevastă-mea, ci am auzit că s-a dus la o vecină să

se împărtășească. Femeia aceea aparținea Bisericii celei sfinte și sobornicești. Îndată am plecat să o opresc. Când am intrat în casa vecinei, nevastă-mea tocmai lua sfânta părticică și se împărtășea. Am apucat-o deci de gât, făcând-o să arunce afară acea sfântă părticică. Apăsând-o pe gât de jos în sus, a aruncat Sfânta Împărtășanie, care a căzut la pământ, îndată însă am văzut un fulger pogorându-se pe locul unde căzuse și a luat Sfânta Împărtășanie. Peste două zile, văd un etiopian îmbrăcat în zdrențe care mi-a spus:

— Și eu și tu suntem osândiți cu aceeași pedeapsă.

— Dar cine ești tu? l-am întrebat.

— Eu, răspunse etiopianul, sunt cel care L-a lovit peste obraz pe Făcătorul tuturor, pe Domnul nostru Iisus Hristos, în timpul Pătimirilor.

— De asta deci, a terminat monahul povestirea sa, nu pot înceta din plâns.

CAPITOLUL 31

CONVERTIREA ȘI VIAȚA MARIEI PĂCĂTOASA

Doi călugări bătrâni au plecat din Aegeae în Tarsul Ciliciei, și, potrivit iconomiei lui Dumnezeu, au tras la un han, să se odihnească, întrucât era cald. Acolo au găsit trei tineri care aveau cu ei o femeie desfrânată. Bătrânii s-au așezat deoparte. Unul dintre ei a scos din desagă Sfânta Evanghelie și a început să citească. Femeia desfrânată, care era cu tinerii, când l-a văzut pe bătrân că citește, i-a lăsat pe tineri și a venit și s-a așezat lângă bătrân. Bătrânul, îmbrâncind-o, i-a zis:

— Pari să fii cu totul nerușinată, nenorocită! Nu ți-e rușine să vii și să te așezi alături de mine?

— Părinte, i-a răspuns ea, nu te scârbi de mine! Chiar dacă sunt plină de păcate, adu-ți aminte că Stăpânul tuturor, Domnul și Dumnezeul nostru, n-a alungat-o pe femeia păcătoasă, care s-a apropiat de El.

— Da, i-a răspuns bătrânul, dar femeia aceea păcătoasă n-a mai rămas păcătoasă.

— Nădăjduiesc în Fiul lui Dumnezeu celui viu, a spus femeia, că începând de astăzi, nici eu nu mai rămân în păcatul acesta.

Și, părăsindu-i pe tineri și toată avuția ei, s-a dus cu bătrânii. Și au băgat-o într-o mănăstire numită Nachiva, alături de Aegeae. Pe această femeie am văzut-o și eu, bătrână, trăind cu multă înțelepciune. De la ea am auzit povestirea de față.

CAPITOLUL 32

CONVERTIREA ȘI VIAȚA LUI VAVILA MĂSCĂRICIUL ȘI A PRIETENELOR LUI, COMITA ȘI NICOSA

Era un măscărici în Tarsul Ciliciei numit Vavila. El avea două amante: una se chema Comita și alta Nicosa. Trăia cu ele nebunește și cu nerușinare, făcând fapte vrednice de dracii care îl ajutau. Într-o zi a intrat Vavila într-o biserică. Potrivit iconomiei lui Dumnezeu, tocmai se citea Evanghelia în care se află pericopa ce spune: „Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția Cerurilor" (Mt. 3, 2). Cuprins de remușcări, a început să se nefericească din pricina faptelor săvârșite de către el. A ieșit deci îndată din biserică, le-a chemat pe cele două amante ale sale și le-a spus:

— Știți în ce desfrânare și cât de nebunește am trăit cu voi. Știți iarăși că nu-mi era dragă una mai mult decât cealaltă. Iată, eu vă dau toată averea mea. Luați-o și împărțiți-o între voi, eu, începând de azi, plec, părăsesc lumea și mă călugăresc!

Ele, însă, au răspuns cu lacrimi și, ca și cum ar fi avut o singură gură, au spus:

— Am fost părtașe cu tine și la păcat, și la pierderea sufletului nostru. Acum însă, când vrei să faci acest lucru plăcut lui Dumnezeu, ne lași și vrei să-l faci singur? Dar nu se va întâmpla asta, ci vom fi părtașe cu tine și la bine. Măscăriciul s-a închis îndată pe sine într-unul dintre turnurile orașului, iar femeile, după ce au vândut toată averea lor și a măscăriciului, și au împărțit-o la săraci, s-au călugărit și ele. Și-au făcut o chilie aproape de turn și s-au închis acolo.

Pe acest bărbat l-am văzut și eu și m-am folosit, căci era tare primitor, milostiv și smerit. Și am scris această povestire spre folosul celor ce o vor citi.

CAPITOLUL 33

VIAȚA SFÂNTULUI EPISCOP TEODOT

Ne povestea unul dintre părinți, că în sfânta cetate a Antiohiei era un arhiepiscop cu numele Teodot. Acesta era atât de bun, că ori de câte ori era zi de sărbătoare, chema la masă la el pe unii dintre clericii care slujiseră la biserică cu el. Unul dintre clerici n-a vrut să vină, nici n-a dat ascultare poftirii. Atunci patriarhul a tăcut. Altădată însă s-a dus la el, rugându-l să vină și să ia parte la masa obștească.

*

* *

Se spunea iarăși despre același arhiepiscop Teodot, că era așa de blând și de smerit, încât odată, fiind în călătorie cu un cleric, el mergea în lectică, iar

clericul pe cal. Și a spus patriarhul clericului:

— Să împărțim lungimea drumului și vom face cu schimbul călătoria noastră.

Clericul însă, n-a vrut să facă aceasta, căci spunea că este o insultă pentru patriarh ca el să meargă în lectică, iar patriarhul să meargă pe cal.

Dumnezeiescul Teodot n-a încuviințat, ci l-a silit pe cleric să facă așa, convingându-l că nu-i nicio insultă pentru el.

CAPITOLUL 34

VIAȚA DUMNEZEIESCULUI ALEXANDRU, PATRIARHUL IERUSALIMULUI

Aceeași sfântă cetate a avut și un alt patriarh, numit Alexandru. Acesta era foarte milostiv și bun la inimă. Odată, unul dintre notarii lui i-a furat aur. Temându-se, a fugit și s-a dus în Tebaida Egiptului. Barbarii din Tebaida Egiptului, care se hrănesc cu carne crudă, au pus mâna pe el pe când rătăcea și l-au dus până la marginile Egiptului. Dumnezeiescul Alexandru, aflând despre el că este rob, l-a cumpărat cu 85 de monezi. Patriarhul s-a purtat cu el atât de bine și așa de omenește când s-a reîntors în casa lui, încât unul dintre locuitorii orașului a spus odată:

— Nimic n-ar fi mai folositor decât să greșesc față de Alexandru.

*

* *

Altădată, unul dintre diaconii lui l-a insultat pe dumnezeiescul Alexandru în fața tuturor clericilor. Dumnezeiescul Alexandru, însă, și-a cerut el iertare, zicându-i:

— Iartă-mă, frate!

CAPITOLUL 35

VIAȚA LUI ILIE, PATRIARHUL IERUSALIMULUI, ȘI DESPRE FLAVIAN, PATRIARHUL ANTIOHIEI

Spunea avva Polihronie despre avva Ilie, arhiepiscopul Ierusalimului, că nu băuse vin când era monah și a păstrat această rânduială și când a ajuns patriarh.

Se spunea despre Ilie, arhiepiscopul Ierusalimului, și despre Flavian, arhiepiscopul Antiohiei, următoarele:

Împăratul Anastasie i-a exilat pe amândoi în urma Sinodului de la Calcedon. Pe Ilie l-a exilat în Aila, iar pe Flavian în Petra. Într-o zi, patriarhii și-

au făcut cunoscut unul altuia:

— Anastasie a murit astăzi. Să mergem și noi să ne judecăm cu el.

Și după două zile au plecat către Domnul.

CAPITOLUL 36

VIAȚA LUI AVVA EFREM, PATRIARHUL ANTIOHIEI, ȘI ÎN CE CHIP A CONVERTIT PE UN STÂLPNIC DIN EREZIA LUI SEVER

Unul dintre părinți ne povestea despre fericitul Efrem, patriarhul Antiohiei, că era un apărător călduros al credinței ortodoxe. Într-o zi, a auzit că în părțile Ierapolei trăiește un stâlpnic, care face parte din erezia severienilor și a achefalilor. A pornit deci la el cu gândul să-l reîntoarcă la credința ortodoxă. Când a ajuns acolo, a început dumnezeiescul Efrem să-l sfătuiască și să-l îndemne pe stâlpnic să meargă pe drumul tronului apostolic și să aibă părtășie cu sfânta, sobornicească și apostolică Biserică. Stâlpnicul i-a răspuns, zicându-i:

— Eu, cu niciun chip, n-am nicio legătură cu Sinodul de la Calcedon.

— Cum vrei să te vindec de rătăcirea ta, dacă spui că n-ai nicio legătură cu acest Sinod, care, prin harul Domnului Dumnezeului nostru Iisus Hristos, a eliberat Sfânta Biserică de orice murdărie a învățăturii eretice?

Stâlpnicul i-a răspuns:

— Să aprindem, înaltpreasfințite, foc și să intrăm în el și eu, și tu! Cine va ieși nevătămat din foc, acela-i ortodox, și lui trebuie să-i urmăm.

A spus asta ca să-l înspăimânte pe patriarh.

— Trebuia, fiule, i-a spus patriarhul, ca tu să mă fi ascultat ca pe tatăl tău și să nu fi cerut nimic mai mult de la mine. Dar pentru că ai cerut un lucru care depășește nevrednicia mea, voi face și asta pentru mântuirea sufletului tău, având încredere în milostivirea Fiului lui Dumnezeu.

Și atunci a spus dumnezeiescul Efrem celor de față:

— Binecuvântat este Domnul. Aduceți lemne aici. După ce patriarhul a aprins lemnele aproape de stâlp, a spus stâlpnicului:

— Coboară-te de pe stâlp ca să intrăm amândoi în foc, potrivit hotărârii tale!

Stâlpnicul s-a spăimântat de încrederea ce o avea patriarhul în Dumnezeu și n-a vrut să coboare. Patriarhul atunci a spus:

— N-ai propus tu să se facă asta? Pentru ce, deci, nu vrei să o faci?

Atunci patriarhul și-a dezbrăcat omoforul pe care-l purta, s-a apropiat de foc și s-a rugat, zicând:

— Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Care pentru noi ai binevoit să Te întrupezi cu adevărat din Stăpâna noastră, Sfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, arată-ne nouă adevărul!

După ce și-a terminat rugăciunea, și-a aruncat omoforul în mijlocul focului. Cu toate că focul a ars timp de trei ore până ce s-au terminat toate lemnele, totuși a scos din foc omoforul întreg și nevătămat, fără să fi suferit ceva din pricina focului. Atunci stâlpnicul văzând întâmplarea, s-a încredințat că adevărata credință este în Biserica Ortodoxă. L-a anatematizat pe Sever și erezia lui, a venit la Sfânta Biserică, s-a împărtășit din mâinile fericitului Efrem și L-a preaslăvit pe Dumnezeu.

CAPITOLUL 37

VIAȚA EPISCOPULUI CARE, PĂRĂSINDU-ȘI SCAUNUL, A VENIT LA IERUSALIM ȘI, LEPĂDÂNDU-ȘI HAINA CĂLUGĂREASCĂ, LUCRA LA ZIDĂRIE

Povestea unul dintre părinți despre un oarecare episcop, care și-a părăsit episcopia sa, că, venind în Sfânta Cetate a Antiohiei, lucra la zidărie. În acel timp era comis al Orientului Efrem, bărbat milostiv și omenos. Pentru că orașul se dărâmase din pricina unui cutremur, el a început să rezidească clădirile publice. Într-o noapte, îl vede Efrem în vis pe episcop dormind, iar deasupra lui coborât din cer un stâlp de foc. Visul acesta l-a avut Efrem nu numai o dată, ci de mai multe ori, așa că s-a minunat, căci vedenia era înfricoșătoare și plină de spaimă. Și se gândea el însuși ce ar putea să însemne asta. Efrem nu știa că lucrătorul era episcop și cum ar fi putut ști că era episcop, odată ce-l vedea cu părul neîngrijit, cu haina murdară, om simplu, slăbit de multă răbdare, asceză și lucru și zdrobit de oboseală? Într-o zi, Efrem a trimis după lucrător, episcopul de altădată, vrând să afle de la el cine-i. Și a început să-l întrebe între patru ochi, de unde este și care-i numele lui.

— Sunt un nevoiaș din orașul acesta și neavând cu ce să trăiesc lucrez, și Dumnezeu mă hrănește din munca mea.

Îndemnat de către Dumnezeu, Efrem i-a răspuns, zicând: „Fii încredințat că nu te voi lăsa până ce nu-mi vei spune adevărat ce-i cu tine!”

Neputând să se mai ascundă, i-a spus:

— Dă-mi cuvântul, că atât timp cât trăiesc n-ai să spui nimănui ce-i cu mine, și eu îți voi spune totul, în afară de numele meu și de orașul meu.

Atunci dumnezeiescul Efrem i s-a jurat:

— Nu am să spun nimănui ce-i cu tine, atât timp cât Dumnezeu va voi să te țină în lumea aceasta.

— Eu sunt episcop, i-a răspuns el. De dragul lui Dumnezeu mi-am lăsat episcopia mea și am venit aici, într-un loc în care nu mă cunoaște nimeni, chinuindu-mă și muncind, și din munca mea îmi câștig puțina mea pâine. Pe cât poți, caută și fă cât mai multă milostenie. În aceste zile Dumnezeu te va ridica pe tronul apostolic al acestei Biserici a Ierusalimului, ca să păstorești

poporul Lui, pe care Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu, l-a dobândit prin Sângele Său. Și după cum ți-am spus, sârguiește-te pentru milostenie și ortodoxie! În astfel de jertfe Dumnezeu găsește plăcere. După câteva zile, așa s-a și întâmplat.

Când a auzit acestea, dumnezeiescul Efrem L-a slăvit pe Dumnezeu, zicând:

„Cât de mulți robi neștiuți are Dumnezeu și numai Lui Îi sunt cunoscuți!"

CAPITOLUL 38

MOARTEA NECREDINCIOSULUI ÎMPĂRAT ANASTASIE

Un iubitor de Hristos ne povestea despre împăratul Anastasie zicând:

„După ce împăratul Anastasie i-a dat jos de pe tronul patriarhal pe Eufimie și Macedonie, patriarhii Constantinopolului, și i-a exilat în Evhaita din Pont, din pricina Sfântului Sinod de la Calcedon, vede în vis în fața sa un bărbat frumos la chip, îmbrăcat în alb, care ținea în mâini o carte din care citea. A dat cinci file ale cărții și a citit numele împăratului, spunându-i:

— Iată, din pricina necredinței tale, rup patrusprezece file. Și le-a rupt cu degetele sale.

După două zile a fulgerat tare și a tunat. Împăratul speriindu-se, și-a dat duhul în mari chinuri.

S-a întâmplat asta pentru că n-a crezut în Sfânta Biserică a lui Hristos, Dumnezeul nostru, și pentru că i-a persecutat păstorii".

CAPITOLUL 39

VIAȚA UNUI MONAH DIN MĂNĂSTIREA LUI AVVA SEVERIAN; ÎN CE CHIP S-A ÎNTORS DIN FAȚA UNEI FETE DE ȚARĂ, CA SĂ NU PĂCĂTUIASCĂ CU EA

Când am ajuns în Antiohia cea mare, am auzit pe un preot al Bisericii povestind că spunea patriarhul Anastasie așa:

„Un monah din mănăstirea lui avva Severian a fost trimis pentru o treabă în părțile Elevteropolei și a poposit la un sătean credincios. Acesta avea o singură fată; mama ei murise mai de mult. Monahul stătea de mai multe zile în casa săteanului. Diavolul, care întotdeauna ispitește pe oameni, a băgat în inima fratelui gânduri necurate, și-l chinuia cu fata, așa că monahul căuta acum prilej să trăiască cu ea. Diavolul, care-i băgase ispita în suflet, a făcut să aibă și prilej. Pe când tatăl fetei era plecat la Ascalon pentru niște treburi,

călugărul a rămas singur cu fata. Știind că nu-i nimeni în casă decât el și fata, s-a dus la ea cu gândul să o siluiască. Ea, văzându-l tulburat și cu totul pornit spre faptă, i-a spus:

— Nu te tulbura și nici să nu faci vreo faptă rușinoasă cu mine. Tatăl meu nu vine acasă nici azi, nici mâine. Ascultă-mă mai întâi ce-ți spun. Martor mi-e Dumnezeu că am să fac tot ce dorești.

După ce l-a potolit cu aceste cuvinte, a adăugat:

— De câți ani ești, frate, în mănăstire?

— De șaptesprezece ani, i-a răspuns el.

— Ai cunoscut vreo femeie vreodată?

— Nu!

— Și vrei atunci ca într-un ceas să-ți pierzi toată osteneala vieții tale? Câte lacrimi n-ai vărsat, ca să înfățișezi lui Hristos trupul tău lipsit de orice pată! Și vrei acum să pierzi toată osteneala ta pentru o plăcere de o clipă? În ce mă privește pe mine, te ascult. Dacă te culci cu mine, trebuie să mă iei de nevastă. Ai cu ce să mă ții?

— Nu, i-a răspuns călugărul.

— Adevărat, că nu mint, i-a răspuns fata. Dacă mă necinstești, ai să ajungi pricina a multor rele.

— Care?

— Primul, că-ți pierzi sufletul tău; al doilea, că ți se va cere de la tine sufletul meu. Ți-o spun ca s-o știi și te încredințez prin jurământ, pe Cel Care a spus: «Nu minți!» (Lev. 19, 11), că dacă mă necinstești mă spânzur, așa că vei fi și ucigaș, iar la judecată vei fi osândit ca ucigaș. Pleacă deci la mănăstirea ta, înainte de a ajunge pricina atâtor rele, și ai să-mi fi recunoscător.

Călugărul și-a venit în sine, s-a deșteptat din beția sa și a plecat la mănăstirea lui. Aici și-a cerut iertare starețului, rugându-l ca pe viitor să nu-l mai trimită din mănăstire. A mai trăit trei luni și a plecat către Domnul".

CAPITOLUL 40

VIAȚA LUI AVVA COSMA EUNUCUL

Avva Vasile, preotul mănăstirii Bizantinilor, ne istorisea, spunând:

„Pe când eram în sfânta cetate a Antiohiei la avva Grigore, patriarhul, a venit la Ierusalim avva Cosma Eunucul, care trăia în Lavra Faran, monah cu adevărat ortodox și foarte zelos. Acesta avea și o cunoștință temeinică a dumnezeieștilor Scripturi. După puține zile de ședere, bătrânul a murit. Patriarhul, pentru cinstea trupului celui răposat, a poruncit să-l îngroape în cimitir unde era îngropat și un episcop. După două zile, povestește avva Vasile, m-am dus să mă închin la mormântul bătrânului. Deasupra mormântului lui stătea un sărman paralitic, care cerea de pomană celor care se duceau la biserică. Când săracul m-a văzut că fac trei metanii și mă rog preotului, mi-a

zis:

— Mare cu adevărat a fost, avvo, bătrânul pe care l-ați îngropat aici acum două zile.

— De unde știi? l-am întrebat.

— Eram paralitic de doisprezece ani și prin el m-a vindecat Domnul. Când sunt supărat vine și mă mângâie și-mi dă liniște, încă multe alte lucruri minunate poți să auzi despre avva Cosma. După ce l-au îngropat, într-o noapte, îl aud că strigă și spune episcopului: «Nu mă atinge, eretice și vrăjmașe al adevărului și al sfintei Biserici sobornicești a lui Dumnezeu!».

Când am auzit acestea de la paraliticul vindecat, m-am dus și am spus totul patriarhului. Și l-am rugat pe acest preasfânt bărbat ca să luăm trupul lui avva Cosma de acolo și să-l punem în alt mormânt. Atunci patriarhul ne spune:

— Credeți-mă, fiilor, că avva Cosma nu-i vătămat cu nimic din pricina ereticului. Toate acestea s-au întâmplat ca să ni se facă cunoscută virtutea bătrânului și cât este de mare zelul lui după plecarea din lumea aceasta. De asemenea, ca să ne fie arătată și credința episcopului, dacă nu l-am socoti ortodox".

*

* *

Iată ce ne-a mai spus încă avva Vasile despre bătrânul acesta, avva Cosma, zicând:

„M-am dus la el pe când stătea în Lavra Faran. Și mi-a spus bătrânul:

— Odată mi-a trecut prin minte următorul gând: ce înseamnă cuvintele pe care le-a spus Domnul ucenicilor Lui: «Cel care are haină să și-o vândă și să-și cumpere sabie». Iar ei i-au spus: „Iată aici două săbii» (Lc. 22, 36 și 38). Cu toate că am cugetat mult asupra acestor cuvinte, totuși nu le-am putut afla înțelesul, așa că am plecat din chilia mea, trebuind să merg la Lavra Turnurilor, la avva Teofil, și să-l întreb pe el. Când am ajuns în pustiu, aproape de Lavra Calamon, văd un balaur foarte mare coborându-se din munte spre Calamon. Și era atât de mare, încât găurea pământul pe unde trecea. Și m-am văzut, pe neașteptate, trecut nevătămat prin urma lăsată de către el. Am cunoscut, povestește bătrânul, că diavolul a vrut să împiedice râvna mea, dar m-au ajutat rugăciunile lui avva Teofil. Ajungând la avva Teofil, i-am vorbit despre acest text scripturistic. Și mi-a spus că sensul celor două săbii este fapta și contemplația. Dacă vei avea aceste două virtuți ești desăvârșit".

*

* *

Am venit la avva Cosma în Lavra Faran, căci am trăit în ea zece ani. Pe când îmi vorbea despre mântuirea sufletului, a citat și un cuvânt al Sfântului Atanasie, arhiepiscopul Alexandriei. Și mi-a spus Bătrânul:

— Când vei găsi vreun cuvânt de-al Sfântului Atanasie și n-ai avea hârtie ca să-l copiezi, scrie-ți-l pe haină!

Atât de mare dragoste avea bătrânul pentru sfinții noștri părinți și dascăli.

*
* *

Se mai spune încă despre el și aceasta:

«În noaptea spre sfânta duminică, stătea de cu seară până dimineața cântând și citind în chilia sa și în biserică, fără să mai stea cineva. Când răsărea soarele și-și împlinea canonul, citea din Sfânta Evanghelie până la începerea utreniei."

CAPITOLUL 41

VIAȚA LUI AVVA PAVEL DIN ANAZARVE

Tot în Lavra Faran am văzut pe avva Pavel, bărbat sfânt, afierosit lui Dumnezeu, foarte blând și cu totul închinat nevoințelor călugărești, vărsând multe lacrimi în fiecare zi. Nu știu de am mai întâlnit unul ca el în viața mea. A trăit bătrânul acesta în sihăstrie cam cincizeci de ani, mulțumindu-se numai cu prescura ce o căpăta de la biserică, fără să mai primească nimic altceva. Era de loc din Anazarve.

CAPITOLUL 42

VIAȚA LUI AVXANANTIS, ROBUL LUI DUMNEZEU

Am văzut în același loc și pe avva Avxanantis în chilia lui. Era un bărbat milostiv, înfrânat și sihastru. Ducea o viață atât de aspră, că la patru zile mânca o singură prescură douăzeci de minute pe zi. Se întâmpla însă că o mânca și o dată pe săptămână. Pe la sfârșitul vieții lui, acest părinte vrednic de respect s-a îmbolnăvit de pântece. L-am dus deci în bolnița din Ierusalim a patriarhului. Într-o zi, pe când eram lângă patul lui, Avva Conon, starețul lavrei celui întru sfinți părintelui nostru Sava, i-a înmânat o batistă cu o prescură și cu șase monezi trimițându-i vorbă:

— Iartă-mă, că n-am venit, dar nu mă lasă boala mea să vin și să te îmbrățișez.

Bătrânul a păstrat prescura, dar i-a dat înapoi monezile, trimițându-i vorbă:

— Dacă va vrea Dumnezeu să mă țină în viața aceasta, mai am părinte, zece monezi. Dacă le voi cheltui îți voi trimite vorbă, ca să mi le trimiți pe acestea șase. Îți spun asta, părinte, ca să afli că peste două zile plec din lumea aceasta.

Așa s-a și întâmplat. L-am dus pe el în Lavra Faran unde l-am îngropat.

Fericitul acesta a fost întru sincelul celor între sfinți Eustochie și Grigorie. Părăsindu-i pe acești doi, s-a desăvârșit în pustie. De loc era din Ancira Galatiei.

CAPITOLUL 43

MOARTEA NEFERICITĂ A NECREDINCIOSULUI TALALEU, ARHIEPISCOPUL TESALONICULUI

În Tesalonic era un arhiepiscop numit Talaleu. Acesta nu se temea nici de Dumnezeu, nici nu se înfricoșa de răsplata pregătită; dimpotrivă, nenorocitul, călcând în picioare învățătura creștină și socotind o nimica vrednicia preoțească, era lup răpitor în loc de păstor. Nu voia să se închine Sfintei și deoființei Treimi – miluiește-mă, Doamne! – ci se închina idolilor. Dar cei care conduceau sfintele biserici în vremea aceea l-au depus din scaun printr-o hotărâre canonică. După ce a trecut puțină vreme, cel plin de toată nelegiuirea a vrut să vină iarăși pe scaunul episcopal. Dar pentru că după cum spune Solomon, totul ascultă de aur, a fost chemat să se întoarcă la episcopia sa, căci trăia acum la Constantinopol, unde, potrivit cuvintelor profetului Isaia 5, 23, locuiesc conducătorii, care pentru daruri dau dreptate celui nedrept și răpesc dreptul dreptului. Dumnezeu însă n-a părăsit Biserica Lui, ci l-au osândit din nou, potrivit Canoanelor Apostolice. Hotărârea aceasta însă nu i-a fost pe plac lui Talaleu. Într-o zi, s-a îmbrăcat în haine foarte bune spre a se duce la împărat ca să-i dea din nou scaunul episcopal. Pe când voia să iasă din casă, stomacul l-a silit să se ducă până afară. Și pentru că vreme de două ceasuri a rămas acolo, au intrat înăuntru unii dintre cei ce stăteau afară, spre a-i spune să iasă odată. Când au intrat l-au găsit cu capul în gaura closetului, cu picioarele în sus, reînnoind moartea veșnică și groaznică a nelegiuitului Arie, dușmanul lui Dumnezeu. Căci și pe Arie, care a nădăjduit că poate să-și impună în chip tiranic în Biserică părerea sa cu ajutorul puterii împărătești, îngerul minunat și de mare sfat al Sfintei Biserici a lui Dumnezeu i-a răspândit în closet măruntaiele care au zămislit erezia. Și acestuia, care nădăjduia ca prin ajutorul nedrept al împăratului să facă mai mult rău decât înainte, i-a luat-o înainte îngerul păzitor al Bisericii Tesalonicului împreună cu marele mucenic Dumitru și, în locul în care era și punea la cale, în unire cu demonul necurat și aţâţător, rele planuri împotriva Sfintei Biserici a lui Dumnezeu, acolo i-a lăsat atârnate în aer picioarele, ce nu puteau călca cum trebuie, ale netrebnicului rob, purtând semnele viitoarei judecăți ce o va suferi, căci este îngrozitor să cazi în mâinile Dumnezeului Celui Viu (Evr. 10, 11).

CAPITOLUL 44

VIAȚA UNUI BĂTRÂN MONAH ȘI DESPRE RUGĂCIUNEA PENTRU CEI MORȚI

Când ne-am dus în Tebaida Egiptului, ne-a povestit un călugăr următoarele fapte:

„Un bătrân îmbunătățit trăia în afara orașului Asinoe și stătuse în chilia sa cam șaptezeci de ani. Avea zece ucenici; unul dintre ei însă nu se îngrijea deloc de mântuirea sufletului lui. Bătrânul adeseori îl sfătuia și-l îndemna, zicându-i:

— Îngrijește-te, frate, de sufletul tău! Ai să mori și ai să te duci în iad!

Fratele, însă, nu asculta niciodată de bătrân și nu primea sfaturile lui. S-a întâmplat ca să moară fratele după câtăva vreme. Bătrânul s-a întristat mult pentru el, căci știa că a plecat din lumea aceasta fără să se îngrijească deloc de mântuirea sufletului său și că fusese foarte leneș. Și a început bătrânul să se roage și să spună:

— Doamne, Iisuse Hristoase, adevăratul nostru Dumnezeu, descoperă ce soartă are sufletul acestui frate!

Și într-adevăr, vede în extaz râu de foc, iar în el mulțime mare de oameni; în mijlocul lor vede pe fratele cufundat în râul de foc până la gât. Atunci îi spune bătrânul:

— Din pricina acestei osânde te îndemnam, fiule, să te îngrijești de mântuirea sufletului tău.

Fratele a răspuns și a zis bătrânului:

— Mulțumesc lui Dumnezeu, părinte, că cel puțin capul mi-i odihnit, deoarece prin rugăciunile tale, stau cu picioarele pe creștetul unui episcop”.

CAPITOLUL 45

DESPRE UN CĂLUGĂR CARE S-A ZĂVORÂT PE MUNTELE MĂSLINILOR ȘI DESPRE ÎNCHINAREA LA ICOANA MAICII DOMNULUI

Ne povestea un bătrân că spunea avva Teodor Eliotul, că era în Muntele Măslinilor un călugăr care sihăstrea zăvorât, mare luptător în nevoințele călugărești. Dar îl chinuia pe el demonul curviei. Într-o zi, pe când îl muncea diavolul mai tare, a început bătrânul să se vaite și să spună demonului:

— Până când n-ai să-mi dai pace? Du-te de la mine că ai îmbătrânit odată cu mine!

Demonul i se arătă în fața ochilor, spunându-i:

— Jură-mi-te că n-ai să spui nimănui ceea ce îți voi spune și n-am să te mai chinui!

— Mă jur. Și s-a jurat bătrânul, pe Cel care locuiește în ceruri că n-are să spună nimănui din cele ce i se vor spune.

Atunci dracul i-a spus: să nu te mai închini acestei icoane și n-am să te mai chinui.

Icoana avea chipul Stăpânei noastre, Născătoare de Dumnezeu Maria, purtând în brațe pe Domnul nostru Iisus Hristos.

— Lasă-mă, a spus călugărul diavolului, să mă gândesc!

A doua zi a venit acolo avva Teodor, eliotul, care trăia pe atunci, în Lavra Faran, care ne-a și povestit această întâmplare. Călugărul i-a povestit lui totul. Bătrânul a spus monahului:

— Într-adevăr, avvo, ai fost înșelat, că ai jurat. Dar bine ai făcut că mi-ai spus. Ți-i mai de folos să nu rămână în ținutul acesta femeie desfrânată la care să nu te duci, decât să făgăduiești că te închini Domnului nostru Iisus Hristos și Maicii Lui.

După ce l-a sprijinit și l-a întărit cu multe cuvinte, avva Teodor a plecat spre locul lui.

Dracul se arătă din nou monahului și-i spuse:

— Ce-nseamnă asta, călugăre? Nu mi-ai jurat că nu spui nimănui? Pentru ce ai spus totul celui care a venit la tine? Îți spun, călugăre, că în ziua judecății ai să fii judecat că ți-ai călcat jurământul.

Monahul i-a răspuns:

— Că am jurat și că mi-am călcat jurământul, o știu. Știu că am călcat jurământul făcut pe Stăpânul și Făcătorul meu, dar pe tine nu te ascult. Tu vei fi cel care ai să fii osândit ca rău sfătuitor și ca pricinuitor al călcării jurământului".

CAPITOLUL 46

MINUNATA VEDENIE A LUI AVVA CHIRIAC DIN LAVRA LUI CALAMON ȘI DESPRE CELE DOUĂ CĂRȚI ALE NELEGIUITULUI NESTORIE

Ne-am dus odată la avva Chiriac, preotul lavrei lui Calamon de lângă sfântul râu Iordan. Și ne povestea, zicând:

„Într-o noapte, văd în vis o femeie vrednică de respect, îmbrăcată în porfiră, împreună cu doi bărbați sfinți și cinstiți, că stă la ușa chiliei mele. Am luat pe femeie drept Stăpâna noastră Născătoarea de Dumnezeu, iar pe cei doi bărbați care erau cu ea drept Sfântul Ioan Teologul și Sfântul Ioan Botezătorul. Am ieșit afară din chilie și i-am rugat să intre înăuntru ca să facă o rugăciune în chilia mea. Femeia însă n-a vrut. Și m-am rugat mult timp stăruitor de dânsa, spunându-i: «Să nu mă întorc rușinat și înfruntat» și multe altele. Când ea a văzut că stărui încă în cererea mea, mi-a răspuns cu asprime, zicându-mi:

— Ai în chilia ta pe dușmanul meu. Cum vrei, dar, să intru?

După ce a spus aceste cuvinte, a plecat.

Când m-am deșteptat, am început să mă vait și să mă gândesc dacă n-am

păcătuit cu ceva cu mintea împotriva ei, căci nu era nimeni altcineva în chilie decât numai eu. Deși m-am chinuit multă vreme, totuși nu m-am găsit vinovat cu nimic față de ea. Văzându-mă învăluit de tristețe, am luat o carte să citesc, ca prin citit să-mi îndepărtez tristețea. Cartea pe care am luat-o era a lui Isihie, preotul Ierusalimului. Când am deschis cartea, găsesc scrise la sfârșitul ei două cuvântări de ale nelegiuitului Nestorie. Îndată am cunoscut că acesta era dușmanul Stăpânei noastre, Sfânta Născătoare de Dumnezeu. Atunci m-am sculat și am plecat și am dat cartea celui care mi-o împrumutase și i-am spus:

— Ia-ți, frate, cartea! N-am avut atât folos din ea câtă pagubă, și i-am povestit cele întâmplate. El, plin de zel, a rupt îndată din carte cele două cuvântări ale lui Nestorie, și le-a pus pe foc, zicând:

«Să nu rămână în chilia mea vrăjmașul Stăpânei noastre, a Sfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria»".

CAPITOLUL 47

MINUNEA SFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU ÎMPOTRIVA MĂSCĂRICIULUI GAIAN, CARE A HULIT-O LA TEATRU

În Fenicia Libanului este un oraș cu numele Heliopoli. În el era un actor cu numele Gaian, care pe scenă hulea pe Sfânta Născătoare de Dumnezeu. Maica Domnului i s-a arătat lui și i-a spus:

— Ce rău ți-am făcut de mă batjocorești și mă hulești față de atâta lume?

El, când s-a deșteptat, nu numai că nu s-a îndreptat, dar o hulea și mai mult. Maica Domnului i s-a arătat din nou, îi spuse aceleași cuvinte și-l sfătuise. Cum el nu s-a îndreptat, ci, dimpotrivă, o batjocorea și mai mult, într-o după-amiază, pe când dormea, i s-a arătat fără să spună vreun cuvânt, ci numai i-a însemnat cu un deget mâinile și picioarele. Când s-a deșteptat a văzut că mâinile și picioarele îi erau tăiate, zăcând ca un trunchi de copac. După aceasta nenorocitul se spovedea tuturor făcând cunoscut ce fel de răsplată a primit pentru hula sa; și asta fiindu-i dată de către Maica Domnului cu multă îndurare.

CAPITOLUL 48

MINUNILE SFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU PRIN CARE COSMIANA, SOȚIA PATRICIANULUI GHERMAN, A FOST TRASĂ DE LA EREZIA SEVERIANĂ LA ADEVĂRATA CREDINȚĂ ÎN HRISTOS

Ne povestea avva Anastasie, preotul și paznicul odoarelor sfintei Biserici a Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, că a venit Cosmiana, femeia patricianului Gherman, și a voit ca în una din nopțile sfintei duminici să se închine singură sfântului și făcătorului de viață mormânt al Domnului nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu. Însă, când a vrut să se atingă de mormânt, a întâmpinat-o Stăpâna noastră, Sfânta Născătoare de Dumnezeu, față către față, împreună cu alte femei și i-a spus:

— Pentru că nu ești dintr-ale noastre, să nu intri aici!

Ea aparținea ereziei lui Sever, acefalul.

Cosmiana se rugă mult ca să-i dea voie să intre. Sfânta Născătoare de Dumnezeu însă i-a răspuns, zicându-i:

— Crede-mă, femeie, că n-ai să intri aici până nu te vei împărtăși cu noi din aceeași credință.

Prin aceste cuvinte a cunoscut că este împiedicată să intre, pentru că este eretică și că dacă nu trece la sfânta, sobornicească și apostolică Biserică a lui Hristos, Dumnezeul nostru, n-are să intre, a trimis îndată după diacon. Când acesta a venit cu sfântul potir, ea s-a împărtășit cu Sfântul Trup și Sânge ale Marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Și astfel a fost învrednicită să se închine sfântului și de viață făcătorului Mormânt al Domnului nostru Iisus Hristos.

CAPITOLUL 49

VEDENIA MINUNATA A DUCELUI PALESTINEI PRIN CARE ȘI EL A FOST CONVINS SĂ RENUNȚE LA EREZIE ȘI SĂ VINĂ LA BISERICA LUI HRISTOS

Preotul Anastasie ne povestea și această întâmplare:

„Când Ghivemer a ajuns duce al Palestinei, înainte de toate a venit să se închine în Biserica Sfintei Învieri a lui Hristos Dumnezeu. Pe când se apropia, a văzut un berbec pornindu-se cu furie împotriva lui voind să-l împungă. Cuprins de mânie și frică, ducele s-a dat înapoi. Azaria, păzitorul Sfintei Cruci și ceilalți însoțitori l-au întrebat:

— Ce este, stăpâne, ce ai? De ce nu intri?

— De ce ați adus berbecul acesta aici? îi întrebă el.

Mirați, ei s-au uitat în Sfântul Mormânt și, pentru că n-au văzut nimic, i-au

spus să intre:

— Nu-i niciun berbec înăuntru.

Și iarăși s-a pornit Ghivemer să intre, dar iarăși a văzut berbecul îndreptându-se spre el, nelăsându-l să intre. Asta s-a întâmplat de mai multe ori. El vedea berbecul, pe când însoțitorii lui nu vedeau nimic. Atunci, păzitorul Sfintei Cruci îi spuse:

— Crede-mă, stăpâne, trebuie să ai ceva pe sufletul tău, care te împiedică să te închini Sfântului și de viață făcătorului Mormânt al Mântuitorului nostru. Ai face bine să te mărturisești lui Dumnezeu. Este iubitor de oameni și ți-a arătat această minune pentru că vrea să te miluiască.

Ducele îi răspunse cu lacrimi:

— Sunt vinovat în fața lui Dumnezeu cu multe și mari păcate.

Și aruncându-se cu fața la pământ, a plâns multă vreme, mărturisindu-se lui Dumnezeu. S-a ridicat de jos și a voit să intre din nou, dar n-a putut, căci berbecul îl oprea tot cu atâta tărie. Atunci păzitorul Sfintei Cruci îi spuse:

— Negreșit altceva este ceea ce te împiedică.

— Oare nu sunt oprit să intru, a spus el, pentru că nu am părtășie cu Sfânta Biserică cea sobornicească și apostolică, ci cu erezia lui Sever?

Și a cerut de la păzitorul Sfintei Cruci să fie împărtășit cu Sfintele și de viață făcătoarele Taine ale lui Hristos, Dumnezeul nostru. Apoi i-au adus sfântul potir și s-a împărtășit. Așa a putut să intre și s-a închinat fără să mai vadă ceva".

CAPITOLUL 50

VEDENIA ȘI DICTONUL LUI AVVA GHEORGHE ZĂVORÂTUL

Schitopoli era a doua capitală a Palestinei. Aici ne-am întâlnit cu avva Anastasie, care ne-a povestit despre avva Gheorghe Zăvorâtul, spunând:

„Într-o noapte m-am sculat să bat toaca, fiindcă eram canonarh, și am auzit pe avva Gheorghe Zăvorâtul plângând. M-am dus la el și l-am rugat, zicându-i:

— Ce ai, avvo, de plângi așa?

El însă nu mi-a răspuns nimic. Și l-am rugat din nou:

— Spune-mi pricina!

El, suspinând din adâncul inimii, mi-a spus:

— Cum să nu plâng dacă Stăpânul nostru nu vrea să se împace cu noi? Mi se părea, fiule, că stam în fața unui tron înalt. În jurul tronului erau nenumărați oameni care-l rugau pe cel ce sta pe tron pentru un oarecare lucru. El însă era neînduplecat. Apoi s-a apropiat de el o femeie, îmbrăcată în porfiră. A căzut în genunchi înaintea tronului și a spus:

— Milostivește-te cel puțin pentru mine!

El a rămas tot atât de neînduplecat. Pentru asta plâng și mă tângui,

temându-mă de cele ce au să se întâmple.
Când mi-a spus acestea era într-o joi. În ziua următoare, care era vineri, pe la ora trei după amiază, a fost un cutremur mare de pământ, care a dărâmat orașele de pe țărmul Mării Feniciei”.

*

* *

Tot avva Anastasie ne povestea despre același bătrân, că, după ce a stat câtăva vreme la fereastră, a început bătrânul să plângă și să-mi spună:

— Vai de noi, frate, că nu ne căim deloc de păcatele noastre și nu ne îngrijim deloc de mântuirea sufletului nostru. Mă tem că suntem în mare primejdie și că ne-a cuprins mânia lui Dumnezeu.

Și a doua zi s-a arătat foc în cer.

CAPITOLUL 51

ASPRIMEA LUI IULIAN MONAHUL DIN MĂNĂSTIREA EGIPTENILOR

Anazarbe este a doua mitropolie a Ciliciei. Cam la douăsprezece mile de ea se află lavra numită a Egiptenilor. Ne povesteau nouă părinții de acolo că, înainte cu cinci ani, murise în lavră un bătrân cu numele Iulian. Părinții au mărturisit despre dânsul că a trăit șaptezeci de ani într-o mică peșteră și că n-avea altă avere din lumea aceasta decât un stihar de păr, o manta, o carte și un vas mic de lemn.

*

* *

Se mai spunea despre el că tot timpul vieții sale n-a aprins opaițul, ci noaptea primea o lumină din cer, care-i lumina destul de bine o carte, ca să poată citi.

CAPITOLUL 52

ZICEREA LUI ILIE SIHASTRUL

Un frate a venit la avva Ilie, sihastrul din chinovia peșterii lui avva Sava, și i-a spus:

— Dă-mi, avvo, un sfat!

Și bătrânul a spus fratelui:

— În zilele părinților noștri erau iubite trei virtuți: sărăcia, blândețea și înfrânarea. Acum pe monahi îi stăpânesc zgârcenia, lăcomia și obrăznicia. Tu alege ce vrei.

CAPITOLUL 53

VIAȚA BĂTRÂNULUI CHIRIAC DIN MĂNĂSTIREA SFÂNTULUI SAVA

Ne povestea nouă avva Ștefan Trihinas despre un călugăr care trăia în lavra celui întru sfinți părintelui nostru Sava. Într-o zi, acest bătrân s-a dus până la Cotila și, după ce a rămas puțin pe lângă Marea Moartă, a plecat iarăși spre chilia lui. Era o arșiță atât de puternică, încât bătrânul era pe cale să leșine. Atunci și-a întins mâinile spre cer către Dumnezeu și s-a rugat, zicând: „Doamne, știi că nu mai pot merge din pricina setei". Și îndată a venit un nor peste el și nu s-a depărtat de el până ce a ajuns la chilia lui. Și erau până la chilie douăsprezece mile.

*

* *

Tot avva Ștefan ne spunea și aceasta despre același călugăr, că într-o zi au venit rudele să-l vadă. Când au sosit în lavră au întrebat de chilia lui. Când le-a fost arătată s-au dus și au bătut la ușă. Bătrânul cunoscându-i, s-a rugat lui Dumnezeu să nu fie văzut de ei. Și deschizând ușa a ieșit din chilia sa fără să fie văzut de ei. Și s-a dus în pustie și nu s-a întors în chilie până ce n-au plecat rudele lui.

CAPITOLUL 54

DESPRE MONAHII DIN SCHIT ȘI DESPRE BĂTRÂNUL AMONIU

În Terenuti ne-am dus la avva Teodor Alexandrinul. Și ne spunea nouă bătrânul:

— Într-adevăr, fiule, mult au pierdut monahii din schit potrivit prezicerii bătrânilor. Credeți-mă, fiilor, că mare era la schitioți dragostea, asceza și puterea de judecată. Am văzut acolo bătrâni care nu puneau mâncare deloc în gură dacă nu aveau pe cineva la masă. Printre ei era un bătrân numit Amoniu, care locuia alături de mine. Știind că are acest obicei, mă duceam sâmbăta la el ca din pricina mea să mănânce. Toți aveau acest obicei: în orice ceas din zi ar fi fost, ei dădeau de mâncare celor care veneau la ei. Și în timp ce aceștia își făceau rugăciunea în biserică, ei puneau masa, apoi îndată mâncau.

CAPITOLUL 55

VEDENIA UNUI CĂLUGĂR DIN SCHIT ȘI DESPRE AVVA IRINEU

Avva Irineu ne-a istorisit următoarele:

— Un bătrân care trăia în Schit a văzut într-o noapte pe diavol că dădea

fraților o sapă de plivit. Și l-a întrebat bătrânul pe diavol:

— Ce înseamnă asta?

— Pregătesc o bucurie fraților, a răspuns diavolul, ca prin asta să-i fac mai trândavi pentru slăvirea lui Dumnezeu.

*

* *

Tot avva Irineu ne-a istorisit și următoarele:

„Când au venit barbarii în Schit, am plecat și m-am dus în părțile Gazei, unde mi-am luat o chilie în lavră. Și am luat de la starețul lavrei o carte cu faptele și spusele bătrânilor, pe care am început să o citesc în aceeași zi. Și îndată ce am deschis-o am găsit în ea capitolul acesta:

«Un frate s-a dus la un bătrân și i-a spus:

— Roagă-te pentru mine, părinte!

— Când erai cu noi, a răspuns bătrânul, mă rugam pentru tine. Dar acum, pentru că te-ai dus să-ți vezi de interesele tale, nu mă mai rog pentru tine».

După ce am citit aceasta am închis cartea și mi-am zis întru sine:

— Vai ție, Irineu, că te-ai dus să-ți vezi de interesele tale. Părinții nu se mai roagă pentru tine.

Și îndată am dat starețului cartea și plecând, am venit la chiliile Schitului. Aceasta este pricina, fiilor, pentru care am venit în locul acesta”.

CAPITOLUL 56

VIAȚA LUI IOAN, UCENICUL UNUI MARE BĂTRÂN CE A MURIT ÎN CAPARASMA

Ptolemaida este un oraș din Fenicia. În acesta este o mahala numită Parasima. În ea trăia un călugăr vestit. Acesta avea un ucenic numit Ioan. Și el era un om cu viața îmbunătățită și era foarte supus și ascultător. Într-o zi l-a trimis pe ucenicul său pentru niște treburi, i-a dat și câteva pâini de drum. Ucenicul a plecat și după ce a făcut treaba s-a întors, aducând pâinile întregi. Când a văzut bătrânul pâinile întregi a zis:

— De ce n-ai mâncat, fiule, din pâinile pe care ți le-am dat?

Ucenicul a făcut metanie bătrânului și a spus:

— Iartă-mă, părinte, pentru că nu m-ai binecuvântat când m-ai trimis și nici nu mi-ai poruncit să mănânc din pâine, de aceea n-am mâncat.

Bătrânul s-a minunat de buna judecată a fratelui și l-a binecuvântat.

*

* *

Tot acest frate, după moartea bătrânului, a postit patruzeci de zile. La sfârșitul postului, a auzit o voce de la Dumnezeu, care i-a spus: „Să vindeci orice boală peste care îți vei pune mâna”. A doua zi dimineața, potrivit

iconomiei lui Dumnezeu, iată că vine un bărbat cu femeia lui care avea cancer la sân. Bărbatul l-a rugat să-i vindece femeia. El i-a răspuns că-i păcătos și nevrednic de o astfel de faptă. Bărbatul femeii însă îl ruga stăruitor să se înduplece și să-i miluiască femeia. Când și-a pus mâna pe rană și a făcut asupra ei semnul Sfintei Cruci, îndată s-a vindecat femeia. Și de atunci, Dumnezeu a făcut prin el multe semne, nu numai pe când trăia, dar și după moarte.

CAPITOLUL 57

MOARTEA STÂLPNICULUI SIMEON ȘI DESPRE AVVA IULIAN STÂLPNICUL

La patru mile de orașul Aegeae, era un stâlpnic numit Simeon. Acesta, lovit fiind de trăsnet, a murit. Avva Iulian Stâlpnicul (care locuia lângă un golf al mării) a spus ucenicilor săi într-un timp în care nu obișnuia să se tămâieze:

— Puneți tămâie și tămâiați!

— Pentru care pricină, părinte? au întrebat ei.

— Fratele Simeon cel din Aegeae a murit lovit de trăsnet și, iată, sufletul lui se urcă la cer cu bucurie.

Și erau depărtați unul de altul ca la două zeci și patru de mile.

CAPITOLUL 58

IARĂȘI DESPRE AVVA IULIAN

Avva Ștefan Trihinas ne povestea și aceasta despre avva Iulian Stâlpnicul:

„S-a arătat un leu în ținutul în care trăia avva Iulian și omora mulți străini și băștinași. Într-o zi, a chemat pe ucenicul lui numit Pancratie și i-a zis:

— Du-te cam la două mile spre miazăzi; acolo ai să găsești un leu culcat. Și spune leului: «Smeritul Iulian îți poruncește: În numele lui Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului Celui Viu, pleacă din ținutul acesta!».

Fratele a plecat și l-a găsit pe leu culcat. Când i-a spus ucenicul cuvintele bătrânului, leul a plecat îndată, și toți au slăvit pe Dumnezeu”.

CAPITOLUL 59

VIAȚA LUI AVVA TALALEU CILICIANUL

Avva Petru, preotul aceleiași lavre, povestea despre avva Talaleu Cilicianul, că a trăit șaizeci de ani viață călugărească și n-a încetat o clipă de a plânge și de a spune mereu:

„Dumnezeu ne-a dat viața aceasta pământească spre a ne pocăi, de aceea să

ne silim să facem acest lucru cât mai deplin”.

CAPITOLUL 60

FAPTA MINUNATĂ A UNEI CĂLUGĂRIȚE, PRIN CARE A FĂCUT CĂLUGĂR PE UN ADORATOR AL EI

Pe când eram în Alexandria, un bărbat iubitor de Hristos ne-a istorisit povestirea aceasta:

„O călugăriță sihăstrea în casa sa și se îngrijea de mântuirea sufletului ei, în post, rugăciuni, privegheri și milostenii. Dar diavolul, care se luptă necontenit cu neamul omenesc, n-a răbdat virtuțile acestea ale fecioarei, ci a încercat să arunce în ea cu noroi, făcând ca un tânăr să se îndrăgostească puternic de ea. Tânărul ședea toată vremea în fața casei ei. Când voia călugărița să iasă afară și să plece ca să meargă la biserică spre a se ruga, tânărul nu-i dădea pace: o întreba de vorbă, o supăra, așa cum obișnuiesc să facă îndrăgostiții, încât călugărița a fost nevoită, din pricina supărărilor ce i le făcea tânărul, să nu mai iasă din casă. Într-o zi, a trimis călugărița pe slujnica sa la tânăr să-i spună: «Vino, că te cheamă stăpâna mea!» Tânărul s-a dus la ea bucurându-se ca unul care credea că și-a ajuns scopul. Călugărița stătea la războiul ei de țesut și a spus tânărului:

— Șezi!

După ce s-a așezat i-a zis:

— Spune-mi te rog, tinere, de ce nu-mi dai pace și nu mă lași să ies din casa mea?

— E drept, domniță, i-a răspuns tânărul, dar îmi ești dragă tare. Când te văd mă aprind.

— Ce frumusețe ai găsit la mine ca să mă iubești atât de mult? l-a întrebat ea.

— Ochii tăi m-au scos din minți, a răspuns tânărul.

Călugărița când a auzit că ochii ei l-au scos din minți pe tânăr, a luat suveica și și-a scos cei doi ochi ai ei. Când tânărul a văzut că din pricina lui și-a scos ochii călugărița, lovit de durere, a plecat la Schit și a ajuns și el monah încercat”.

CAPITOLUL 61

VIAȚA LUI AVVA LEONTIE CILICIANUL

Părinții spuneau despre avva Leontie Cilicianul că era renumit în biserica cea nouă a Stăpânei noastre Sfintei Născătoarei de Dumnezeu, Maria. Timp de patruzeci și cinci de ani n-a ieșit din biserică. Era gânditor și avea grijă de el însuși.

Tot despre el ne mai spuneau că dacă vedea vreun sărac venind la el îi da

pomană cu mâna lui dacă era orb. Dacă vedea îi punea pomana înaintea sa ori la temelia stâlpului ori pe pământ ori pe treptele bisericii și de acolo o lua săracul. Un bătrân l-a întrebat:

— De ce, părinte, nu dai pomana cu mâna?

— Iartă-mă, părinte, a răspuns el, dar nu sunt eu cel care dau, ci Stăpâna mea Născătoarea de Dumnezeu, care mă hrănește și pe mine, și pe ei.

CAPITOLUL 62

VIAȚA LUI AVVA ȘTEFAN, PREOTUL MĂNĂSTIRII ELIOȚILOR

Ne povestea nouă un bătrân despre avva Ștefan, preotul Lavrei Elioților, că pe când stătea în chilia lui, diavolul i-a dat un gând, zicându-i:

— Pleacă, nu-ți prieste statul în mănăstirea aceasta!

Bătrânul i-a răspuns:

— Pe tine nu te ascult. Știu cine ești. Nu vrei pe cineva mântuit. Dar Hristos, Fiul Dumnezeului Celui viu, te va zdrobi pe tine.

CAPITOLUL 63

DESPRE ACELAȘI

Tot despre el spuneau că pe când ședea în chilia lui și citea, i-a apărut dracul în fața lui și i-a zis:

— Pleacă de aici, nu-ți folosește statul în mănăstirea aceasta!

— Dacă vrei să plec, fă ca să merg pe scaunul pe care stau.

Și bătrânul sta pe un scaun împletit din nuiele. Dracul, când a auzit cuvintele lui, a făcut să meargă îndată nu numai scaunul lui, dar și toată chilia. Bătrânul, văzând viclenia dracului, i-a zis:

— Într-adevăr, pentru că te văd și grăbit, n-am să plec.

Și începându-și rugăciunea, dracul s-a făcut nevăzut.

CAPITOLUL 64

DESPRE ACELAȘI

Trei călugări s-au dus la avva Ștefan preotul și au început să-i vorbească timp îndelungat despre folosul sufletului. Bătrânul însă tăcea. Călugării atunci i-au spus:

— Nu ne răspunzi nimic, părinte? Am venit la tine să ne alegem cu un folos sufletesc.

Atunci bătrânul le-a răspuns:

— Iertați-mă, dar nu știu ce ați vorbit până acum. Eu vă spun ceea ce am: noaptea și ziua nu contemplu altceva decât pe Domnul nostru Iisus Hristos, răstignit pe Cruce.

Și declarându-se mângâiați sufletește din aceste cuvinte, au plecat.

CAPITOLUL 65

DESPRE ACELAȘI

Avva Ioan, poreclit Molivas, ne-a povestit despre avva Ștefan, următoarele:

Odată era foarte bolnav și doctorii l-au silit să mănânce carne. Fericitul bărbat avea un frate laic, foarte evlavios, care trăia potrivit poruncilor lui Dumnezeu. S-a întâmplat să vină fratele lui chiar în timp ce bătrânul mânca din carne. Când l-a văzut s-a întristat foarte tare, zicându-și că după atâta asceză și înfrânare a mâncat la sfârșitul vieții lui carne. Dar îndată a căzut în extaz și a văzut pe cineva care i-a spus:

— De ce te superi din pricina preotului pe care l-ai văzut mâncând carne? Nu știi că a mâncat de nevoie și pentru ca să facă ascultare? Într-adevăr, nu trebuie să te superi. Iar dacă vrei să vezi în ce slavă este fratele tău, întoarce-te și uită-te! Când s-a întors a văzut pe preot răstignit ca și pe Hristos. Și i-a spus cel ce i s-a arătat:

— Iată în ce slavă este! Slăvește, așadar, pe Cel ce slăvește pe cei ce Îl iubesc cu adevărat.

CAPITOLUL 66

VIAȚA LUI AVVA TEODOSIE SIHASTRUL

Ne povestea nouă avva Antonie, starețul Lavrei Elioților, zidită de el, despre avva Teodosie, sihastrul care spunea despre el:

— Înainte de a ajunge sihastru, am căzut în extaz și am văzut un tânăr care strălucea mai mult decât soarele. Luându-mă de mână, mi-a spus:

— Haide, că ai să lupți!

Și m-a dus într-un teatru a cărui mărime nu pot să o descriu. Și am văzut teatrul plin de bărbați, o parte îmbrăcați în alb și altă parte etiopieni. Când m-am apropiat de arena teatrului, am văzut un etiopian, nespus de mare, viteaz și urât la chip, al cărui cap atingea norii. Atunci mi-a spus tânărul care mi s-a arătat:

— Cu acesta ai să te lupți.

Eu, când am văzut pe etiopian, m-am înfricoșat și am început să tremur. Și am rugat pe tânărul care mă conducea, zicându-i:

— Care om cu fire muritoare poate să se lupte cu acesta?

— Intră cu curaj, mi-a spus el. După ce-l dobori, te încununezi și-ți dau cununa de biruitor.

Am intrat în arenă și am început să ne luptăm unul cu altul. Când eram pe cale să-l birui a venit acel bun arbitru și m-a încununat. Poporul etiopian, scoțând strigăte ascuțite, s-a făcut nevăzut. Celălalt, care era îmbrăcat în alb, a lăudat pe cel care m-a ajutat și mi-a dat prilejul să câștig așa victorie.

CAPITOLUL 67

DESPRE ACELAȘI

Avva Chiriac, ucenicul lui avva Teodosie Sihastrul, ne povestea despre el spunând că a sihăstrit treizeci și cinci de ani. Mânca la două zile și tăcea tot timpul fără să vorbească cu cineva. Dacă voia să spună ceva, arăta prin semne. Pe el l-am văzut și eu în Lavra Elioților, căci am trăit în ea zece ani.

CAPITOLUL 68

DESPRE ACELAȘI

Avramie, starețul noii mănăstiri a Sfintei Născătoarei de Dumnezeu Maria, auzind că avva Teodosie n-are haină pe care să o poarte iarna, i-a cumpărat o haină. Într-o zi, pe când era îmbrăcat cu ea și dormea, (căci bătrânul dormea într-un mic scaun) au venit hoții și l-au dezbrăcat de haină și după ce i-au luat-o, au plecat. Cu toate că s-a întâmplat așa totuși bătrânul n-a spus nimănui nimic.

CAPITOLUL 69

VIAȚA LUI AVVA PALADIE ȘI A UNUI CĂLUGĂR TESALONICEAN NUMIT DAVID

Ne-am dus în Alexandria, eu și călugărul Sofronie, înainte de călugăria sa, la avva Paladie, bărbat iubitor de Dumnezeu și rob al lui Dumnezeu, care-și avea mănăstirea lui în Litazomeno. Și l-am rugat să ne spună un cuvânt folositor de suflet. Și bătrânul a început să ne spună:

— Copiilor, timpul de aici este scurt. Să luptăm și să ne nevoim aici puțin, ca să ne bucurăm mai mult de mari bunătăți în veac. Uitați-vă la mucenici, uitați-vă la cuvioși, uitați-vă la asceți, cum au suferit ei ca niște viteji. Vremurile trecute i-au cunoscut, iar noi îi admirăm din pricina răbdării lor. Fiecare dintre cei care aud de ei mărturisesc cu mare admirație despre răbdarea fericiților mucenici, răbdare care întrece firea omenească. Unora li s-

au scos ochii, altora li s-au tăiat mădularele, unora mâinile, altora picioarele, pe unii i-a ars focul deodată, iar pe alții încetul cu încetul. Unii au fost înecați în râuri, alții în mare, pe unii i-au sfâșiat de vii fiarele sălbatice ca pe niște făcători de rele, iar pe alții prin noi meșteșugiri, i-au mâncat, înainte de a muri, păsările răpitoare. Și, într-un cuvânt, cine ar putea să spună toate felurile de chinuri născocite împotriva lor, pe care vrăjmașul drac le-a adus împotriva mucenicilor și asceților, iubitori de Dumnezeu, și pe care ei le-au răbdat și s-au luptat cu ele? Prin bărbăția sufletului au învins slăbiciunea trupului. Au nădăjduit că bunătățile viitoare sunt mai de preț decât chinurile prezente. Pe acelea le-au așteptat și le-au primit. Această purtare a lor a arătat tăria credinței lor în două chipuri: pe de o parte, că suferind puțin se bucură de mari bunătăți în veac, iar pe de altă parte, că au suferit cu bărbăție extraordinarele chinuri ale trupului, pe care diavolul, dușmanul nostru, le-a adus împotriva lor.

Așadar, dacă vom suferi chinurile și, cu ajutorul lui Dumnezeu le vom răbda, vom fi găsiți cu adevărat iubitori de Dumnezeu, iar Dumnezeu va lupta împreună cu noi și ne va ușura mai mult chinurile. Cunoscând, așadar, vremurile în care trăim și știind, copii, de ce lucrare vom avea nevoie, să ne hotărâm pentru sihăstrie. În acest timp, este nevoie să ne folosim de pocăința cea bună, ca să ajungem temple ale lui Dumnezeu. Dacă lucrăm așa, vom avea parte de o cinste nu mică în veacul viitor.

Și ne mai spunea iarăși avva Paladie:

— Să ne aducem aminte de Cel Care nu avea unde să-și plece capul (Mt. 8, 20).

*

* *

Spunea iarăși bătrânul: „Necazul, după spusa apostolului Pavel, naște răbdare (cf. Rom. 5, 3). Să facem deci mintea noastră în stare să primească Împărăția Cerurilor”.

*

* *

Spunea iarăși: „Să nu iubim, copii, lumea și cele din lume” (cf. 1 In. 2, 15).

*

* *

Spunea iarăși bătrânul: „Să avem grijă de gânduri. Acesta este un leac care duce la mântuire”.

*

* *

L-am întrebat noi pe avva Paladie:

— Fii bun, părinte, și spune-ne ce pricină și ce gânduri te-au făcut să te călugărești?

Bătrânul era din Tesalonic și ne-a povestit, zicând:

— În țara mea, ca la trei stadii depărtare de zidurile orașului, era un monah care stătea zăvorât în chilia lui. Acest bărbat foarte virtuos, milostiv și înfrânat, era de fel din Mesopotamia, și se numea David. A stat închis în chilia lui șaizeci de ani. Din pricina barbarilor, zidurile orașului erau păzite de către ostași. Într-o noapte, ostașii, care păzeau zidul din partea în care se afla chilia călugărului, au văzut că prin toate ferestrele chiliei călugărului ieșea foc. Soldații au crezut că barbarii au dat foc chiliei. Când s-a făcut ziuă, soldații au ieșit și s-au dus la chilia bătrânului. Au găsit însă pe bătrân nevătămat și chilia întreagă, și s-au minunat. Noaptea următoare au văzut același foc în chilie. Lucrul acesta s-a întâmplat nopți de-a rândul. Și s-a aflat asta în tot orașul și ținutul acela, încât mulți oameni privegheau noaptea pe zid ca să vadă focul. Așa s-a întâmplat până la moartea bătrânului. Văzând deci, această minune nu o dată, nici de două ori, ci de mai multe ori, mi-am zis în sine-mi: „Dacă Dumnezeu dăruiește robilor săi în lumea aceasta o astfel de slavă, cât de mare va fi slava lor în veacul ce va să vină, când fața lor va străluci ca soarele?”.

Aceasta a fost, fiilor, pricina care a făcut să mă călugăresc.

CAPITOLUL 70

VIAȚA MONAHULUI ADOLOS, MESOPOTAMIANUL ÎNCHIS

Tot avva Paladie ne mai spunea că după avva David a venit alt monah, numit Adolos, de fel tot din Mesopotamia. Acesta s-a închis pe sine în altă parte a orașului în scorbura unui platan. Și și-a făcut în el o mică fereastră. Prin ea vorbea cu cei care veneau la el. Când au venit barbarii și au jefuit toată țara, s-a întâmplat să treacă și prin locul acela. Un barbar l-a văzut pe bătrân că se uită pe fereastră, a scos sabia și a întins mâna să-l lovească, dar a rămas însă cu mâna întinsă și nemișcată. Când ceilalți barbari au văzut aceasta s-au minunat și s-au rugat de bătrân căzând la picioarele lui. După ce bătrânul a făcut rugăciune pentru el, l-a vindecat, și astfel și-a luat rămas bun de la ei, în pace.

CAPITOLUL 71

FRUMOASELE CUVINTE ALE UNUI UCIGAȘ CĂTRE UN MONAH CARE ÎL URMA PE CÂND ÎL DUCEA SĂ-I TAIE CAPUL

Tot avva Paladie ne spunea iarăși, zicând:

„În Arsinoita, oraș din Tebaida, a fost închis unul care săvârșise ucidere. După ce l-au chinuit mult, s-a dat hotărâre să i se taie capul. Pe când îl duceau afară din oraș ca la șase mile, căci acolo săvârșise omorul, venea în urma lui un monah care voia să vadă cum îi taie capul. Pe când mergea pe cale să i se taie capul și a văzut pe călugăr că vine după el, i-a zis:

— N-ai oare, avvă, chilie sau n-ai ce face?

— Negreșit, am și chilie, și treabă.

— Atunci, i-a spus ucigașul, de ce nu stai în chilie să-ți plângi păcatele tale?

— Așa-i frate; nu mă prea îngrijesc de mântuirea sufletului meu. De asta vin să văd cum ai să mori, ca măcar așa să vin la pocăință.

— Mergi, avvo, i-a spus ucigașul! Șezi în chilia ta și mulțumește lui Dumnezeu care ne-a mântuit. Odată ce S-a întrupat și a murit Domnul pentru noi, omul nu mai moare de moarte veșnică".

CAPITOLUL 72

POVESTIREA LUI AVVA PALADIE DESPRE UN BĂTRÂN UCIGAȘ, CARE ACUZA PE NEDREPT DE ACEEAȘI CRIMĂ PE UN TÂNĂR

Tot avva Paladie ne spunea, zicând:

„Un bătrân din lume a fost închis pentru ucidere. Pe când era chinuit de magistrați în Alexandria a spus că a avut ca tovarăș de omor pe altcineva. Acesta era un tânăr cam de douăzeci de ani. Și amândoi au fost chinuiți foarte rău. Bătrânul spunea: «Erai cu mine când am săvârșit omorul». Tânărul spunea că el nu are nicio legătură cu omorul și nici nu era cu el. După ce au fost chinuiți multă vreme, au fost condamnați amândoi la spânzurătoare. Au pornit deci spre cea de-a cincea milă depărtare de oraș, căci acolo se obișnuia să aibă loc spânzurătoarea. La o milă depărtare de locul acela era un templu năruit al lui Saturn. Când au ajuns la locul de pedeapsă, poporul și soldații voiau să spânzure mai întâi pe tânăr. Tânărul s-a rugat de soldați și le-a spus:

— Fiți buni, vă rog, pentru Domnul, și spânzurați-mă cu fața la răsărit, ca să mă uit numai la răsărit când sunt spânzurat.

— De ce? l-au întrebat soldații.

— Eu, smeritul, judecătorilor, n-am decât șapte luni de când am primit Sfântul Botez și m-am făcut creștin.

Când au auzit soldații asta, au lăcrimat din pricina tânărului.

Bătrânul însă s-a mâniat și a spus cu voce tare:

— Pe Serapis, pe mine să mă spânzurați ca să mă uit la Saturn!

Când au auzit hula bătrânului, au lăsat pe tânăr și au spânzurat mai întâi pe bătrân. După ce au spânzurat pe bătrân, iată că a venit un călăreț trimis de prefectul imperial și a spus ostașilor:

— Pe tânăr să nu-l spânzurați, ci aduceți-l înapoi!

Cuvintele acestea au umplut de bucurie pe soldați și pe toți cei de față. Soldații l-au dus în oraș și l-au băgat în pretoriu. Aici, prefectul imperial l-a eliberat. Tânărul, mântuit împotriva oricărei așteptări, a plecat și s-a călugărit".

Aceasta am scris-o pentru folosul multora.

CAPITOLUL 73

UN CĂLUGĂR SOLDAT

Același avvă Paladie ne mai spunea și aceasta, zicând:

„În Alexandria era un ostaș numit Alexandru, care ducea o astfel de viață: în fiecare zi, de dimineață până la ceasul trei după-amiază, stătea în mănăstirea lui, lângă scara Sfântului Petru. Era îmbrăcat numai cu o sarică de piele, împletea coșuri și tăcea, nevorbind cu nimeni nimic. În timp ce lucra, stătea în rugăciune și rostea cu cântec numai aceste cuvinte: «Doamne, de cele ascunse ale mele curățește-mă» (Ps. 18, 13), ca să nu fie făcută de rușine rugăciunea. După ce spunea acest stih, tăcea vreme de un ceas, apoi iarăși spunea același stih. Și-l rostea de șapte ori pe zi, fără să mai spună altceva. La ceasul trei după-amiază, își dezbrăca mantaua și se îmbrăca în haina militară, adică cu hainele lui și astfel se ducea la cazarma sa. Am stat și eu cu el opt ani și m-am folosit mult de tăcerea lui și de felul lui de a se purta”.

CAPITOLUL 74

CUVINTELE ADEVĂRATE ALE LUI PALADIE DESPRE ERETICI

Bătrânul ne mai spunea și aceasta, ca să ne dea sfaturi: „Credeți-mă, fiilor, că nimic altceva n-au făcut schismele și ereziile în Biserică decât să nu mai iubim pe Dumnezeu și să nu ne mai iubim unii pe alții”.

CAPITOLUL 75

MINUNEA MAICII DOMNULUI FAȚĂ DE SOȚIA ȘI FIICA UNUI CREDINCIOS CARE OBIȘNUIA SĂ GĂZDUIASCĂ PE CĂLUGĂRI

Tot avva Paladie ne-a istorisit aceste lucruri când ne-am dus altădată la el:

„În Alexandria era un iubitor de Hristos, foarte evlavios și milostiv. El avea obiceiul să găzduiască pe călugări. Omul acesta avea și o soție care era foarte smerită ce postea în fiecare zi și mai avea o fată cam de șase ani. Într-o zi, s-a dus acest iubitor de Hristos la Constantinopol, căci era negustor. Și-a lăsat acasă soția, copila împreună cu un rob și a plecat în călătorie pe mare. Pe când se ducea spre corabie, femeia l-a întrebat:

— Cui ne lași, omule?

— Stăpânei noastre, Născătoarea de Dumnezeu, a răspuns bărbatul.

Într-o zi, cum stătea femeia și lucra, având pe copilă alături de ea, robul, împins de diavol, avea de gând să omoare pe femeie și pe fetiță, să ia tot ce aveau și să fugă. Luând din bucătărie un cuțit, s-a dus în sufragerie unde era stăpâna lui. Când a ajuns robul la ușă, a fost cuprins de orbire, și nu putea să intre înăuntru, nici să se întoarcă în bucătărie. A stat acolo cam vreme de un ceas, lovindu-se de pereți și silindu-se să intre. Văzând că nu poate, a început să strige pe stăpâna lui, zicând: «Vino până aici!». Ea s-a mirat că stă în mijlocul ușii și nu vine la ea, ci o strigă. Și i-a zis: «Vino tu mai bine aici!», căci nu știa că este cuprins de orbire. Robul a început să o convingă să vină la dânsul. Ea s-a jurat că n-are să se ducă. Atunci i-a spus: «Trimite-mi cel puțin copila!». Femeia n-a făcut nici aceasta, ci i-a zis: «Dacă vrei, vino tu!». Atunci sluga, pentru că n-a putut să facă nimic, s-a lovit cu cuțitul și s-a omorât. Stăpâna lui văzând ce a făcut a strigat și au venit vecinii. Îndată au sosit și slujbașii procuraturii care au găsit pe rob însă în viață și au aflat de la el toate. Și au slăvit pe Dumnezeu, care a arătat lucruri minunate și a mântuit pe mamă și pe copila ei”.

CAPITOLUL 76

ÎNECAREA UNEI FEMEI PĂCĂTOASE

Tot avva Paladie ne povestea nouă și acestea:

Am auzit pe un stăpân de corăbii istorisind următoarele:

„Odată eram pe mare, având pe corabie bărbați și femei. Când am ajuns în mijlocul mării n-am mai putut să înaintăm, cu toate că celelalte corăbii puteau naviga, vântul fiindu-ne favorabil. Unele spre Constantinopol, altele spre Alexandria, altele în altă parte. Și am rămas vreme de cincisprezece zile fără să ne putem urni din locul în care ne găseam. Eram foarte întristați și în mare încurcătură, căci nu pricepeam ce înseamnă asta. Eu, ca proprietar al corabiei, ca unul ce aveam grijă de întreaga corabie și de toți cei din ea, am început să-l rog pe Dumnezeu să ne scoată din această încurcătură. Într-o zi aud o voce care-mi spune:

— Dă jos pe Maria și ai să poți călători mai departe.

Mă gândeam ce ar putea să însemne cuvintele acestea și cine-i Maria. Și pentru că puneam la îndoială cele grăite, vocea mi-a grăit din nou:

— Ți-am spus: dă jos pe Maria și vă veți mântui!

Atunci mi-am închipuit ce rost au cuvintele și am strigat mereu: «Mario!», căci nu știam cine era Maria. Ea sta în pat. Când a auzit mi-a spus:

— Ce poruncești, stăpâne?

— Fă bine, te rog, i-am spus eu, și vino până aici.

Ea s-a sculat și a venit. Când a venit am luat-o de-o parte și i-am spus:

— Vezi, soro Marie, câte păcate am; din pricina mea veți pieri cu toții.

Ea însă a suspinat din adâncul inimii și a spus:

— Eu sunt cea păcătoasă, stăpâne!

— Dar ce păcate ai, femeie?

— Vai mie, a răspuns ea. Nu-i păcat pe care să nu-l fi făcut și din pricina păcatelor mele aveți să muriți cu toții.

Atunci femeia mi-a povestit următoarele:

— Într-adevăr, eu, nenorocita, am fost măritată și am avut doi copii: unul de 10 ani, iar altul de 5 ani. Între timp, mi-a murit bărbatul și am rămas văduvă. Un ostaș locuia alături de casa mea și aș fi voit să mă ia de nevastă. Și am trimis pe cineva la el ca să vorbească. Ostașul a spus: «Nu vreau să mă însor cu o femeie care are copii de la alt bărbat». Când am auzit că nu vrea să mă ia de nevastă din pricina copiilor, pentru că-l iubeam, mi-am ucis, nenorocita, pe cei doi copii ai mei și i-am trimis vorbă: «Iată, acum nu mai am niciun copil». Când ostașul a auzit ce am făcut cu copiii, a zis: «Viu este Domnul care locuiește în cer, că n-am să o iau de soție». Temându-mă să nu se facă cunoscută fapta mea și să fiu ucisă, am fugit.

Chiar după ce am auzit acestea de la femeie, povestește corăbierul mai departe, totuși nu am voit să o arunc în mare, ci am întrebuințat un vicleșug și am zis:

— Iată, eu mă cobor în mare cu o barcă. Dacă va pleca corabia, atunci cunoaște, femeie, că păcatele mele țin pe loc corabia.

Atunci, continuă el povestirea, strig barcagiului:

— Dă jos barca!

Când am coborât în barcă nu s-a mișcat mai mult nici corabia, dar nici barca. M-am suit apoi în corabie și am spus femeii:

— Coboară și tu în barcă!

Ea s-a coborât. Și cum a coborât, barca a făcut îndată vreo cinci învârtituri și s-a dus drept la fund.

Așa am putut călători mai departe. Și am făcut în trei jumătăți de zi cât trebuia să facem în 15 zile".

CAPITOLUL 77

POVESTIRE DESPRE TREI ORBI

Eu și același dascăl Sofronie ne-am dus într-o zi la Ștefan Sofistul ca să luăm lecții. Era la amiază. Ștefan Sofistul locuia la Biserica Sfintei Născătoare de Dumnezeu, zidită de către fericitul papă Evloghie, supranumit al Doroteii. Când am bătut la ușa filosofului a venit o fată și ne-a spus: „Doarme, dar așteptați puțin". Când am aflat asta am spus lui Sofronie: „Hai să mergem la Tetrapilon și să stăm acolo". Tetrapilonul este un loc foarte respectat de către locuitorii din Alexandria, căci se spune că sunt depuse acolo moaștele

profetului Ieremia de către Alexandru cel Mare, întemeietorul orașului, care le-a luat din Egipt. Când am ajuns acolo, n-am găsit pe altcineva decât pe trei orbi, căci era la amiază. Ne-am așezat alături de orbi în liniște, fără să scoatem vreun cuvânt, și am început să citim din cărțile noastre. Orbii vorbeau între ei. Unul dintre ei a spus celuilalt:

— Cum ai orbit?

— Eu, a răspuns cel întrebat, eram corăbier în tinerețe. Am plecat din Africa cu corabia pe mare. În mijlocul mării m-am îmbolnăvit de ochi. Neputând să mă vindec am căpătat albeață și am orbit.

Apoi l-a întrebat pe celălalt:

— Tu cum ai orbit?

— Eram de meserie șlefuitor de sticlă, a răspuns acesta. Din pricina focului mi s-au topit ochii și am orbit.

Cei doi l-au întrebat pe al treilea:

— Dar tu cum ai orbit?

— Vă voi spune adevărul, a răspuns el. Când eram tânăr, îmi era grozav de urât să muncesc și am ajuns un stricat. Când n-aveam ce să mănânc, furam. Într-o zi, după ce făcusem multe blestemății, stăteam în piață și am văzut că este dus la groapă un mort bine îmbrăcat. Am mers deci în urma cortegiului funebru ca să văd unde va fi îngropat. S-au dus în spatele bisericii Sfântului Ioan, l-au pus în mormânt și au plecat. După ce am văzut că au plecat, am intrat în mormânt și am dezbrăcat mortul de tot ce purta, lăsându-i numai pânza de îngropare. Când să ies din mormânt, încărcat cu multe lucruri, gândul meu cel rău mi-a spus: „Ia și pânza de pe el că-i bună la ceva!”. Nemernicul de mine m-am întors. Și cum îi luam pânza să-l las gol, s-a sculat mortul în fața mea și întinzându-și mâinile spre mine și-a apropiat degetele de fața mea și mi-a scos ochii. Atunci, eu, nenorocitul, am lăsat totul jos și am ieșit din mormânt, cuprins de mare durere și primejdie. Iată, v-am spus și eu cum am orbit.

După ce am auzit acestea, Sofronie mi-a făcut semn. Și am plecat de la ei. Și mi-a spus:

— Într-adevăr, avvo, azi să nu mai luăm lecții, căci ne-am folosit mult din povestirea orbilor.

Pentru că noi am tras o învățătură folositoare, am scris-o ca voi care o auziți să vă folosiți. Într-adevăr, niciun om care săvârșește un rău nu rămâne ascuns lui Dumnezeu. Noi înșine am auzit cu urechile noastre această povestire de la cel care a pătimit-o.

CAPITOLUL 78

MAREA MINUNE A UNEI COPILE MOARTE, CARE A ȚINUT PE UN JEFUITOR DE MORMINTE ȘI N-A VRUT SĂ-I DEA DRUMUL PÂNĂ CE NU I-A FĂGĂDUIT CĂ O SĂ SE CĂLUGĂREASCĂ

Când am ajuns la Ierusalim, avva Ioan, starețul mănăstirii Giganților, ne-a istorisit o povestire asemenea celei de mai înainte, zicând:

„Nu de multă vreme a venit la mine un tânăr care mi-a spus:

— Pentru numele lui Dumnezeu, primește-mă, căci vreau să mă pocăiesc!

Spunea aceste cuvinte înecat de lacrimi. Când l-am văzut atât de zdrobit la inimă și atât de deznădăjduit, i-am zis:

— Spune-mi ce te-a făcut să ajungi la o pocăință atât de mare?

— Într-adevăr, avvo, sunt foarte păcătos.

— Crede-mă, fiule, i-am spus, că după cum păcatele sunt multe și felurite, tot așa de multe sunt și leacurile. Dar, dacă vrei să te vindeci, spune-mi cu adevărat păcatele tale și eu îți voi da un canon potrivit lor. Căci într-un fel se vindecă desfrânatul, altfel ucigașul, altfel fermecătorul și altul este ajutorul dat lacomului. Tânărul, oftând din adâncul inimii și lovindu-și pieptul, se pierdea din pricina lacrimilor și a suspinelor. Deoarece inima sa îi era atât de tulburată, nu putea nici să vorbească. Dacă l-am văzut căzut într-o neputință și o durere atât de mari, încât nu mai putea să-și spună nici nenorocirea sa, i-am zis:

— Fiule, ascultă-mă! Silește-te de-ți potolește puțin cugetul și spune-mi fapta ta! Hristos, Dumnezeul nostru poate să-ți dea ajutorul Lui. Căci pentru nespusa Lui iubire de oameni și pentru nemăsuratele Lui milostiviri, a suferit totul pentru mântuirea noastră. A stat cu vameșii la masă, n-a alungat pe desfrânată, a primit pe tâlhar, din păcătoși și-a făcut prieteni, iar la urmă, a primit și moartea pe Cruce. Te va primi și pe tine cu bucurie, cu mâinile Sale, dacă te pocăiești și te întorci, «căci nu vrea moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu» (I Tim. 2, 4).

La auzul acestor cuvinte s-a forțat pe sine și, stăpânindu-și lacrimile, mi-a spus:

— Eu, avvo, cel plin de tot păcatul, nevrednic cerului și pământului, am auzit acum două zile că o fecioară, fiica unuia dintre cei dintâi din orașul acesta, a murit și că a fost înmormântată îmbrăcată cu haine multe într-un mormânt afară din cetate. Când am auzit, m-am dus noaptea la mormânt, căci aveam obiceiul acesta nelegiuit de a jefui mormintele, și am început să o dezbrac. Și am dezbrăcat-o de toată îmbrăcămintea ei. Nu i-am lăsat nici cămășuța, ci am luat-o și pe aceasta, lăsând-o goală, așa cum s-a născut. Pe când voiam să părăsesc mormântul, s-a ridicat fata înaintea mea. A întins mâna stângă, m-a apucat de mâna dreaptă și-mi spune:

— Om de nimic, așa trebuia să mă dezgolești? Nu te-ai temut de Dumnezeu? Nu ți-e frică de osânda răsplătirii viitoare? Nu trebuia oare să mă

jelești ca pe o moartă? Nu ți-a fost rușine să-mi vezi trupul gol? Ești creștin și ai socotit că am să mă înfățișez așa goală înaintea lui Hristos, fără să te rușinezi de goliciunea mea? Nu te-a născut, oare, o femeie ca și pe mine? Oare odată cu mine n-ai insultat și pe mama ta? Cum ai să te aperi față de mine, nenorocitule, înaintea înfricoșătoarei judecăți a lui Hristos? Pe când trăiam, om străin nu mi-a văzut fața, pe când tu, după ce am murit și am fost îngropată, m-ai dezgolit și te-ai uitat la trupul meu gol. Blestemată omenire, în ce decădere a ajuns! Cu ce inimă sau cu ce mâini ai să te apropii să te împărtășești cu Preasfântul Trup și Sânge ale Domnului nostru Iisus Hristos?

Când am auzit și am văzut acestea, m-am speriat, m-a cuprins frică și tremur, încât abia am putut să-i spun:

— Dă-mi drumul și n-am să mai săvârșesc asemenea fapte.

— Într-adevăr, mi-a spus ea, ai venit aici cum ai voit, dar n-ai să pleci de aici cum vrei, ci mormântul acesta va fi mormânt pentru amândoi. Să nu crezi că ai să mori îndată, ci, după ce vei fi chinuit timp de mai multe zile îți vei da răul tău suflet într-un chip groaznic.

Eu o rugam cu lacrimi să-mi dea drumul, jurându-mă pe Atotputernicul Dumnezeu că n-am să mai fac această faptă nelegiuită și această fărădelege. După ce am rugat-o mult și am vărsat multe lacrimi, mi-a răspuns, zicând:

— Dacă vrei să trăiești și să scapi de nevoia aceasta, dă-mi cuvântul că, dacă-ți voi da drumul, nu numai că ai să te lași de aceste fapte murdare și ticăloase, ci îndată să pleci, să te retragi din lume, să te călugărești și să te pocăiești de faptele tale, slujind lui Hristos.

M-am rugat ei, spunându-i:

— Voi face nu numai ceea ce mi-ai spus, ba încă de azi nu mă voi mai duce acasă, ci de-a dreptul la mănăstire.

— Îmbracă-mă cum m-ai găsit, mi-a spus fata.

După ce am îmbrăcat-o, iarăși s-a culcat și a murit. Iar eu, nenorocitul și păcătosul, am ieșit îndată din mormânt și am venit aici.

Auzind acestea de la tânăr, l-am mângâiat cu cuvinte de pocăință și de înfrânare, iar după o trecere de timp l-am tuns călugăr. Îmbrăcând haina monahală, s-a închis într-o peșteră din munte și acolo a mulțumit mult lui Dumnezeu și s-a nevoit pentru mântuirea sufletului său".

CAPITOLUL 79

MAREA ȘI MINUNATA MINUNE A SFINTEI EUHARISTII, PETRECUTĂ ÎN TIMPUL LUI DIONISIE, EPISCOPUL SELEUCIEI

Când am ajuns în orașul Seleucia de lângă Antiohia, ne-am întâlnit cu avva Teodosie, episcopul acestui oraș. Și ne-a povestit, zicând:

„S-a întâmplat pe timpul fericitului Dionisie, episcopul dinaintea mea al

acestui oraș, una ca asta:

Era aici un negustor foarte evlavios și bogat, însă era eretic, împărtășind învățăturile lui Sever. Acest negustor avea un om de încredere, care făcea parte din sfânta biserică sobornicească și apostolică. După obiceiul țării, acest om de încredere a luat Sfânta Împărtășanie în Sfânta și Marea Joi. A legat-o într-o batistă și a pus-o în dulapul său. S-a întâmplat ca după Paști să fie trimis în Constantinopol pentru afaceri, uitând Sfânta Împărtășanie în dulap. Dăduse cheia de la dulap stăpânului său. Într-o zi, stăpânul a deschis dulapul și a găsit Sfânta Împărtășanie în batistă. Lucrul acesta l-a întristat și nu știa ce să facă cu ea, căci nu voia să se împărtășească cu ea, pentru că era săvârșită de sobornicească Biserică, iar el era eretic de-al lui Sever. Atunci a lăsat-o în dulap, cu gândul că are să se împărtășească cu ea omul său la întoarcerea din călătorie. Când a sosit Sfânta și Marea Joi, și nu se întorsese omul său de încredere, negustorul s-a gândit să ardă Sfintele, ca să nu rămână iarăși pentru al doilea an. Deschizând dulapul, a văzut că toate Sfintele Părticele au dat în spic. Cuprins de multă frică și cutremur din pricina priveliștii noi și neobișnuite, a luat sfintele părticele și împreună cu toată casa lui a alergat la sfânta biserică la cel întru sfinți episcopul Dionisie, strigând: «Doamne, miluiește!»

Această minune mare și înfricoșătoare, care întrece orice cuvânt, mai presus de minte și de cugetare, a fost văzută nu de către doi sau de către trei, nici de către puțini oameni ușor de numărat, ci a fost văzută de către întreaga biserică, orășeni și săteni, băștinași și străini, toți câți merg pe uscat și câți călătoresc pe mare, bărbați și femei, tineri și bătrâni, stăpâni și slugi, bogați și săraci, conducători și conduși, înțelepți și proști, clerici, monahi, asceți, văduvi, căsătoriți, stăpânitori și puternici. Unii strigau: «Doamne, miluiește!», alții lăudau pe Dumnezeu în alt chip. Cu toții însă mulțumeau lui Dumnezeu pentru minunile Lui nepovestite și neobișnuite. Mulți au crezut datorită acestei minuni și au venit la Sfânta Biserică cea sobornicească și apostolică”.

CAPITOLUL 8o

DESPRE IZVORUL DAT DE CĂTRE DUMNEZEU FRAȚILOR DIN MĂNĂSTIREA SCOPELOS LA RUGĂCIUNILE LUI AVVA TEODOSIE

Am ajuns la Scopelos, la Mănăstirea lui avva Teodosie. Între orașul Seleucia de pe continent și orașul Rosos al Ciliciei este un munte. Părinții acestei mănăstiri ne-au dus deasupra mănăstirii ca la o aruncătură de săgeată. Acolo ne-au arătat un izvor, spunându-ne:

„Avem acest izvor foarte frumos și mare de la Dumnezeu. Nu-i un izvor natural, ci ne este dăruit de către Dumnezeu. Cel întru sfinți părintele nostru, marele Teodosie, a postit mult și a vărsat multe lacrimi însoțite de multe

metanii, ca Dumnezeu să ne dea nouă putința de a ne desfăta cu apa aceasta. Mai înainte părinții aduceau apă de la pârâu. Dumnezeu însă, care face totdeauna voia celor care se tem de El, ne-a dat binecuvântarea apei prin rugăciunile părintelui nostru. Acum doi ani, niște frați au cerut starețului să zidească baie în mănăstire. Starețul nostru însă nu prea voia, dar a îngăduit din pricină că frații erau bolnavi. Și s-a zidit baia; au făcut însă numai o dată baie în ea, căci îndată a secat izvorul cel mare și îmbelșugat în apă dăruit de către Dumnezeu. Și adevărat vă spunem că am postit mult timp și am făcut multe rugăciuni însoțite de multe lacrimi și cu toate acestea apa n-a ieșit din fântână. A trecut un an fără să izvorască un pic de apă. Noi eram tare strâmtorați și supărați. Dar când starețul nostru a pus de s-a dărâmat baia, îndată Dumnezeu ne-a dat iarăși apa".

CAPITOLUL 81

DESPRE FÂNTÂNA UMPLUTĂ CU APA CÂND S-A PUS ÎN EA ICOANA ACELUIAȘI AVVĂ TEODOSIE

Tot părinții aceia ne-au mai povestit această întâmplare zicând: „Zilele acestea o femeie iubitoare de Hristos a săpat o fântână în părțile Apameii. Cu toate că a cheltuit o mulțime de bani și a săpat adânc fântâna, totuși nu a dat de apă, așa că era tare supărată și din pricina muncii, și din pricina cheltuielii. Într-o zi, vede femeia pe cineva care-i spune: «Trimite să-ți aducă icoana lui avva Teodosie cel din Scopelos, și cu ajutorul ei, Dumnezeu îți va da apă». Femeia îndată a trimis doi oameni, a luat icoana sfântului și a băgat-o în fântână și numaidecât a ieșit apă, încât s-a umplut fântâna până la jumătate. Cei care au scos icoana din apă ne-au adus și nouă apă, am băut și am slăvit toți pe Dumnezeu".

CAPITOLUL 82

VIAȚA MONAHULUI IOAN DIN MĂNĂSTIREA SCOPELOS

În aceeași mănăstire am văzut pe un călugăr numit Ioan. Părinții de acolo, ne spuneau despre el, zicând:

— Cu adevărat, creștini, acest călugăr este mare și înfricoșător dracilor. Oricine vine aici supărat de către un duh necurat, este vindecat de către acest călugăr bătrân.

CAPITOLUL 83

TOT DESPRE ACELAȘI

Tot părinții din mănăstirea Scopelos, ne-au istorisit despre avva Ioan și aceasta:

„Ca la douăzeci și patru de mile de mănăstire este un port numit Lepti Acra. În acest port un proprietar de corăbii construise o corabie de treizeci de mii de vedre și voia să o coboare în mare. Și a muncit timp de două săptămâni cu mulți lucrători – spunea că avea câte trei sute de lucrători pe zi – dar n-a putut să târască corabia în mare și nici să o miște din loc. Corabia era vrăjită de oameni răi. Stăpânul corabiei era tare întristat și supărat și nu avea ce să facă. Însă, potrivit iconomiei lui Dumnezeu, s-a abătut călugărul Ioan din Scopelos și în părțile acelea. Când stăpânul corabiei l-a văzut, i-a spus, căci știa cine este și câtă putere are:

— Roagă-te, avvo, pentru corabie, căci din pricina vrăjitoriei nu se coboară în mare!

— Du-te, i-a spus el corăbierului, și pregătește ceva de mâncare și Dumnezeu are să-ți ajute. Călugărul a spus asta ca să trimită pe stăpânul corabiei acasă. Și s-a dus singur la corabie. A făcut trei metanii lui Dumnezeu și a făcut deasupra corabiei de trei ori semnul crucii, în numele Domnului nostru Iisus Hristos. Călugărul s-a dus apoi acasă la corăbier și i-a spus:

— Du-te și coboară corabia în mare!

Corăbierul l-a crezut pe călugăr și a plecat însoțit de câțiva oameni. Când s-a apropiat de corabie, a coborât îndată corabia în mare și toți au slăvit pe Dumnezeu”.

CAPITOLUL 84

VIAȚA ȘI MOARTEA UNUI ANAHORET, ROB AL LUI DUMNEZEU DIN ACEEAȘI MĂNĂSTIRE

Părinții aceleiași mănăstiri ne-au mai istorisit și următoarele:

„Era un anahoret în munții aceștia, bărbat îmbunătățit cu viața după Dumnezeu, care trăise mulți ani hrănindu-se numai cu verdețuri. A murit într-o mică peșteră. Noi însă n-am știut de moartea lui, ci am socotit că a fost dus în alt pustiu. Într-o noapte s-a arătat în vis starețului nostru de acum, bunului și minunatului păstor, avva Iulian, și i-a zis:

— Ia câțiva frați și vino și mă ridică din locul în care mă găsesc, în muntele numit Elafos.

Starețul nostru a luat câțiva frați și s-a urcat în muntele în care i-a spus. Cu toate că am căutat vreme îndelungată, n-am găsit trupul anahoretului. Căci, din pricina vremii, era astupată intrarea peșterii cu lemne și zăpadă. Văzând că

nu-l găsim, avva ne-a zis:

— Hai, fiilor, să coborâm!

Și pe când aveam de gând să coborâm, iată că vine un cerb; s-a oprit puțin înaintea noastră și a început să scurme pământul cu picioarele. Starețul nostru văzând aceasta, ne-a zis:

— Credeți-mă, fiilor, acolo este îngropat robul lui Dumnezeu.

Am săpat acolo și am găsit trupul nevătămat. L-am dus la mănăstire și l-am îngropat".

CAPITOLUL 85

CUM A ODRĂSLIT GRÂUL ACELEIAȘI MĂNĂSTIRI PENTRU CĂ S-A ÎNCETAT MILOSTENIA OBIȘNUITĂ

Tot părinții din aceeași mănăstire ne povesteau zicând și aceasta:

„Era obiceiul ca în Sfânta și Marea Joi să vină aici săracii și orfanii acestui ținut și să primească câte o jumătate de baniță de grâu, cinci prescuri, cam o jumătate de litru de vin și un sfert de litru de miere. Acum trei ani a fost o lipsă mare de grâu, încât se vindea în acest ținut două banițe de grâu cu un galben.

Când a venit Postul Mare, câțiva părinți au zis starețului nostru:

— Anul acesta, avvo, să nu mai dăm săracilor, după cum e obiceiul, ca să nu lipsim mănăstirea, căci nu se găsește grâu.

Starețul a început să spună fraților:

— Să nu întrerupem, fiilor, pomana rânduită de către părintele nostru, Teodosie. Vedeți, este o poruncă a bătrânului și nu ne va fi de folos dacă o călcăm.

Frații însă stăruiau și-l sileau pe stareț, zicându-i:

— Grâul n-are să ne ajungă nici pentru hrana noastră, dar să mai dăm și altora!

Starețul s-a întristat și a spus:

— Duceți-vă, faceți ce vreți!

Așa că au hotărât să nu mai facă, ca de obicei, pomană în Sfânta și Marea Joi și în Sfânta și Marea Vineri.

Fratele care avea grijă de hambar s-a dus să deschidă hambarul și a văzut că tot grâul e încolțit, așa că au fost siliți să arunce tot grâul în mare. Atunci avva a început să spună fraților:

— Așa pățește cel care calcă rânduielile părintelui nostru, culege roadele neascultării. Trebuia să dăm cinci sute de banițe de grâu; prin ele puteam cinsti prin ascultare și pe părintele nostru Teodosie și puteam mângâia și pe

săraci. Iată, acum am pierdut aproape cinci mii de baniţe de grâu. Ce am folosit noi, fiilor? Dimpotrivă, am făcut două lucruri rele: unul, că am călcat porunca părintelui nostru, al doilea, că nu ne-am pus nădejdea în Dumnezeu, ci în hambar. Să învăţăm din asta, fraţilor, că Dumnezeu este Cel Care conduce toată omenirea şi că Sfântul Teodosie se îngrijeşte nevăzut de noi, copiii lui".

CAPITOLUL 86

DESPRE ALT ANAHORET AL ACELEIAŞI MĂNĂSTIRI, CARE A MURIT ÎNDATĂ CE S-A ÎMPĂRTĂŞIT

Toma din Aegeae ne povestea, zicând:

„Când veneam de la Aegeae după sărbătoare, ne-a prins pe drum o mare furtună şi am poposit în mănăstirea lui avva Teodosie din Scopelos. Pe când eram acolo, s-a petrecut această întâmplare: În părţile acelea era un anahoret păscător. În fiecare duminică venea la mănăstire şi se împărtăşea cu Sfintele Taine. Într-o zi, anahoretul s-a supărat pentru unele lucruri din mănăstire şi n-a mai venit după obiceiul său la mănăstire vreme de cinci săptămâni. Şi s-au întristat părinţii din mănăstire din pricina asta. Aşadar, pe când eram în mănăstire a venit anahoretul într-o duminică. Părinţii din mănăstire s-au bucurat când l-au văzut şi i-au făcut metanie. Le-a făcut şi el metanie şi s-au împăcat unii cu alţii. După ce anahoretul s-a împărtăşit cu Sfântul Trup şi Sânge ale Domnului nostru Iisus Hristos, s-a aşezat în mijlocul bisericii şi a murit îndată, fără ca să i se fi făcut cumva rău înainte. Şi au cunoscut părinţii mănăstirii că anahoretul şi-a cunoscut mai dinainte sfârşitul său şi de asta a venit la mănăstire ca să plece la Domnul fără să aibă ceva împotriva cuiva".

CAPITOLUL 87

AFLAREA TRUPULUI LUI IOAN ANAHORETUL, NUMIT SMERITUL

Am ajuns într-un sat, şase mile departe de Rosos, şi ne-au găzduit doi săteni bătrâni la biserica satului lor. Satul era la poalele muntelui. În biserică ne-au arătat o placă de mormânt, spunându-ne:

— În acest mormânt, creştini, se află un mare anahoret.

— De unde ştiţi? i-am întrebat noi.

— Acum şapte ani, au răspuns ei, locuitorii acestui sat au văzut pe culmea muntelui o lumină ca de foc. La început, am crezut că a aprins cineva foc din pricina fiarelor sălbatice, dar am văzut că lumina aceasta ţine multe zile. Într-o zi, ne-am suit pe munte, dar n-am văzut nici urmă că a ars vreun foc şi nici lemne arse. În noaptea următoare am văzut iarăşi aceeaşi lumină şi aşa timp de trei luni. Într-o noapte, am luat câţiva oameni, înarmaţi cu arme împotriva

fiarelor și ne-am suit în munte la acea lumină. Și am rămas unde era lumina până dimineața. Dimineața am văzut o mică peșteră în locul în care era lumina. Când am intrat înăuntru, am găsit un anahoret mort. Era îmbrăcat cu un stihar de păr și cu o mantie de funii, iar în mâini ținea o cruce mare de argint. Cu el am găsit o cărțulie în care era scris: „M-am săvârșit eu, Ioan cel Smerit, în indictionul al cincisprezecelea". Am socotit anul și am aflat că murise de șapte ani. Era așa de bine păstrat ca și cum ar fi murit astăzi. L-am luat de acolo și l-am îngropat în biserică.

CAPITOLUL 88

VIAȚA LUI AVVA TOMA, APOCRISIARUL DIN CHINOVIA APAMEII, ȘI DESPRE MINUNEA FĂCUTĂ DE CĂTRE TRUPUL LUI DUPĂ MOARTE

Când am ajuns în Antiohia, un preot al bisericii ne-a povestit despre un oarecare avva Toma, care era apocrisiar al unei chinovii din părțile Apameii. Acesta a venit odată la Ierusalim pentru nevoile mănăstirii. Pe când zăbovea aici pentru treburi, a murit în Dafni la biserica Sfintei Eufimia. Clericii locului l-au îngropat ca străin în cimitirul pentru străini. În altă zi au îngropat o femeie și au pus-o deasupra lui. Era cam pe la ora opt dimineața. Pe la ora trei după-amiază pământul a aruncat-o afară. Localnicii s-au minunat văzând întâmplarea. Apoi, spre seară, au îngropat-o din nou în același mormânt și a doua zi au găsit trupul ei iarăși deasupra mormântului. Au luat deci trupul și l-au îngropat în alt mormânt. După câteva zile au îngropat o altă femeie și au pus-o deasupra monahului, negândindu-se că monahul nu îngăduie să fie îngropată o femeie deasupra lui. Când au văzut clericii că și pe aceasta a azvârlit-o pământul afară, au cunoscut că bătrânul nu primește ca să fie îngropată o femeie deasupra lui și s-au dus și au spus întâmplarea patriarhului Domnin. Patriarhul a poruncit ca tot orașul să vină cu lumânări în Dafni și să poarte cu litanii trupul acelui sfânt bărbat. Și l-au îngropat în cimitir unde se găsesc multe moaște ale sfinților mucenici. Au făcut deasupra mormântului și o capelă.

CAPITOLUL 89

GĂSIREA TRUPULUI UNUI SFÂNT ANAHORET ÎN MUNTELE AMANON

Un părinte din Antiohia ne-a istorisit acestea:

„Într-o zi, ne-am suit în muntele Amanon pentru niște treburi. Acolo am

găsit o peșteră. Când am intrat înăuntru am găsit un anahoret îngenunchiat, cu mâinile întinse spre cer și cu părul capului până la pământ. Socotind că este viu, i-am făcut metanie, zicându-i:

— Roagă-te pentru mine, părinte!

Cum nu mi-a răspuns, m-am sculat și m-am apropiat de el ca să-i sărut dreapta. Când l-am apucat de mână am văzut că-i mort. L-am lăsat și am ieșit din peșteră. După ce am mers puțină vreme, văd altă peșteră. Am intrat înăuntru și am găsit un alt bătrân. Și mi-a spus:

— Bine ai venit, frate! Ai intrat și în cealaltă peșteră a bătrânului?

— Da, părinte, i-am răspuns eu.

— N-ai luat cumva ceva de acolo?

— Nu, i-am răspuns.

Atunci mi-a spus bătrânul:

— Într-adevăr, frate, bătrânul a murit acum cincisprezece ani.

Părea că murise de un ceas. După ce am luat blagoslovenie de la bătrân, am plecat, slăvind pe Dumnezeu".

CAPITOLUL 90

MOARTEA A DOI ANAHOREȚI ÎN MUNTELE PTERIGHION

Doi anahoreți trăiau mai sus de munții Rossos, în muntele numit Pterighion, alături de râul Piapi și de mănăstirea lui avva Teodosie cel din Scopelos. Călugărul murind, ucenicul lui i-a făcut slujba înmormântării și l-a îngropat în munte. După câteva zile, ucenicul anahoretului s-a pogorât din munte și a venit în apropiere de locuințele omenești. Aici a găsit un om care-și lucra pământul și i-a spus:

— Fii bun, frate, ia cu tine o sapă și o lopată și vino cu mine!

Săteanul a ascultat îndată de anahoret. Când s-a suit în munte, anahoretul i-a arătat săteanului mormântul bătrânului și i-a spus:

— Sapă aici!

Și pe când săpa el mormântul, anahoretul se ruga. După ce și-a terminat rugăciunea, a îmbrățișat pe sătean și i-a spus:

— Roagă-te pentru mine, frate!

Apoi s-a pogorât în mormânt, s-a așezat deasupra bătrânului și și-a dat duhul. Săteanul a acoperit din nou mormântul și a mulțumit lui Dumnezeu. Coborându-se ca la o aruncătură de piatră din munte, a spus întru sine: „Trebuie să iau blagoslovenie de la sfinți". Dar când s-a întors, n-a mai găsit mormântul sfinților.

CAPITOLUL 91

VIAȚA LUI AVVA GHEORGHE ANAHORETUL ȘI A LUI TALALEU, UCENICUL LUI

Spuneau unii dintre părinți despre avva Gheorghe Anahoretul că a trăit treizeci și cinci de ani rătăcind gol prin pustie.

*

* *

Spuneau iarăși despre el că pe când era în munții mănăstirii lui avva Teodosie cel din Scopelos avea un ucenic. Acesta a murit. Pentru că bătrânul nu avea unelte ca să sape mormântul și să îngroape trupul fratelui, s-a coborât din munte la mare și a găsit o corabie care se apropia de țărm. A rugat pe proprietarul corabiei și pe corăbieri să se suie cu el în munte și să îngroape fratele. Ei au primit cu bucurie rugămintea bătrânului. Au luat uneltele trebuitoare și s-au urcat în munte împreună cu el. Au săpat groapa și au îngropat trupul fratelui. Unul dintre corăbieri, numit Talaleu, mișcat de virtutea bătrânului, l-a rugat să-i îngăduie să rămână cu el. Bătrânul i-a spus că nu are să poată suporta nevoințele ascezei. Tânărul i-a spus: „Ba da, am să le suport!" Și a rămas cu bătrânul. A stat cu el un an nevoindu-se mult în asceză. După un an, fratele Talaleu i-a făcut metanie bătrânului și i-a spus:

— Roagă-te pentru mine, părinte, că Dumnezeu, pentru rugăciunile tale, a îndepărtat de la mine chinul. Nu mai simt nicio oboseală și nici văzduhul nu mă mai biciuiește, arșița verii nu mă arde și nici iarna nu îngheț de frig, ci dimpotrivă, mă simt foarte bine.

Bătrânul l-a binecuvântat. După ce a mai stat doi ani și jumătate cu bătrânul, fratele Talaleu a cunoscut mai dinainte că i se apropie sfârșitul și l-a rugat pe bătrân, spunându-i:

— Ia-mă la Ierusalim să mă închin Sfintei Cruci și Sfintei Învieri a lui Hristos, Dumnezeul nostru, căci în aceste zile Domnul mă va lua la Sine.

Bătrânul l-a luat și au plecat în Sfânta Cetate. După ce s-au închinat Sfintelor și cinstitelor locuri, s-au pogorât la sfântul râu Iordan și s-au spălat pe tot trupul. După trei zile, fratele Talaleu a murit. Bătrânul l-a înmormântat în Lavra Coprata. După câtva timp, a murit și avva Gheorghe Anahoretul și l-au îngropat părinții în Lavra Coprata în biserica lor.

CAPITOLUL 92

VIAȚA FRATELUI GHEORGHE CAPADOCIANUL ȘI DESCOPERIREA TRUPULUI LUI PETRU SIHASTRUL DE LA SFÂNTUL RÂU IORDAN

Ne povestea nouă, mie și fratelui Sofronie Sofistul, cuviosul părintele nostru avva Gheorghe, arhimandritul mănăstirii sfântului părinte Teodosie,

care se găsește în pustiul Sfintei Cetăți a lui Hristos, Dumnezeul nostru, spunând: „Aveam un frate aici, numit și el Gheorghe Capadocianul. Acesta era pus sub ascultare în Fasaelis. Într-o zi frații frământau pâine, iar fratele Gheorghe aprindea focul în cuptor. După ce cuptorul s-a încins, fratele Gheorghe n-a găsit un câlț cu care trebuia șters cuptorul. Frații îl ascunseseră pentru a-l ispiti. Văzând că nu-l găsește, a intrat în cuptor și l-a șters cu haina lui, ieșind din cuptor fără să fie vătămat de foc. Când am auzit de asta am pus la canon pe frații care l-au ispitit".

Tot avva Gheorghe, părintele nostru, ne-a mai povestit despre același frate Gheorghe, spunând: „Într-o zi, păștea porcii în Fasaelis și au venit doi lei să răpească un porc. Fratele Gheorghe și-a luat toiagul și i-a alungat până la sfântul râu Iordan".

*

* *

Tot părintele nostru ne povestește iarăși, zicând:

„Am început să zidim biserica Sfântului Chiriac în Fasaelis și am săpat temelia bisericii. Într-o noapte, mi s-a arătat în vis un monah, pe fața căruia se vedeau urmele unei mari asceze, îmbrăcat cu o mantie de funii, iar pe umeri cu un mic veston făcut din papură.

Și-mi spuse cu voce blândă:

— Spune-mi, avvo Gheorghe, fără să-ți dai seama ai vrut să mă lași afară de zidurile bisericii pe care o zidești, pe mine care am purtat atâtea nevoințe călugărești și atâta asceză?

Plin de credință față de înfățișarea sfântă a bătrânului, i-am spus:

— Nu, departe de mine de a face una ca asta!

— Și totuși ai făcut-o.

— Dar tu cine ești, părinte?

— Eu sunt Petru Păscătorul, de la sfântul râu Iordan, mi-a răspuns el.

Când m-am deșteptat dimineața, am lărgit temelia bisericii. Și pe când săpam, am găsit culcat trupul lui așa cum l-am văzut în vis.

După ce am zidit biserica, am făcut un mormânt foarte frumos, în partea dreaptă a bisericii, și l-am îngropat acolo".

CAPITOLUL 93

VIAȚA LUI AVVA SISINIE, CARE A RENUNȚAT LA EPISCOPAT, ȘI VIAȚA UCENICULUI SĂU

Tot părintele nostru, Gheorghe, ne povestește, zicând: „Într-o zi m-am dus la avva Sisinie Anahoretul. Acest bătrân și-a părăsit episcopia sa pentru Dumnezeu și a venit să sihăstrească alături de satul numit Betabara, cam la șase mile depărtare de sfântul râu Iordan. Când am ajuns la el, am bătut mult

la ușa lui. După mult timp ne-a deschis ucenicul lui și ne-a spus așa:

— Bătrânul meu, avvo, s-a îmbolnăvit de moarte și s-a rugat lui Dumnezeu să nu plece din viața aceasta, până ce nu va auzi că ai venit în ținutul acesta.

Într-adevăr, eu fusesem la Constantinopol pentru nevoile chinoviei la preabinecredinciosul împărat Tiberiu. Ucenicul s-a dus la bătrân și l-a vestit că am venit. După mult timp s-a întors și ne-a spus:

— Veniți!

Când ne-am dus, l-am găsit pe bătrân mort. Și am cunoscut că a plecat spre Domnul îndată ce a auzit că eu eram cel care a bătut la ușă. Și pe când îi sărutam dreapta mi-a spus mortul cu voce blândă: «Bine ai venit, avvo!» și iarăși a adormit.

Atunci am făcut cunoscut locuitorilor din sat să vină să îngroape pe bătrân. Când au venit și au săpat mormântul, ucenicul bătrânului a spus celor ce săpau:

— Fiți așa de buni și săpați-l puțin mai mare ca să încapă doi în el.

După ce au terminat groapa, ucenicul bătrânului s-a întins pe o rogojină și a murit. Și au îngropat pe amândoi, pe bătrân și pe ucenicul lui".

CAPITOLUL 94

VIAȚA LUI AVVA IULIAN, EPISCOPUL BOSTREI

Tot părintele nostru, Gheorghe, ne povestea despre avva Iulian, care a ajuns episcopul Bostrei, spunând:

„După plecarea lui din chinovie ca să fie sfințit episcop al Bostrei, unii dintre stăpânii orașului, oameni urâtori de Hristos, au vrut să-l ucidă cu otravă. Și au cumpărat cu bani pe slujitorul lui și i-au dat otrava să o toarne în paharul mitropolitului și să-i dea să bea amestecătura. Sluga a făcut așa cum a fost învățată. Ea a dat paharul otrăvit dumnezeiescului Iulian. Acesta l-a luat, dar cunoștea de la Dumnezeu și viclenia, și pe cei care au pus-o la cale. A luat paharul, l-a pus înaintea lui fără să spună ceva slugii. Apoi a trimis să cheme pe toți stăpânii orașului, printre care se găseau și cei care urziseră uciderea. Dumnezeiescul Iulian, pentru că n-a vrut să dea pe față pe cei care puseseră la cale omorul, le-a spus tuturor cu voce blândă:

— Dacă socotiți că veți ucide cu otravă pe smeritul Iulian, iată beau paharul în fața voastră. Și făcând semnul Crucii de trei ori peste pahar cu degetele sale, spunând: «În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, beau acest pahar», l-a băut înaintea tuturor și a rămas nevătămat. Când au văzut asta, și-au cerut iertare toți".

CAPITOLUL 95

VIAȚA BĂTRÂNULUI PATRICIU DIN MĂNĂSTIREA SCOPELOS

Era un bătrân care trăia în mănăstirea părintelui nostru Teodosie, de fel din Sevastopola Armeniei, numit Patriciu. Era foarte bătrân se spunea că era de o sută treisprezece ani blând și sihastru. Părinții acestui loc ne povesteau despre acest virtuos bătrân că era starețul chinoviei Avazanu. A părăsit stăreția de teamă de a nu păcătui mai mult și de a nu fi osândit, fiind în fruntea chinoviei, căci spunea el că păstorirea oilor cuvântătoare se cuvine marilor bărbați și a venit la ascultare în mănăstirea părintelui nostru, Teodosie, judecând că e mai bine așa pentru mântuirea sufletului lui.

CAPITOLUL 96

DESPRE ACELAȘI ȘI DESPRE IULIAN, ARABUL ORB

Tot despre el ne spuneau și următoarele:

„Era aici un călugăr, arab de neam, numit Iulian, lipsit de vedere. Acest avvă, Iulian, s-a supărat odată cu privire la Macarie, arhiepiscopul Ierusalimului și nu primea să fie împărtășit de către el. Într-o zi, avva Iulian i-a făcut cunoscut lui avva Simeon cel din Muntele Minunat – muntele era departe de Antiohia ca la nouă mile – spunând:

— Sunt orb și nu pot să mă duc în altă parte și nici n-am pe cineva în stare să mă ajute, iar de la Macarie nu vreau să primesc Sfânta Împărtășanie. Dar spune-mi, părinte, cum trebuie să mă port cu un frate care a curvit și cu unul care s-a legat prin jurământ.

Avva Simeon a răspuns lui avva Iulian, zicând:

— Să nu pleci și nici să nu te desparți cumva de Sfânta Biserică pentru că ea, prin harul Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, este nepătată. Dar află și aceasta, frate, că aveți în chinovia voastră pe un bătrân cu numele Patriciu, care poate să proscomidească. Bătrânul acesta nu-i rânduit printre primii preoți, vine între ultimii la biserică și locuiește aproape dinspre zidul de apus al bisericii. Are și el dreptul să rostească sfânta rugăciune a proscomidiei, iar Sfânta Jertfă adusă de către el este bine primită”.

CAPITOLUL 97

VIAȚA ȘI MOARTEA A DOI FRAȚI MONAHI, CARE S-AU JURAT SĂ NU SE DESPARTĂ UNUL DE ALTUL

Spunea avva Ioan Anahoretul, poreclit Piru:

„Am auzit pe avva Ștefan moabitul, povestind: «Pe când eram în chinovia

Sfântului Teodosie cel Mare, începătorul vieții de obște, erau acolo doi frați, care au făcut jurământ să nu se despartă unul de altul, nici în viață, nici în moarte. Cum stăteau ei în chinovie și întăreau pe toți, unul dintre ei a fost chinuit de curvie. Neputând suporta chinul, îi spune fratelui său:

— Frate, dezleagă-mă de jurământ, că sunt chinuit de curvie și vreau să plec în lume.

Fratele lui a început să-l roage și să-i spună:

— Nu, frate, nu face una ca asta, să nu-ți pierzi osteneala.

Celălalt i-a spus:

— Sau vino cu mine ca să săvârșesc fapta, sau dezleagă-mă de jurământ ca să plec.

Fratele nevoind să-l dezlege de jurământ a plecat cu el în oraș. Cel chinuit de curvie a intrat într-o casă de desfrâu, iar celălalt a stat afară, a luat țărână din pământ și și-a pus-o pe cap. Și s-a zdrobit pe sine. După ce a ieșit din casa de desfrâu, căci și-a îndeplinit pofta, i-a spus celălalt frate:

— Ce ai folosit, fratele meu, de pe urma păcatului tău? Să mergem iarăși la locul nostru.

— Nu pot să mai merg în pustie, a răspuns el. Du-te singur, căci eu rămân în lume.

Deși a stăruit mult, nu l-a convins ca să-l urmeze în pustie, așa că a rămas și el în lume cu el și au muncit ca să se hrănească.

Avva Avramie, cel care construise mai înainte în Constantinopol mănăstirea Avramiților, arhiepiscopul de mai târziu al Efesului, acest bun și blând păstor, zidea în acea vreme mănăstirea lui, numită a Bizantinilor. S-au dus deci cei doi frați și au muncit acolo, primindu-și plata. Cel care căzuse în curvie lua plata amândurora și se ducea în fiecare zi în oraș și cheltuia banii în desfrâu. Celălalt postea toată ziua și-și îndeplinea cu toată liniștea lucrul său, fără să vorbească cu cineva. Locuitorii au văzut că în fiecare zi acesta nici nu mănâncă, nici nu vorbește, ci stă necontenit pe gânduri, și au spus celui întru sfinți avva Avramie toată purtarea lui și tot ce știau despre dânsul. Atunci marele Avramie a chemat pe lucrător în chilia lui și l-a întrebat, zicând:

— De unde ești, frate? Care-i meseria ta?

Fratele i-a mărturisit lui totul și a adăugat:

— Rabd totul pentru fratele meu, pentru ca Dumnezeu văzându-mi chinuirea mea să-l mântuiască pe fratele.

Când dumnezeiescul Avramie a auzit acestea, i-a spus fratelui:

— Domnul ți-a dăruit sufletul fratelui tău.

După ce avva Avramie i-a dat drumul fratelui și a ieșit din chilia bătrânului, iată că îl strigă fratele său:

— Ia-mă în pustie, fratele meu, ca să mă mântuiesc!

Îndată l-a luat, a plecat într-o peșteră alături de sfântul râu Iordan și l-a zăvorât. După puțină vreme, propășind mult cu duhul în cele dumnezeiești, a

murit. Fratele a rămas în aceeași peșteră, după cum făcuse jurământ, ca să moară și el tot acolo»”.

CAPITOLUL 98

DESPRE ACELAȘI FRATE

La acest frate, care trăia lângă sfântul râu Iordan după moartea fratelui său, a venit un bătrân din Lavra Calamon și i-a spus:

— Spune-mi, frate, ce fapte deosebite ai săvârșit în atâta vreme de sihăstrie și de asceză!

— Du-te și vino după zece zile, i-a zis fratele, și-ți voi spune.

Bătrânul a venit în a zecea zi și l-a găsit pe frate mort, iar pe o coajă scrise următoarele cuvinte: „Iartă-mă, părinte, că niciodată nu mi-am lăsat mintea pe pământ când făceam canonul meu”.

CAPITOLUL 99

VIAȚA BĂTRÂNULUI ANTONIE DIN MĂNĂSTIREA SCOPELOS

Părinții aceleiași mănăstiri ne povesteau, zicând:

„Acum câțiva ani trăia aici un călugăr numit Iantos. Acesta în toată viața lui a postit foarte mult și se ducea mereu la locul ce se numește Cutila. Odată, pe când era în pustie, iată că au venit sarazinii în părțile acelea. Unul dintre ei când a văzut pe călugăr și-a scos sabia și s-a îndreptat spre el cu gândul să-l omoare. Călugărul când l-a văzut pe sarazin că vine spre el, a întins mâinile spre cer și a zis: «Doamne, Iisuse Hristoase, facă-se voia Ta!». Și îndată s-a deschis pământul și l-a înghițit pe sarazin. Călugărul a fost mântuit și a intrat în mănăstire slăvind pe Dumnezeu”.

CAPITOLUL 100

VIAȚA MONAHULUI PETRU PONTICUL

Părinții aceleiași mănăstiri ne mai povesteau iarăși:

„Era aici un preot numit Petru, de fel din Pont, care săvârșise multe și nenumărate fapte de ispravă. Despre acest preot ne povestea Teodor care a ajuns episcop al Rosului, zicând:

«Într-o zi, a venit la mine la Iordan în Lavra Turnurilor, căci acolo locuiam,

și mi-a spus:

— Fii bun, frate Teodore, să mergi cu mine în muntele Sinai, pentru că am făcut o făgăduință.

Eu, pentru că nu voiam să nu dau ascultare bătrânului, i-am zis:

— Să mergem!

După ce am trecut sfântul râu Iordan, bătrânul mi-a zis:

— Frate Teodore, haide să facem metanie ca niciunul dintre noi să nu mănânce nimic până la muntele Sinai.

— Într-adevăr, părinte, i-am răspuns eu, nu pot să fac asta.

Bătrânul a făcut metanie și până la muntele Sinai n-a mâncat nimic. După ce s-a împărtășit cu Sfintele Taine în muntele Sinai, a mâncat. Din muntele Sinai am plecat la Sfântul Mina din Alexandria. La fel, nici până aici n-a mâncat nimic. Și aici a mâncat după ce s-a împărtășit. De la Sfântul Mina am venit la Ierusalim, fără să guste ceva pe drum. A mâncat numai după ce s-a împărtășit în Biserica Sfintei Învieri a lui Hristos, Dumnezeul nostru. Într-un drum atât de lung, bătrânul n-a mâncat decât de trei ori: o dată în Muntele Sinai, altă dată la Sfântul Mina și a treia oară în Ierusalim»".

CAPITOLUL 101

VIAȚA LUI PAVEL, MONAHUL ROMAN

Părinții aceleiași mănăstiri ne povesteau despre alt bătrân, zicând: „Era un călugăr aici numit Pavel, roman de neam, care a murit acum câtva timp. Într-o zi s-a dus la Ierihon cu catârii. Pe când se afla la han, catârul împins de către diavol, fără știrea lui avva Pavel, a călcat pe un copil care se afla la han și l-a omorât. Foarte întristat din cauza asta, avva Pavel a plecat și s-a dus în Arona. Aici s-a făcut anahoret, plângând necontenit moartea copilului și spunând: «Eu am ucis pe copil și la judecată am să fiu osândit ca ucigaș». Alături de el trăia și un leu. În fiecare zi mergea avva Pavel în culcușul leului ațâțându-l și mișcându-l, să se scoale și să-l mănânce. Leul însă nu l-a vătămat deloc. Atunci văzând că n-ajunge la socoteală, spune în el însuși: «Am să mă culc în calea leului când pleacă și se duce la râu să bea apă; atunci are să mă mănânce». S-a culcat, așadar, la pământ. Și iată că după puțin timp a venit și leul și a trecut pe lângă bătrân cu toată liniștea ca și un om și nu s-a atins deloc de el. Atunci bătrânul a fost încredințat că Dumnezeu i-a iertat păcatul. Și s-a întors iarăși în mănăstirea lui și a trăit spre folosul și zidirea sufletească a multora, până ce s-a odihnit în Dumnezeu".

CAPITOLUL 102

POVESTIREA LUI SOFRONIE SOFISTUL DESPRE CELE CE S-AU ÎNTÂLNIT PE CALE CU EL

Avva Sofronie Sofistul, fratele meu, trebuia să dea un examen de absolvire. Eram cu el eu, avva Scolastic, avva Chine și alți câțiva părinți. Și ne-a spus avva Sofronie:

— Mergeam pe drum; înaintea mea cânta un cor de copile și zicea: „Bine ai venit, Sofronie! Sofronie a fost încununat!

CAPITOLUL 103

VIAȚA ȘI VIRTUȚILE LUI AVVA STRATIGHIE

Despre avva Stratighie, starețul mănăstirii celui întru sfinți părintele nostru Teodosie, spuneau părinții acestei mănăstiri că avea aceste trei virtuți prin care depășea pe orice monah de anii noștri: postea mult, priveghea mult, lucra mult.

CAPITOLUL 104

VIAȚA LUI AVVA NONU PREOTUL

În chinovia celui întru sfinți părintele nostru Teodosie, ne povestea avva Teodosie, care a ajuns episcop de Capitolias, despre avva Nonu, zicând:

„Odată, înainte de a toca de miezonoptică, stăteam culcat în patul meu. Și am auzit pe cineva zicând cu voce dulce și liniștită: «Doamne, miluiește». Și am vrut să știu cine-i cel care îl spune. M-am uitat pe fereastra chiliei mele în biserică și am văzut pe un călugăr îngenunchiat, iar deasupra capului lui o stea luminoasă, de la lumina căreia am recunoscut cine era”.

*

* *

Un alt călugăr bătrân din aceeași chinovie ne povestea tot despre avva Nonu, zicând:

„Într-o zi, înainte de a toca, am ieșit din chilia mea ca să mă duc la biserică. Și am văzut pe bătrân stând înaintea bisericii, rugându-se cu mâinile înălțate spre cer. Mâinile lui luminau ca două făclii de foc. Cuprins de frică, am plecat.

CAPITOLUL 105

VIAȚA SFÂNTULUI BĂTRÂN HRISTOFOR, DE NEAM ROMAN

Pe când eram în Alexandria ne-am dus la avva Teodul, care era în Sfânta Sofia lângă Far. Și ne povestea nouă Bătrânul, zicând:

„M-am călugărit în chinovia celui întru sfinți părintele nostru Teodosie, cea din pustiul Ierusalimului, sfântul oraș al lui Hristos, Dumnezeul nostru. Și am găsit acolo un călugăr vestit numit Hristofor, de neam roman. Într-o zi îi fac metanie și-i zic:

— Ai dragoste, părinte, care au fost nevoințele tale călugărești din tinerețile tale?

Bătrânul s-a lăsat mult rugat de mine; când a cunoscut însă că i-am pus această întrebare pentru folosul sufletului, mi-a povestit, spunându-mi:

— Aveam foarte multă dragoste de călugărie, fiule, când am renunțat la lume. Ziua îmi făceam canonul, iar noaptea mă duceam în peștera în care obișnuiau să se roage cel întru sfinți Teodosie și ceilalți părinți. Când coboram în peșteră făceam lui Dumnezeu câte o sută de metanii pe fiecare treaptă. Și erau până jos optsprezece trepte. După ce coboram toate treptele, rămâneam în peșteră până ce toca. Atunci mă duceam la biserică. După ce am făcut timp de zece ani această lucrare cu post, cu multă înfrânare și oboseală, într-o zi am coborât în peșteră ca de obicei. Când să pun piciorul în peșteră, după ce am împlinit metaniile pe fiecare treaptă, am căzut în extaz și am văzut că toată podeaua peșterii este plină de candele. Unele erau aprinse, altele nu. Am văzut și doi bărbați îmbrăcați în hlamide albe, pregătind candelele.

Eu le-am spus:

— Pentru ce ați pus candelele acestea și nu ne îngăduiți să coborâm și să ne rugăm.

Ei mi-au răspuns, zicând:

— Acestea sunt candelele părinților.

— Pentru ce unele sunt aprinse, iar altele nu? i-am întrebat din nou.

— Cei ce vor, au răspuns ei, și le aprind; cei care nu vor, nu și le aprind.

— Fiți așa de buni, le-am spus eu, și spuneți-mi de arde candela mea sau nu.

— Roagă-te și o aprindem, au răspuns ei.

Și le-am zis:

— Să mă rog? Dar până acum ce-am făcut?

După ce am spus aceste cuvinte mi-am venit în fire și întorcându-mă n-am mai văzut pe nimeni. Și mi-am zis în sine-mi:

— Dacă vrei să te mântuiești, Hristofore, trebuie să mărești nevoințele tale călugărești.

A doua zi de dimineață am plecat din mănăstire. M-am dus în muntele Sinai, fără să iau ceva cu mine, decât haina ce purtam.

După ce am trăit acolo cincizeci de ani în asceză, am auzit o voce care mi-a spus:

— Hristofore, Hristofore, du-te în chinovia ta, în care bine te-ai nevoit ca să te sfârșești acolo împreună cu părinții tăi!

Nu după multă vreme după ce mi-a povestit mie acestea, și-a terminat avva Teodul povestirea, sufletul lui sfânt s-a odihnit în Domnul cu bucurie".

*

* *

Tot avva Teodul ne povestea despre avva Hristofor. Avva Hristofor spunea:

„Într-o zi m-am dus de la mănăstire la Ierusalim ca să mă închin Sfintei Cruci. După ce m-am închinat, pe când ieșeam, văd pe un frate la poarta curții dinăuntru a bisericii Sfintei Cruci, care nici nu intra, nici nu ieșea. Mai văd și doi corbi care zburau fără rușine prin fața lui, lovindu-l peste obraji cu aripile, nelăsându-l să intre în biserică. Cunoscând că cei doi corbi sunt demoni, i-am spus:

— Spune-mi, frate, pentru ce stai în mijlocul porții și nu intri?

— Iartă-mă, avvo, mi-a răspuns el, mă stăpânesc două gânduri: unul îmi spune: «Intră și închină-te Cinstitei Cruci!»; celălalt îmi zice: «Nu, ci du-te de-ți fă treaba ce ai de făcut și vino altădată de te închină!»

Eu când am auzit acestea, l-am apucat de mână și l-am băgat în biserică. Și îndată au fugit corbii de la el. După ce l-am făcut să se închine Sfintei Cruci și Sfintei Învieri a lui Hristos, Dumnezeul nostru, i-am dat drumul în pace".

Avva Hristofor mi-a povestit această întâmplare, spunea avva Teodul, pentru că m-a văzut că eram mult alipit de treburi și lăsam în părăsire rugăciunea.

CAPITOLUL 106

POVESTIREA LUI AVVA TEODOR DESPRE MONAHUL SIRIAN SEVERIAN

Tot avva Teodul ne povestea, zicând:

„Aici este o casă de oaspeți, între biserica Sfânta Sofia și biserica Sfântul Faust. Hangiul acestei case m-a rugat într-o zi să mă duc la casa de oaspeți și să-l înlocuiesc câteva zile. M-am dus și am găsit găzduit un monah sirian, care nu avea altceva decât un stihar de păr, o manta și câteva pâini. Stătea necontenit într-un colț, spunea ziua și noaptea stihuri din Scriptură și nu vorbea cu nimeni. Când a venit duminica, m-am dus la el și i-am spus:

— Hai, frate, la biserica Sfânta Sofia ca să te împărtășești cu Sfintele și Cinstitele Taine.

— Nu merg, mi-a răspuns el.

— Și de ce?

— Sunt severian și nu mă împărtășesc la biserica voastră.

Auzind, pe de o parte, că nu se împărtășește la sfânta și apostolica Biserică,

iar, pe de altă parte, văzând că are un trai atât de îmbunătățit și o viață atât de virtuoasă, am plecat plângând în chilia mea. Am închis ușa, m-am aruncat cu fața la pământ înaintea lui Dumnezeu și timp de trei zile m-am rugat cu multe lacrimi, zicând:

— Stăpâne, Hristoase, Dumnezeul nostru, care pentru nespusa și nemăsurata Ta iubire de oameni ai înclinat cerurile și Te-ai pogorât pentru mântuirea noastră, Cel Care Te-ai întrupat din Stăpâna, Sfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, descoperă-mi cine crede bine și drept, noi, cei ai Bisericii, sau severienii.

În a treia zi am auzit o voce nevăzută care mi-a spus:

— Du-te, Teodule, și vezi credința lui.

A doua zi m-am dus, m-am așezat în fața lui, am așteptat să văd ce are să se întâmple potrivit celor spuse mie de către glasul nevăzut. Am stat așa cam un ceas uitându-mă la el: stătea și sirianul spunând versete din Scriptură. Și am văzut, fiilor, mă jur pe Domnul, deasupra capului lui așezată o porumbiță plină de funingine, ca și cum ar fi ieșit din cuptor, jumulită și urât mirositoare. Atunci am cunoscut că porumbița înnegrită și rău mirositoare, care mi s-a arătat, înfățișa credința lui.

Fericitul lui suflet ne povestea acestea cu jurământ, cu multe lacrimi și suspine”.

CAPITOLUL 107

LEUL ȘI AVVA GHERASIM

Cam la o milă de sfântul râu Iordan se află lavra numită a Sfântului avva Gherasim. Când am ajuns în această lavră, părinții de acolo ne-au povestit despre Sfântul Gherasim aceasta:

„Într-o zi, pe când mergea el pe țărmul sfântului râu Iordan, l-a întâlnit un leu care mugea foarte tare, din pricină că-l durea piciorul. În picior îi intrase un spin, și de aceea i se umflase laba și era plină de puroi. Când leul l-a văzut pe călugăr a venit la el și i-a arătat piciorul rănit din pricina spinului intrat în ea. Leul plângea oarecum și se ruga de el să-l tămăduiască. Călugărul văzându-l că suferă atât, s-a așezat jos, i-a luat laba piciorului și, deschizând umflătura, i-a scos spinul cu o mulțime de puroi. După ce i-a curățat bine rana, i-a legat piciorul cu o bucată de pânză și i-a dat drumul. Dar leul, după ce a fost vindecat, n-a mai părăsit pe bătrân, ci, ca un adevărat ucenic, îl însoțea oriunde se ducea, încât se minuna bătrânul de o recunoștință atât de mare a fiarei. De atunci, bătrânul îl hrănea, dându-i pâine și boabe înmuiate”.

*

* *

Avva Gherasim avea în lavră un măgar pentru cărat apă, căci părinții din lavră beau apă din sfântul râu Iordan. Lavra este departe de râu ca la o milă. Părinții aveau obiceiul să dea pe măgar în paza leului să-l pască pe malul râului. Într-o zi, pe când măgarul păștea sub paza leului, s-a depărtat leul cam mult de măgar. Și iată că au trecut pe acolo niște conducători de cămile ce veneau din Arabia; când au văzut măgarul singur, l-au luat și au plecat cu el mai departe. Leul când a văzut că a pierdut măgarul, a venit la lavră foarte supărat și întristat la avva Gherasim. Avva a crezut că leul a mâncat măgarul, și i-a spus:

— Unde-i măgarul?

Iar el stătea tăcut ca un om și căuta în jos. Și i-a spus bătrânul:

— L-ai mâncat? Binecuvântat să fie Domnul! Ai să faci tu ceea ce făcea măgarul!

Și de atunci leul, la porunca bătrânului, purta samarul măgarului cu patru vase de lut în care aducea apă în mănăstire.

Într-o zi, a venit la bătrân pentru rugăciune un ostaș. Când a văzut pe leu cărând apă și a aflat pricina, i s-a făcut milă de el. A scos trei monezi și le-a dat bătrânului ca să cumpere un măgar pentru căratul apei, și să libereze leul de această slujbă. După câtva timp, după ce scăpase leul de căratul apei, conducătorul de cămile, care luase măgarul a venit la Ierusalim să vândă grâu și avea și măgarul cu dânsul. Când a trecut sfântul râu Iordan a întâlnit din întâmplare pe leu. Văzând leul, a lăsat cămilele și a fugit. Leul recunoscând măgarul a alergat după el și apucând căpăstrul măgarului cu gura, cum îi era obiceiul, l-a târât pe el și pe cele trei cămile. Bucurându-se și mugind în același timp că a găsit măgarul pe care-l pierduse, a venit la bătrân, căci bătrânul socotea că leul îl mâncase pe măgar. Atunci a cunoscut bătrânul că leul fusese hulit. Și i-a pus leului numele Iordan. Leul a stat cu bătrânul în lavră cinci ani și nu s-a despărțit niciodată de el.

Când a plecat avva Gherasim la Domnul și a fost îngropat de părinți, leul, potrivit iconomiei lui Dumnezeu, nu se afla în lavră. După câtva timp a venit și leul și căuta pe bătrân. Ucenicul lui, avva Savatie, văzându-l, îi spune:

— Iordane, bătrânul ne-a lăsat orfani și s-a dus la Domnul. Dar vino și mănâncă!

Leul n-a vrut să mănânce ci-și întorcea necontenit ochii încoace și încolo, ca să-l zărească pe bătrân, mugind tare, nesuferind lipsa lui. Avva Savatie și ceilalți părinți văzându-l așa de îndurerat l-au mângâiat pe spate și au spus:

— A plecat bătrânul la Domnul și ne-a lăsat.

Deși au spus aceste cuvinte, totuși n-au putut să facă să înceteze urletul și mugetul. Dimpotrivă, cu cât păreau că-l mângâie prin cuvinte, cu atât mai mult mugea, își înmulțea urletele, cu o voce mai puternică, crescând jalea și

exprimându-și prin glas, prin chip și prin ochi durerea pe care o avea că nu-l mai vede pe bătrân.

Atunci avva Savatie i-a spus lui:

— Vino cu noi dacă nu crezi și-ți voi arăta locul unde se află bătrânul.

Și l-a luat pe leu și l-a dus la locul unde l-a îngropat pe bătrân. Mormântul era departe de biserică, la jumătate de milă. Avva Savatie s-a oprit deasupra mormântului lui avva Gherasim și a zis leului:

— Iată bătrânul nostru!

Și a îngenunchiat avva Savatie. Când leul a văzut că face metanie și-a izbit puternic capul de pământ și mugind puternic a murit îndată deasupra mormântului bătrânului.

Aceasta s-a întâmplat nu pentru că leul avea suflet cugetător, ci pentru că Dumnezeu a vrut să arate că slăvește pe cei care-L slăvesc pe El nu numai în timpul vieții lor, ci și după moarte, și ca să arate cât erau de supuse lui Adam animalele înainte de călcarea poruncii și de alungarea din desfătarea Raiului.

CAPITOLUL 108

VIAȚA UNUI PREOT FECIORELNIC ȘI A SOȚIEI SALE TOT FECIOARĂ

Când am fost în insula Samos, ne-am dus în chinovia numită Harixenu, la avva Isidor, starețul, bărbat virtuos înzestrat cu multă dragoste față de toți cei împodobiți cu smerenie și iubire de Dumnezeu, iar acesta ne-a povestit zicând:

„La opt mile de oraș este un sat, în care se află o biserică. La biserica aceasta era un preot tare minunat pe care părinții lui l-au silit să se căsătorească împotriva voinței lui. Preotul nu numai că n-a fost atras în înșelăciunea plăcerii, deși era tânăr și unit după lege cu o femeie, dar a făcut și pe femeia lui să trăiască cu el în curățenie și în castitate. Au învățat amândoi psaltirea, cântau amândoi în biserică, păzindu-se pe ei înșiși în feciorie până la bătrânețe. Într-o zi, a fost pârât preotul la episcopul său cu o minciună drăcească. Episcopul, necunoscându-i viața, a trimis de l-a scos din sat și l-a băgat în închisoare acolo unde sunt închiși și păziți clericii care au săvârșit vreo greșeală.

Pe când era în închisoare, a venit sfânta zi de duminică. În timpul nopții i se arătă un tânăr foarte frumos la chip și-i spune:

— Scoală-te, preotule, și du-te la biserica ta să săvârșești Sfânta Proscomidie!

— Nu pot, a răspuns preotul, pentru că sunt închis.

— Îți voi deschide eu ușa, i-a spus tânărul; haide și urmează-mă!

A deschis ușa închisorii și a ieșit înaintea lui. Au plecat împreună cam până la o milă de sat.

Când s-a făcut ziuă, paznicul închisorii n-a mai găsit pe preot înăuntru. S-a

dus la episcop și i-a spus:

— A fugit din închisoare, cu toate că era cheia la mine.

Episcopul, socotind că a fugit, a trimis pe un slujitor al episcopiei, spunându-i:

— Du-te și vezi dacă preotul este în satul lui! Dar să nu-i faci nimic!

Slujitorul a plecat și l-a găsit pe preot în biserică săvârșind Sfânta Liturghie. Slujitorul s-a întors și a spus episcopului:

— E în sat și l-am găsit făcând Sfânta Liturghie.

Episcopul s-a supărat și mai mult pe el și s-a jurat:

— Mâine îl voi duce la închisoare cu mai multă necinste.

În noaptea spre luni i s-a arătat preotului din nou tânărul din noaptea trecută și i-a spus:

— Haide să mergem acolo unde episcopul te-a închis în oraș.

L-a luat și l-a dus iarăși, l-a băgat la închisoare, fără să simtă paznicul închisorii. A doua zi, dimineață, află episcopul de la paznic că preotul e în închisoare fără să știe ceva. Episcopul a trimis ca să afle de la preot cum a ieșit din închisoare și cum a intrat din nou fără știrea paznicului.

— Un slujitor tânăr al episcopiei, a spus, foarte frumos la chip și frumos îmbrăcat, după cum spunea el, mi-a deschis și m-a dus împotriva voii mele, până la o milă de sat. Astă noapte a venit din nou și m-a adus înapoi.

Episcopul a strâns pe toți slujitorii episcopiei, preotul însă n-a recunoscut pe niciunul din ei. Atunci episcopul a înțeles că îngerul lui Dumnezeu a făcut asta, ca să nu fie ascunsă deloc virtutea preotului, ci să o cunoască toți, și să slăvească pe Dumnezeu, Care slăvește pe robii Săi. După ce episcopul s-a întărit sufletește cu privire la preot, l-a slobozit în pace, spunând multe cuvinte grele împotriva celor care l-au hulit”.

CAPITOLUL 109

VIAȚA LUI AVVA GHEORGHE CARE NU SE ÎNFURIA

Despre avva Gheorghe, starețul mănăstirii lui avva Teodosie, ne povestea nouă avva Teodosie, ucenicul lui cel bun, blând și smerit, care a ajuns episcop al Capitoliadei, zicând: „Am stat împreună cu avva Gheorghe doisprezece ani și am vrut să-l văd o dată supărându-se, dar nu l-am văzut cu toate că acum stăpânește multă trândăvie și multă neascultare. Cine-și înfrâna atât de mult ochiul, ca cel întru sfinți părintele nostru Gheorghe? Cine a pus ușă auzului, ca fericitul? Cine și-a legat limba, ca părintele nostru? Care rază de soare a luminat atât pământul pe cât a luminat inimile noastre ale tuturora părintele nostru?”

CAPITOLUL 110

FRUMOASELE SPUSE ALE UNUI SFÂNT BĂTRÂN DIN EGIPT

Am luat pe părintele Sofronie și ne-am dus la o lavră la optsprezece mile departe de Alexandria, la un bătrân tare îmbunătățit cu viața, de neam egiptean. Și-i spun bătrânului:

— Spune-ne un cuvânt, avvo, cum trebuie să trăim unul cu altul, pentru că bătrânul le-a zis: Sofronie are de gând să renunțe la lume, să-și mântuiască sufletul său. Ședeți în orice chilie vreți, numai privegheați, trăiți în isihie, rugați-vă neîncetat și am nădejde în Dumnezeu, fiilor, că Dumnezeu vă va trimite cunoștința Lui să vă lumineze mintea.

Spunea iarăși.

— Dacă vreți să vă mântuiți, fiilor, fugiți de locurile cu prea mulți oameni. Astăzi noi nu încetăm de a bate la toate porțile și de a cutreiera orașe și țări, să putem dobândi provizii pentru iubirea de argint și și slava deșartă, și să ne umplem sufletele noastre de zădărnicie.

Și iarăși spunea bătrânul:

— Să fugim deci, fraților, că s-a apropiat timpul!

Spunea iarăși:

— Vai, cât vom plânge și ne vom căi de toate faptele de care nu ne-am căit până acum.

Spunea iarăși:

— Să nu ne mândrim când suntem lăudați și nici să nu ne supărăm când ne dojenește cineva. Căci lauda ne pricinuiește dorința de slavă deșartă, iar supărarea ne bagă în suflet mâhnirea, nenorociți, nenorociți ce suntem. Iar acolo unde este mâhnire și dorință de slavă deșartă nu se află niciun bine.

Spunea iarăși:

— Părinții noștri, pentru că erau oameni mari și minunați, păstoreau pe mulți oameni. Eu, sărmanul, însă, nu pot să păstoresc o singură oaie, ci dimpotrivă eu însumi mă las apucat de fiara sălbatică.

Spunea iarăși:

— Lucrul dracilor acesta este: să ne ducă la deznădejde după ce ne-au aruncat sufletul în păcat, spre a ne pierde desăvârșit. Dracii spun totdeauna sufletului:

— Ai să mori și are să se piardă numele tău!

Dacă sufletul este veghetor, va striga împotriva dracilor și va spune:

— Nu mor, ci voi trăi și voi povesti faptele Domnului.

Dar pentru că dracii sunt nerușinați, vor răspunde și ei, spunând:

— Mută-te în munți, ca o pasăre (cf. Ps. 10, 1)!

Față de aceste cuvinte trebuie să le spunem:

— „El este Dumnezeul meu și Mântuitorul meu, sprijinitorul meu, nu mă voi muta la altcineva!” (Ps. 61, 6).

Și ne mai spunea:

— Fii ușierul inimii tale pentru ca să nu intre în ea vreun străin și s-ajungi să-l întrebi, ești de-al nostru ori ești dintre vrăjmașii noștri?

CAPITOLUL 111

FAPTA UNUI OARECARE BĂRBAT PLEȘUV ȘI ÎMBRĂCAT CU SAC

Eu și prietenul meu, Sofronie, ne-am dus într-o zi, pe când eram în Alexandria, la biserica lui Teodosie. Pe drum ne-am întâlnit cu un om pleșuv îmbrăcat cu un sac până la genunchi. Părea nebun. Avva Sofronie îmi spuse:

— Dă-mi un ban de argint și vei vedea virtutea omului care se apropie de noi!

I-am dat cinci monede de argint. Sofronie le-a luat și le-a dat celui care părea nebun. El le-a luat fără să spună vreun cuvânt, iar noi am mers în urma lui fără să ne observe. El și-a încetinit mersul și a întins spre cer mâna dreaptă în care avea și monedele de argint; după aceasta a făcut metanie lui Dumnezeu, a pus monedele pe pământ și a plecat.

CAPITOLUL 112

VIAȚA ȘI MOARTEA LUI LEON, MONAHUL CAPADOCIAN

În timpul împărăției împăratului și preabinecredinciosului cezar Tiberiu, am ajuns în Oasis. Când am ajuns acolo am văzut un monah, mare după Dumnezeu, capadocian de neam. Numele lui era Leon. Mulți oameni ne-au povestit despre el lucruri multe și minunate. Când ne-am dus la dânsul și am cunoscut îndeaproape pe acest cuvios bărbat, ne-am folosit mult, mai cu seamă datorită smereniei lui, a sihăstriei sale, a sărăciei lui și a dragostei pe care o avea față de toți. Acest venerabil bătrân ne spunea:

— Credeți-mă, fiilor, eu pot să fiu împărat.

Noi i-am spus:

— Crede-mă, avvo, că din Capadocia n-a ieșit niciodată un împărat. Nu-i un gând sănătos gândul acesta

El iarăși a spus

— Într-adevăr, fiilor, pot să fiu împărat.

Și nimeni nu putea să-l convingă să-și schimbe gândul.

Când au venit mazichiii și au pustiit toată țara aceea, au venit și în Oasis. Au omorât pe mulți monahi, iar pe alții i-au luat în robie. Printre cei luați în robie din lavră era și avva Ioan, care fusese anagnost în marea biserică din Constantinopol, avva Eustatie romanul și avva Teodor. Toți trei erau bolnavi. După ce i-au luat în robie, avva Ioan a spus barbarilor:

— Duceți-mă în oraș și am să-l fac pe episcop să dea pentru voi douăzeci și patru de monede de argint.

Unul dintre barbari l-a luat și l-a dus aproape de oraș. Și avva Ioan s-a dus la episcop. În oraș era și avva Leon și alți câțiva părinți, de aceea ei nu fuseseră luați în robie. Intrând la episcop, avva Ioan a început să-l roage să dea barbarului monedele de argint. Episcopul însă n-a putut să găsească decât opt monede și a vrut să le dea pe acestea barbarului. El nu le-a luat, zicând: „Sau îmi dați douăzeci și patru de monede de argint sau pe monah". Așa că au fost siliți locuitorii cetății să-i dea barbarului pe avva Ioan, care plângea și se văita. Barbarul l-a condus la corturile lor. După trei zile avva Leon a luat cele opt monede de argint, s-a dus în pustie unde erau barbarii și i-a rugat, zicând:

— Luați-mă pe mine și cele opt monede și dați drumul acestora că sunt bolnavi! Nu pot să vă slujească așa că aveți să-i omorâți. Eu însă sunt sănătos și pot să vă slujesc.

Atunci barbarii l-au luat pe el și cele opt monede și au dat drumul celor trei. Avva Leon a mers cu ei o parte din drum, dar pentru că era slab și nu mai avea putere să meargă, i-au tăiat capul. Și a împlinit avva Leon Scriptura care zice: „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca să-și pună cineva sufletul său pentru prieteni" (In. 15, 13).

Atunci am înțeles și noi sensul cuvintelor bătrânului că „pot să fiu împărat". Într-adevăr, a fost, punându-și sufletul pentru prietenii lui.

CAPITOLUL 113

VIAȚA SFÂNTULUI AVVA IOAN DIN PETRA

M-am dus la avva Ioan cel din Petra și am luat cu mine și pe prietenul Sofronie. Și l-am rugat pe avva Ioan să ne dea un sfat. Bătrânul ne-a spus:

— Iubiți sărăcia și înfrânarea! Credeți-mă pe mine care vă vorbesc, că pe când eram în Schit, în tinerețea mea, unul dintre părinți s-a îmbolnăvit de splină. Și a căutat oțet de vin la cele patru lavre ale Schitului și n-a găsit. Atât de mare era sărăcia și înfrânarea. Și erau în schit cam la trei mii cinci sute de părinți.

CAPITOLUL 114

VIAȚA LUI AVVA DANIIL EGIPTEANUL

Tot avva Ioan din Petra ne povestea iarăși despre Daniil Egipteanul, zicând:

„Într-o zi avva Daniil s-a dus la Teremuta, să vândă ceea ce lucrase cu mâinile sale. Un tânăr l-a rugat pe bătrân și i-a zis:

— Pentru Dumnezeu, avvo, vino în casa mea și fă o molitfă femeii mele că

e stearpă.
Bătrânul, silit de tânăr, s-a dus cu el în casa lui și i-a făcut molitfă femeii. Prin voința lui Dumnezeu, femeia a rămas însărcinată. Câțiva bărbați fără frică de Dumnezeu, au început să hulească pe bătrân și să spună că tânărul într-adevăr este sterp, iar femeia a rămas însărcinată cu avva Daniil. Cuvintele acestea au ajuns la urechea bătrânului. Bătrânul a trimis vorbă tânărului:

— Să mă vestești când îți va naște femeia!

Când femeia a născut, tânărul i-a trimis vorbă, zicând:

— Cu ajutorul lui Dumnezeu și cu rugăciunile tale, părinte, femeia mea a născut.

Avva Daniil s-a dus la tânăr și i-a spus:

— Fă ospăț și cheamă pe rudele și prietenii tăi.

Pe când mâncau, bătrânul a luat copilul în brațele lui și în fața tuturor întrebă pe copil:

— Care-i tatăl tău?

— Acesta, a răspuns copilul, arătând cu degetul spre tânăr.

Copilul era de douăzeci și două de zile. Și toți au slăvit pe Dumnezeu Care descoperă adevărul celor care-L caută pe El din toată inima".

CAPITOLUL 115

SFATURILE LUI AVVA IOAN CILICIANUL

Spunea avva Ioan Cilicianul, starețul Raitului, fraților:

— Fiilor, după cum am fugit de lume, să fugim și de poftele trupului.

Iarăși spunea:

— Să urmăm pe părinții noștri, care au dus aici o viață atât de aspră și au trăit într-o atât de mare sihăstrie.

De asemenea:

— Să nu întinăm, fiilor, locul acesta, pe care părinții noștri l-au curățat de draci.

Spunea iarăși:

— Locul acesta este pentru sihăstrie, nu pentru neguțătorie.

Același părinte spunea:

— Am găsit aici bătrâni, care timp de șaptezeci de ani au mâncat numai ierburi și finice.

Spunea iarăși bătrânul:

— Am trăit în locurile acestea șaptezeci și șase de ani și am pătimit multe necazuri și răutăți de la draci.

CAPITOLUL 116

DESPRE FRATELE CARE A FOST HULIT PE NEDREPT CĂ A FURAT O MONEDĂ

Avva Andrei Mesinia ne povestea, zicând:

„Când eram tânăr am plecat din Rait eu și cu avva al meu, și ne-am dus în Palestina. Bătrânul care ne găzduise avea o monedă de argint. A uitat unde o pusese și m-a bănuit pe mine, cel tânăr, că aș fi furat-o. Bătrânul spunea părinților locului aceluia că fratele Andrei i-a furat-o. Avva al meu a auzit aceasta, m-a chemat și mi-a zis:

— Spune-mi, Andrei, tu i-ai luat moneda bătrânului?

— Ferească Dumnezeu, avvo, eu n-am luat nimic!

Eu aveam o manta. Am vândut mantaua pe o monedă de argint. Am luat moneda și m-am dus la bătrân. I-am făcut metanie și i-am zis:

— Iartă-mă, avvo! Satana și-a bătut joc de mine și am luat moneda ta.

Acolo era și un laic. Și mi-a zis bătrânul:

— Du-te, fiule, eu nu am pierdut nimic.

Iarăși i-am făcut metanie și i-am zis:

— Pentru numele lui Dumnezeu, ia moneda, iată aceasta este! Și roagă-te pentru mine, că Satana m-a ispitit să o fur și să te mâhnesc.

Bătrânul mi-a spus:

— Fiule, n-am pierdut nimic.

Cum nu m-a convins, laicul mi-a spus:

— Într-adevăr, frate, ieri când am venit aici am găsit pe bătrân plângând, făcând metanii și foarte întristat. Când l-am văzut atât de mâhnit i-am zis:

— Fii bun, te rog, și spune-mi, ce ai?

— Am defăimat pe fratele, mi-a răspuns el, că a luat moneda; și iată am găsit-o acolo unde o pusesem.

Așa s-a încredințat bătrânul că n-am furat moneda, și mi-a dat-o zicându-mi:

— Ia moneda, căci eu am furat-o”.

CAPITOLUL 117

DESPRE UN FRATE DEMONIZAT, VINDECAT DE AVVA ANDREI

Un frate stăpânit de către demon s-a dus la avva Simeon Stâlpnicul în Muntele Minunat să-i facă o molitfă și să izgonească dracul din el.

Avva Simeon l-a întrebat:

— Unde locuiești?

— În Rait, i-a spus fratele.

— Mă minunez, frate, i-a răspuns bătrânul, că te-ai obosit atât și ai mers atâta cale ca să vii la mine, om păcătos, odată ce ai în lavra ta atât de mari părinți. Du-te deci la avva Andrei, fă-i metanie să se roage pentru tine și te vei

vindeca îndată.

Fratele s-a întors la Rait, i-a făcut metanie lui avva Andrei, după cum i-a spus avva Simeon, zicându-i:

— Roagă-te pentru mine, avvo!

Avva Andrei i-a spus:

— Avva Simeon a primit harul vindecării.

După ce s-a rugat pentru fratele, s-a curățat îndată și a mulțumit lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 118

VIAȚA LUI MINA DIACONUL, MONAH DIN RAIT

Avva Serghie din Rait ne povestea despre un frate, diacon, cu numele Mina, zicând așa:

— Diaconul a plecat în lume pentru o treabă a mănăstirii. Ce s-a întâmplat cu el, nu știm, decât că a lepădat haina monahală și s-a făcut laic. După ce a trecut multă vreme s-a dus în orașul sfânt. Cum mergea prin Seleucia din provincia Isauria, a văzut de departe mănăstirea celui întru sfinți avva Simeon Stâlpnicul și și-a spus în sine: „Am să mă duc să-l văd pe marele Simeon", căci nu-l văzuse niciodată. S-a dus și s-a apropiat de stâlp. Când l-a văzut avva Simeon, cunoscând că a fost monah și că era hirotonit diacon, a strigat pe cel care-l slujea și i-a zis:

— Adu-mi un foarfece!

Când i l-a adus, a adăugat:

— Binecuvântat este Domnul! Tunde-l pe acela și l-a arătat cu degetul pe Ioan, căci erau mulți împrejurul stâlpului.

Diaconul s-a mirat de acest cuvânt, dar a fost cuprins în același timp și de mare frică. A primit să fie tuns fără să spună un cuvânt, înțelegând că Dumnezeu i-a descoperit sfântului bătrân ce-i cu el.

Avva Simeon i-a grăit:

— Fă rugăciunea diaconului!

După ce s-a rugat, sfântul i-a spus:

— Du-te la Rait, de unde ai plecat!

Când diaconul i-a spus că-i e rușine și că nu poate suferi să fie rușinat de oameni, i-a grăit avva Simeon din nou:

— Crede-mă, fiule, nu trebuie să te rușinezi de asta. Părinții te vor primi cu fața veselă și se vor bucura și se vor veseli de întoarcerea ta. Află și asta că Dumnezeu are să-ți facă un semn în trupul tău, ca să cunoști că marea Lui bunătate ți-a iertat acest păcat.

Și, într-adevăr, când a ajuns la Rait, l-au primit părinții cu brațele deschise, ba l-au rânduit iarăși între slujitorii sfințiți. Într-o duminică, pe când ținea în

mâini sfântul și făcătorul de viață Sânge al Marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, i-a ieșit din orbite pe neașteptate un ochi. Prin acest semn au cunoscut părinții că Dumnezeu i-a iertat păcatul după cuvântul dreptului Simeon.

CAPITOLUL 119

DESPRE UN DIAVOL ALUNGAT PRIN RUGĂCIUNE

Avva Eusebie, presbiterul lavrei Raitului, ne spunea, când ne-am dus la el, că un drac, îmbrăcat în haină de călugăr a venit la chilia unui bătrân. A bătut la ușa lui. Bătrânul a deschis și i-a zis:

— Roagă-te!

Dracul a răspuns:

— Acum și pururea și în vecii vecilor, amin!

Bătrânul i-a zis din nou:

— Roagă-te!

Dracul a răspuns iarăși:

— Acum și pururea și în vecii vecilor, amin!

Bătrânul i-a spus:

— Fii binevenit, dar roagă-te și spune: „Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”.

Când a spus bătrânul aceste cuvinte, dracul s-a făcut nevăzut, ca alungat de foc.

CAPITOLUL 120

DESPRE TREI MONAHI MORȚI, GĂSIȚI DE CĂTRE PESCARII FARONIȚI

Ne povesteau niște pescari faroniți, următoarele:

„Într-o zi, am plecat la Vuhri dincolo de Marea Roșie. După ce am pescuit mulți pești, ne-am întors și am aruncat ancora la Pteleu. Voind să trecem în Rait, am fost împiedicați de vânturi potrivnice și am fost ținuți pe loc din pricina furtunii de pe mare, nouăzeci de zile. Mergând prin pustiul acela care se găsea aproape de locul de unde n-am mai putut înainta cu corabia din pricina vântului potrivnic, am găsit sub stâncă trei anahoreți morți, îmbrăcați în mantale de sivin, iar mantalele lor erau puse alături de ei. I-am luat și i-am dus la corabie. Deodată marea s-a liniștit, iar vântul potrivnic s-a schimbat în vânt favorabil. Fiind ajutați de vânt, am trecut și am sosit la Rait. Părinții de acolo au îngropat pe cei trei anahoreți alături de bătrânii din vechime”.

CAPITOLUL 121

VIAȚA ȘI MOARTEA LUI AVVA GRIGORE BIZANTINUL ȘI A ALTUI GRIGORE, FARONITUL, UCENICUL LUI

Tot părinții de acolo ne povesteau despre avva Grigore Bizantinul și despre ucenicul lui, avva Grigore Faronitul, că trăiau într-o insulă a Mării Roșii. Insula aceea nu avea apă, și-și aduceau apă pentru nevoile lor de pe uscat cu o plută. Într-o zi, au lăsat pluta în mare și au legat-o de o stâncă. Peste noapte însă s-a pornit furtună pe mare și s-a scufundat pluta și au rămas cei doi părinți pe insulă nemaiavând cu ce să-și aducă apă. După opt luni au venit pe insulă niște monahi de la Rait și i-au găsit pe amândoi morți; pe dosul unei carapace de broască țestoasă au găsit scris: „Avva Grigore, Faronitul, a murit după ce nu băuse apă douăzeci și opt de zile; eu, însă, am ajuns până în ziua a treizeci și șaptea fără să beau apă". I-am găsit pe amândoi întregi, i-am luat de acolo și i-am îngropat în Rait.

CAPITOLUL 122

DESPRE DOI MONAHI CARE AU INTRAT GOI ÎN BISERICĂ SĂ SE ÎMPĂRTĂȘEASCĂ ȘI N-AU FOST VĂZUȚI DE ALTCINEVA DECÂT DE AVVA ȘTEFAN

Am venit la avva Ștefan, în Muntele Sinai. Și ne-a povestit următoarele:

„Pe când eram în Rait, acum câțiva ani, se prăznuia în biserică, în Joia Mare, Cina Domnului. În timp ce săvârșeam Sfânta Liturghie și toți părinții erau de față, iată văd că intră doi anahoreți în biserică. Erau goi, dar niciunul dintre părinți n-au văzut că sunt goi, ci numai eu. După ce s-au împărtășit cu Trupul și Sângele Domnului, au ieșit din biserică și au plecat. Eu am ieșit odată cu ei. Le-am făcut metanie și le-am zis:

— Fiți buni și luați-mă cu voi!

Ei au cunoscut că i-am văzut goi și mi-au zis:

— Stai liniștit unde ești și sihăstrește.

Iarăși m-am rugat de ei să mă ia cu ei; atunci mi-au zis:

— Nu poți să mergi cu noi. Stai unde ești, că ți-i bine acolo.

M-au binecuvântat și i-am văzut că au intrat cu picioarele în Marea Roșie și au trecut marea".

CAPITOLUL 123

VIAȚA LUI AVVA ZOSIMA CILICIANUL

Pe când eram în Muntele Sinai, m-am dus la avva Zosima Cilicianul. Avva

Zosima părăsise scaunul episcopal și a venit iarăși la chilia lui. Ajunsese bătrânul la mare asceză. Și mi-a povestit, zicând:

„În tinerețe am plecat din Muntele Sinai și m-am dus în Amomiachi ca să trăiesc într-o chilie. Și am găsit acolo un bătrân care purta o manta de sivin. Bătrânul, cum m-a văzut, mi-a spus înainte de a-i da eu binețe:

— Pentru ce ai venit aici, Zosima? Du-te în altă parte, căci nu poți sta aici.

Am crezut că mă cunoștea și i-am făcut metanie, zicându-i:

— Fii bun, călugăre, și spune-mi de unde mă cunoști?

Iar el mi-a spus:

— Acum două zile mi s-a arătat cineva și mi-a spus: «Iată, vine la tine un monah numit Zosima. Să nu-l lași să rămână aici, căci vreau să-i încredințez spre păstorire biserica Babilonului, care este în Egipt».

După aceste cuvinte a trecut și m-a lăsat, depărtându-se de mine ca la o aruncătură de piatră. S-a rugat apoi ca vreme de două ceasuri. După asta a venit la mine, m-a sărutat pe frunte și mi-a zis:

— Într-adevăr, fiule, fii bine-venit! Dumnezeu te-a adus aici, ca să-mi îngropi trupul meu.

— De câți ani ești aici, avvo? l-am întrebat eu.

Împlinesc patruzeci și cinci de ani, mi-a răspuns el.

Și mi s-a arătat fața lui ca focul. Și mi-a spus:

— Pace ție, fiule, roagă-te pentru mine!

Spunând acestea s-a așezat jos și a răposat robul lui Dumnezeu. Eu am săpat groapa, l-am înmormântat și după două zile am plecat, slăvind pe Dumnezeu”.

CAPITOLUL 124

POVESTIREA ACELUIAȘI

Ne povestea nouă bătrânul și aceasta, zicând: „Acum douăzeci și unu de ani m-am dus la Porfiriți, ca să locuiesc acolo. Am luat cu mine și pe ucenicul meu, Ioan. Când am ajuns, am găsit acolo doi anahoreți și am rămas împreună cu ei. Unul era din Melitena Armeniei, numit Teodor, iar celălalt, numit Pavel, din Calata. Teodor era din mănăstirea lui avva Eftimie. Purtau mantale din piele de bivol. Am stat acolo cam doi ani. Eram departe unii de alții ca la două stadii. Într-o zi, pe când Ioan ucenicul meu sta jos, l-a mușcat un șarpe și îndată a murit, curgându-i sânge din tot trupul. Foarte întristat m-am dus la anahoreți. Când m-au văzut atât de tulburat și întristat mi-au spus înainte de a zice ceva:

— Ce este avva Zosima? A murit fratele?

— Da, le-am spus.

Au venit cu mine; când l-au văzut întins la pământ, mi-au zis:

— Nu te întrista, avva Zosima! Ne vine Dumnezeu în ajutor.

Au strigat apoi pe frate, zicând:

— Frate Ioan, scoală-te! Bătrânul are nevoie de tine.

Fratele s-a sculat îndată de la pământ. Apoi au căutat șarpele, l-au apucat în mâini și în fața noastră l-au rupt în două. După asta mi-au spus:

— Du-te la Muntele Sinai, avvă Zosima! Dumnezeu vrea să-ți încredințeze spre păstorire biserica Babilonului.

Noi am plecat îndată. După puține zile de la sosirea în Muntele Sinai, m-a trimis pe mine și pe alți doi la slujbă în Alexandria. Patriarhul Alexandriei, preafericitul Apolinarie, ne-a ținut acolo și ne-a făcut pe toți episcopi: pe unul în Iliopole, pe altul în Leontopole, și pe mine în Babilon".

CAPITOLUL 125

FAPTA FRUMOASĂ A LUI AVVA SERGHIE ANAHORETUL

Niște părinți din Sinai ne povesteau despre Avva Serghie Anahoretul, următoarele:

„Pe când trăia în Sinai, iconomul l-a pus pe Serghie mai mare peste catâri. Într-o zi, pe când mergea în fruntea lor, iată că un leu stătea în drum. Catârii și păzitorii, la vederea leului, au fost cuprinși de frică și au fugit înapoi. Atunci avva Serghie a luat din desaga lui prescură, s-a dus la leu și i-a spus:

— Ia prescura părinților și pleacă din drum ca să trecem!

Leul a luat prescura și a plecat".

CAPITOLUL 126

RĂSPUNSUL MINUNAT AL LUI AVVA ORENT DIN MUNTELE SINAI

Părinții aceluiași loc ne spuneau despre avva Orent că într-o duminică a intrat în biserică cu cojocul pe dos și s-a așezat în strana cântăreților. Părinții care erau acolo i-au spus:

— Călugăre, de ce ai intrat așa în biserică spre a ne face de râs față de străinii care au venit la biserică?

Și le-a răspuns lor avva Orent:

— Voi ați întors Sinaiul pe dos și nimeni nu v-a spus nimic. Eu mi-am întors cojocul și mă acuzați. Duceți-vă și îndreptați ce-ați întors pe dos și atunci voi îndrepta și eu ce am întors!

CAPITOLUL 127

VIAȚA LUI AVVA GHEORGHE, SFÂNTUL DIN MUNTELE SINAI, ȘI DESPRE O BĂTRÂNĂ DIN GALATIA FRIGIEI

Damiana, sihastra, mama lui avva Atinoghen, episcopul Petrelor, ne povestea, zicând:

„În muntele Sinai era un stareț numit Gheorghe, bărbat foarte mare și ascet. Acestui avvă Gheorghe, pe când ședea în chilia lui, i-a venit dorința în Sfânta și Marea Sâmbătă, să facă Sfânta Înviere la Ierusalim și să se împărtășească cu Sfintele Taine în Sfânta Biserică a Învierii lui Hristos, Dumnezeul nostru. Și toată ziua a fost bătrânul ocupat cu aceste gânduri și cu rugăciunea. Pe înserate a venit ucenicul lui și i-a spus:

— Poruncește, părinte, să mergem la slujbă!

Călugărul i-a răspuns:

— Du-te, iar la timpul Sfintei Împărtășiri vino la mine ca să merg și eu.

Și a rămas deci bătrânul călugăr în chilie.

Când în sfânta biserică a Sfintei Învieri a venit timpul Sfintei Împărtășiri, bătrânul s-a găsit lângă fericitul Petru, patriarhul Ierusalimului, și a luat din mâna lui împreună cu ceilalți preoți Sfânta Împărtășanie. Văzându-l pe bătrân, patriarhul a întrebat pe Mina, sincelul său:

— Când a venit avva din Muntele Sinai?

— Cu rugăciunile voastre, stăpâne, nu l-am văzut, decât acum.

Atunci patriarhul a spus sincelului:

— Spune-i să nu plece căci vreau să ia masa cu mine.

Sincelul s-a dus de a spus bătrânului, la care el a răspuns:

— Să se facă voia lui Dumnezeu.

După ce bătrânul a părăsit slujba și după ce s-a închinat Sfântului Mormânt, s-a găsit bătrânul iarăși în chilia lui. Și iată ucenicul lui a bătut la ușă și a zis:

— Poruncește, părinte! Vino să te împărtășești.

Călugărul s-a dus în biserică cu ucenicul lui și s-a împărtășit cu Sfintele Taine.

Arhiepiscopul Petru s-a întristat că bătrânul n-a dat ascultare chemării sale. De aceea după sărbătoare, patriarhul a scris bătrânului avvă Fotie, episcopul Faranului, și părinților din Sinai, să-l aducă pe bătrân la el. Când a venit cel trimis și a dat scrisorile a trimis și bătrânul trei preoți la patriarh: pe avva Ștefan, Capadocianul, cel mare, pe avva Zosima (și de aceștia am făcut pomenire în cartea aceasta) și pe avva Dulcitie, Romanul. Bătrânul a scris patriarhului o scrisoare, dezvinovățindu-se și zicând:

— Departe de mine, Preasfinte Stăpâne, gândul de a disprețui pe stăpânul nostru îndrumător.

A mai adăugat și acestea:

— Să cunoască Preafericirea Voastră, că după șase luni ne vom întâlni amândoi la Stăpânul Hristos Dumnezeul nostru, și acolo mă voi închina vouă.

Preoții s-au dus și i-au dat patriarhului scrisoarea. Și au mai spus preoții că bătrânul de mulți ani nu se mai dusese în Palestina. I-au arătat scrisorile episcopului Faranului că are aproape de șaptezeci de ani și că bătrânul nu ieșise din Sfântul Munte Sinai. Dar dumnezeiescul și blândul patriarh Petru avea ca martori pe episcopii și clericii care au fost în biserică și spuneau: «Noi l-am văzut pe bătrân și l-am sărutat cu sărutare frățească». După ce au trecut șase luni, bătrânul călugăr și patriarhul au răposat amândoi, potrivit prezicerii bătrânului".

*

* *

Tot Damiana, sihastra, ne povestea:

— Într-o vineri, înainte de a mă închide în chilie, m-am dus la biserica Sfinților Cosma și Damian și acolo mi-am petrecut toată noaptea. Pe înserate a venit o bătrână de loc din Galatia Frigiei care a dat tuturor ce erau în biserică câte doi bănuți. O cunoșteam pe bătrână, căci îmi dăduse și mie de multe ori. Într-o zi, o nepoată de-a mea și de-a preacredinciosului împărat Mauriciu, a venit în Ierusalim să se închine Sfintelor Locuri și a rămas aici mai multă vreme. Am luat-o cu mine și m-am dus la Sfinții Cosma și Damian. Pe când eram în biserică, i-am spus nepoatei mele:

— Vezi, fiica mea, că are să vină o bătrână să-ți dea doi bănuți. Ia-i și nu disprețui darul bătrânei.

Fata se răzvrăti, zicând:

— Este poruncă să-i iau?

— Da, ia-i, i-am răspuns eu, că femeia este mare înaintea lui Dumnezeu. Bătrâna muncește toată săptămâna cu palmele; iar câștigul ei îl dă celor ce se găsesc în biserică. Bătrâna are aproape optzeci de ani. Ia și tu bănuții și-i dă altuia, numai să nu respingi jertfa bătrânei.

Pe când vorbeam acestea, iată că vine bătrâna ca să împartă bănuți. Și i-a împărțit cu multă liniște și în tăcere. I-a dat și nepoatei mele, zicând:

— Ia-le și mănâncă-le!

După plecarea ei, am cunoscut că Dumnezeu i-a descoperit ei că am zis: „Ia-le și dă-le unui om sărac!" Am trimis deci pe un slujitor al ei să cumpere cu cei doi bănuți boabe de lupin și le-am mâncat. Și a mărturisit înaintea lui Dumnezeu că erau dulci ca mierea, încât s-a minunat. Și a slăvit pe Dumnezeu Care dă har robilor Săi.

CAPITOLUL 128

VIAȚA LUI ADELFIE, EPISCOPUL ARAVESEI, ȘI DESPRE FERICITUL IOAN HRISOSTOM

În lavra celui întru sfinți părintele nostru Sava, ne-am dus la avva Atanasie.

Și ne povestea nouă zicând că a auzit pe avva Atinoghen, episcopul Petrelor, fiul stareței Damiana, sihastra, povestind acestea:

„Bunica mea, Ioana, avea un frate numit Adelfios. Acesta era episcop al Aravesei. Mai avea și o soră care era stareță la o mănăstire de maici. Într-o zi, s-a dus episcopul la mănăstire să o vadă pe sora lui. Când a intrat în curtea interioară a mănăstirii a văzut pe o soră de mănăstire muncită de demon și aruncată la pământ. Episcopul a chemat pe sora lui și i-a spus:

— Îți place ca această soră să fie nedreptățită și muncită de demon sau nu știi că ești răspunzătoare, ca stareță, de toate surorile?

— Dar ce pot să-i fac eu demonului? i-a răspuns sora lui.

— Dar ce ai făcut aici atâția ani? a întrebat-o episcopul.

Și a făcut episcopul rugăciune și a curățat de demoni pe sora aceea".

*

* *

Tot Atanasie ne povestea iarăși despre același episcop, Adelfios, zicând că a auzit de la sora lui acestea:

„Când Ioan Hrisostom, episcopul Constantinopolului, a fost surghiunit în Cucuzan, a fost găzduit în casa noastră. Cât a stat la noi, am avut mare îndrăzneală și dragoste către Dumnezeu.

Fratele meu, Adelfos, spunea:

Când a murit fericitul Ioan în surghiun, m-a cuprins o durere de nesuferit că acest bărbat, dascălul întregii lumi, care a înveselit cu cuvintele sale Biserica lui Dumnezeu, n-a adormit întru Domnul pe scaunul patriarhal. Și m-am rugat lui Dumnezeu cu multe lacrimi să-mi arate în ce stare se află el și dacă a fost rânduit împreună cu patriarhii. După ce m-am rugat multă vreme, într-o zi, am căzut în extaz și am văzut un bărbat foarte frumos la chip; m-a luat de mâna dreaptă și m-a dus într-un loc luminos și slăvit. Acolo mi-a arătat pe predicatorii evlaviei și pe dascălii Bisericii. Eu, povestește fratele meu, mă uitam de jur împrejur ca să-l văd pe cel ce-l doream, pe marele Ioan. După ce mi-a arătat pe toți și mi-a spus numele fiecăruia, m-a apucat iarăși de mână și m-a scos afară. L-am urmat întristat că nu am văzut împreună cu părinții pe cel întru Sfinți Ioan. La ieșire, cel care stătea la poartă, mi-a spus:

— Niciunul dintre cei care vin aici nu iese întristat.

— Asta mi-i durerea, am răspuns eu, că n-am văzut cu ceilalți dascăli pe preaiubitul meu Ioan, patriarhul Constantinopolului.

Și m-a întrebat iarăși:

— Vorbești de Ioan, dascălul pocăinței? Pe el nu poate să-l vadă om în trup, căci el acolo stă unde este tronul Stăpânului".

CAPITOLUL 129

VIAȚA UNUI STÂLPNIC

Tot Avva Atanasie ne povestea iarăși că a auzit pe Avva Atinoghen, episcopul Petrelor, zicând că în țara sa trăia un stâlpnic. Toți care veneau la stâlpnic vorbeau cu el de jos, pentru că stâlpul nu avea scară. Dacă vreun frate îi spunea: „Vreau să-ți spun un gând de-al meu", stâlpnicul îi spunea cu voce blândă: „Vino la piciorul stâlpului" și se ducea de cealaltă parte a stâlpului. Și așa vorbeau unul cu altul, stâlpnicul sus, iar fratele jos. Nimeni dintre cei ce erau acolo nu auzeau vorbele lor.

*

* *

Spunea și aceasta avva Atanasie despre același stâlpnic: Erau doi păscători, care se iubeau mult unul pe altul. Timp de mulți ani s-au dus la el amândoi, dar niciodată unul fără de altul. Într-o zi, a venit unul dintre ei fără știrea celuilalt la stâlpnic. A bătut multă vreme la stâlp, dar bătrânul n-a voit să-i deschidă. S-a mâhnit întru sine și a plecat. La întoarcere, s-a întâlnit cu prietenul său care era și el în drum spre stâlpnic. S-a întors deci și el cu celălalt, ca amândoi să intre odată la bătrân. Când au bătut la stâlp, bătrânul a trimis vorbă să intre numai cel de-al doilea. După ce a intrat, l-a rugat pe bătrân să intre și celălalt. Bătrânul a spus că nu poate să-l primească. Deși păscătorul a stăruit mult și l-a rugat multă vreme ca să-l primească, bătrânul a zis:

— Dumnezeu s-a întors de la el, fiule, și nu pot să-l primesc.

Și au plecat la locurile lor. După două zile prietenul lui a murit.

CAPITOLUL 130

SFATURILE LUI AVVA ATANASIE ȘI MINUNATA LUI VEDENIE

Tot avva Atanasie spunea:

„Părinții noștri au păzit înfrânarea și sărăcia până la moarte. Noi însă ne-am lărgit burțile și pungile.

Spunea iarăși bătrânul:

— Pe timpul părinților noștri era în mare vază și râvnă înlăturarea oricărei distracții a sufletului; acum, pe timpul nostru, stăpânesc oalele de bucătărie și câștigul scos din lucrul mâinilor noastre".

*

* *

Avva Atanasie ne mai spunea și aceasta:

„Mi-a venit odată un gând și am zis: «Care este oare deosebirea între cei ce se nevoiesc pentru îndeplinirea poruncilor lui Dumnezeu și între cei ce nu se nevoiesc?» Și am căzut în extaz și a venit la mine cineva care mi-a zis:

— Urmează-mă!

Și m-am dus într-un loc plin de lumină. M-a oprit lângă o ușă a cărei înfățișare nu se poate povesti. Și am auzit că înăuntru lăuda pe Dumnezeu o mulțime nenumărată. Am bătut la ușă. Și am auzit pe cineva dinăuntru, zicându-mi:

— Ce voiești?

— Vrem să intrăm, a răspuns conducătorul meu.

Cel dinăuntru a zis:

— Cel care trăiește în trândăvie nu intră aici. Dar dacă vreți să intrați, duceți-vă și nevoiți-vă și nu puneți niciun preț pe zădărnicia lumii".

CAPITOLUL 131

VIAȚA LUI AVVA ZAHEU DIN SFÂNTUL MUNTE SION

Procopie, Scolasticul și Porfirogenitul, ne povestea nouă despre avva Zaheu, spunând: „Cei doi fii ai mei erau în Cezareea la studii. Și a izbucnit ciumă în Cezareea și m-am întristat din pricina fiilor mei ca să nu moară. Nu știam ce să fac. Și-mi spuneam în mine: «Chiar dacă trimit ca să-i iau de acolo, totuși nu-i cu putință să fug de mânia lui Dumnezeu. Dar să-i las acolo? Mi-e teamă să nu moară și să nu-i mai văd». Neștiind ce trebuie să fac, am zis: «Am să mă duc la avva Zaheu și voi face ce va spune el».

M-am dus deci în Sfântul Munte Sion, căci acolo stătea întotdeauna. Dar nu l-am găsit. Și am venit în curtea bisericii Sfintei Maria, Născătoarea de Dumnezeu. L-am găsit aici și i-am vorbit despre copiii mei. Când a auzit, s-a întors cu fața la răsărit și a înălțat mâinile către cer și timp de două ore n-a vorbit deloc. Apoi s-a întors către mine și mi-a spus: «Ai curaj, nu te întrista! Copiii tăi n-au să moară de ciumă! Dimpotrivă după două zile are să înceteze ciuma în Cezareea».

Ceea ce s-a și întâmplat după spusa bătrânului".

Și după cum am zis, ne-a povestit nouă acestea avva Procopie, Scolasticul.

CAPITOLUL 132

DESPRE ACELAȘI

Când ne-am dus la avva Ciprian, a cărui mănăstire este în afara porții cetății Cezareei, acesta ne-a povestit, zicând:

— Când a pustiit cetatea aceasta ciuma aceea crudă și înfricoșată, m-am

întors în chilia mea cerând îndurarea lui Dumnezeu ca să se milostivească de noi și să îndepărteze de la noi urgia Sa. Și am auzit o voce care mi-a spus: „Avva Zaheu a primit acest har!”

CAPITOLUL 133

DESPRE UN SFÂNT MONAH CARE A FĂCUT CA UN VÂNĂTOR SARAZIN SĂ STEA NEMIȘCAT DOUĂ ZILE

Un sarazin care locuia în Clismate ne povestea:

— M-am dus în muntele lui avva Antonie ca să vânez. Pe când mergeam, văd un monah așezat jos; avea o carte în mâini și citea. M-am îndreptat spre el ca să-l lovesc și poate chiar să-l omor. Când m-am apropiat de el a întins mâna dreaptă spre mine spunând: „Stai!”. Și am stat acolo două zile și două nopți, fără să mă pot mișca din loc. Atunci am spus:

— Pe Dumnezeul pe care-L cinstești, dă-mi drumul!

El a spus:

— Mergi în pace!

Așa am putut pleca din locul în care eram.

CAPITOLUL 134

VIAȚA LUI TEODOR ANAHORETUL

Era un anahoret în părțile Iordanului numit Teodor. Acesta a venit la chilia mea și mi-a zis:

— Fii bun, avvo Ioan, și caută-mi o carte care să cuprindă tot Noul Testament.

Am căutat și am aflat că avva Petru, episcopul de mai târziu al Calcedonului, avea o carte cu Noul Testament. M-am dus la dânsul, i-am spus și mi-a arătat o carte foarte frumos scrisă pe pergament. Și am zis:

— Cât costă?

— Trei monezi de argint, mi-a răspuns el.

Apoi a adăugat:

— Tu vrei să o cumperi sau altcineva?

— Crede-mă, părinte, i-am răspuns eu, un sihastru vrea să o cumpere.

— Dacă vrea să o cumpere un sihastru, mi-a spus iar Petru, ia-o în dar. Iată trei monede de argint. Dacă-i place cartea să o țină; dacă nu-i place, iată trei monede de argint să-și cumpere cartea așa cum o vrea.

Am luat cartea și i-am dus-o pustnicului. A primit cartea și a plecat în pustie. În pustie a stat două luni, apoi s-a întors și a venit la chilia mea,

zicându-mi:

— Știi, avvo Ioane, mă apasă gândul că am luat în dar cartea.

— Nu te frământa degeaba, i-am spus eu; avva Petru este bogat și bun și-i face plăcere s-o primești în dar.

— Totuși nu mă simt liniștit, a spus iarăși pustnicul, până ce nu o plătesc.

— Și ai cu ce să o plătești? l-am întrebat eu.

— Nu, dar dă-mi haina să o îmbrac.

Căci într-adevăr pustnicul era gol. I-am dat haina și o veche cămașă și a plecat. A lucrat la locul pe care patriarhul Ioan îl făcea în Sinai. Primea pe zi cinci folii; seara venea la mine în Lavra Elioților. Mânca pe zi numai boabe de lupin și muncea toată ziua. După ce a câștigat din munca lui trei monede de argint, mi-a spus:

— Ia prețul cărții și dă-i-l! Dacă nu vrea să-l primească, dă-i înapoi cartea!

Eu m-am dus și i-am spus acestea lui avva Petru. El nu voia să primească nici banii, nici cartea. Dar l-am făcut să primească banii și să nu disprețuiască osteneala bătrânului.

Și i-a primit. Am plecat de la avva Petru, i-am dat pustnicului cartea, și el s-a întors cu bucurie în pustie.

CAPITOLUL 135

DESPRE CINCI FECIOARE CARE AU FOST STĂPÂNITE DE DEMON PENTRU CĂ AU VRUT SĂ PLECE DIN MĂNĂSTIRE

Eu și fratele Sofronie ne-am dus în mănăstirea eunucilor de lângă Iordan. Și ne povestea avva Nicolae, preotul acestei mănăstiri, zicând:

„În țara mea (era din Licia), este o mănăstire de călugărițe. Erau de toate cam patruzeci. Cinci fecioare din această mănăstire au voit să fugă pe ascuns și să-și ia bărbați.

Într-o noapte, pe când dormeau toate călugărițele, și voiau să-și ia hainele să plece, toate cinci au fost cuprinse de demoni. Întâmplându-se asta, n-au mai putut pleca din mănăstire, ci și-au mărturisit păcatele lor și au mulțumit lui Dumnezeu, zicând:

— Mulțumim Marelui Dumnezeu că a adus peste noi această pedeapsă, ca să nu ne pierdem sufletele noastre”.

CAPITOLUL 136

DESPRE MILOSTENIA LUI AVVA SISINIE FAȚĂ DE FEMEIA DE NEAM ARAB

Ne povestea nouă avva Ioan, preotul mănăstirii eunucilor, că a auzit pe avva Sisinie Anahoretul, povestind și zicând:

„Într-o zi eram în peștera mea de lângă sfântul râu Iordan. Pe când citeam ceasul al treilea, iată că vine o femeie sarazină și intră în chilia mea. S-a așezat înaintea mea și s-a dezbrăcat până la piele. Eu nu m-am tulburat, ci mi-am continuat canonul cu toată liniștea și frica de Dumnezeu. Când am terminat canonul, i-am spus în evreiește:

— Așază-te jos să-ți vorbesc și fac tot ce vrei.

Ea s-a așezat și i-am spus:

— Ești creștină sau păgână?

— Creștină.

— Nu știi că desfrânatele sunt osândite?

— Da, știu.

— Dar atunci de ce vrei să faci desfrânare? am întrebat-o.

— Pentru că n-am ce mânca, mi-a răspuns ea.

Atunci i-am zis:

— Să nu mai curvești! Vino aici în fiecare zi.

Și i-am dat de mâncare din ceea ce Dumnezeu îmi da, până ce am plecat din locul acela”.

CAPITOLUL 137

POVESTIREA PREOTULUI IOAN DESPRE AVVA CALINIC

Tot avva Ioan spunea iarăși:

„În tinerețe doream să mă duc la călugării mari și vestiți să mă binecuvânteze și să mă folosesc din convorbirea cu ei. Am auzit despre avva Calinic cel Mare Zăvorâtul, cel din mănăstirea Sfântului Sava. Am rugat pe niște prieteni ai mei să mă ducă la el. Fratele care m-a dus a stat la fereastra chiliei bătrânului și a vorbit cu el vreme îndelungată. Eu mă acuzam pe mine însumi că nu m-a văzut niciodată bătrânul și că nu are dorința să mă primească. Fratele acela s-a întors apoi de la fereastră și mi-a îngăduit să intru să sărut mâna bătrânului și să mă binecuvânteze.

Fratele i-a spus:

— Roagă-te pentru acest rob al tău, părinte, că a venit pentru întâia oară aici.

Bătrânul a spus:

— Dar îl cunosc, fiule! Acum douăzeci de zile m-am coborât la sfântul râu

Iordan, m-a întâlnit pe cale și mi-a spus: «Roagă-te pentru mine!». Eu l-am întrebat: «Cum te cheamă!». El mi-a spus: «Ioan». Așa că de atunci îl cunosc.

La auzul acestor cuvinte am înțeles că atunci când doream să-l văd pe el, i-a descoperit Dumnezeu și numele meu, și cine sunt".

CAPITOLUL 138

DESPRE AVVA SERGHIE ANAHORETUL ȘI DESPRE BOTEZAREA UNUI CĂLUGĂR PĂGÂN

Bătrânul ne mai povestea și aceasta:

— Când avva Serghie Anahoretul era în Raban după ieșirea lui din Sinai, a trimis aici în mănăstire pe un monah tânăr ca să fie botezat. Noi am întrebat pe diaconul lui avva Serghie pentru care pricină se botează acum.

Diaconul a spus:

— Acesta a venit în pustie și a vrut să rămână cu noi; eu ca diacon, l-am primit, l-am sfătuit și l-am povățuit mult să nu intre într-o astfel de viață fără să fie pus la încercare. Când am cunoscut stăruința lui de a rămâne în pustie, l-am luat a doua zi și l-am dus la bătrân. La vederea lui, bătrânul mi-a spus îndată, îndeosebi, înainte de a fi putut spune ceva:

— Ce vrea fratele acesta?

— Se roagă să rămână cu noi, am răspuns eu.

Atunci bătrânul călugăr mi-a spus:

— Crede-mă, frate, acesta nu-i botezat. Du-l însă la mănăstirea eunucilor și cei de acolo să-l boteze în sfântul râu Iordan.

Eu m-am minunat de cuvintele bătrânului și l-am întrebat pe frate cine este și de unde-i. Mi-a spus că-i din Apus, că părinții lui sunt păgâni și nu știe de a fost botezat sau nu.

Atunci a fost catehizat și a fost botezat în sfântul râu Iordan. Și a rămas în mănăstire mulțumind lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 139

PREZICEREA LUI AVVA SERGHIE DESPRE GRIGORE, STAREȚUL MĂNĂSTIRII FARAN

Tot despre avva Serghie Anahoretul, ne povestea avva Serghie Armeanul, ucenicul lui, că mult îl ruga avva Grigore, starețul Lavrei Faran, să-l ducă la un călugăr bătrân.

Într-o zi, l-am dus la un schimnic bătrân, care trăia în părțile Mării Moarte. Bătrânul, când l-a văzut, l-a îmbrățișat cu multă bucurie, a adus apă, i-a spălat picioarele și a vorbit toată ziua cu el despre folosul sufletului. După plecarea

lui avva Grigore, i-am spus bătrânului:

— Să știi, părinte, că m-am supărat pentru că am adus la tine pe mulți episcopi și preoți și pe alții, dar niciunuia nu i-ai spălat picioarele decât numai lui avva Grigore.

Bătrânul mi-a spus:

— Nu știu, fiule, cine-i avva Grigore. Atât știu numai că am primit în peștera mea un patriarh. Am văzut pe el omofor, iar în mâini Sfânta Evanghelie.

Astfel s-a și întâmplat, căci după șase ani, Dumnezeu a învrednicit pe avva Grigore să fie patriarh în cetatea sfântă a Antiohiei, după cum a văzut bătrânul mai dinainte.

CAPITOLUL 140

VIAȚA ACELUIAȘI GRIGORE, PATRIARHUL IERUSALIMULUI

Bătrânii spuneau despre avva Grigore, patriarhul Ierusalimului:

„A săvârșit aceste virtuți: milostenia, uitarea relelor făcute lui de către alții și lacrimile. Avea și mare milă de păcătoși. Aceste virtuți ale lui le-am cunoscut și noi prin propria noastră trăire”.

CAPITOLUL 141

RĂSPUNSUL ÎNȚELEPT AL LUI AVVA OLIMP

Un frate s-a dus la avva Olimp în lavra lui avva Gherasim alături de sfântul râu Iordan și i-a spus:

— Cum poți sta aici cu atâta arșiță și cu atâția țânțari (atâția viermi de lemn care te supără)?

Bătrânul i-a răspuns:

— Rabd viermii ca să scap de „viermele cel neadormit”. De asemenea suport și arșița de frica focului celui veșnic. Arșița de aici este trecătoare, focul celălalt nu are sfârșit.

CAPITOLUL 142

ALT RĂSPUNS ÎNȚELEPT AL LUI AVVA ALEXANDRU

Un alt frate s-a dus și el în lavra lui avva Gherasim, la avva Alexandru, starețul, și i-a zis:

— Avvo, vreau să plec din locul în care trăiesc, că m-am scârbit acolo.

— Într-adevăr, fiule, acesta este un semn că n-ai în mintea ta nici pedeapsa cea veșnică, nici Împărăția Cerurilor. Căci dacă te gândeai la acestea, nu te-ai

mai plictisi.

CAPITOLUL 143

VIAȚA LUI AVVA DAVID, CĂPETENIA DE HOȚI, CARE S-A FĂCUT APOI CĂLUGĂR

Ne-am dus în Tebaida. În orașul Antinom am întâlnit pe sofistul Filamon. Și ne-a povestit nouă spre folosul sufletelor noastre, zicând:

„În părțile Hermopolei era un tâlhar, numit David, care a dezbrăcat pe mulți, pe mulți a ucis și a făcut nenumărate rele, ca să spun așa, ca nimeni altul.

Odată, pe când era în munte și tâlhărea, având sub stăpânirea lui mai mult de treizeci de hoți, și-a venit întru sine, căindu-se de toate răutățile, pe care le-a săvârșit. A lăsat deci pe toți slujitorii lui și a plecat la mănăstire. A bătut la poarta mănăstirii și a ieșit portarul care l-a întrebat:

— Ce vrei?

Căpetenia de hoți i-a spus:

— Vreau să mă fac monah!

Portarul s-a dus în mănăstire să vestească pe stareț. Starețul a venit la poartă. Când s-a uitat la el și l-a văzut că-i bătrân i-a zis:

— Nu poți să trăiești în mănăstire, căci frații de aici trebuie să muncească mult, iar nevoințele lor călugărești și asceza sunt mari. Tu ești deprins cu altfel de viață și nu poți suporta canonul mănăstirii.

Tâlharul îl ruga însă, zicând:

— Voi îndeplini totul, numai primește-mă!

— N-ai să poți, stăruia și starețul.

Atunci căpetenia de hoți i-a spus:

— Să știi că eu sunt David, căpetenia de hoți. Am venit aici ca să-mi plâng păcatele. Dar dacă nu vrei să mă primești, îți spun cu jurământ și pe Cel Care locuiește în cer că mă întorc din nou la meseria mea de mai înainte, aduc cu mine aici pe toți supușii mei pe care-i am, vă ucid pe toți și dărâm mănăstirea voastră.

La auzul acestor cuvinte, starețul l-a primit în mănăstire, l-a tuns și i-a dat sfânta schimă. A început deci să se nevoiască și a întrecut pe toți cei din mănăstire în înfrânare, ascultare și smerenie. Și erau în mănăstire cam șaptezeci de călugări. David le era de folos, fiindu-le pildă tuturor.

Într-o zi, pe când sta el în chilia lui, a fost trimis la el îngerul lui Dumnezeu și i-a zis:

— Davide, Davide, Domnul Dumnezeu ți-a iertat păcatele și de acum vei face minuni!

El a răspuns îngerului:

— Nu pot să cred că toate acele păcate ale mele, mai grele decât nisipul mării, mi le-a iertat Dumnezeu într-un timp atât de scurt.

— Dacă n-am cruțat pe preotul Zaharia din pricina fiului său, i-a spus îngerul, ci i-am legat limba, ca pedeapsă că n-a crezut celor spuse de mine, te voi cruța pe tine? Pentru aceea, de acum înainte nu vei mai vorbi de loc.

Avva David i-a făcut metanie și i-a zis:

— Pe când eram în lume și făceam nelegiuiri și vărsări de sânge, vorbeam; acum, când vreau să slujesc lui Dumnezeu și să-I înalț laude, să-mi legi limba ca să nu vorbesc?

Atunci îngerul i-a răspuns:

— Vei putea grăi atât timp cât vei face canonul; în afară de canon însă nu vei mai putea vorbi deloc.

Așa s-a și întâmplat. Dumnezeu a făcut prin el multe minuni. Cânta psalmi, dar alt cuvânt mare sau mic nu putea rosti. Cel care ne-a povestit acestea a adăugat:

— De multe ori l-am văzut pe avva David și L-am slăvit pe Dumnezeu.

CAPITOLUL 144

SFATURILE UNUI BĂTRÂN DE LA CHILII

Spunea unul dintre bătrâni fraților care erau în Chilii:

„Să nu iubim slujirea plăcerilor egiptene, care au omorât pe Faraon, tiranul cel ucigător”.

*

* *

Spunea iarăși:

„O, dacă ar avea oamenii tot atâta râvnă pentru faptele bune, câtă râvnă au pentru cele rele! Și dacă ar schimba în dorință de evlavie râvna lor pentru teatre, pentru sărbătorile pierzătoare de suflet, pentru dragoste de bani și pentru slava deșartă! Nu ne dăm seama cât de mult am fi cinstiți de către Dumnezeu și câtă putere am avea asupra dracilor!

*

* *

Spunea iarăși bătrânul:

— Nimeni nu este mai mare ca Dumnezeu, nimeni nu este egal Lui; nimeni nu este care să-L lase în urmă. Cine este deci mai tare și mai fericit decât cel care-L are pe Dumnezeu ca ajutor?

*

* *

Spunea iarăși:

— Dumnezeu este pretutindeni. Se apropie de cei evlavioși, de cei care se nevoiesc pe calea desăvârșirii, însă nu se apropie de cei care au ocupații strălucite și cu vază și de cei care fac fapte strălucite. Cine va putea să

uneltească sau cine va putea să vatăme pe cineva care are aproape de el pe Dumnezeu?

*

* *

Spunea iarăși:

— Puterea oamenilor nu stă în trup, căci este schimbător, ci în voință, prin ajutorul lui Dumnezeu. Să avem, deci, fiilor, tot atâta grijă de sufletul nostru cât avem de trupul nostru!

*

* *

Spunea iarăși bătrânul:

— Să adunăm în jurul nostru tot ceea ce poate vindeca sufletul nostru: evlavia, dreptatea, smerenia, supunerea. Cel mai mare doctor al sufletelor, Hristos, Dumnezeul nostru, este aproape și vrea să ne vindece. Să nu le disprețuim.

*

* *

Spunea iarăși:

— Domnul ne învață să fim înfrânați și curați. Dar noi, nenorociții, din pricina desfătării, ne dăm pe noi înșine și mai mult plăcerilor.

*

* *

Spunea iarăși bătrânul:

— Să ne înfățișăm lui Dumnezeu așa cum spune Pavel: „Ca niște înviați din morți” (Rom. 6, 13); să nu ne uităm înapoi, ci să privim pe cele dinainte, alergând spre țintă pentru răsplata chemării celei de sus.

*

* *

A fost întrebat bătrânul de către un frate:

— De ce judec necontenit pe frate?

Bătrânul i-a răspuns:

— Pentru că nu te cunoști încă pe tine însuți. Cel care se cunoaște pe sine nu se uită la viața și la faptele fraților.

CAPITOLUL 145

DESPRE FERICITUL GHENADIE, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI, ȘI DESPRE HARISIE, ANAGNOSTUL SĂU

Ne-am dus în chinovia Salamna, în biserica Alexandriei. Aici am găsit doi bătrâni care spuneau că sunt din biserica Constantinopolului. Și ne-au povestit

nouă despre fericitul Ghenadie, patriarhul Constantinopolului. Era supărat de multe pricini pe un cleric care avea o viață foarte rea. Numele clericului era Harisie. Și a încercat patriarhul să-l îndrepte prin sfaturi. Dar cum nu i-au fost de niciun folos sfaturile și-a luat îngăduiala de a-l pedepsi și părintește, și bisericește. Dar când a văzut patriarhul că nici pedeapsa nu este de niciun folos clericului, căci avea legături cu ucigașii și cu vrăjitorii, a trimis pe un apocrisiar al său, căci Harisius era anagnost, și i-a spus:

— Spune Sfântului Elefterie: ostașul tău, Sfinte Elefterie, păcătuiește mult; sau îndreaptă-l, sau taie-l!

Apocrisiarul s-a dus în biserica Sfântului Mucenic Elefterie; a stat înaintea altarului și cu ochii la mormântul mucenicului, a spus acestuia, întinzându-i mâna:

— Te vestește, Sfinte Mucenice al lui Hristos, patriarhul Ghenadie, prin mine, păcătosul. Ostașul tău mult păcătuiește. Sau îndreaptă-l, sau taie-l!

A doua zi săvârșitorul răutăților a fost găsit mort. Toți s-au minunat și au slăvit pe Dumnezeu.

CAPITOLUL 146

VEDENIA LUI EVLOGHIE, PATRIARHUL ALEXANDRIEI

Pe când eram în Ennat, în chinovia Tugara, ne-a povestit avva Mina, starețul chinoviei, despre cel întru sfinți Evloghie al Alexandriei, zicând:

„Într-o noapte, în timp ce-și făcea canonul îndeosebi în paraclisul episcopiei, vede că stă alături de el Iulian, arhidiaconul. La vederea lui s-a tulburat că a îndrăznit să intre fără să-l vestească, dar a tăcut. După terminarea psalmului, a făcut metanie și cel care i s-a arătat în chipul arhidiaconului. Patriarhul s-a închinat; acela însă a rămas la pământ. Patriarhul s-a întors și i-a spus:

— Până când n-ai să te ridici?

El i-a zis:

— Dacă nu-mi întinzi mâna să mă ridici, nu pot să mă ridic.

Atunci avva i-a întins mâna, l-a apucat și l-a ridicat. Și a început iarăși psalmul. Când s-a întors n-a mai văzut pe nimeni. După ce și-a împlinit canonul de dimineață a chemat pe cubicularul său și l-a întrebat:

— De ce nu ai vestit intrarea arhidiaconului, ci a venit la mine pe neașteptate astă noapte?

El i-a spus că n-a văzut pe nimeni și nici n-a intrat cineva. Patriarhul n-a vrut să-l creadă și i-a spus:

— Cheamă aici pe portar!

Când a venit l-a întrebat:

— Nu a urcat aici arhidiaconul Iulian?

Portarul l-a încredințat cu jurământ, că nici nu s-a urcat, nici nu s-a coborât. Atunci patriarhul s-a liniștit. Dimineața s-a urcat arhidiaconul Iulian la rugăciune și l-a întrebat patriarhul:

— De ce n-ai păstrat rânduiala, arhidiacone Iuliane, ci te-ai urcat la mine pe neanunțate, în noaptea asta?

— Pe rugăciunile Stăpânului meu, a răspuns Iulian, nici nu m-am urcat aici, nici n-am coborât din casa mea, decât numai în ceasul acesta.

Atunci a înțeles marele Evloghie că a văzut pe mucenicul Iulian, care l-a îndemnat să ridice biserica lui, care era stricată de vreme și învechită, amenințată fiind cu căderea. Dumnezeiescul și iubitorul de mucenici Evloghie a pus mâna cu multă râvnă și a ridicat biserica lui, zidind-o din temelie, împodobind-o cu tot felul de podoabe precum se cuvenea mucenicului".

CAPITOLUL 147

MINUNATA ÎNDREPTARE DIN EPISTOLA FERICITULUI LEON ROMANUL, SCRISĂ CĂTRE FLAVIAN

Tot avva Mina, starețul aceleiași chinovii, ne povestea că a auzit de la același avvă Evloghie, patriarhul Alexandriei, zicând:

„M-am dus la Constantinopol, la arhidiaconul Romei, Grigore, bărbat plin de virtuți. Acesta mi-a povestit despre preasfântul și preafericitul Leon, papă al Romei, că circulă în scris în Biserica Romei următoarele:

— După ce Leon a întocmit scrisoarea către cel întru sfinți Flavian, patriarhul Constantinopolului, împotriva ereticilor Eutihie și Nestorie, a pus-o pe mormântul verhovnicului apostolilor, Petru. A petrecut în rugăciuni, post și culcări la pământ, s-a rugat celui dintâi dintre ucenicii Domnului, zicând: «Ceea ce am greșit eu ca om, îndreaptă tu ca unul căruia ți-a fost încredințată Biserica și Tronul de Domnul și Dumnezeul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos». După patruzeci de zile, apostolul s-a arătat celui care se ruga și i-a spus: «Am citit și am îndreptat». După ce papa Leon a luat scrisoarea de pe mormântul Sfântului Petru, a deschis-o și a găsit-o îndreptată de mâna apostolului".

CAPITOLUL 148

VEDENIA LUI TEODOR, EPISCOPUL DARNEI, DESPRE ACELAȘI PREAFERICIT LEON

Teodor, preacuviosul episcop al cetății Darnei din Libia, ne povestea, zicând:

„Când eram sinchel al celui între sfinți, patriarhul Evloghie, văd în vis pe

un bărbat plin de cuviință și venerabil, care-mi spune:

— Vestește-mă la patriarhul Evloghie.

Eu i-am spus:

— Cine ești, stăpâne, tu care-mi poruncești să te anunț?

El a răspuns și mi-a zis:

— Sunt Leon, papa Romei!

Am intrat la avva Evloghie și l-am anunțat, zicând:

— Preasfințitul și preafericitul papa Leon al Bisericii romanilor, înainte stătătorul, vrea să vă salute.

La auzul acestor cuvinte, patriarhul Evloghie s-a sculat și a ieșit în grabă întru întâmpinarea lui. S-au îmbrățișat unul cu altul, s-au rugat și s-au așezat jos.

Atunci dumnezeiescul cu adevărat și purtătorul de Dumnezeu Leon a spus patriarhului Evloghie:

— Știi pentru ce am venit la voi?

— Nu, a răspuns avva Evloghie.

— Am venit, a răspuns papa Leon, să vă mulțumesc pentru chipul măreț și faimos în care ați luptat pentru epistola mea, scrisă către fratele nostru Flavian, patriarhul Constantinopolului. Ați scos la adevăr doctrina mea, din acea scrisoare și ați închis gurile ereticilor. Cunoaște, frate, că nu numai pe mine m-a bucurat dumnezeiasca voastră osteneală, ci și pe Petru, verhovnicul apostolilor și înainte de toate, pe Însuși Adevărul propovăduit de către noi, Care este Hristos, Dumnezeul nostru.

Vedenia aceasta n-am avut-o numai o dată, ci de trei ori. Încredințat de a treia vedenie, am povestit-o celui întru sfinți, patriarhul Evloghie. Când a auzit, a lăcrimat și a întins mâinile sale la cer, mulțumind lui Dumnezeu, și zicând:

— Mulțumescu-Ți Ție, Stăpâne, Hristoase, Dumnezeul nostru, că, deși sunt nevrednic, m-ai făcut propovăduitor al adevărului Tău; și prin rugăciunile slujitorilor Tăi, Petru și Leon, bunătatea Ta a primit ca pe cei doi bănuți ai văduvei și neînsemnata mea râvnă”.

CAPITOLUL 149

MINUNATA POVESTIRE A LUI AMOS, PATRIARHUL IERUSALIMULUI, DESPRE SFÂNTUL LEON, PAPA ROMEI

Când a venit avva Amos la Ierusalim și a fost hirotonit patriarh, au venit toți stareții mănăstirilor să se închine lui. Printre aceștia m-am dus și eu cu starețul meu.

Și a început să spună patriarhul către părinți:

— Rugați-vă pentru mine, părinților, că mi s-a încredințat o povară mare și

grea de purtat. Mă tem mult de vrednicia patriarhală. Unora ca Petru, Pavel și Moise și altora ca aceștia le este dat să păstorească suflete, nu mie, nevrednicului. Dar mai mult de toate mă tem de sarcina hirotoniilor. Am găsit scris că fericitul Leon, care a ajuns papă al Bisericii romanilor, a rămas lângă mormântul apostolului Petru patruzeci de zile stăruind în post și rugăciune, cerând de la Apostolul Petru să mijlocească la Dumnezeu pentru el spre a i se ierta păcatele lui. După împlinirea celor patruzeci de zile i s-a arătat apostolul Petru și i-a zis:

— M-am rugat pentru tine și ți s-au iertat toate păcatele, în afară de hirotonii. Vei fi răspunzător numai de hirotoniile pe care le-ai făcut, fie că ai hirotonit pe cine trebuie, fie că nu.

CAPITOLUL 150

VIAȚA ȘI SFINȚENIA EPISCOPULUI ORAȘULUI ROMILA

Ne povestea avva Teodor că la treizeci de mile de Roma este un orășel numit Romila. În acest orășel era un episcop foarte vrednic și virtuos.

Într-o zi, niște locuitori din Romila s-au dus la preafericitul papă al Romei, Agapet, și l-au acuzat pe episcopul lor la papă, spunând că mănâncă un disc sfințit. La auzul acestei acuzații papa s-a supărat și a trimis doi clerici să-l aducă la Roma pe episcop pe jos și legat în lanțuri. Adus la Roma, a fost băgat la închisoare. După trei zile de ședere în închisoare a venit sfânta zi a duminicii. Pe când dormea papa, pe la revărsatul zorilor sfintei duminici a văzut pe cineva care i-a spus:

— În această zi să nu proscomidești nici tu, nici alt cleric sau vreunul dintre episcopii care sunt în oraș, ci episcopul pe care l-ai închis în închisoare. Acela vreau să proscomidească astăzi.

Când s-a deșteptat, papa s-a îndoit de vedenia pe care a avut-o și a zis întru sine:

— Am primit împotriva lui o astfel de acuzare și el să proscomidească?

Și a doua oară a auzit vocea în vedenie, zicând:

— Ți-am spus că episcopul din închisoare să proscomidească!

De asemenea, și a treia oară a auzit aceleași cuvinte, căci încă stătea la îndoială.

După ce s-a sculat papa, a trimis la închisoare și a adus pe episcop și l-a întrebat:

— Care este meseria ta?

Episcopul n-a răspuns altceva decât:

— Sunt păcătos.

Pentru că nu l-a convins pe episcop să spună altceva, papa i-a spus:

— Tu ai să proscomidești astăzi!

Și într-adevăr s-a așezat înaintea sfântului altar; papa era alături de el, iar diaconii stăteau împrejurul altarului.

A început episcopul sfânta anafora. După ce a terminat rânduiala sfintei proscomidii, înainte de a sfârși slujba, a început a doua oară și a treia oară și a patra oară sfânta anafora. Pentru că toți se mirau de această întârziere, papa l-a întrebat:

— Ce înseamnă asta, căci iată ai spus a patra oară sfânta rugăciune și tot nu termini?

— Iartă-mă, sfinte papă, a răspuns episcopul, nu am văzut ca de obicei pogorârea Sfântului Duh. Pentru aceea n-am terminat rugăciunea. Dar îndepărtează pe diaconul care ține ripida de lângă sfântul altar, căci eu nu îndrăznesc să-i spun. Atunci dumnezeiescul Agapet a poruncit și s-a îndepărtat diaconul și îndată au văzut și episcopul, și papa venirea Sfântului Duh. Dar și vălul care era așezat deasupra sfântului altar de la sine s-a ridicat și a acoperit timp de trei ceasuri pe papă și pe episcop și pe toți care stăteau lângă sfântul altar.

Atunci a cunoscut dumnezeiescul Agapet că mare este episcopul și că a fost hulit. Și a fost așa de întristat de acest fapt, încât a dat poruncă să nu se mai ia nicio hotărâre în grabă, ci după multă chibzuială și cu multă răbdare și băgare de seamă.

CAPITOLUL 151

POVESTIREA LUI AVVA IOAN PERSANUL, DESPRE PREAFERICITUL GRIGORE, EPISCOPUL ROMEI

Ne-am dus în Lavra Monidia a lui avva Ioan Persul. Și ne povestea despre marele Grigore, preafericitul episcop al Romei, zicând:

„Am fost în Roma să mă închin la mormântul Sfinților Apostoli Petru și Pavel. Într-o zi, cum stăteam în mijlocul orașului, văd că papa Grigore avea să treacă pe lângă mine. M-am gândit să-i fac metanie. Când cei din suita sa au văzut intenția mea, cel din fruntea lor mi-a spus:

— Nu fă metanie, avvă!

Nu știam însă pentru ce-mi spune asta. Eu însă socoteam lucru nefiresc să nu-i fac metanie. Când papa s-a apropiat de mine și a văzut că merg să-i fac metanie, pe Domnul mă jur, fraților, el mi-a făcut metanie mai întâi și nu s-a sculat de jos până ce nu m-am sculat eu mai întâi. M-a îmbrățișat cu multă smerenie, și mi-a dat cu mâna sa trei monede de argint și a poruncit să-mi dea și tot ce am nevoie. Am slăvit deci pe Dumnezeu, care i-a dăruit lui smerenie, milostenie și dragoste atât de mare față de toți”.

CAPITOLUL 152

VIAȚA ȘI SPUSELE LUI MARCEL SCHITIOTUL, STAREȚUL LAVREI MONIDIA

Am ajuns în Lavra Monidia și la avva Marcel, Schitiotul. Voind bătrânul să ne fie de folos, ne-a povestit, zicând:

„Pe când eram în țara mea era din Apameea era acolo un conducător de trăsuri, la cursele de cai, numit Filerimos. Într-o zi, a fost învins la alergări. Cei care erau de partea lui s-au sculat și i-au strigat:

— Filerimos, nu primești cununa în cetate.

După ce am venit în schit ori de câte ori mă muncea gândul să mă duc în oraș sau în sat, spuneam îndată în sine-mi:

— Marcele, Filerimos nu primește cununa în cetate.

Și prin harul lui Hristos acest gând m-a făcut să nu ies din schit timp de treizeci și cinci de ani, până ce au venit păgânii și m-au vândut în Pentapoli și au pustiit schitul".

*

* *

Tot avva Marcel ne povestea despre alt bătrân care trăia în Schit, dar de el este vorba că odată s-a sculat noaptea pentru împlinirea canonului său. Cum a început canonul, a auzit un sunet de bucium ca la război. Bătrânul s-a tulburat la auzul sunetului și se gândea întru sine:

— De unde e sunetul acesta aici? Ostașii nu sunt aici, nici nu este război prin părțile acestea.

Cum se gândea așa, iată că a venit alături de el un drac care-i spune:

— Da, este război. Dar dacă nu vrei să lupți să te împotrivești atacurilor, du-te, dormi și n-ai să ai război.

*

* *

Spunea iarăși bătrânul:

„Credeți-mă, fiilor, că nimic nu tulbură, nu revoltă, nu mânie, nu pierde, nu supără și nu atacă atât pe draci și pe satana, autorul răului, ca citirea necontenit a psalmilor. Toată Scriptura este folositoare și întristează mult pe draci, dar nu supără atât de mult ca Psaltirea. Este la fel ca și cu poporul: dacă o parte din popor laudă pe împărat, cealaltă parte nu se supără și nu se pornește împotriva celor care-l laudă; dacă însă laudele lor se prefac în insulte, atunci se răscoală împotriva lor. Tot astfel și dracii nu se întristează atât de mult, de o altă parte a Scripturii ca de psalmi. Prin citirea și studierea psalmilor, pe de o parte, ne rugăm noi înșine, iar, pe de altă parte, blestemăm pe draci. De pildă, când zicem: «Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale, șterge fărădelegea mea» (Ps. 50, 1-2). Și iarăși: «Să nu mă lepezi la vremea bătrâneții, când va lipsi puterea mea, să nu

mă lași pe mine» (Ps. 70, 10). Prin aceste cuvinte blestemăm pe draci ca și atunci când spunem: «Să învieze Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Lui și să fugă de la fața Lui cei ce-L urăsc pe El» (Ps. 66, 1). Și iarăși: «Văzut-am pe cel necredincios îngâmfat și înălțat ca cedrii Libanului și am trecut și iată nu mai era; și l-am căutat și nu s-a aflat locul lui» (Ps. 36, 35-36). Și iarăși: „Sabia lor să intre în inima lor» (Ps. 36, 15). Și iarăși: «Groapă a săpat și a deschis-o și va cădea în groapa pe care a făcut-o; întoarce-se-va durerea peste capul lui și pe creștetul lui se va pogorî nedreptatea lui!» (Ps. 7, 16-17)".

*

* *

Spunea iarăși bătrânul: „Credeți-mă pe mine, care vă vorbesc, fiilor, că mare laudă și mare slavă și împărăție este pentru cel care renunță la lume și se face călugăr, pentru că mai de preț sunt cele spirituale decât cele materiale. Tot astfel, mare este rușinea și necinstea călugărului care părăsește schima monahală, chiar dacă va ajunge împărat".

*

* *

Spunea iarăși: „Omul la început era chipul lui Dumnezeu, dar a ajuns chipul fiarelor după ce a căzut de la Dumnezeu".

*

* *

Spunea iarăși: „Trupul, fraților, deșteaptă poftele; tăria ascezei, însă, le stinge".

*

* *

Spunea iarăși bătrânul: „Cunoaște prin experiență viața cea bună; nu te teme că e cu neputință".

*

* *

Spunea iarăși bătrânul: „Nu te minuna dacă omul poate să ajungă înger. În fața ta stă o slavă egală cu a îngerilor, pe aceasta o făgăduiește Împărțitorul darurilor.

*

* *

Spunea iarăși bătrânul: „Nimic nu apropie pe monah atât de mult de Dumnezeu ca frumoasa, cinstita și iubitoarea de Dumnezeu curăție, care precum a mărturisit despre ea Sfântul Duh prin dumnezeiescul Pavel, oferă necontenit Domnului un trai cu bună cuviință și fără sminteală".

*

* *

Spunea iarăși: „Să lăsăm, fiilor, căsătoriile și nașterile de copii celor care caută la pământ, care doresc cele prezente, nu se gândesc la cele viitoare, nici

nu se îndeletnicesc cu dobândirea celor veșnice și nici nu pot să se desfacă de cele vremelnice”.

*

* *

Spunea iarăși bătrânul: „Să ne grăbim să ieșim din viața trupească asemeni lui Israel din robia Egiptului”.

*

* *

Spunea iarăși: „Avem, fraților, înaintea noastră darurile strălucitoare și dulci ale lui Dumnezeu în locul plăcerilor vătămătoare ale lumii”.

*

* *

Spunea iarăși bătrânul: „Să fugim de mama tuturor păcatelor: iubirea de argint”.

CAPITOLUL 153

RĂSPUNSUL UNUI CĂLUGĂR DIN MĂNĂSTIREA RAIT CĂTRE UN FRATE DIN LUME

În Constantinopol erau doi frați foarte evlavioși și mari pustnici. Unul dintre ei s-a dus la Rait, a renunțat la lume și s-a făcut monah. După o trecere de vreme a venit la Rait fratele celălalt, care rămăsese în lume, ca să vadă pe fratele său, monahul. Pe când era cu el, fratele mirean a văzut pe fratele său monahul că mănâncă pe la ora trei după-masă. S-a supărat și a spus:

— Când erai mirean, frate, și în lume, nu mâncai înainte de apusul soarelui.

Și a răspuns monahul:

— Cu adevărat, frate, când eram în lume, mă hrăneam prin urechi, căci slava deșartă de la oameni și lauda lor, mă hrăneau și-mi ușurau greutatea ascezei.

CAPITOLUL 154

VIAȚA LUI TEODOR MIREANUL, OMUL LUI DUMNEZEU

Avva Ioan Păscătorul, spunea:

„Am plecat trei anahoreți la pârâul Vetasim, la avva Nicolae, care trăia într-o peșteră ce se găsește între biserica sfântului Eplidie și mănăstirea numită a străinilor. Am găsit alături de el un mirean. Pe când vorbeam noi despre

mântuirea sufletului, avva Nicolae a spus mireanului:

— Spune-ne ceva și tu!

— Ce poate să vă spună vouă de folos un mirean? Dacă aș putea să-mi fiu mie însumi de folos!

— Dar trebuie să ai ceva de spus!

Și a început mireanul să grăiască:

— Timp de douăzeci de ani, în afară de sâmbătă și duminică soarele nu m-a văzut mâncând. Sunt tocmit la moșia unui bogat nedrept și lacom. Muncesc la el zi și noapte, de aproape cincisprezece ani și nu se îndură să-mi plătească simbria, ci, dimpotrivă, în fiecare an mă supără mult. Dar eu mi-am spus în mine: «Teodore, dacă vei răbda pe acest om, în locul simbriei pe care are să ți-o dea, vei câștiga Împărăția Cerurilor. Am păstrat până astăzi curat, de femeie, și trupul meu».

La auzul acestor cuvinte, ne-am minunat mult".

CAPITOLUL 155

POVESTIREA LUI AVVA IORDAN DESPRE TREI SARAZINI CARE S-AU UCIS UNUL PE ALTUL

Avva Iordan ne mai spunea și aceasta despre avva Nicolae, că povestea bătrânul:

„Pe vremea domniei preacredinciosului nostru împărat Mauriciu, pe când Namis, șeful sarazinilor, jefuia, eu eram pe lângă localitățile Anona și Edona. Și am văzut trei sarazini care robiseră pe un tânăr frumos la chip, ca de douăzeci de ani. Tânărul, când m-a văzut, a început să mi se plângă să-l iau de la sarazini. Și am început să rog pe sarazini să-i dea drumul. Unul dintre sarazini mi-a răspuns în grecește:

— Nu-l slobozim!

— Luați-mă pe mine, le-am spus din nou, iar lui dați-i drumul, că-i prea tânăr ca să poată suporta munci foarte grele!

— Nu-i dăm drumul.

— Dar pe bani nu-l sloboziți? Dați-mi-l și vă voi da cât veți cere!

Și mi-a spus și el:

— Nu putem să ți-l dăm pentru că am făgăduit preotului nostru: dacă voi prinde în robie un om frumos, să i-l dăm lui ca să-l aducă jertfă. Pleacă deci, că altfel îți aruncăm capul la pământ!

Atunci am făcut metanie lui Dumnezeu și am zis:

— O, Mântuitorul nostru, Doamne Dumnezeule, mântuiește pe robul tău.

Și îndată cei trei sarazini au fost stăpâniți de draci și și-au scos săbiile și s-au omorât unul pe altul.

Eu l-am luat pe tânăr în peștera mea. N-a mai vrut să se despartă de mine

și a renunțat la lume. După ce a trăit ca monah șapte ani, a murit. Era de neam din orașul Tir".

CAPITOLUL 156

RĂSPUNSUL UNUI BĂTRÂN CĂTRE DOI FILOSOFI

Doi filosofi au mers la un bătrân și l-au rugat să le spună lor un cuvânt ziditor de suflet.

Bătrânul a tăcut. Filosofii i-au spus iarăși:

— Nu ne răspunzi nimic, părinte?

Atunci bătrânul le-a spus:

— Că sunteți filosofi știu, dar nu pot să mărturisesc că sunteți adevărați filosofi până nu veți învăța și pe alții să vorbească, voi care niciodată nu știți să vorbiți. Ținta filosofiei voastre să fie meditarea necontenită asupra morții și păstrați-vă pe voi înșivă în tăcere și liniște.

CAPITOLUL 157

POVESTIREA A DOI MONAHI DIN MĂNĂSTIREA SUVIVILOR SIRIENI DESPRE UN CÂINE CARE A ARĂTAT UNUI FRATE CALEA

Eu și sofistul Sofronie ne-am dus la avva Alexandru în Lavra Palamon, alături de sfântul râu Iordan. La el am găsit doi monahi din mănăstirea Suviva Sirienilor. Ei ne-au povestit, zicând:

„Acum zece zile a venit un bătrân din altă parte. S-a dus la mănăstirea Suviva Besilor și a dat de pomană. A chemat pe starețul mănăstirii și i-a spus:

— Fă bine și trimite la mănăstirea din apropierea Sirienilor, ca să vină să ia și ei pomană. Aceia la rândul lor să trimită vorbă și la cei din mănăstirea Horemvi ca să vină și ei.

Starețul a trimis pe un frate la starețul mănăstirii Suviva Sirienilor. Când a ajuns acolo fratele a spus starețului:

— Vino până la mănăstirea Besilor. Vestește însă și pe cei din mănăstirea Horemvi să vină și ei.

Și a răspuns starețul:

— Într-adevăr, frate, n-am pe cine să trimit. Fă însă milostenie desăvârșită și du-te și spune-le!

— N-am fost niciodată acolo, a spus fratele, și nu știu drumul.

Bătrânul atunci a spus câinelui său:

— Du-te cu fratele până la Horemvi ca să ducă un răspuns acolo.

Și a plecat câinele cu el și s-a oprit la poarta mănăstirii".

Monahii care ne-au povestit aceasta ne-au arătat și câinele, căci îl aveau cu ei.

CAPITOLUL 158

DESPRE ASINUL CARE SLUJEA LA MĂNĂSTIREA MARDES

Este un munte numit Mardes lângă Marea Moartă. În acest munte locuiesc anahoreți. Aceștia au grădina la o depărtare de șase mile de țărmul mării. Anahoreții au și un grădinar acolo. La orice oră voiesc anahoreții să trimită la grădină după zarzavat pun samarul pe măgar și-i zic:

— Du-te la grădină, la grădinar și adu-ne zarzavat.

Și el se duce numai la grădinar, se oprește la poarta grădinii și cu capul lovește poarta. Grădinarul îl încarcă îndată cu zarzavat și-i dă drumul.

Și poți să vezi măgarul în fiecare zi ducându-se la grădină. Ascultă numai de bătrâni și de nimeni altcineva.

CAPITOLUL 159

VIAȚA LUI AVVA SOFRONIE PĂSCĂTORUL ȘI SFATURILE LUI MINA, STAREȚUL CHINOVIEI LUI AVVA SEVERIAN

Spunea avva Mina, starețul mănăstirii lui avva Severian, despre avva Sofronie Păscătorul, că viețuia lângă Marea Moartă. A trăit gol șaptezeci de ani, și a mâncat numai ierburi și niciun altfel de mâncare gătită.

*

* *

Spunea și aceasta despre el că l-a auzit zicând:

— M-am rugat de Domnul ca să nu se apropie dracii de peștera mea și i-am văzut venind până la trei stadii de peșteră și nu puteau să vină mai aproape.

*

* *

Tot Mina spunea fraților din chinovie:

— Fiii mei, să fugim de poveștile lumești, căci ele sunt vătămătoare, mai cu seamă tinerilor.

*

* *

Spunea iarăși bătrânul:

— Orice vârstă are nevoie de pocăință, fie a tinerilor, fie a bătrânilor, deoarece și una, și alta trebuie să se desfete de viață veșnică, cu laudă și cu slavă multă. Tinerii, la care poftele sunt în floare, spre a-și supune grumazul lor înfrânării, iar bătrânii, care din pricina anilor mulți s-au obișnuit în rău, spre a putea să se schimbe.

CAPITOLUL 160

ÎN CE CHIP UN DRAC S-A ARĂTAT ÎN FORMĂ DE COPIL SARAZIN

Ne povestea avva Pavel, starețul mănăstirii lui avva Teognie, că spunea un bătrân sihastru:

— Într-o zi, pe când ședeam în chilia mea și-mi făceam lucrul meu de mână – împleteam coșuri – rostind în același timp și stihuri din Psaltire, iată că a intrat un drac pe fereastră ca un copil sarazin purtând mazarion. S-a oprit înaintea mea și a început să joace în timp ce eu rosteam stihuri din psaltire și mi-a zis:

— Joc bine, bătrânule?

Eu nu i-am dat niciun răspuns. Și m-a întrebat din nou:

— Îți place, bătrânule, cum joc?

Văzând că nu-i răspund nimic, mi-a spus:

— Ce crezi, călugăre, că mare lucru faci? Vezi că ai greșit și psalmul șaizeci și cinci, și psalmul șaizeci și șase, și psalmul șaizeci și șapte.

Atunci m-am sculat, am făcut metanie lui Dumnezeu și îndată a dispărut dracul.

CAPITOLUL 161

VIAȚA LUI AVVA ISAAC TEBEUL. CUM I-A APĂRUT DRACUL ÎN CHIP DE TÂNĂR

În Tebaida este un oraș care se numește Lico, iar la opt mile de el este un munte. În muntele acesta locuiesc monahi. Ne-am dus și noi acolo și am dat de avva Isaac, teban de neam. Și ne povestea bătrânul:

— Acum cincizeci și doi de ani, pe când lucram la lucrul meu de mână – făceam conopion mare – am greșit lucrul și m-am întristat că nu găseam greșeala. M-am căznit toată ziua și nu știam ce să fac. Pe când mă căzneam să aflu greșeala, iată că intră pe fereastră un tânăr care-mi zice:

— Ai greșit; dă-mi-l mie, ca să-l îndrept eu!

— Pleacă de aici, i-am spus. N-am să fac asta niciodată.

— Dar ai să-ți faci pagubă dacă-l faci greșit, mi-a răspuns el.

— Nu te îngriji de asta, i-am spus.

— Mi-i milă însă de tine, că te osteneșți degeaba.

— Rău ai venit aici și tu, și cei care te-au adus.

— Dar tu m-ai silit să vin aici și ești al meu.

— De ce spui asta? Pentru că te-ai împărtășit trei duminici la rând cu toate că ești certat cu vecinul tău.

— Minți, i-am spus eu.

— Nu mint, pentru că te-ai supărat pe el din pricina lintei. Eu sunt mai mare peste cei care se supără și poartă în suflet ranchiuni, așa că de acum înainte ești al meu.

La auzul acestor cuvinte, am părăsit chilia, m-am dus la fratele, i-am făcut metanie și m-am împăcat cu el. Când m-am întors am văzut că a ars conopionul și rogojina în timp ce mă dusesem să mă împac cu fratele din pricină că dracul urăște dragostea și unirea dintre oameni.

CAPITOLUL 162

RĂSPUNSUL LUI AVVA TEODOR PENTAPOLITUL DESPRE DEZLEGAREA LA VIN

La douăzeci de mile de Alexandria, este lavra numită Calamon, între mila optsprezece și Mafora. Ne-am dus în această lavră la avva Teodor. Am luat cu noi și pe sofistul Sofronie și l-am întrebat pe avva Teodor zicând:

— Este bine, părinte, să facem dezlegare la vin dacă ne ducem la cineva sau vine cineva la noi?

— Nu, a răspuns bătrânul!

— Dar cum se face că părinții din vechime dădeau dezlegare, am întrebat eu?

— Părinții din vechime, mi-a răspuns avva Teodor, pentru că erau mari și puternici, puteau să dezlege și iarăși să lege. Frații noștri, fiule, n-au putere însă să dea dezlegare și să lege. Dacă dăm dezlegare la vin, atunci nu mai suntem stăpâni pe asceza noastră.

CAPITOLUL 163

VIAȚA LUI PAVEL HELADICUL

Spunea avva Alexandru, starețul mănăstirii Calamon de lângă sfântul râu Iordan:

„Într-o zi, pe când eram la avva Pavel Heladicul, în peștera lui, iată că a venit cineva și a bătut la ușă. Bătrânul a ieșit și i-a deschis. A luat pâine și udătură, le-a pus înainte și mânca. Credeam că este un străin. M-am uitat pe fereastră și văd că e un leu. Și am spus bătrânului:

— Pentru ce, avvo, i-ai dat să mănânce? Spune-mi pricina!

— I-am poruncit leului, mi-a răspuns el, să nu facă niciun rău vreunui om sau dobitoc. Și i-am spus: «Vino în fiecare zi și-ți voi da de mâncare». Și iată sunt șapte luni de când vine de două ori pe zi și-i dau de mâncare.

După câteva zile m-am dus iarăși la el ca să cumpăr vase împletite cu

învelitoare de răchită. Și i-am spus:

— Ce mai e nou, avvo? Ce face leul?

— Rău, mi-a răspuns el.

— De ce?

— Ieri, a venit pe aici ca să-i dau de mâncare și l-am văzut cu toată bărbia mânjită de sânge și i-am spus: «Ce înseamnă asta? Nu m-ai ascultat și ai mâncat carne. Domnul să fie binecuvântat, de azi înainte nu-ți mai dau mâncarea părinților, mâncătorule de carne! Pleacă de aici!» El n-a vrut să plece. Atunci am luat o funie, am împletit-o în trei, i-am dat trei lovituri și a plecat".

CAPITOLUL 164

RĂSPUNSUL LUI AVVA VICTOR SIHASTRUL CĂTRE UN MONAH NEPĂSĂTOR

Un frate s-a dus la avva Victor Sihastrul, în Lavra Linsa, și i-a spus:

— Ce să fac, părinte, că mă stăpânește patima nepăsării?

Bătrânul i-a răspuns:

— Asta este o boală a sufletului. După cum celor care au o boală de ochi, li se pare că văd mai multă lumină din pricina suferințelor mari, pe când celor cu ochii sănătoși nu li se pare lumina atât de puternică. Tot așa și cu cei care trăiesc în nepăsare și cu nicio grijă de sufletul lor din pricina puținei lor purtări de grijă cad repede în ispită și socotesc că este nespus de mare ispita la care au fost supuși. Cei care au însă sufletul sănătos se bucură cu atât mai mult cu cât sunt mai mari ispitele, căci pot să le înfrângă.

CAPITOLUL 165

VIAȚA TÂLHARULUI CHIRIAC

Ne povestea un bărbat iubitor de Hristos despre un tâlhar numit Chiriac, care tâlhărea în părțile Emausului, în Nicopole. Și era așa de amarnic și de neomenos, că l-au numit oamenii lup. Cu el avea și alți tâlhari, nu numai creștini, ci și iudei, și samarineni.

Într-o zi din Săptămâna Mare, s-au dus niște oameni dintr-un sat din părțile Nicopolei la Ierusalim să-și boteze copiii lor. După ce i-au botezat, s-au îndreptat spre satul lor ca să facă Paștele. În drum s-au întâlnit cu tâlharii. Căpetenia hoților nu era de față. Bărbații au fugit, femeile au fost prinse, li s-au aruncat din mâini nou-botezații și au fost batjocorite de către evrei și de către samarineni. Pe când fugeau, bărbații au fost întâlniți de căpetenia de hoți, și a întrebat: „De ce fugiți?" Ei i-au spus cele ce li s-au întâmplat. Căpitanul de hoți i-a luat cu el și s-a dus la confrații lui. Acolo au găsit pe copii aruncați la

pământ. Au cercetat cine a făcut mârșăvia și le-a tăiat capul tuturor făptașilor. Căpitanul de tâlhari a pus pe bărbați să ia copiii în brațe, căci femeile nu puteau să se atingă de copii fiind pângărite și i-a însoțit până în satul lor.

După câtva timp, căpitanul de hoți a fost prins și a stat în închisoare zece ani. Niciunul din stăpânitorii orașului nu l-a osândit la moarte. Mai târziu a fost eliberat.

Totdeauna spunea căpitanul de hoți că a scăpat de moartea cea amară datorită acelor copii. „Îi vedeam, povestea el, în vis și ziceau: «Nu te teme, căci noi te vom apăra!»„

M-am întâlnit cu el eu și avva Ioan, preotul chinoviei eunucilor, și ne-a povestit aceleași lucruri și L-am slăvit pe Dumnezeu.

CAPITOLUL 166

UN TÂLHAR CARE S-A CĂLUGĂRIT ȘI APOI I S-A TĂIAT CAPUL ÎN HAINE CIVILE

Spunea avva Sabatie:

„Pe când trăiam în Lavra Firmin, a venit un tâlhar la avva Zosima Cilicianul, și l-a rugat pe bătrân, zicându-i:

— Pentru numele lui Dumnezeu, ai milă de mine căci am făcut multe omoruri! Fă-mă monah, ca să mă las pe viitor de nelegiuirile mele.

Bătrânul călugăr l-a sfătuit și l-a făcut monah; i-a dat și haina sfântă.

După câteva zile, bătrânul îi spune:

— Crede-mă, fiule, nu poți rămâne aici. Dacă stăpânitorul ținutului acestuia va afla că ești aici te va prinde. De asemenea, vor veni aici și dușmanii tăi și te vor ucide. Dar ascultă-mă și te voi duce într-o chinovie departe de aici.

Și l-a dus în chinovia lui avva Dorotei, aproape de Gaza și Maiuma. După ce a stat aici nouă ani și a învățat Psaltirea și toată rânduiala monahală, s-a dus iarăși la Lavra lui avva Firmin, la avva Zosima Cilicianul, și i-a spus:

— Ai milă de mine, avvo, și dă-mi hainele mele cele lumești, și ia-le pe cele călugărești!

Bătrânul s-a întristat și i-a spus:

— De ce, fiule?

— După cum știi, părinte, stau de nouă ani în chinovie și pe cât am putut am postit, m-am înfrânat, am trăit în ascultare cu toată liniștea și frica de Dumnezeu. Știu că bunătatea lui Dumnezeu a iertat multele mele păcate. Totuși, de fiecare dată văd un copil care mă întreabă: «De ce m-ai ucis?» Văd acest copil în somn, în biserică, la masă și spune mereu aceleași cuvinte. Un ceas nu mă lasă în pace. De asta vreau să plec, părinte, ca să mor pentru copil, căci l-am ucis fără nicio pricină.

Și-a luat hainele vechi, s-a îmbrăcat cu ele, a ieșit din lavră și s-a dus la Diospoli. În ziua următoare a fost prins și i s-a tăiat capul”.

CAPITOLUL 167

VIAȚA ȘI MOARTEA LUI AVVA PIMEN SIHASTRUL

Spunea avva Agatonic, starețul chinoviei Castelului, cuviosului părinte Sava:

— Într-o zi, m-am coborât la Ruva să merg la avva Pimen păscătorul. L-am găsit și i-am spus gândul meu. Pentru că s-a făcut seară, m-a găzduit în peștera lui. Era iarnă și a fost în noaptea aceea un frig mare, încât am înghețat. A doua zi de dimineață bătrânul mi-a spus:

— Ce-i, fiule?

— Iartă-mă, părinte, dar greu am dus-o în noaptea trecută din pricina frigului.

— Într-adevăr, fiule, eu n-am înghețat.

M-am mirat când l-am auzit, căci era gol.

— Fii bun și spune-mi, cum de n-ai înghețat?

— A venit un leu, s-a culcat lângă mine și m-a încălzit.

— Dar îți spun, frate, că de fiare am să fiu mâncat.

— De ce?

— Pe când eram în țara noastră (erau amândoi galateeni) eram cioban, am lăsat pe un călător străin să fie mâncat de câinii mei. Puteam să-l scap; nu l-am scăpat, ci l-am lăsat și l-au mâncat câinii. Și știu că și eu tot așa am să mor.

După trei ani a murit mâncat de fiare după cum a spus.

CAPITOLUL 168

SPUSELE LUI AVVA ALEXANDRU BĂTRÂNUL

Spunea avva Alexandru bătrânul lui avva Vichentie și fraților:

— Părinții noștri căutau pustiurile și nevoințele. Iar noi urmărim orașele și tihna.

*

* *

Spunea iarăși bătrânul:

— Pe vremea părinților noștri erau în floare aceste virtuți: sărăcia și smerenia. Astăzi însă domnește dragostea de avere și mândria.

*

* *

Spunea iarăși:

— Părinții noștri niciodată nu-și spălau fața, pe când noi deschidem băile publice.

*

* *

Spunea iarăși Bătrânul:

— Vai mie, fiilor, am distrus viețuirea îngerească!

Ucenicul său, avva Vichentie, i-a spus:

— Suntem, într-adevăr, slabi, părinte.

— Ce spui, Vichentie? Suntem slabi? Crede-mă, fiule, că suntem la trup tot atât de zdraveni ca și luptătorii de la jocurile olimpice; sufletul nostru ne este însă slab.

*

* *

Spunea iarăși: „Suntem în stare să mâncăm și să bem mult și să ne îmbrăcăm bine, dar nu suntem în stare să ne înfrânăm și să ne smerim".

*

* *

Spunea iarăși bătrânul: „Vai ție, Alexandre, vai ție! Cum ai să fii făcut de rușine când alții se vor încununa!"

CAPITOLUL 169

VIAȚA UNUI BĂTRÂN ORB DIN MĂNĂSTIREA LUI AVVA SISOE

Era un bătrân lipsit de vedere în Schit, în lavra lui avva Sisoe. Fântâna se afla departe de chilia lui, cam la o mie de pași. Bătrânul nu lăsa pe altul să-i aducă apă de la fântână, ci a făcut o funie; un capăt al ei l-a legat de fântână, iar celălalt l-a legat de chilia lui. Funia se târa pe pământ. Când se ducea să-și scoată apă, mergea pe funie. A făcut bătrânul aceasta ca să poată să se ducă la fântână. Dacă se întâmpla ca funia să fie acoperită de nisipul adus de vânt, lua funia în mână, o scutura, o punea iarăși pe pământ și mergea pe ea.

Un frate l-a rugat să-i îngăduie să-i aducă apă.

Bătrânul i-a spus:

— De douăzeci și unu de ani, frate, așa mi-aduc apă. Vrei să mă lipsești și de această muncă a mea?

CAPITOLUL 170

VIAȚA UNEI FEMEI SFINTE CARE A MURIT ÎN PUSTIE

La o depărtare oarecare de Ierusalim se află mănăstirea numită Samon. Doi monahi din această mănăstire s-au dus în muntele Sinai pentru rugăciune. Când s-au întors la mănăstire, ne-au povestit nouă, zicând:

— După ce ne-am închinat la sfântul munte, s-a întâmplat ca la întoarcere să ne rătăcim în pustie. Și am colindat în pustie, ca pe ocean, timp de mai

multe zile. Într-o zi, vedem de departe o mică peșteră și ne-am îndreptat spre ea. Când ne-am apropiat de peșteră, am văzut un puț foarte mic înconjurat de puțină verdeață, și urmă de om. Și ne-am spus: „Cu adevărat aici este un rob al lui Dumnezeu”. Am intrat în peșteră, dar n-am văzut pe nimeni, ci am auzit pe cineva gemând. După ce am cercetat mult interiorul peșterii, am găsit un fel de iesle, iar în ea, pe cineva culcat. Ne-am apropiat de robul lui Dumnezeu și l-am rugat să ne vorbească. Văzând că nu ne răspunde, l-am apucat de mână. Trupul încă îi era cald, dar își dăduse Domnului sufletul. Atunci am cunoscut că murise când am intrat noi în peșteră. Am luat deci trupul lui din locul în care se afla și i-am săpat chiar în peșteră o groapă. Unul dintre noi, care era îmbrăcat cu o manta, s-a dezbrăcat de ea și a învelit trupul cu mantaua, și l-a așezat cu ea în mormânt. Atunci am aflat că era femeie. Și am slăvit pe Dumnezeu. Am făcut deasupra ei slujba înmormântării și am îngropat-o.

CAPITOLUL 171

VIAȚA A DOI BĂRBAȚI MINUNAȚI: TEODOR FILOSOFUL ȘI ZOIL ANAGNOSTUL

În Alexandria erau doi bărbați minunați și virtuoși: Avva Teodor Filosoful și Zoil Anagnostul. Ne duceam de multe ori la dânșii: la unul ca să luăm lecții, iar la celălalt pentru că era din aceeași patrie cu noi și pentru că ne făcusem împreună învățătura. Avva Teodor Filosoful, nu avea niciun fel de avere decât o manta și câteva cărți. Dormea pe un scăunel și în orice vreme îl găseai în biserică. Mai târziu, s-a retras în chinovia Salama și acolo și-a încheiat viața. Zoil Anagnostul era tot așa de sărac. N-avea niciun fel de avere, decât o manta, și aceasta foarte veche, și câteva cărți. Când și el a murit întru Domnul a fost îngropat în mănăstirea lui avva Paladie.

Câțiva părinți s-au dus la Cosma Cărturarul și l-au întrebat despre avva Teodor Filosoful și Zoil Anagnostul, zicând:

— Care dintre cei doi a lucrat mai mult în nevoințele ascetice?

Cosma le răspunse:

— Amândoi mâncau aceleași mâncăruri, aveau aceleași așternuturi, aceleași haine. La fel se îndepărtau de tot ce este de prisos, la fel erau de smeriți, de săraci și de cumpătați. Totuși avva Teodor Filosoful, umbla desculț și cu toate că suferea de ochi, a învățat pe de rost tot Vechiul și Noul Testament. Se mângâia însă prin legăturile lui cu frații, prin convorbirile lui cu prietenii; avea multă putere de convingere prin ceea ce făcea, prin ceea ce învăța. În ce-l privește pe Zoil Anagnostul, nu-i vrednic de laudă doar pentru dragostea cu care găzduia pe străini, ci și pentru dragostea lui de pustie, pentru munca lui neobosită, pentru paza gurii. Nu-i plăcea să aibă în jurul lui prieteni; nu avea nimic al său; nu-i plăcea vorbirea și strigătul; încetase orice

legătură cu lumea; nu-și îngăduia nicio desfătare și nu suferea să fie servit de cineva cu ceva. Își pregătea singur mâncarea, singur își spăla, fără să se gândească la ușurarea oarecum a traiului, prin faptul că era anagnost. Era gata să servească pe alții; nu se îngrijea deloc de frig sau de căldură sau de îmbolnăvirea trupului; nu râdea, nu se supăra, nu se întrista, nu era peste măsură de vesel. Suporta cu răbdare mâncătura pricinuită de asprimea îmbrăcămintei și înțepăturile făcute de către nenumăratele insecte. Avea și acesta mai mult decât cel dintâi, mare putere în a îndrepta sufletele datorită propășirii lui pe calea virtuții. Avea mare siguranță și libertate în desăvârșirea sufletească de zi și de noapte, deși această siguranță și libertate erau urmate de multe oboseli și nevoințe, cu toate că evita prea multa legătură cu mirenii.

Dar fiecare își va primi răsplata sa, după propria lui osteneală, după măsura înfierii, a curățeniei duhovnicești și intelectuale, a fricii de Dumnezeu și a dragostei, a slujirii, a căinței, a statornicei cântării de psalmi și rugăciuni, a credinței puternice și a bunei plăceri înaintea lui Dumnezeu, ascunse și neștiute de oameni.

CAPITOLUL 172

VIAȚA LUI COSMA CĂRTURARUL, MAI SUS AMINTIT

Despre acest Cosma Cărturarul, mulți ne-au povestit multe; unii unele, alții altele. Noi, însă, ca unii care au văzut acestea și care le-au urmărit cu dragoste, le-am scris pentru folosul celor care le vor citi.

Bărbatul era smerit, milostiv, înfrânat, feciorelnic, liniștit, nemânios, prietenos, iubitor de străini, iubitor de săraci. Acest minunat bărbat ne-a prilejuit mult folos sufletesc, nu numai prin faptul că-l vedeam și eram instruiți de către el, dar și prin faptul că, având o bibliotecă foarte bogată cum n-avea nimeni din Alexandria, împrumuta cărți cu bucurie celui ce-i cerea. Era sărac, în toată casa lui nu vedeam nimic altceva decât cărți, un pat și o masă. Îngăduia oricărui om să intre la el, să-l întrebe cele ce-i erau de folos și să citească, în fiecare zi. Mă duceam la el și adevărat vă spun că totdeauna l-am găsit sau citind sau scriind împotriva iudeilor, căci avea mare râvnă de a întoarce pe evrei la adevăr. Datorită acestui fapt, m-a și trimis de multe ori la unii evrei ca să discut cu ei Sfânta Scriptură, căci nu-i plăcea să iasă repede din casă.

*
* *

Într-o zi, m-am dus la acest cărturar, Cosma, și pentru că eram bun prieten cu el l-am întrebat:

— Fii bun și spune-mi, câți ani de sihăstrie ai?

El a tăcut și nu mi-a dat niciun răspuns.

L-am întrebat iarăși:

— Pentru Dumnezeu, spune-mi!

— De treizeci și trei de ani!

Când am auzit asta, am dat slavă lui Dumnezeu.

*

* *

Altădată m-am dus iarăși la el și l-am întrebat:

— Fii atât de bun, căci știi că pentru folosul sufletului te întreb, și spune-mi ce isprăvi ai făcut în atât timp de sihăstrie și înfrânare?

Marele bărbat a suspinat din adâncul inimii și mi-a spus:

— Ce isprăvi poate să săvârșească un mirean, mai cu seamă când stă în casa lui?

Eu l-am rugat din nou și i-am spus:

— Pentru Dumnezeu, spune-mi și-mi fii de folos.

Atunci, silit mult de mine mi-a spus:

— Iartă-mă, știu că am săvârșit numai aceste trei fapte vrednice de amintit: să nu râd, să nu mă jur și să nu mint.

CAPITOLUL 173

FAPTA MINUNATĂ A LUI TEODOR ANAHORETUL, CARE, PRIN RUGĂCIUNEA SA, A ÎNDULCIT APA MĂRII

În părțile sfântului râu Iordan era un anahoret, eunuc, numit Teodor. Acesta, silit de niște treburi, a plecat la Constantinopol. S-a urcat într-o corabie. Petrecând corabia mai mult timp pe mare, au terminat apa și erau tare îndureraţi și deznădăjduiți corăbierii și călătorii. Anahoretul s-a sculat în picioare, a întins mâinile la cer către Dumnezeu, Care mântuiește de la moarte sufletele noastre; s-a rugat, a făcut deasupra mării cu mâna semnul crucii, apoi a zis corăbierilor:

— Binecuvântat este Domnul! Scoateți apă câtă vă trebuie!

Și au umplut toate vasele cu apă dulce din mare și au slăvit pe Dumnezeu.

CAPITOLUL 174

FAPTA MINUNATĂ A UNUI STĂPÂN DE CORĂBII CREDINCIOS, CARE A CĂPĂTAT PLOAIE DE LA DUMNEZEU

Avva Grigore Anahoretul ne povestea următoarele:

„Pe când călătoream din Bizanț cu corabia, s-a suit în corabie și un copist cu soția lui, care doreau să se închine în Ierusalim. Căpitanul corabiei era foarte evlavios și postitor. În timpul călătoriei, copiii copistului au consumat

apa fără chibzuință. Când am ajuns în mijlocul mării s-a terminat apa și eram în mare nevoie. Era o privelişte plină de jale să vezi femei, copii și prunci topiți de sete și întinși la pământ ca morți. Am petrecut în această nevoie cam trei zile și nu mai aveam nicio nădejde de viață. Copistul, nemaiputând suferi chinul, și-a scos sabia ca să omoare pe căpitanul corabiei și pe corăbieri, căci spunea el: «Ei sunt de vină că pierim noi, că n-au luat destulă apă pentru trebuința noastră». Eu l-am rugat pe copist și i-am spus:

— Să nu faci asta, ci mai degrabă să ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu, care face lucruri mari și nepătrunse, cărora nu este număr. Iată, și căpitanul corabiei, după cum vezi, postește și se roagă de trei zile. Copistul s-a liniștit. În a patra zi, cam pe la ora douăsprezece, s-a ridicat în picioare căpitanul corabiei și a strigat cu voce mare, zicând:

— Slavă Ție, Hristoase, Dumnezeul nostru!

Toți s-au mirat de strigătul lui, apoi le-a spus corăbierilor:

— Întindeți pieile!

Cum le-au întins, iată că au venit nori deasupra corabiei și a plouat atâta apă că au strâns cât era de trebuință. Minunea era mare și înfricoșată, că norul mergea împreună cu corabia mișcată de vânt și nu a plouat în afară de corabie".

CAPITOLUL 175

DESPRE ÎMPĂRATUL ZENON, BĂRBAT MILOSTIV

Un părinte ne povestea despre Zenon, următoarele: „O femeie a nedreptățit pe fiica ei. Fiica s-a dus la biserica Preasfintei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu și s-a rugat ei, zicând:

— Răzbună-mă pe împăratul Zenon!

Timp de multe zile s-a rugat așa. În sfârșit, i s-a arătat Maica Domnului și i-a spus:

— Crede-mă, femeie, de mult am vrut să te răzbun, dar nu mă lasă mâna lui cea dreaptă. Căci era foarte milostiv.

CAPITOLUL 176

FRUMOASA ÎNTÂMPLARE A LUI AVVA ANDREI DESPRE CEI ZECE PEREGRINI, ÎNTRE CARE ȘI UN TÂNĂR EVREU

Avva Paladie ne povestea:

„Am auzit povestind pe un părinte cu numele Andrei, botezat cu nisip, cu care ne-am întâlnit și noi, zicând:

— În tinerețea mea eram tare dezordonat. Fiind război și neorânduială, eu împreună cu alți nouă am fugit în Palestina. Unul dintre noi era meșteșugar, iar altul evreu. Când am ajuns în pustie, evreul s-a îmbolnăvit de moarte. Eram în mare încurcătură și nu știam ce să facem cu el. Totuși nu l-am părăsit, ci fiecare dintre noi îl ducea în spate cât putea. Voiam să-l ducem într-un oraș sau în vreun port, ca să nu moară în pustie. Dar, pentru că tânărul slăbise cu totul și leșina datorită nemâncării, a marii fierbinți, a oboselii nemăsurate și a setei din pricina arșiței, încât era pe moarte și nu mai putea să se țină pe picioare, ne-am sfătuit cu multe lacrimi ca să-l lăsăm în pustiu, de teamă să nu murim și noi din pricina setei. Când l-am pus pe nisip plângând, și ne-a văzut că avem de gând să plecăm, a început să ne conjure, zicând:

— Pe Dumnezeul care are să judece viii și morții nu mă lăsați să mor evreu, ci creștin. Faceți-vă milă cu mine și botezați-mă, ca să plec și eu creștin din viața aceasta și să mă duc la Domnul.

— Bine, frate; dar nu-i nimeni printre noi care te poate boteza. Toți suntem mireni. Botezul nu pot să-l facă decât episcopii sau preoții. Dar nici apă aici nu avem.

El însă stăruia rugându-ne cu lacrimi, cu aceleași jurăminte și zicând:

— Nu mă lipsiți de acest dar, creștinilor!

Pe când noi eram într-o încurcătură așa de mare, meșteșugarul mișcat de Dumnezeu ne spune:

— Ridicați-l și dezbrăcați-l!

Cu mult chin l-am sculat în picioare și l-am dezbrăcat.

Meșteșugarul a luat nisip cu mâinile lui, l-a vărsat de trei ori pe capul evreului, zicând: «Se botează Teodor, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh». Noi am răspuns: «Amin», după fiecare nume al Sfintei și Deoființei Treimi. Și iau ca martor pe Domnul, fraților, că Hristos, Fiul Dumnezeului celui viu, l-a vindecat și l-a întărit atât de mult, încât nu se mai vedea în el nici urmă de boală, ci a mers împreună cu noi, restul drumului prin pustie sănătos și zdravăn, cu toată veselia. Când am ajuns la Ascalon am povestit tot ce s-a întâmplat pe cale cu fratele fericitului și celui întru sfinți Andrei, episcopul orașului. Cuviosul Dionisie la auzul spuselor noastre, s-a minunat de această străină minune și a chemat tot clerul ca să-i spună întâmplarea și să hotărască dacă trebuie socotit botez sau nu botezul cu nisip. Unii spuneau că trebuie să fie socotit botez datorită minunii străine; alții spuneau: «Nu!». Grigore Teologul enumără toate botezurile: botezul mozaic, dar cu apă; înainte de acesta botezul prin nori și prin mare; apoi botezul lui Ioan, deosebit de cel iudaic; botezul lui Iisus, dar cu Duhul, acest botez este botezul desăvârșit; știu și al patrulea botez, cel prin mucenicie și sânge; cunosc și pe al cincilea încă, prin lacrimi. Cu care dintre aceste botezuri a fost el botezat ca să-i dăm aprobarea, mai cu seamă că Domnul a spus lui Nicodim: «Dacă nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va intra în Împărăția

Cerurilor» (In, 3, 5). Alții iarăși le obiectau acestora, spunând:

— Cum asta? Pentru că nu este scris despre apostoli că au fost botezați nu intră întru Împărăția lui Dumnezeu?

— Nu-i adevărat, răspundeau ceilalți; apostolii au fost într-adevăr botezați după cum amintește Clement Alexandrinul în volumul al cincilea al Hipotiposelor sale. Clement tâlcuind cuvintele apostolice: «Mulțumesc lui Dumnezeu că pe nimeni dintre voi n-am botezat» (1 Cor. 1, 14), zice: «Se spune că Hristos a botezat numai pe Petru, iar Petru pe Andrei; Andrei pe Iacov și pe Ioan și aceia pe ceilalți».

Acestea și multe altele discutând i s-a părut fericitului Dionisie episcopul să trimită pe fratele la sfântul râu Iordan și să fie botezat acolo. Iar pe meșteșugar l-a hirotonit diacon. ”

CAPITOLUL 177

REAUA MOARTE A UNUI MONAH EGIPTEAN, CARE A VOIT SĂ LOCUIASCĂ ÎN CHILIA LUI EVAGRIE ERETICUL

Spunea avva Ioan Cilicianul:

„Pe când trăiam noi în Enatul Alexandriei, a venit la noi un monah egiptean care ne-a povestit nouă, zicând:

«În Lavra Chiliilor a venit un frate dintr-un alt ținut și a vrut să rămână aici. A făcut metanie preotului și l-a rugat să-i îngăduie să locuiască în chilia lui Evagrie. Preotul i-a spus că nu poate să locuiască acolo. Fratele i-a răspuns:

— Dacă nu pot locui acolo, atunci voi pleca de aici.

— Dar, frate, i-a spus preotul, în chilia aceea locuiește un demon cumplit. Demonul acesta a rătăcit pe Evagrie, l-a îndepărtat de la dreapta credință și i-a băgat în mintea lui dogmele cele rele, așa că nu se îngăduie nimănui să locuiască acolo.

Fratele însă a stăruit și a spus:

— Dacă rămân în această lavră, apoi acolo vreau să locuiesc.

— Fă cum hotărăști, i-a răspuns preotul. Locuiește acolo!

Și într-adevăr fratele a plecat și a locuit acolo o săptămână. Când a sosit ziua Duminicii a venit la biserică. Când l-a văzut preotul s-a mângâiat. Duminica următoare, fratele n-a mai venit la biserică. Preotul a rugat pe doi frați să se ducă să afle de ce n-a venit fratele la biserică. Intrând frații în chilie, l-au găsit cu funia la gât, spânzurat»”.

CAPITOLUL 178

VIAȚA UNUI BĂTRÂN, BĂRBAT SIMPLU, DIN CHINOVIA SHOLARILOR

Ne povestea nouă avva Gheorghe, preotul chinoviei Sholarilor, că în Monadia trăia un bătrân tare sârguitor; era însă simplu la credință și se împărtășea oriunde se găsea fără nicio deosebire. Într-o zi, i s-a arătat un înger al lui Dumnezeu spunându-i:

— Spune-mi, bătrâne, când ai să mori cum vrei să fii îngropat: cum îngroapă monahii egipteni sau cum îngroapă monahii ierusalimiteni?

— Nu știu, i-a răspuns bătrânul.

— Gândește-te, i-a spus atunci îngerul, și-am să vin peste trei săptămâni să-mi spui.

Bătrânul s-a dus la un altul și i-a spus ceea ce a auzit de la înger. Când a auzit acest bătrân s-a minunat de spusele lui. S-a uitat mult la el și mișcat de Dumnezeu i-a spus:

— Unde te împărtășești cu Sfintele Taine?

El i-a răspuns și i-a zis:

— Unde mă găsesc, acolo mă împărtășesc.

Atunci bătrânul i-a spus:

— Să nu crezi că poți să te împărtășești în afară de Sfânta Sobornicească și Apostolică Biserică, care ține cele patru Sfinte Sinoade ecumenice: cel din Niceea, al celor trei sute optsprezece părinți, cel din Constantinopol, al celor una sută cincizeci de părinți, primul din Efes al celor două sute de părinți, și cel din Calcedon al celor șase sute treizeci de părinți. Când va veni îngerul spune-i: „Vreau să fiu înmormântat cum se îngroapă monahii ierusalimiteni”.

După trei săptămâni a venit îngerul și a spus bătrânului:

— Ce mai este, bătrâne? Te-ai gândit?

— Vreau să fiu înmormântat cum se îngroapă monahii ierusalimiteni, i-a răspuns bătrânul.

— Bine, bine, a zis îngerul.

Și îndată și-a dat duhul bătrânul.

Aceasta s-a întâmplat ca să nu piardă bătrânul ostenelile lui și să fie osândit la un loc cu ereticii.

CAPITOLUL 179

VIAȚA UNEI FEMEI SFINTE CARE ERA DIN IERUSALIM

Am ajuns la avva Ioan Anahoretul, poreclit Pirul, și ne povestea nouă, zicând:

— Am auzit pe avva Ioan Moabitul spunând că era în Ierusalim o călugăriță foarte evlavioasă și desăvârșită în ceea ce privește viața după

Dumnezeu. Diavolul însă, pizmuia virtutea fecioarei: de aceea a băgat în sufletul unui tânăr o dragoste satanică pentru călugăriță. Dar acea minunată fecioară când a văzut viclenia demonului și pierderea tânărului și-a luat într-un coșuleț puțină udătură și s-a dus în pustie. Prin plecarea ei a făcut ca mântuirea tânărului să nu se zdruncine și să se pună și ea în siguranță prin faptul că a locuit în pustie. Dar, după multă vreme, potrivit iconomiei lui Dumnezeu, ca să nu rămână necunoscută viața virtuoasă a acelei femei, o vede un anahoret în pustia sfântului râu Iordan și-i spune:

— Ce faci, maică, în pustia aceasta?

Ea însă a vrut să ascundă de anahoret traiul ei în pustie și, de aceea i-a spus:

— Iartă-mă, am rătăcit calea. Dar fii bun, părinte, și arată-mi drumul.

Anahoretul, cunoscând de la Dumnezeu viețuirea ei, îi spune:

— Crede-mă, măicuță, că nici n-ai rătăcit calea și nici n-o cauți. Și pentru că știi că minciuna este de la diavol, spune-mi adevărata pricină pentru care ai venit aici.

— Iartă-mă, avvo, i-a răspuns fecioara. Un tânăr s-a îndrăgostit de mine. De asta am venit în pustia aceasta, că este mai bine să mor aici, decât să ajung sminteală pentru cineva, potrivit cuvintelor Sfântului Apostol Pavel (I Cor. 8, 9).

— De câtă vreme ești aici, maică? a întrebat-o bătrânul.

— Prin harul lui Hristos sunt aici de șaptesprezece ani.

— Ce-ai mâncat în pustiul acesta?

Călugărița și-a scos coșulețul și udătura din el și a spus anahoretului:

— Iată acest coșuleț pe care îl vezi; am ieșit cu el din cetate și Dumnezeu a făcut această milostenie cu mine, smerita, că am mâncat atâta vreme din udătura aceasta și nu s-a împuținat. Cunoaște și aceasta, părinte, că bunătatea lui Dumnezeu așa m-a acoperit, că timp de șaptesprezece ani nu m-a văzut om, afară de tine astăzi, deși eu îi vedeam pe toți.

Anahoretul, aflând aceasta, a slăvit pe Dumnezeu.

CAPITOLUL 180

VIAȚA LUI IOAN ANAHORETUL, CARE LOCUIA ÎN PEȘTERA ORAȘULUI SOHU

Ne povestea nouă preacuviosul Dionisie, preotul și schevofilaxul preasfintei biserici a Ascaloniților, despre avva Ioan Anahoretul, zicând:

— Cu adevărat, mare a fost după Dumnezeu omul în vremea noastră. Iar ca mărturie că a bine plăcut lui Dumnezeu, se povestește despre el această minune:

Bătrânul locuia într-o peșteră în împrejurimile satului Sohu, cam la 20 de mile

de Ierusalim. Bătrânul avea în peștera lui icoana Preasfintei Preacuratei Stăpânei noastre Născătoarea de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, purtând în brațe pe Dumnezeul nostru. De câte ori voia să plece în vreun loc sau în pustietăți îndepărtate sau la Ierusalim ca să se închine Sfintei Cruci și cinstitelor locuri sau la Muntele Sinai, ca să se roage și la mormintele mucenicilor care se găsesc la mari depărtări de Ierusalim, căci era bătrânul mare iubitor de mucenici, și se ducea când la Sfântul Ioan în Efes, când la Sfântul Teodor în Evhaita, când în Seleucia Isauriei la Sfânta Tecla, când la Sfântul Serghie în Safa; se ducea când la un sfânt, când la altul, pregătea candela și o aprindea cum avea obiceiul și stând la rugăciune și rugând pe Dumnezeu ca să-l ajute în călătoria lui, spunea Stăpânei uitându-se la icoana ei: „Sfântă Stăpână Născătoare de Dumnezeu, pentru că am de făcut o cale îndepărtată care-mi ia multe zile, ai grijă de candela ta și păstreaz-o nestinsă, potrivit gândului meu, căci eu plec având ca însoțitor de călătorie ajutorul tău". După ce spunea aceste cuvinte către icoană, pleca. După ce-și termina călătoria ce și-o pusese în gând, se întorcea uneori după o lună, alteori după două și trei luni, iar câteodată chiar și după cinci sau șase luni și se găsea candela pregătită și aprinsă după cum o lăsase când plecase în călătorie. Și nu o vedea stinsă de la sine nici când se deștepta din somn, nici când se întorcea din călătorie, nici când venea în peșteră din pustie.

CAPITOLUL 181

DESPRE ACELAȘI

Tot Dionisie, preotul, ne spunea despre același bătrân aceasta:

— Într-o zi bătrânul mergea prin satul Sohu. Acolo era și peștera lui. Pe când mergea a văzut un leu că venea spre el. Drumul era foarte strâmt, așezat între două garduri făcute din spini sădiți, așa cum obișnuiesc sătenii să-și împrejmuiască ogoarele lor. Drumul era atât de strâmt, din pricina spinilor încât putea să încapă un om cu sloboda pe jos și chiar așa, cu greu putea să treacă. Când Bătrânul și leul s-au apropiat unul de altul, nici bătrânul nu s-a întors ca să facă loc leului, nici leul nu putea să se întoarcă din pricina îngustimii drumului, dar nici amândoi nu puteau să treacă. Când leul a văzut că slujitorul lui Dumnezeu vrea să înainteze și nu vrea să se întoarcă din drum s-a ridicat pe picioarele dinapoi și stând drept a aplecat gardul de spini în partea stângă a bătrânului și prin greutatea și puterea trupului lui a făcut puțin loc ca să poată trece dreptul neîmpiedicat. Și astfel a trecut bătrânul atingându-se de spatele leului. După trecerea lui, leul s-a ridicat de pe gard și s-a dus în drumul său.

*

* *

La avva Ioan a venit un frate și n-a găsit nimic în peștera lui și l-a întrebat:

— Cum stai aici, părinte, dacă nu ai cele de trebuință?

Bătrânul i-a răspuns:

— Peștera aceasta, fiule, este o neguțătorie duhovnicească: dai și iei.

CAPITOLUL 182

VIAȚA LUI AVVA ALEXANDRU CILICIANUL, CARE A FOST ÎNDRĂCIT DE DIAVOL APROAPE DE MOARTE

Alături de orașul Betleem, la o depărtare de două mile, este o mănăstire a Sfântului Serghie, numită Xiropotamu. Stareț al acestei mănăstiri era un bărbat foarte evlavios, numit Evghenie, care a ajuns mai târziu stareț al Ermopolei din Egipt, în hotarele primei Tebaide. Când ne-am dus în mănăstire, avva Evghenie ne-a povestit despre avva Alexandru Cilicianul, că după ce a îmbătrânit în peșterile sfântului râu Iordan, l-a luat în mănăstirea lui. Aproape de sfârșitul vieții lui a căzut la pat timp de câteva luni. Cu zece zile înainte de a se muta la Domnul, din invidia diavolului s-a îndrăcit. Și a început bătrânul să spună dracului:

— Către seară ai venit, nemernice. Nu-i mare lucru acesta, căci sunt legat în pat și nu pot să mă mișc. Ți-ai arătat, nemernice, slăbiciunea ta fără să vrei. Căci dacă erai tare și puternic ai fi venit la mine acum cincizeci sau șaizeci de ani, ca să-ți arăt neputința ta prin Hristos Care mă întărește, ca să-ți dobor mândria ta și să-ți zdrobesc neînduplecata ta cerbicie. Acum însă, dacă ai pus stăpânire pe mine nu-i din pricina slăbiciunii mele sufletești, ci din pricina bolii care mă apasă. Dar mulțumesc lui Dumnezeu, către Care mă duc și Căruia Îi voi arăta nedreptatea pe care am suferit-o de la tine, că ai năvălit fără de milă asupra mea după osteneala atâtor ani petrecuți în nevoință.

Bătrânul spunea în fiecare zi aceste cuvinte împreună cu altele și în a zecea zi și-a dat duhul lui în pace Stăpânului Hristos cu toată liniștea.

CAPITOLUL 183

FAPTA MINUNATA A UNUI CĂLUGĂR EGIPTEAN NUMIT DAVID

Spunea avva Teodor Cilicianul:

„Pe când trăiam în Schit era acolo un călugăr numit David. Într-o zi, a plecat cu alți monahi la secerat. Acesta era obiceiul schitioților, ca să se ducă prin sate și să secere. S-a dus bătrânul într-un sat și s-a tocmit la secerat. Un sătean l-a angajat, într-o zi, în timpul secerișului. Pe la ceasul al doisprezecelea, a fost o arșiță grozavă și bătrânul s-a dus într-o colibă și s-a așezat acolo. Când a venit săteanul și l-a văzut stând i-a zis cu mânie:

— De ce nu seceri, bătrâne, nu știi că te plătesc?

— Da, i-a răspuns bătrânul. Dar pentru că este arșiță mare și boabele de grâu cad din spice, de asta aștept puțin ca să treacă arșița să nu avem pagubă.

Săteanul i-a spus:

— Scoală-te, lucrează, chiar dacă ar arde tot grâul.

— Și vrei să ardă? l-a întrebat bătrânul.

— Da, i-a răspuns săteanul cu mânie.

Bătrânul s-a sculat și iată pe neașteptate a început să ardă țarina. Săteanul, cuprins atunci de frică, s-a dus în altă parte unde secerau alți bătrâni și le-a cerut să vină la bătrân și să-l înduplece ca, rugându-se, să înceteze focul. Ei au venit și i-au făcut metanie bătrânului. Bătrânul le-a zis:

— El a spus să-i ardă țarina.

Fiind totuși înduplecat bătrânul de ei, s-a dus unde a stat între grâul care ardea și cel care nu ardea. S-a rugat și deodată s-a stins focul de pe țarină și a scăpat restul de grâu. Toți s-au mirat și au dat slavă lui Dumnezeu”

CAPITOLUL 184

RELATAREA LUI AVVA IOAN EUNUCUL DESPRE UN MONAH TÂNĂR CARE S-A HOTĂRÂT SĂ NU BEA ȘI DESPRE UN BĂTRÂN CARE SE RUGA MULT

Când eram în Alexandria, la Enat, ne-am dus în mănăstirea lui avva Ioan Eunucul, pentru folos sufletesc. Acolo am găsit un bărbat foarte bătrân care stătuse în mănăstire aproape 80 de ani. Era așa de milostiv nu numai cu oamenii cum n-am mai văzut altul, ci și cu animalele. Ce făcea bătrânul? N-avea altă grijă decât acestea: când se scula dimineața se ducea la toți câinii care erau în lavră și le dădea de mâncare; furnicilor celor mici le arunca făină, iar celor mari grâu; înmuia și pesmeți pe care-i arunca din cameră, ca să-i mănânce păsările. Astfel trăind în mănăstire nu trecea cu vederea nici ușă, nici fereastră, nici candelă, nici icoană, și ca să spun toate nu lăsa nimic din cele pământești. Nu păstra niciun ceas la el, nici carte, nici bani, nici haină, ci pe toate le dădea celor săraci, îngrijindu-se cu totul de cele viitoare.

*

* *

Cei care voiau să înfățișeze milostenia și dragostea lui de oameni, ne povesteau și aceasta despre el:

„Într-o zi, a venit la el un sătean rugându-l să-i dea un ban de aur. Fiindcă bătrânul nu avea, căci nu ținea la el niciodată aur, s-a dus cu el, s-a împrumutat din mănăstire și a dat omului. Acesta i-a spus: «După o lună ți-l dau înapoi». După ce au trecut ani și nu i-a înapoiat săteanul, căci nu avea de unde să o dea, avva Ioan îl chemă, și-i spuse:

— Dă-mi banul, frate!

— Dumnezeu știe că nu am, a răspuns omul.

— Găsește, frate, vreun mijloc prin care să poți să-mi dai banul.

— Poruncește-mi să fac ceva și voi face.

Apoi i-a dat de mâncare și băutură.

Omul socotea că are să-i poruncească să facă ceva. Atunci avva Ioan i-a spus:

— Când ai să ai timp și n-ai de lucru, vino aici și fă treizeci de metanii și-ți voi da un ban de cinci parale.

Săteanul a consimțit să facă așa și de câte ori avea timp venea și-i făcea metaniile. Bătrânul îi dădea un ban de cinci parale, îi dădea și mâncare, și băutură, ba încă și cinci pesmeți pentru casă. Când a făcut 25 de bani de câte cinci parale, adică un ban de aur, bătrânul a primit-o de la sătean. Apoi i-a dat drumul, binecuvântându-l".

*

* *

Tot avva Ioan Eunucul, ne povestea nouă, zicând:

„M-am dus în Tebaida în chinovia lui avva Apolon și am văzut acolo un frate mai tânăr, care avea pe tatăl său trupesc și el monah. Și a făgăduit tânărul să nu bea în viața lui nici apă, nici vin și nici altă băutură. Mânca cicoare și alte ierburi care puteau să-i potolească setea. Slujba lui era de a băga pâine în cuptor. După trei ani s-a îmbolnăvit, din care pricină a și plecat la Domnul. Pentru că era ars de febră și de o sete foarte mare, era rugat de către toți să bea puțin; fratele însă n-a vrut deloc. Avva chinoviei a chemat doctorul ca să-i ușureze puțin suferința dacă e cu putință. Când a venit doctorul și l-a văzut pe frate într-o suferință atât de mare, l-a rugat să bea puțină apă. Fratele n-a vrut. Atunci doctorul a spus stareților:

— Aduceți-mi aici o albie mare!

După ce au adus-o, au pus în ea patru vedre de apă caldă, l-au băgat în ea până la coapse și l-au ținut acolo vreme de un ceas. Și ne-a încredințat pe noi dumnezeiescul bătrân căci eram de față când l-au scos din apă că doctorul când a măsurat apa a găsit ceva mai mult de o vadră.

Iată ce răbdau asceții; se supuneau la grele încercări, suferind pentru Dumnezeu ca să dobândească bunătățile cele veșnice".

*

* *

Același bătrân ne povestea iarăși:

— În aceeași chinovie m-am dus în chilia unui bătrân; am văzut că locul în care făcea el metanii era o lespede de piatră; și se adâncise lespedea de patru degete în locul în care-și punea mâinile și genunchii în timp ce făcea metanii. Așa de multe metanii făcea.

CAPITOLUL 185

VIAȚA UNEI FEMEI CREDINCIOASE CARE, PRIN MINUNATA SA ÎNȚELEPCIUNE, A ADUS PE BĂRBATUL SĂU PĂGÂN LA CREDINȚĂ

Pe când eram în Insula Samos, ne povestea nouă iubitoarea de Dumnezeu și de săraci, Maria, mama dregătorului Pavel, zicând:

«În orașul Nisibi era o femeie creștină, iar bărbatul ei era păgân. Aveau în casa lor cincizeci de miliarisia, un fel de monede de mică valoare. Într-o zi bărbatul i-a spus femeii lui:

— Să dăm banii aceștia ca să avem ceva folos din ei; căci dacă îi cheltuim unul câte unul îi vom pierde pe toți.

Femeia a răspuns și i-a zis:

— Dacă vrei să dai cu dobândă banii, du-te și fă-o, dar împrumută cu ei pe Dumnezeul creștinilor.

— Unde este Dumnezeul creștinilor ca să-L împrumutăm pe El? a întrebat bărbatul.

— Am să ți-L arăt eu, i-a răspuns femeia. Nu numai că n-ai să pierzi banii, dar îți dă și dobânzi și-ți îndoiește și capitalul.

— Să mergem, a spus soțul; arată-mi-L și să-I dăm Lui banii.

Femeia a luat pe bărbatul său și l-a dus într-o preasfântă biserică. Biserica din Nisibi avea uși mari. Când au ajuns în porticul bisericii unde erau cele cinci uși mari, i-a arătat soțului ei pe săraci și i-a spus:

— Dacă le dai lor banii, atunci îi primește Dumnezeul creștinilor. Toți aceștia sunt ai Lui.

Bărbatul a dat îndată cu bucurie cele cincizeci de monezi săracilor și a plecat la casa lui.

După trei luni ei erau strâmtorați de nevoi. Bărbatul i-a zis femeii:

— Nu trebuie oare ca Dumnezeul creștinilor să ne dea ceva din datoria aceea că suntem strâmtorați?

Femeia i-a răspuns:

— Da, du-te acolo unde ai dat și ți se va da și ție cu multă grabă.

Bărbatul s-a dus repede la sfânta biserică. Ajungând în locul în care a dat săracilor monezile și colindând toată biserica, cu nădejdea că va vedea pe cineva care să-i dea datoria, n-a găsit decât pe săraci care stăteau la ușă. Pe când se gândea cui să se adreseze și de la cine să-i ceară, vede înaintea picioarelor lui pe marmură o monedă din acelea pe care le dăduse săracilor. S-a aplecat, a luat-o și s-a întors acasă. Și a spus soției:

— Iată, m-am dus la biserica voastră și, crede-mă, femeie, că n-am văzut, după cum ai spus, pe Dumnezeul creștinilor și nu mi-a dat nimic, ci am găsit numai o monedă acolo unde și eu am dat cele cincizeci de monede.

Atunci, minunata femeie i-a spus:

— El este, Cel care ți-a dat ție în chip nevăzut moneda. Căci El este nevăzut și conduce lumea cu puterea și mâna Lui nevăzute. Du-te însă, stăpânul meu, cumpără-ne ceva de mâncare pentru azi și El îți va da iarăși.

Bărbatul a plecat și a cumpărat pentru ei pâine, vin și un pește. A venit acasă și le-a dat femeii. Ea a luat peștele și a început să-l curețe. Când l-a spintecat a găsit în el o piatră foarte minunată, încât femeia s-a bucurat de ea. Nu știa ce piatră este aceea, dar a păstrat-o. Când s-a întors bărbatul ei acasă de la treburi și pe când mâncau, femeia i-a arătat piatra pe care a găsit-o, spunându-i:

— Iată, am găsit această piatră în pește.

Bărbatul s-a minunat și el de frumusețea pietrei când a văzut-o, deși nu-i cunoștea nici el valoarea. După ce au mâncat, a spus femeii:

— Dă-mi piatra; mă duc să o vând, să văd de voi lua ceva pe ea.

Căci după cum am spus, nici el nu-i cunoștea valoarea, căci era om simplu.

A luat piatra și s-a dus la un zaraf care era și vânzător de argint. Era pe timpul închiderii prăvăliei, căci era seară.

Și a spus negustorului:

— Vrei să-mi cumperi pietricica asta?

Negustorul, după ce a văzut-o, l-a întrebat:

— Cât vrei să-ți dau pe ea?

— Dă-mi cât vrei, a răspuns omul.

Negustorul i-a spus:

— Îți dau cinci miliarisia.

Omul, crezând că-și bate joc de el, i-a spus:

— Atât vrei să-mi dai pe ea?

Negustorul socotind că i-a răspuns cu vicleșug i-a spus:

— Îți dau zece miliarisia.

Omul socotind că-și bate iarăși joc de el a tăcut.

— Îți dau douăzeci de miliarisia, a spus din nou negustorul.

Omul tăcea și nu spunea nimic. Cum însă negustorul a urcat prețul la treizeci, apoi la cincizeci de miliarisia, întărindu-i cu jurământ că într-adevăr îi dă acești bani, atunci a priceput și și-a dat seama că dacă n-ar fi o piatră prețioasă nu i-ar fi dat pe ea cincizeci de miliarisia. Negustorul însă urca prețul puțin câte puțin până ce a ajuns la trei sute de miliarisia.

Omul a luat banii, i-a dat piatra și a venit cu bucurie la femeia lui. Când l-a văzut i-a spus:

— Cu cât ai vândut-o? Socotind că a vândut-o cu cinci sau zece bănuți.

Bărbatul a scos cele trei sute de miliarisia, le-a dat ei, spunându-i că cu atât a vândut-o. Iar ea, minunându-se de bunătatea iubitoare de oameni a lui Dumnezeu, i-a spus:

— Iată, bărbate, cât este de bun, de recunoscător și de bogat Dumnezeul creștinilor. Vezi că ți-a dat înapoi nu numai cele cincizeci de miliarisia și

dobânda lor, ci în puține zile ți-a dat îndărăt înșesit. Cunoaște deci că nu este alt Dumnezeu nici pe pământ, nici în cer, decât numai El.

Fiind încredințat prin această minune și cunoscând astfel prin experiența adevărului, s-a făcut îndată creștin și a slăvit pe Dumnezeul și Mântuitorul nostru Hristos, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, mulțumind nespus de mult înțelepciunea femeii sale, prin care i s-a dăruit lui cunoașterea cu adevărat a lui Dumnezeu".

CAPITOLUL 186

VIAȚA LUI MOSHU, NEGUSTORUL DIN TIR

Ne-am dus în chinovia peșterii lui avva Sava, la starețul avva Eustațiu. Și ne-a povestit:

„În Tir era un negustor, numit Moshu. Când ne-am dus în Tir, el ne-a povestit, zicând:

«Pe când eram comerciant, m-am dus într-o seară târziu să fac baie. Pe drum m-am întâlnit cu o femeie care stătea în întuneric. Eu am trecut mai departe pe lângă ea; ea însă a început să vină în urma mea. Cuprins de drăcească bucurie nu m-am mai dus la baie, ci m-am îndreptat cu ea la un han ca să mănânc. Deși am îndemnat-o mult, n-a vrut să guste deloc. În sfârșit ne-am sculat și ne-am dus să ne culcăm. Când am vrut să o îmbrățișez, a strigat cu mare glas și cu lacrimi:

— Vai mie, nenorocita!

M-am rușinat de plânsul ei și am întrebat-o de ce plânge. Ea însă plângând și mai mult mi-a spus:

— Bărbatul meu face negustorie pe mare; a suferit un naufragiu și a pierdut și averea lui, și pe a altora. Acum este închis pentru averea altora. Pentru că n-am ce să fac ca să-i câștig pâinea m-am hotărât să-mi vând trupul ca să găsesc măcar pâine într-un chip atât de rușinos. Căci am pierdut totul.

Am întrebat-o:

— Cât e de mare datoria?

— De cinci livre.

Am scos aurul, i l-am dat ei, zicându-i:

— Iată, pentru hotărârea lui Dumnezeu nu m-am atins de tine. Dă banii și scoate-ți bărbatul din temniță și rugați-vă pentru mine.

După câtăva vreme m-a pârât cineva la împărat că am risipit marfa încredințată mie. Împăratul a trimis de mi-a ridicat toată averea mea, m-a ridicat în cămașă, m-a dus la Constantinopol și m-a băgat la închisoare. Și am stat închis multă vreme numai cu cămașa cea veche. Într-o zi, am auzit că împăratul vrea să mă condamne la moarte. Mi-am pierdut nădejdea că voi mai trăi. Pe când plângeam și mă tânguiam, am adormit. Și am văzut în vis pe

femeia aceea care a avut bărbatul în închisoare și mi-a spus:

— Ce ai, frate Moshu? De ce ești închis aici?

— Am fost pârât și mi se pare că împăratul are să mă omoare, i-am răspuns eu.

— Vrei ca să vorbesc împăratului ca să-ți dea drumul? m-a întrebat femeia.

— Dar te cunoaște împăratul? am întrebat-o eu.

— Da, mi-a răspuns ea.

M-am deșteptat și puneam la îndoială visul. Dar am văzut a doua oară și a treia oară, spunându-mi aceste cuvinte.

— Nu te teme! Mâine ți se dă drumul.

La porunca împăratului, a doua zi pe la revărsatul zorilor, am fost dus în palat. Când am intrat și m-a văzut împăratul cu cămașa aceea murdară mi-a spus: *Mă milostivesc față de tine și voi îndrepta pe viitor nedreptatea ce ți s-a făcut.*

La dreapta împăratului am văzut stând acea femeie, care mi-a spus: *Ai curaj și nu te teme!*

Împăratul a poruncit să mi se dea înapoi toată averea. După ce mi-a dat și multe alte avuții, m-a pus din nou la locul meu cu multă cinste și m-a făcut și locțiitor.

În noaptea următoare mi se arată aceeași femeie și-mi spune:

— Știi cine sunt? Sunt femeia de care te-ai milostivit și de trupul căreia nu te-ai atins, pentru Dumnezeu. Iată și eu te-am izbăvit de primejdie. Vezi iubirea de oameni a lui Dumnezeu? Milostivindu-te spre mine, am mărit și eu mila asupra ta»”.

CAPITOLUL 187

ÎNVĂȚĂTURA LUI AVVA IOAN DIN CIZIC DESPRE DOBÂNDIREA VIRTUȚILOR

Plecând noi de la Grădina Ghetsimani în sfântul Munte al Măslinilor, am dat de mănăstirea numită a lui Avram, pe care a și înființat-o marele Avramie de la biserica cea nouă a Prealăudatei Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioara Maria. În această mănăstire era stareț avva Ioan din Cizic, ajuns stareț după Eudoxie. Într-o zi l-am întrebat, zicând:

— Cum dobândește cineva virtuțile?

Bătrânul a răspuns:

— Dacă cineva dorește să dobândească virtutea nu o poate dobândi dacă mai întâi nu va urî viciul opus virtuții. Dacă dorești să dobândești virtutea lacrimilor, urăște râsul! Vrei să dobândești smerenia? Urăște mândria! Vrei să fii înfrânat? Urăște lăcomia! Vrei să fii cast? Urăște desfrâul! Vrei să fii sărac? Urăște averea! Vrei să fii milostiv? Urăște zgârcenia! Cel care voiește să

locuiască în pustiu, urăște orașele; cel care voiește să trăiască în liniște, urăște îndrăzneala; cel care voiește să fie străin, urăște dorința de a fi văzut de oameni; cel care voiește să-și înfrâneze mânia, urăște întovărășirea cu cele lumești; cel care vrea să nu fie ranchiunos, urăște ofensa; cel care nu vrea să fie vesel, stă singur; cel care vrea să-și înfrâneze limba, să-și astupe urechile de a nu auzi multe; cel care vrea să aibă totdeauna frica lui Dumnezeu, va urî odihna trupească, va iubi necazul și strâmtorarea; și astfel va putea să slujească curat lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 188

VIAȚA A DOI FRAȚI SIRIENI ZARAFI

Avva Teodor, starețul Vechii Lavre, ne povestea nouă:

„În Constantinopol erau doi frați sirieni zarafi. Și a spus fratele mai mare celui mai mic:

— Haide să ne ducem în Siria și să răscumpărăm casa noastră părintească!

— De ce să ne ducem amândoi, ca să fim siliți să închidem zărăfia? Sau du-te tu și rămân eu aici, sau mă duc eu și rămâi tu.

Și s-au înțeles ca să se ducă fratele mai mic. Puțină vreme după plecarea fratelui mai mic, fratele care a rămas în Constantinopol a avut un vis și a văzut un bătrân vrednic, zicându-i:

— Știi că fratele tău a curvit cu soția crâșmarului?

Când s-a deșteptat s-a întristat și și-a zis întru sine:

— Eu sunt de vină. De ce l-am lăsat să se ducă singur?

După câtva timp a văzut iarăși în vis pe același și i-a spus:

— Știi că fratele tău a căzut cu femeia crâșmarului?

S-a întristat din nou la vederea lui. Și l-a văzut iarăși a treia oară pe același bătrân, zicându-i:

— Nu știi că fratele tău și-a pierdut cugetul și a făcut desfrânare cu femeia crâșmarului?

Fratele cel mai mare i-a scris din Constantinopol în Siria: «Lasă totul și vino numaidecât la Bizanț». Fratele cel mai mic, primind scrisoarea a lăsat totul și a venit la fratele cel mai mare. Când l-a văzut, l-a luat în biserica cea mare și a început cu durere să-l mustre, zicând:

— Bine ai făcut, frate, că ai curvit cu femeia crâșmarului?

Când a auzit a început să se jure pe Dumnezeu Atotputernicul: nu știu ce spui, nici n-am curvit, nici nu mă știu cu păcat decât cu femeia mea adevărată.

La auzul acestor cuvinte, fratele cel mai mare i-a zis:

— N-ai săvârșit cumva ceva mai rău?

Fratele său i-a spus:

— Nu știu să fi făcut ceva nelalocul lui, decât că am găsit în satul nostru

niște monahi aparținând învățăturilor lui Sever; neștiind dacă este ceva rău, m-am împărtășit de la ei. Nu știu să fi făcut altceva.

Atunci a înțeles fratele cel mai mare că acest sens aveau cuvintele bătrânului, că el a curvit, că a lăsat Biserica sfântă, sobornicească și a căzut în erezia lui Sever, acefalul, care era într-adevăr crâșmar, s-a făcut de rușine și a pângărit noblețea dreptei credințe".

CAPITOLUL 189

VIAȚA UNEI FEMEI A CĂREI CREDINȚĂ A IZBĂVIT PE BĂRBATUL EI DE LA ÎNCHISOARE ȘI AMÂNDOI AU FOST AJUTAȚI DE CĂTRE DUMNEZEU

Am ajuns în Ascalon și am găzduit în casa de oaspeți a părinților. Și ne povestea nouă avva Eusebie, preotul:

„În orașul nostru era un negustor, care într-un naufragiu a pierdut întreaga lui avere și a altora și a scăpat numai el singur. Când s-a întors în oraș, a fost prins de datornicii lui, a fost aruncat în închisoare și i s-a vândut la mezat tot ce avea în casa sa și nu i-au lăsat decât ce purtau el și soția lui. Aceasta strâmtorată de lipsă s-a hotărât să hrănească cu pâine cel puțin pe soțul ei. Într-o zi, pe când ședea și mânca cu bărbatul ei în închisoare, a intrat un mare personaj ca să facă bine celor închiși acolo. Când a văzut-o pe femeie stând alături de bărbatul ei, s-a îndrăgostit de ea, căci era foarte frumoasă, și a chemat-o la el, prin ferestruica de la ușa temniței. Ea a ieșit cu bucurie, așteptând să primească ceva de pomană. El a luat-o îndeosebi și i-a zis:

— Ce ți s-a întâmplat? De ce ești aici?

Ea i-a povestit lui totul. El i-a spus:

— Dacă voi plăti datoria, te culci cu mine în noaptea aceasta?

Ea, însă, ca una ce era cu adevărat foarte frumoasă și înțeleaptă i-a zis:

— Am auzit, stăpânul meu, pe apostol zicând că femeia nu are stăpânire peste trupul său, ci bărbatul. Îngăduie-mi, stăpâne, să întreb pe bărbatul meu. Ce va porunci, aceea voi face.

Femeia s-a dus și a vestit bărbatului ei totul. Bărbatul, plin de înțelepciune și de iubire față de femeia lui n-a vrut să fie slobozit din închisoare în felul acesta, ci, suspinând, a spus nevestei lui cu lacrimi:

— Du-te, soro, și respinge propunerea omului. Nădăjduim că Dumnezeu nu ne va lăsa până în sfârșit.

Femeia s-a sculat, s-a dus la omul acela și despărțindu-se de el i-a spus:

— Am spus bărbatului meu și n-a vrut.

În timpul acela era închis în celulă un tâlhar de drumul mare, care a auzit tot ce a vorbit bărbatul cu femeia, a suspinat și a zis întru sine:

— Iată în ce necaz au ajuns aceștia; nu și-au vândut libertatea lor pentru a primi bani și a se elibera. Dimpotrivă, au socotit castitatea mai presus de

bogăție și au disprețuit pe toate cele din lumea aceasta. Ce voi face eu, nenorocitul, care niciodată nu m-am gândit vreodată că există Dumnezeu. Pentru aceasta sunt și pricina multor omoruri.

Și i-a chemat pe ei la el prin ferestruica celulei în care era închis și le-a spus:

— Eu am fost tâlhar și am făcut multe rele și multe omoruri. Știu că în ceasul în care judecătorul va veni și mă va judeca, am să fiu osândit la moarte ca ucigaș. Când am văzut curățenia vieții voastre mi s-a făcut milă de voi. Duceți-vă însă în locul cutare de la zidul cetății. Săpați acolo și luați banii pe care îi veți găsi acolo. Banii de acolo vă vor fi de ajuns ca să vă plătiți datoriile și să vă mai rămână și pentru milostenie. Rugați-vă pentru mine ca să găsesc și eu milă în fața lui Dumnezeu.

După câteva zile conducătorul orașului stând la judecată a poruncit să fie adus tâlharul și a fost condamnat să i se taie capul. La o zi de la uciderea lui, femeia a spus bărbatului:

— Poruncește, stăpânul meu, să mă duc la locul unde mi-a spus tâlharul, să văd dacă sunt adevărate cuvintele lui.

— Fă cum crezi, i-a răspuns el.

Seara, femeia a luat o săpăligă, s-a dus la locul arătat, a săpat și a găsit o oală acoperită plină cu aur. Au întrebuințat cu înțelepciune banii. Au plătit datoriile încetul cu încetul ca și cum ar fi împrumutat bani de la unul și de la altul, până au plătit tuturor. După asta, a scos și pe soțul ei din închisoare".

Cel ce ne-a povestit nouă aceasta a terminat povestirea sa, zicând:

— Iată cum au păzit ei porunca lui Dumnezeu. Astfel Domnul și Dumnezeul nostru a mărit față de ei mila Sa".

CAPITOLUL 190

MINUNEA CU LEMNUL DAT LUI AVVA VROHA EGIPTEANUL

Atanasie Antiohianul ne povestea nouă despre avva Vroha Egipteanul, zicând:

„Când avva Vroha Egipteanul a venit în Seleucia în apropiere de Antiohia, a găsit în afară de oraș un loc pustiu și căuta să-și facă acolo o mică chilie. După ce a zidit-o, n-a mai avut lemne cu ce să o acopere. Într-o zi, s-a dus în oraș, a găsit pe Anatolie poreclit Chirtu, ctitorul Seleuciei, șezând în fața casei sale. Avva Vroha s-a apropiat de el și i-a zis:

— Fă bunătate și dă-mi câteva lemne ca să-mi acopăr casa.

El, mâniat, i-a spus:

— Iată lemnul, ia-l și du-te.

Și i-a arătat un catarg pe care-l avea așezat în fața casei lui, ce se întrebuințează la o corabie cu o capacitate de mai multe sute de tone.

Avva Vroha i-a răspuns:

— Binecuvântează ca să-l iau.

— Domnul este binecuvântat, i-a spus Anatolie tot mânios.

Bătrânul a luat în brațe catargul, l-a ridicat singur de la pământ, l-a pus pe umărul său și a plecat la chilia sa.

Anatolie, uimit de această străină minune, i-a dăruit lui atâtea lemne spre trebuința lui, cât a vrut. Cu ele nu și-a acoperit numai chilia, ci a făcut și multe alte lucruri în mănăstirea sa".

CAPITOLUL 191

VIAȚA CUMPĂTATĂ A SFÂNTULUI IOAN HRISOSTOM, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI

Se spunea despre Sfântul Ioan al Constantinopolului, care pe drept a fost numit Gură de Aur, datorită curăției învățăturii sale și datorită strălucitei sale elocințe, că, după ce a primit Sfântul Botez, nu s-a mai jurat, nici n-a pus pe altul să se jure, nici n-a mințit, nici n-a spus glume, nici n-a îngăduit ca alții să spună glume.

CAPITOLUL 192

POVESTIRE DESPRE UN OARECARE MONAH DIN MĂNĂSTIREA DUMNEZEIESCULUI PAPĂ GRIGORE: ÎN CE CHIP A FOST IERTAT DE AFURISENIE DUPĂ MOARTE

Un preot cu numele Petru, întors din Roma, ne povestea despre cel întru sfinți Grigore, papa aceluiași oraș:

„Când a ajuns papă, a zidit o mănăstire mare de bărbați și a dat poruncă ca niciun monah din această mănăstire să nu aibă niciun fel de avere, nici chiar un obol. Un monah din mănăstire avea un frate mirean și i-a cerut lui zicând:

— N-am cămașă. Fă bunătate și cumpără-mi o cămașă.

— Iată trei monede, i-a răspuns mireanul. Ia-le și cumpără-ți ce-ți place.

Monahul a luat cele trei monede și s-a dus și a vestit pe stareț. Starețul când a auzit s-a dus și a vestit pe preasfințitul papă. Fericitul Grigore, la auzul acestei vești, l-a afurisit din obște, ca unul ce a călcat canoanele mănăstirii.

După câtăva vreme, fratele cel afurisit a murit. Papa n-a știut de moartea lui. La două zile sau trei zile, starețul s-a dus la papă și l-a vestit că a murit fratele. Papa s-a întristat mult la auzul acestei știri că nu l-a dezlegat de pedeapsa afuriseniei înainte de a ieși din viața aceasta. A scris o rugăciune și a dat-o unui arhidiacon cu porunca să se ducă să o citească deasupra mormântului fratelui. Rugăciunea aceasta îl dezlega de afurisenie pe cel mort.

Arhidiaconul s-a dus după cum i s-a poruncit și a citit deasupra mormântului fratelui epistola în care era scrisă rugăciunea de dezlegare. În aceeași noapte, vede în vis starețul pe fratele cel mort. Starețul l-a întrebat:

— Unde ai fost până acum?

— Într-adevăr, părinte, în închisoare, a răspuns fratele. Până ieri n-am fost slobozit de acolo.

Și s-a făcut cunoscut tuturor că în ceasul în care arhidiaconul a citit rugăciunea deasupra mormântului, în același ceas a fost dezlegat de afurisenie și a fost slobozit sufletul lui de osândă.

CAPITOLUL 193

MINUNATA FAPTĂ DE DRAGOSTE A SFÂNTULUI AVVA APOLINARIE, PATRIARHUL ALEXANDRIEI, FAȚĂ DE UN TÂNĂR BOGAT CARE A SĂRĂCIT

Ni se povestea despre cel întru sfinți avva Apolinarie, papa Alexandriei, că era foarte milostiv și iubitor de oameni. Și spunea aceasta cineva vrednic de credință că era în Alexandria un fiu tânăr al celor mai de frunte oameni din oraș. La moartea lor, i-au lăsat multe averi în corăbii și aur. Pentru că n-a știut să administreze bine moștenirea, a pierdut-o și a ajuns în cea mai neagră sărăcie. N-a mâncat averea, nici n-a cheltuit-o în desfrânări, ci a pierdut-o în diferite naufragii, așa că din om de frunte a ajuns mic, potrivit celor spuse în psalmi: „Se suie până la ceruri și se pogoară până în adâncuri" (Ps. 106, 26). Tot astfel și acest tânăr fusese foarte sus prin averea pe care o avea, dar a ajuns foarte jos.

Când a auzit aceasta fericitul Apolinarie și văzând că tânărul a ajuns într-o mizerie și o sărăcie atât de mari, pentru că îi cunoștea și părinții și știa că au fost bogați, a vrut să-l miluiască și să-l ajute cu ceva, dar îi era rușine. În taină se întrista în sufletul său când îl vedea în fiecare zi cu hainele murdare și cu fața întristată, semn că ajunsese în cea mai neagră sărăcie. Papa, cuprins de astfel de gânduri a fost inspirat într-o zi de către Dumnezeu și a găsit un mijloc minunat potrivit și preafericirii sale. A trimis să cheme pe iconomul preasfintei Biserici. Luându-l îndeosebi i-a spus:

— Poți să păstrezi o taină, părinte iconom?

— Nădăjduiesc, stăpâne, în Fiul lui Dumnezeu, a răspuns iconomul. Dacă vei porunci, nu voi spune nimănui și nici n-are să afle de la mine ceva din ceea ce vei încredința robului tău.

Atunci papa Apolinarie i-a spus:

— Du-te și fă o chitanță de cincizeci de livre de aur ca din partea preasfintei Biserici către Macarie, tatăl acestui tânăr, pune martori și adu-o la mine. Iconomul a făcut îndată ce i-a poruncit papa, a adus chitanța și i-a dat-o.

Dar, pentru că tatăl tânărului murise de zece ani și chiar mai mulți, iar hârtia era nouă, papa i-a spus iconomului:

— Du-te, părinte iconom, și bagă hârtia aceasta în grâu sau în ovăz și adu-mi-o după câteva zile.

Iconomul a plecat și a venit după cele câteva zile aducând papei chitanța.

— Mergi acum, a spus papa, și spune tânărului: Ce-mi dai ca să-ți dau o scrisoare folositoare ție? Bagă de seamă, domnule iconom, să nu iei de la el mai mult de trei monede, și dă-i chitanța.

Iconomul i-a răspuns:

— Cu adevărat, stăpâne, dacă-mi poruncești nu iau nici cele trei monede.

— Negreșit vreau ca să iei cele trei monede, i-a spus papa.

Atunci iconomul s-a dus la tânăr și i-a spus:

— Ce-mi dai și-ți voi da ceva care are să-ți pricinuiască cel mai mare bine?

Tânărul i-a făgăduit că-i va da ce va voi. Iconomul, gândindu-se, i-a zis:

— Acum cinci sau șase zile, căutând printre hârtiile din casa mea, am găsit chitanța aceasta și mi-amintesc că Macarie, tatăl tău, având încredere în mine, mi-a lăsat-o pentru câteva zile. Răposând el, s-a întâmplat că a rămas chitanța la mine până astăzi și am uitat și nu mi-a venit în minte să ți-o dau.

— Ce poruncești să-ți dau? a întrebat tânărul.

— Trei monede, a răspuns iconomul.

— Cunoști dacă e bogată persoana care mi-e datoare? a întrebat tânărul.

— Da, negreșit, este om bogat și om de cuvânt și poți să primești de la el banii fără multă osteneală.

— Dumnezeu știe, a spus tânărul, că n-am nimic în casă; dar dacă voi primi chitanța îți voi da și altceva, orice vrei, odată cu cele trei monede.

Atunci iconomul i-a dat chitanța de cincizeci de livre de aur. Tânărul a luat chitanța, s-a dus la preasfințitul papă, i-a făcut metanie și i-a dat chitanța. După ce papa a luat-o și a citit-o, a început să facă pe supăratul și i-a spus:

— Unde ai fost până acum? Tatăl tău a murit de mai bine de zece ani. Du-te, domnule, acum nu pot să-ți dau niciun răspuns.

Tânărul i-a spus papei:

— Într-adevăr, stăpâne, n-am avut-o eu, ci a avut-o iconomul și nu știa; dar Dumnezeu s-a milostivit de mine că mi-a dat-o acum, zicând: „Am găsit-o, căutând printre hârtii”.

Papa l-a refuzat din nou, zicând:

— Mă voi gândi. Și a ținut chitanța la el.

După o săptămână a venit iarăși tânărul la papă. Papa l-a ținut din nou de rău, zicându-i:

— Pentru ce ai întârziat de a aduce chitanța? Ca și cum n-ar fi vrut să-i dea nimic.

— Stăpânul meu, i-a spus tânărul, Dumnezeu știe că nu am cu ce să hrănesc pe ai mei. Dacă Dumnezeu vă dă gândul cel bun, miluiți-mă!

Atunci cel întru sfinți, Apolinarie, făcându-se că cedează rugăminții lui, îi spune:

— Dacă-ți dau toată suma, te rog aceasta, părinte, să nu ceri dobânzi Sfintei Biserici.

Tânărul i-a făcut metanie și i-a spus:

— Fac ce îmi poruncește și vrea Stăpânul meu și dacă vrei să micșorezi și din sumă, micșorează.

— Nu, a răspuns papa, ci ne este de ajuns că nu ne pretinzi dobânda.

Apoi, papa a scos și i-a dat cele cincizeci de livre de aur și și-a luat rămas bun de la el, mulțumindu-i că a renunțat la dobândă.

Aceasta-i lucrarea cea ascunsă a dumnezeiescului Apolinarie, aceasta-i una dintre cele mai frumoase fapte ale lui, dragostea de semeni. Și astfel Dumnezeu, prin milostenia și binecuvântarea lui, a ajutat tânărului că s-a ridicat din sărăcia lui atât de mare și a ajuns din nou în situația pe careu avea mai înainte, ba a întrecut în bogăție și pe părinții lui cu mare folos sufletesc.

CAPITOLUL 194

SFATUL UNUI CĂLUGĂR CARE LOCUIA ÎN SCHIT CĂTRE UN MONAH CA SĂ NU INTRE ÎN CRÂȘMĂ

Un bătrân, trăitor sub Schit, s-a dus în Alexandria ca să-și vândă lucrul mâinilor sale. În Alexandria a văzut pe un tânăr călugăr intrând într-o crâșmă. S-a întristat de lucrul acesta și a așteptat afară ca să se întâlnească cu el când va ieși, fapt ce s-a și întâmplat.

După ce tânărul a ieșit din crâșmă, bătrânul l-a apucat de mână, l-a luat deoparte și i-a spus:

— Nu știi, frate, că ești îmbrăcat într-o haină sfântă? Nu știi că ești tânăr? Nu știi că multe sunt cursele diavolului? Nu știi că monahii care trăiesc în orașe se vatămă și cu ochii, și cu auzul, și cu chipurile omenești? Tu, pentru că intri fără teamă în crâșmă, auzi ce nu vrei, vezi ce nu vrei și te întâlnești într-un chip necuviincios cu femeile. Te rog, nu mai fă asta, ci fugi în pustiu, unde poți să te mântuiești după cum vrei.

— Lasă-mă în pace, călugărule, i-a răspuns monahul cel tânăr, Dumnezeu nu are nevoie decât de inimă curată.

Bătrânul, la auzul acestor cuvinte, a ridicat mâinile spre cer și a spus:

— Slavă Ție, Dumnezeule, că sunt în Schit de cincizeci de ani și n-am

inimă curată; iar acesta trăind prin crâșme a dobândit inimă curată.

Întorcându-se către monah, a spus:

— Dumnezeu să te mântuiască pe tine, iar mie să nu-mi facă de rușine nădejdea mea.

CAPITOLUL 195

VIAȚA LUI EVAGRIE FILOSOFUL, CONVERTIT LA CREDINȚA ÎN HRISTOS DE CĂTRE SINESIE, EPISCOPUL CIRINEI

Pe când eram în Alexandria a venit din Pentapole Leontie Apameul, bărbat iubitor de Hristos și evlavios. Trăise mulți ani în Cirena. A venit pe vremea celui întru sfinți Evloghie, papa Alexandriei, care a fost mai înainte episcop al Cirinei. Împrietenindu-ne cu Leontie, ne-a povestit, zicând:

„Pe timpul lui Teofil, fericitul papă al Alexandriei, episcop al Cirinei era Sinesie, Filosoful. La venirea sa în Cirena a găsit acolo pe un filosof, numit Evagrie, coleg cu el din școală și bun prieten al său, dar călduros apărător al slujirii idolilor. Pe acesta a voit Sinesie, episcopul, să-l convertească la creștinism. Și nu numai că voia, dar se și silea să-l convertească. Și au discutat mult împreună pentru dragostea și grija ce-o avea pentru el încă din copilărie. Evagrie însă nu voia și nici nu primea învățătura lui. Totuși episcopul, pentru prietenia mare ce o avea pentru el, n-a dat îndărăt, nici nu s-a oprit de a-l învăța, a-l ruga și a-l sfătui în fiecare zi, ca să primească învățătura creștină, crezând în Hristos. Astfel, într-o zi, filosoful a spus episcopului:

— Într-adevăr, părinte Episcop, ceea ce-mi displace printre altele este și ceea ce spuneți voi, creștinii, că are să fie la sfârșitul lumii, iar după sfârșitul lumii vor învia în acest trup toți oamenii care au fost de la începutul veacului; că vor avea acest trup nestricăcios și nemuritor, că vor trăi veșnic, că vor primi răsplata și că cel care miluiește pe sărac împrumută pe Dumnezeu, iar cel care împarte averea la săraci și la nevoiași o adună în ceruri și o primește însutită odată cu viața veșnică, de la Hristos cu prilejul nașterii din nou. Toate acestea ce se spun mi se pare că sunt înșelăciuni, bătaie de joc și povești.

Episcopul Sinesie susținea că întreaga învățătură a creștinilor este adevărată, nu are nici umbră de minciună sau ceva împotriva adevărului și încerca să dovedească prin multe argumente că toate acestea așa sunt.

După multă vreme l-a făcut creștin, l-a botezat pe el, pe copiii lui și pe toată casa sa.

La câtva timp după botez, îi dă episcopului trei dinari de aur pentru săraci, spunându-i:

— Primește banii aceștia și dă-i săracilor; iar mie dă-mi o chitanță ca Hristos să mi-i dea înapoi în veacul ce va să fie.

Episcopul a primit aurul și i-a dat cu plăcere chitanța pe care a voit-o.

Evagrie, după ce a mai trăit câtăva vreme după Sfântul Botez, s-a îmbolnăvit de moarte. Pe patul de moarte a spus copiilor săi:

— Când mă veți îngropa, să-mi puneți această hârtie în mâna mea și așa să mă îngropați cu ea.

Când a murit, copiii au făcut cum le-a poruncit lor și l-au îngropat cu hârtia aceea în mână.

În a treia zi după înmormântare, s-a arătat noaptea lui Sinesie, episcopul, pe când dormea și a spus:

— Vino la mormântul în care sunt îngropat și ia-ți chitanța. Am primit datoria și am fost plătit. Și am scris cu mâna mea pe ea spre încredințarea ta că nu-mi mai datorezi nimic.

Episcopul nu știa că filosoful a fost îngropat cu chitanța scrisă de el.

A doua zi dimineața a trimis după fiii filosofului și le-a spus:

— Ce ați pus odată cu filosoful în mormânt?

Ei au crezut că le vorbește despre bani și i-au răspuns:

— Nimic, stăpâne, decât giulgiurile de îngropare.

— N-ați îngropat cu el nicio hârtie?

Copiii și-au adus aminte, căci nu știau că de hârtie îi întreabă și au răspuns:

— Da, stăpâne, când era pe moarte ne-a dat o hârtie, spunând: «Când mă veți îngropa, dați-mi să țin în mână această hârtie». Mai mult decât atât, nu știm nimic.

Atunci episcopul le-a spus visul pe care l-a avut în noaptea aceea. Episcopul a luat apoi pe clerici, pe mai-marii orașului și pe câțiva locuitori și au plecat la mormântul filosofului. Când au deschis mormântul au găsit pe filosof așezat în sicriu ținând în mâini chitanța scrisă de episcop. Au luat din mâna lui chitanța și desfăcând-o au găsit de curând scris de mâna filosofului următoarele: «Eu, Evagrie, filosoful, către preacuviosul părinte Sinesie episcopul, salutare. Am primit suma scrisă în această chitanță, am fost plătit și nu-mi mai datorezi nimic pentru aurul pe care ți l-am dat, adică prin tine lui Hristos Dumnezeul și Mântuitorul nostru».

Cei care au văzut s-au minunat și multă vreme au strigat: «Doamne, miluiește!... Au slăvit pe Dumnezeu care face lucruri minunate și dă totdeauna robilor săi o astfel de încredințare. Tot domnul Leontie ne-a mai asigurat că respectiva chitanță cu iscălitura filosofului se păstrează până astăzi și se găsește în tezaurul bisericii Cirenei. Cel care este numit păzitor al tezaurului primește odată cu celelalte odoare și această chitanță, o păstrează cu grijă și o transmite succesorilor săi întreagă și nevătămată”.

CAPITOLUL 196

O MINUNE A SFINTEI LITURGHII

Ne povestea nouă Gheorghe, care a fost prefectul țării Africii, bărbat iubitor de Hristos, iubitor de monahi și iubitor de săraci, care se bucura de toate bunătățile celor pe care îi iubește Dumnezeu:

„În țara mea – era din părțile Apamiei, a doua provincie a Siriei –, este un sat departe cam la patruzeci de mile de oraș, numit Conagos. La marginea acestui sat la o depărtare de o milă niște copiii pășteau vitele. Și după cum se întâmplă și obișnuiesc copiii să facă, au voit să se joace după obiceiul copiilor. Cum se jucau au spus unii către alții:

— Haideți să ne jucăm de-a slujba bisericească și să facem Liturghia.

Jocul acesta a plăcut tuturora și au ales dintre ei un preot și doi diaconi. S-au dus la o piatră netedă. Pe piatră au pus ca pe altar pâini, iar într-o ulcică de băut apă, vin. Și s-au așezat în fața pietrei, preotul la mijloc, iar de o parte și de alta câte un diacon. Preotul rostea sfânta slujbă, iar diaconii clătinau deasupra vălul. S-a întâmplat că cel care o făcea pe preotul să știe pe de rost anaforaua, pentru că este obiceiul în biserică ca la sfintele slujbe să stea copiii în fața sfântului altar și să se împărtășească cu sfintele taine îndată după clerici. Și pentru că în unele locuri preoții obișnuiesc să rostească cu glas mare rugăciunile, s-a întâmplat ca să învețe pe de rost copiii rugăciunea sfintei anaforale, din faptul că a fost rostită cu glas mare necontenit.

După ce copiii au făcut totul după obiceiul bisericesc, înainte de a frânge pâinile s-a pogorât foc din cer și a mistuit pe toate cele puse, proscomidite și a ars întreaga piatră, încât n-a mai lăsat nicio urmă nici de piatră, nici de cele ce au fost puse pe ea. Aceasta s-a întâmplat pe neașteptate, în văzul copiilor, care au căzut de frică la pământ și au rămas pe jumătate morți, neputând să vorbească sau să se ridice de la pământ. Pentru că nu s-au întors în sat la vremea în care aveau obiceiul să se întoarcă și zăceau ca trăsniți la pământ, părinții lor au ieșit din sat ca să vadă pentru care pricină n-au venit acasă ca de obicei. Căutându-i, i-au găsit zăcând la pământ, fără să fie în stare să-i cunoască și să le răspundă la întrebări. Părinții, văzându-i că sunt pe jumătate morți, și-au luat în brațe fiecare pe copilul său și l-a dus în sat. S-au înspăimântat văzându-și copiii în starea aceasta, neputând să afle pricina stării lor. Deși i-au întrebat toată ziua, totuși n-au primit răspuns de la ei și n-au putut să afle deloc ce li s-a întâmplat, până ce n-a trecut toată ziua aceea și noaptea. După aceea, copiii și-au venit câte puțin în fire și le-au povestit toate cum au făcut și cum s-a întâmplat. Părinții și mai-marii orașului i-au luat, au ieșit din sat și le-au arătat locul în care s-a petrecut minunea aceea neobișnuită, arătându-le urmele focului pogorât din cer.

Ei auzind cele întâmplate și încredințându-se, au alergat în oraș și au povestit amănunțit totul episcopului orașului. El, minunându-se de măreția

celor spuse, s-a dus la locul acela cu tot clerul; a văzut pe copii, a auzit de la ei cele întâmplate și a văzut semnele focului ceresc. Pe copii i-a băgat într-o mănăstire, iar în locul acela au făcut o sfântă mănăstire; a zidit biserica și a așezat sfântul altar pe locul în care a căzut focul.

Tot domnul Gheorghe ne spunea că se poate vedea unul dintre copiii aceia în mănăstirea zidită pe locul unde s-a întâmplat o astfel de minune".

Această minune dumnezeiască și îngerească a povestit-o iubitorul de Hristos, Gheorghe.

CAPITOLUL 197

POVESTIREA LUI RUFIN DESPRE SFÂNTUL ATANASIE ȘI ALȚI COPII

Rufin, autorul Istoriei Bisericești, ne descrie o întâmplare asemănătoare, petrecută în timpurile de mai de demult, tot prin joc de copii. Rufin, povestind copilăria marelui Atanasie, spune despre Sfântul Atanasie, marele luptător și predicator al adevărului, patriarhul marelui oraș al Alexandriei, păstorul veghetor al tuturor, potrivit voinței lui Dumnezeu, că ridicarea lui la episcopat s-a făcut de la Dumnezeu prin preștiință dumnezeiască. Să înfățișăm și noi cititorului, așa cum le-am primit, repetând o parte din viața bărbatului din vechime, istorisind felul în care și-a petrecut copilăria și ce fel de educație a avut.

Cel întru sfinți, Alexandru, care a ajuns papă al Alexandriei după Ahila, potrivit prezicerii Sfântului Petru, arhiepiscopul și mucenicul, care a osândit pe necredinciosul Arie, se uita într-o zi pe fereastră și privind spre mare, vede pe țărm pe niște copii jucându-se; și după cum este obiceiul copiilor, imitau pe episcop și toate cele care se întâmplă de obicei în biserică. Uitându-se cu atenție mult timp la ei, a văzut că săvârșesc unele taine mari. Tulburat, deci, a chemat îndată pe clerici și le-a arătat ceea ce făceau copiii; apoi a poruncit să se ducă să strângă pe toți copiii și să-i aducă la el. Când au fost aduși i-a întrebat care a fost jocul pe care-l jucau. La început s-au înspăimântat, căci erau copii, dar pe urmă i-au povestit tot jocul lor: au botezat pe niște catehumeni prin Atanasie pe care copiii și l-au făcut loruși episcop. Alexandru a întrebat pe copii cu grijă pe cine au botezat. Astfel a aflat și a găsit că s-a îndeplinit toată rânduiala religiei noastre și a comunicat asta clericilor lui, orânduind ca cei care au fost învredniciți de Sfântul Botez nu mai au nevoie să fie botezați a doua oară. Alexandru a chemat pe părinții lui Atanasie și ai celorlalți copii care în jocul lor făcuseră pe preoții sau pe diaconii și i-a dat bisericii prin mărturia lui Dumnezeu ca să fie crescuți de ea.

Atanasie, după puțină vreme, după ce a învățat desăvârșit de la dascăli primele elemente de citit și de scris, iar de la dascălul de gramatică, îndestul gramatica, a fost încredințat îndată de părinți, ca o comoară credincioasă a lui

Dumnezeu, preotului și a fost crescut în biserica lui Dumnezeu ca și Samuel. Iar când Alexandru, la bătrânețea lui, se ducea la episcopi, era ales să-l însoțească și să-i ducă haina preoțească numită în limba ebraică efud.

Așa de mari au fost luptele lui Atanasie cu ereticii în biserică, încât pare că despre el s-au scris acele cuvinte: „Eu îi voi arăta lui cât trebuie să sufere pentru numele meu". Toată lumea s-a pornit cu prigoană împotriva lui. Împărații pământului s-au mișcat și oștiri s-au adunat împotriva lui.

El însă a păzit cuvântul Domnului care zice: „Tabere de dușmani de s-ar rândui împotriva mea, nu se va înfricoșa inima mea; sfat de s-ar face împotriva mea, eu în aceasta voi nădăjdui" (Ps. 23, 5-6). Dar pentru că faptele lui sunt atât de însemnate și atât de mari, încât măreția lor nu-mi îngăduie să le trec cu vederea, iar mulțimea lor mă silește să omit multe, mintea mea în neputința de a le consemna pe toate, stă la îndoială, ce anume trebuie scris și ce trebuie lăsat la o parte. Pentru aceea, să facem pomenire numai de acele puține fapte care sunt în legătură cu subiectul nostru, pe celelalte le va povesti faima lui, cu toate că și faima lui va vesti mai puține decât sunt în realitate, căci nici nu va găsi să le povestească așa cum au fost în realitate.

CAPITOLUL 198

RĂSPUNSUL SFÂNTULUI ATANASIE, EPISCOPUL ALEXANDRIEI, LA ÎNTREBAREA: OARE POATE FI BOTEZAT CINEVA FĂRĂ CREDINȚĂ?

A fost întrebat odată Sfântul Atanasie, papa Alexandriei, dacă poate fi botezat cineva fără să creadă, potrivit rânduielii și propovăduirii creștine, sau dacă ar fi botezat pentru alte pricini, prefăcându-se că el crede, ce va fi cu el și cum îl primește Dumnezeu.

Sfântul Atanasie a răspuns zicând:

— Ați auzit că în timpul unei ciume, când mulți de frica morții alergau la botez, s-a arătat fericitului Petru și mucenicului, cineva în chip de înger și i-a spus:

— Până când tot trimiți aici pungi sigilate și complet goale și fără nimic înăuntru?

Atât cât se poate înțelege din cuvintele îngerului pungile sigilate sunt cei care au pecetea botezului, care socotind că au să capete vreun bine dacă s-ar boteza, s-au botezat.

CAPITOLUL 199

POVESTIRE DESPRE UN CĂLUGĂR OARECARE SIMPLU, CARE A VĂZUT ÎNGERI CÂND SĂVÂRȘEA SFÂNTA EUHARISTIE

Unul dintre părinți povestea că un călugăr curat și sfânt, vedea îngeri în dreapta și în stânga lui în timp ce săvârșea proscomidia. Acesta însă luase rânduiala proscomidiei de la eretici și pentru că era nepriceput în dumnezeieștile dogme în simplitatea și nerăutatea lui o spunea așa, neștiind că greșește.

Prin hotărâre dumnezeiască însă, a venit la el un frate care era priceput în dumnezeieștile dogme. S-a întâmplat ca monahul acesta să săvârșească Sfânta Euharistie de față cu el. Fratele, care era diacon, i-a spus:

— Slujba pe care o faci, părinte, nu este ortodoxă, ci eretică.

Bătrânul însă, pentru că vedea îngeri în timp ce săvârșea Sfânta Taină a Euharistiei n-a dat atenție celor spuse, ci le-a disprețuit. Diaconul însă stăruia zicând:

— Greșești, călugăre! Biserica nu primește acestea.

Pentru că bătrânul s-a văzut astfel acuzat și mustrat de către diacon și, totodată, vedea ca de obicei și pe îngeri, i-a întrebat:

— Diaconul îmi grăiește mie în chipul acesta. Este adevărat ce spune?

— Ascultă de el, căci are dreptate, i-au răspuns îngerii.

— Dar pentru ce nu mi-ați spus voi mie asta? a întrebat bătrânul.

— Așa a orânduit Dumnezeu, au răspuns ei, ca om pe om să se îndrepte.

Și de atunci s-a îndreptat, mulțumind lui Dumnezeu și fratelui.

CAPITOLUL 200

ÎN CE CHIP UN GIUVAERGIU A FOST ADOPTAT DE CĂTRE UN PATRICIAN

Ne povestea unul dintre bătrâni că un tânăr iscusit s-a dus să învețe într-un atelier de giuvaergie și a învățat meșteșugul în chip desăvârșit. Un patrician a comandat la giuvaergiu o cruce bătută în pietre scumpe spre a o dărui bisericii. Și, pentru că tânărul era foarte iscusit, patronul i-a încredințat lui lucrarea.

Tânărul s-a gândit:

— Acesta dăruiește lui Hristos atâția bani; de ce să nu adaug și eu leafa mea la valoarea crucii ca să mă socotească și pe mine Hristos ca pe cei doi bănuți ai văduvei?

A socotit ce leafă are să primească, s-a împrumutat și a adăugat aurul la facerea crucii. Când a venit patricianul și a cântărit crucea înainte de a fi bătute pietre prețioase, a găsit că este mai grea decât aurul pe care-l dăduse. A început să amenințe că a făcut o viclenie falsificând aurul. Atunci tânărul i-a spus:

— Singurul care cunoaște cele din inima oamenilor știe că n-am făcut una ca asta. Dimpotrivă, când am văzut câți bani ai consacrat lui Hristos, m-am gândit să adaug și salariul meu ca să am parte și eu împreună cu tine, primindu-mă și pe mine Hristos ca pe cei doi bănuți ai văduvei.

Mirat de cele spuse de tânăr, a zis:

— Într-adevăr, fiule, așa te-ai gândit?

— Da, i-a răspuns el.

— Pentru că te-ai gândit așa și ți-ai dăruit toată voința ta lui Hristos, în dorința de a lua parte cu mine, iată de astăzi te voi face fiul și moștenitorul meu.

Și l-a luat cu el și l-a făcut moștenitor.

CAPITOLUL 201

VIAȚA UNUI BĂRBAT NOBIL DIN CONSTANTINOPOL CĂRUIA I-A FOST LĂSAT HRISTOS CA ÎNGRIJITOR DE TATĂL SĂU CÂND A MURIT

Unul dintre părinți povestea că s-a dus odată pentru o trebuință la Constantinopol. Pe când stăteam în biserică, povestea el, a intrat unul dintre mai-marii orașului, bărbat foarte iubitor de Hristos. Când m-a văzut s-a așezat lângă mine. Și a început să mă întrebe despre mântuirea sufletului. Cum eu îi spuneam că Dumnezeu dă cele cerești celor care administrează bine cele pământești, mi-a spus:

— Bine ai spus, părinte, că este fericit cel care are nădejdea în Dumnezeu și se dă pe sine lui Dumnezeu. Eu, a continuat el, sunt fiul unui om foarte cu vază. Tatăl meu era foarte milostiv și dădea mult săracilor. Într-o zi, m-a chemat, mi-a arătat toți banii lui și mi-a spus: „Ce ți-i mai plăcut, fiule, să-ți las banii sau pe Hristos ca purtător de grijă?" Întărit sufletește pe cele ce făcea, i-am spus: „Mai bine pe Hristos, căci toți banii aceștia azi-mâine se duc". De când a auzit deci răspunsul meu, a dat la săraci fără să se mai gândească, încât la moartea lui mi-a lăsat puțină avere. Eu, pentru că eram sărac, am dus-o mai departe smerit, având însă nădejdea în Dumnezeu, în grija căruia m-am lăsat.

Era un alt bogat, iarăși dintre cei de frunte, care avea o femeie iubitoare de Hristos și temătoare de Dumnezeu. Ei aveau o singură fată. Femeia a spus soțului ei: avem numai pe această singură fiică, iar Domnul ne-a dăruit atâtea bunătăți. Care bărbat are nevoie de atâtea bunuri? Dacă vom căuta să dăm fata după un bărbat de același rang social cu noi, dar fără purtări bune, necontenit

o va supăra. Dimpotrivă, să căutăm fetei noastre un bărbat smerit, dar temător de Dumnezeu, ca să o iubească și să o îngrijească așa cum dorește Dumnezeu". Bărbatul i-a spus: „Bine te-ai gândit. Du-te deci la biserică, roagă-te stăruitor și stai acolo și cel care va intra întâi în biserică acela este cel trimis de Domnul". Femeia a făcut așa. După ce s-a rugat s-a așezat jos. S-a întâmplat că îndată am intrat eu în biserică. Femeia a trimis numaidecât pe un rob la mine, m-a chemat și a început să mă întrebe:

— De unde ești?

— Din orașul cutare, fiul cutăruia, i-am spus.

— Ești fiul omului aceluia milostiv

— Da, chiar așa!

— Ești însurat?

— Nu.

Apoi i-am spus femeii tot ce mi-a grăit tatăl meu și ce i-am spus eu. Ea, slăvind pe Domnul, a spus:

— Iată, bunul Îngrijitor pe care ți L-ai ales, ți-a trimis femeie și avere, ca amândoi să vă folosiți de ea în frica lui Dumnezeu.

Și mă rog ca să merg pe calea tatălui meu până la sfârșit.

CAPITOLUL 202

VIAȚA LUI AVIVU, ROBUL LUI DUMNEZEU, FIUL UNUI MIREAN

Unul dintre părinți ne povestea că un mirean avea un fiu evlavios, curat sufletește și trupește și înfrânat în toate, care de mic copil nu băuse vin. Tatăl lui voia să-l inițieze în afaceri și nu putea. Avea și alți fii, dar el era cel mai mare. Și pentru că gândul lui nu se potrivea cu gândul tatălui său, tatăl lui îl mustra pentru înfrânarea lui, zicând:

— De ce nu ești la fel cu frații tăi și nu te ocupi de afaceri?

El însă răbda în tăcere. Toți însă îl iubeau pentru evlavia și pentru curăția lui sufletească.

Când tatăl lui era aproape de moarte, unele rude de ale lui și alți prieteni, socotind că tatăl îl urăște din pricină că-l mustra mereu, s-au adunat și au spus: „Nu cumva tatăl să-l dezmoștenească pe robul lui Dumnezeu, ci să mijlocim pentru el (căci era bogat tatăl)". S-au dus deci la el și i-au spus:

— Avem să te rugăm ceva.

— Ce vreți să mă rugați?

— Pentru tânărul Avivu (acesta era numele fiului), ca să nu-l treci cu vederea la moștenire.

— Pentru el mă rugați voi?

— Da!

— Chemați-l aici!

Ei socoteau că vrea să-l mustre ca de obicei. Când a intrat, i-a spus:

— Apropie-te!

Când s-a apropiat, s-a întins la picioarele lui plângând și zicând:

— Iartă-mă, fiule, și roagă pe Dumnezeu ca să nu-mi socotească supărarea ce ți-am făcut-o. Tu căutai pe Hristos, iar eu umblam după cele lumești.

Apoi a chemat și pe ceilalți fii ai lui și le-a spus:

— El este domnul și stăpânul vostru. Dacă vă va spune: „Aveți ceva", aveți; dacă vă va spune: „nu aveți", nu aveți.

Toți s-au minunat de cuvintele lui. Și îndată a murit tatăl lor. Avivu a dat fraților lui partea lor și și-a luat partea lui. Partea sa a dat-o în întregime, fără să-și lase lui nimic. Și-a zidit o chilie pentru a trăi în singurătate. După ce a terminat de zidit chilia, s-a îmbolnăvit. A ajuns aproape de sfârșitul lui. Fratele lui stătea alături de el, și i-a spus:

— Du-te, frate, și fă o rugăciune în casa ta că este sfântă ziua de astăzi. Era sărbătoarea Sfinților Apostoli.

— Cum să te las și să plec? i-a spus fratele.

— Du-te și când are să-mi vină ceasul am să te chem!

Când i-a venit ceasul, s-a uitat la fereastră, abătut. S-a uitat la fratele său și i-a făcut semn: „Vino!" Îndată ce a venit fratele lui și-a dat duhul Domnului. Toți s-au minunat și au slăvit pe Dumnezeu, zicând: „Vrednic de dragostea cu care a iubit pe Hristos și-a găsit sfârșitul.

CAPITOLUL 203

POVESTIRE DESPRE UN GIUVAERGIU CARE, PRINTR-O HOTĂRÂRE ÎNȚELEAPTĂ, ȘI-A SALVAT VIAȚA DE LA ÎNEC

Unul dintre părinți povestea că odată un giuvaergiu care avea pietre prețioase și mărgăritare s-a suit într-o corabie cu copiii lui, voind să plece în călătorie și să facă comerț cu pietre prețioase. S-a întâmplat că, potrivit iconomiei dumnezeiești, să-i fie drag unul din slujitorii corabiei care-l slujea pe el. Acesta dormea la el și mânca din cele ce mâncau ei. Într-o zi, slujitorul aude pe corăbieri șoptind și sfătuindu-se între ei ca să arunce pe giuvaergiu în mare pentru că avea pietre prețioase. Slujitorul s-a dus apoi cu multă tristețe la giuvaergiu ca să-l slujească după obicei. Giuvaergiul i-a spus:

— Pentru ce ești trist azi, copile?

Acela și-a ascuns tristețea și n-a spus nimic. Și l-a întrebat din nou:

— Spune-mi ce ai?

Atunci a izbucnit în lacrimi și a spus:

— Corăbierii s-au sfătuit asta și asta despre tine.

— Da?

— Da, așa s-au sfătuit.

Atunci a chemat pe copiii lui și le-a spus:

— Dacă vă voi spune ceva, faceți fără întârziere și fără să vă gândiți.

Atunci a întins un cearșaf și a început să le spună:

— Aduceți-mi cutiile!

Le-au adus. Deschizându-le a scos pietrele prețioase și după ce le-a pus pe cearșaf a spus:

— Aceasta este viața? Pentru aceasta să-mi primejduiesc viața, să mă lupt cu marea și după puțin timp să mor fără să iau nimic cu mine din lumea aceasta?

Apoi a spus copiilor:

— Aruncați totul în mare!

Îndată după aceste cuvinte le-au aruncat în mare. Corăbierii au rămas înlemniți de cele petrecute și astfel s-a risipit sfatul lor.

CAPITOLUL 204

ÎN CE CHIP O FEMEIE EVLAVIOASĂ ȘI TEMĂTOARE DE DUMNEZEU A POTOLIT POFTA UNUI CĂLUGĂR

Spunea cineva că un călugăr a fost mușcat de un șarpe și s-a dus în oraș să se vindece. L-a primit o femeie evlavioasă și temătoare de Dumnezeu și l-a îngrijit. Când l-au mai lăsat puțin durerile, a început diavolul să-i bage în sufletul său gânduri rele față de femeie și a început să atingă mâna ei. Femeia i-a spus:

— Hristos, părinte, nu îngăduie una ca asta. Gândește-te la durerea și la căința pe care o s-o ai când vei fi în chilia ta. Gândește-te la suspinele și lacrimile pe care ai să le verși.

La auzul acestor cuvinte și a altora asemenea a plecat ispita și chinul de la călugăr și, rușinat, a voit să plece, neputând să o mai privească în față. Femeia însă, în virtutea milostivirii lui Hristos, i-a zis:

— Nu pleca! Ai încă nevoie să fii îngrijit. Gândurile acelea nu erau pornite din sufletul tău curat, ci era ispita invidiosului diavol.

Și astfel l-a tămăduit pe el fără să se mai sminteasca și s-a despărțit de el, încărcându-l cu provizii.

CAPITOLUL 205

DESPRE ALTĂ FEMEIE ÎNȚELEAPTĂ CARE A ÎNDEPĂRTAT DE LA SINE PE UN MONAH PRINTR-UN SFAT ÎNȚELEPT

Povestea cineva că un frate care trăia în chinovie era trimis în sat pentru treburile chinoviei. În sat era un mirean evlavios, care-l primea cu credință ori de câte ori venea în sat. Omul acela avea o fiică văduvă de curând care nu trăise cu bărbatul ei decât un an sau doi. Fratele, tot venind mereu în casa

acelui om s-a îndrăgostit de fata lui. Ea, însă, fiind înțeleaptă a simțit dragostea călugărului și s-a ferit să dea ochii cu el. Într-o zi, s-a dus tatăl ei la orașul din apropiere pentru niște treburi și a lăsat-o pe ea singură acasă. După cum îi era obiceiul, a venit și fratele și a zis:

— Unde-i tatăl tău?

— S-a dus la oraș.

Și a început călugărul să fie tulburat de ispită, voind să trăiască cu ea. Ea însă i-a spus:

— Nu te tulbura deloc. Până diseară nu vine acasă tatăl meu. Suntem aici numai noi doi. Știu însă că voi, monahii, nu faceți nimic fără de rugăciune. Scoală-te, roagă-te lui Dumnezeu, și fă ceea ce-ți va pune Dumnezeu în inima ta.

Monahul n-a primit sfatul femeii, ci era tulburat mai mult de ispită.

— Te-ai apropiat vreodată de o femeie? l-a întrebat ea.

— Nu, și de asta vreau să știu cum este.

— De asta ești atât de tulburat că nu știi de cât miros greu sunt pline nefericitele femei.

Vrând să-i micșoreze patima lui, a adăugat plângându-și trupul ei:

— Sunt la lună și nimeni nu poate să mă atingă sau să suporte mirosul ce iese din mine din pricina putorii. Auzind acestea de la ea și altele asemenea, a fost înțepat în inimă și-a venit în sine și a lăcrimat.

Când femeia a văzut că și-a venit întru sine i-a spus:

— Iată, dacă te-aș fi ascultat și ți-aș fi cedat, ne-am fi scârbit unul de altul prin săvârșirea păcatului. Cu ce ochi aș mai fi privit eu pe tatăl meu sau cum te-ai fi întors tu la mănăstirea ta ca să auzi corul acelor sfinți care înalță laude lui Dumnezeu. Pentru asta te rog, fii veghetor. Să nu mai voiești să pierzi pentru o mică plăcere atâtea osteneli ale tale pe care le-ai săvârșit până acum și să fii lipsit de veșnicele bunătăți.

Auzind fratele aceste cuvinte ale femeii, a mulțumit lui Dumnezeu, că prin înțelepciunea și castitatea ei, nu l-a lăsat să cadă.

CAPITOLUL 206

ÎN CE CHIP O FEMEIE A FOST ÎNVĂȚATĂ SĂ FIE BLÂNDĂ

Povestea unul dintre părinți că femeia unui senator a venit să se închine la Sfintele Locuri. Coborând la Cesareea, a preferat să se liniștească acolo și a rugat pe episcop, zicând:

— Dă-mi o călugăriță care să mă formeze și să mă învețe frica lui Dumnezeu.

Episcopul a ales o călugăriță smerită și i-a dat-o. După câtăva vreme o întâlnește episcopul și o întreabă:

— Cum este călugărița pe care ți-am dat-o?

— Este bună, a răspuns ea, dar nu-i de mare folos sufletului meu, căci, fiind smerită, mă lasă să-mi fac toate voile mele. Am nevoie de una care să mă țină în frâu și să nu-mi îngăduie să-mi fac voile mele.

Episcopul i-a dat o altă călugăriță aspră. Aceasta îi spunea soției senatorului: „Bogătașă nebună!", și o mustra și cu alte cuvinte asemănătoare.

După aceasta iarăși a întrebat-o episcopul:

— Cum este călugărița?

Într-adevăr, i-a răspuns ea, aceasta mi-i de folos sufletului meu.

Așa a dobândit femeia senatorului multă blândețe sufletească.

CAPITOLUL 207

VIAȚA UNEI COPILE DIN ALEXANDRIA, CARE A AVUT CA NAȘ LA BOTEZ UN ÎNGER

Avva Teonas și avva Teodor povesteau că în Alexandria, pe vremea patriarhului Pavel, o fată de oameni bogați a rămas fără părinți. Ea nu era încă botezată. Într-o zi, s-a dus în grădina pe care i-au lăsat-o părinții ei, căci erau grădini în mijlocul orașului la casele fruntașilor. Pe când era în grădină, a văzut pe un om care se pregătea să se spânzure. A alergat la el și i-a spus:

— Ce faci, omule?

— Lasă-mă, femeie, căci sunt în mare încurcătură și supărare.

— Spune-mi adevărul și poate reușesc să te ajut.

— Sunt plin de datorii, i-a spus omul, și sunt strâns de gât de cei care m-au împrumutat. Prefer să mor mai repede ca să nu mai duc o viață atât de amărâtă.

— Te rog, ia toată averea mea și plătește-ți datoriile, numai nu te omorî.

Omul acela a luat averea ei și și-a plătit datoriile.

Fata aceea strâmtorată de sărăcie, lipsită de cineva care să-i poarte de grijă, căci era fără părinți, a fost silită de împrejurări și a început să trăiască din curvie.

Și spuneau unii dintre cunoscuții ei, care știau în ce stare erau părinții ei: „Cine cunoaște judecățile lui Dumnezeu? El singur iartă sufletul pentru pricina pentru care a căzut".

După câtva timp s-a îmbolnăvit și și-a venit în sine. Pătrunsă de căință, spunea vecinilor:

— Pentru Domnul, fie-vă milă de sufletul meu și vorbiți cu patriarhul ca să mă creștineze.

Toți au disprețuit-o, zicând:

— Oare o va primi, că este o desfrânată?

Și era tare supărată din pricina asta. Fiind într-o stare sufletească ca aceasta, i s-a înfățișat îngerul Domnului în chipul omului pe care-l miluise. El i-a spus:

— De ce ești întristată?

— Doresc să mă fac creștină și nimeni nu vrea să vorbească pentru mine.

— Vrei cu adevărat să te faci creștină?

— Da!

— Nu te mai întrista, i-a spus el. Voi mai aduce pe câțiva și te vom duce în biserică.

A adus deci pe alți doi, și aceștia îngeri, și au dus-o în biserică. Și au luat iarăși chipul unor persoane vestite din rangul augustalilor și au chemat pe clericii rânduiți pentru botez. Clericii i-au întrebat:

— Dragostea voastră garantează pentru ea?

— Da, au răspuns ei.

După ce clericii au făcut slujba pentru ea, au botezat-o în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Apoi au îmbrăcat-o în hainele luminoase ale noilor botezați. Așa îmbrăcată în alb, a fost dusă acasă purtată de către ei. După ce au așezat-o în pat, bărbații aceia s-au făcut nevăzuți.

Când vecinii au văzut-o îmbrăcată în haine albe au întrebat-o:

— Cine te-a botezat?

Ea le-a povestit, zicând:

— Au venit câțiva, m-au dus la biserică, au spus clericilor și m-au botezat.

— Cine sunt aceia? au întrebat ei.

Pentru că ea n-a știut ce să le răspundă, vecinii s-au dus și au adus asta la cunoștința patriarhului. Patriarhul a chemat pe cei rânduiți cu săvârșirea botezului și i-a întrebat:

— Voi ați botezat-o pe aceasta?

Ei au mărturisit că au fost rugați de cutare din augustali să o boteze. Episcopul a trimis după ei să-i întrebe dacă ei au fost nașii femeii. Aceștia au spus:

— Nu o cunoaștem și nici nu știm să fi făcut asta.

Atunci a cunoscut episcopul că lucru dumnezeiesc este acesta. Apoi a chemat-o pe femeie și i-a spus:

— Spune-mi, fiică, ce faptă bună ai făcut tu în viața ta?

— Am fost o femeie păcătoasă, o desfrânată și o săracă! Ce bine puteam să fac?

— Nu-ți aduci aminte să fi făcut vreodată vreun bine?

— Nu, a răspuns ea, decât că am văzut pe unul că are de gând să se spânzure, strâns de gât de creditorii săi. I-am dat toată averea mea și l-am scăpat.

După ce a spus aceste cuvinte a răposat întru Domnul, slobozită fiind și ea

de păcatele cele de voie și cele fără de voie.

Atunci episcopul, dând slavă Domnului, a spus:

— „Drept ești. Doamne, și drepte sunt judecățile Tale!" (Ps. 118, 137).

CAPITOLUL 208

FRUMOSUL RĂSPUNS AL UNUI CĂLUGĂR BĂTRÂN DAT UNUI FRATE, STĂPÂNIT DE TRISTEȚE

Un frate, stăpânit de tristețe, a întrebat pe un bătrân:

— Ce să fac? Gânduri mi se ridică întru mine și-mi spun: „În zadar ai renunțat la lume, că nu poți să te mântuiești".

Bătrânul i-a răspuns:

— Știi, frate, chiar dacă n-am putea să intrăm în pământul făgăduinței, totuși este mai de folos să ne rămână oasele în pustiu, decât să ne întoarcem în Egipt.

CAPITOLUL 209

FRUMOASA TÂLCUIRE A UNUI SFÂNT BĂRBAT LA CUVINTELE RUGĂCIUNII DOMNEȘTI: ȘI NU NE DUCE PE NOI ÎN ISPITĂ

A spus unul dintre sfinți:

„Când ne rugăm Domnului spunând: «Și nu ne duce pe noi în ispită», nu ne rugăm ca să nu fim ispitiți, căci aceasta este cu neputință, ci ca să nu cădem în ispită făcând ceva care nu-i place lui Dumnezeu. Acest sens îl au cuvintele: a nu fi dus în ispită. Căci sfinții mucenici, fiind ispitiți prin chinuri, pentru că n-au fost învinși, n-au fost duși în ispită; nici cel care se luptă cu o fiară nu este dus în ispită, până ce nu-i mâncat de ea; dar când a fost mâncat, atunci a fost dus în ispită. Așa se întâmplă cu orice patimă. Atâta vreme cât nu ești biruit de patimă, nu ești dus în ispită".

CAPITOLUL 210

ÎN CE CHIP UN EPISCOP SUPĂRAT CU ALT EPISCOP L-A BIRUIT PE CELĂLALT PRIN SMERENIE

Unul dintre părinți povestea că doi episcopi vecini se disprețuiau odată unul pe altul. Unul era bogat, iar celălalt mai smerit. Și căuta cel bogat să facă rău celuilalt. Acela a auzit și a spus clerului său, știind ce are să facă:

— Avem să-l biruim cu harul lui Hristos. Ei i-au spus:

— Cine poate, stăpâne, să se măsoare cu acesta?

— Așteptați și veți vedea, le-a răspuns el.

Episcopul a ținut seamă și când celălalt episcop urma să meargă la sărbătoarea Tuturor Sfinților, a luat clerul lui și a spus:

— Însoțiți-mă; vom birui!

Clericii spuneau între ei:

— Ce are să facă oare? Și s-au dus cu el.

Și s-a dus episcopul în procesiune și când s-a apropiat de celălalt episcop a căzut la picioarele lui cu clerul, zicând:

— Iartă-ne, stăpâne, robii tăi suntem.

Acela, uimit de ce a făcut, a fost pătruns la suflet, și schimbându-i Dumnezeu inima lui a îmbrățișat picioarele lui și i-a spus:

— Tu să mă ierți, stăpânul și tatăl meu!

Și de atunci a fost între ei o mare dragoste. Și a spus episcopul clerului său:

— Nu v-am spus că avem să învingem cu harul lui Hristos? Și voi când aveți ceva cu cineva, faceți așa și veți birui.

Spunea iarăși bătrânul:

— Cel smerit depășește în slavă chiar pe împărat, pentru că împăratul este slăvit numai în față, pe când cel smerit este slăvit și fericit nu numai în față, ci și când nu este de față.

CAPITOLUL 211

DESPRE UN CĂLUGĂR VIRTUOS CARE A ELIBERAT DIN ÎNCHISOARE PE FRATELE SĂU, DEȘI EL ÎL FURASE

Un stareț povestea:

„Alături de chinovia noastră trăia un călugăr foarte bun la suflet. Vecin cu el era fratele lui. În lipsa bătrânului, fratele său s-a sculat, a deschis chilia lui, a intrat înăuntru și i-a luat cărțile și lucrurile. Când bătrânul a venit acasă și a deschis chilia a găsit toate lucrurile luate și s-a dus să vestească pe fratele lui și a găsit lucrurile tocmai în mijlocul casei lui, că fratele lui nu le dosise încă. Bătrânul, vrând să nu-l facă de rușine, nici să-l mustre, s-a făcut că-l doare stomacul, a plecat și a rămas la closet vreme îndelungată până le va ascunde și va ridica lucrurile din mijlocul casei. Când s-a întors, bătrânul a început să-l întrebe despre altceva și nu a mustrat pe fratele său.

După câteva zile s-au găsit la el lucrurile bătrânului și l-au luat și l-au băgat la închisoare, fără ca bătrânul să știe ceva. Când a auzit că fratele său este în închisoare, n-a știut pricina pentru care este închis. A venit la mine, povestește starețul, căci venea des pe la noi și mi-a zis:

— Dă-mi câteva ouă și puțină pâine.

— Ai oaspeți astăzi? l-am întrebat.

— Da, mi-a răspuns el.

Bătrânul a luat acestea ca să le ducă în închisoare și să mângâie pe fratele său. Când a intrat în închisoare, fratele a căzut la picioarele lui și i-a spus:

— Din pricina ta sunt eu aici, avvă. Eu ți-am furat lucrurile tale, dar iată cartea ta este la cutare, iar haina ta este la cutare.

— Să-ți fie încredințată inima ta, fiule, i-a spus Bătrânul, că n-am venit pentru asta aici, nici pentru că am aflat că din pricina mea ești aici; dimpotrivă, am auzit că ești închis, m-am întristat și am venit ca să te mângâi. Iată aici pâine și ouă. Voi face totul ca să te scot din închisoare.

După ce a plecat, a rugat pe unii dintre cei mari, căci era cunoscut lor din pricina virtuții, și trimițându-l, l-a scos din închisoare".

CAPITOLUL 212

DESPRE DOI BĂTRÂNI CARE AU ÎNTREBUINȚAT O MINUNATĂ RĂBDARE FAȚĂ DE TÂLHARI

Spunea un bătrân:

„A venit la noi un călugăr virtuos. Noi citeam în grădină spusele sfinților părinți. Bătrânului îi plăcea să le citească necontenit, le purta în sufletul său și din ele scotea roade pentru orice virtute. Citeam tocmai povestirea aceea în care se istorisește că au venit tâlharii la un bătrân. Și i-au spus lui:

— Am venit ca să luăm tot ce ai în chilia ta.

— Luați, fiilor, tot ce vedeți, le-a spus el!

După ce au luat toate, au plecat, dar au uitat să ia o pungă ce era atârnată în chilie. Bătrânul a luat-o, a alergat în urma lor, strigând și zicându-le:

— Luați, fiilor, și aceasta pe care ați uitat-o în chilia mea.

Hoții, mirați de sufletul curat al bătrânului, i-au dat înapoi tot ce luaseră din chilia lui și s-au căit spunând unul către altul:

— Cu adevărat acesta este om al lui Dumnezeu".

După ce am citit bucata aceasta, bătrânul ne-a spus:

— Știi ceva, avvo? Mult mi-a folosit mie povestirea aceasta.

— Cum, părinte? l-am întrebat eu.

— Odată, a început el să povestească, pe când locuiam în părțile Iordanului, am citit această povestire. M-am minunat de virtutea bătrânului și mi-am zis: „Doamne, învrednicește-mă să merg pe urmele lui, Tu care m-ai învrednicit să port haina aceasta". Cum aveam dorința aceasta, iată că după două zile au venit asupra mea hoții. Când am văzut că ciocănesc la ușă, am cunoscut că sunt hoți, și mi-am zis: „Slavă Ţie. Dumnezeule! Iată timpul ca să rodească dorința mea!" Am deschis ușa și i-am primit cu față veselă. Am aprins lumânarea și am început să le arăt lucrurile, zicând:

— Nu faceți zgomot, cred în Domnul că n-am să ascund nimic de voi.

— Ai aur? m-au întrebat ei.

— Da, le-am răspuns.

Am scos trei monede în fața lor. După ce le-au luat au plecat în pace.

Eu, râzând, l-am întrebat pe bătrân:

— Și s-au întors hoții, cum s-a întâmplat cu celălalt călugăr?

— Nu, mi-a răspuns îndată bătrânul. Să nu fi făcut Dumnezeu una ca asta! Nici nu am dorit ca ei să se întoarcă.

CAPITOLUL 213

DE CE SE FAC SEMNE ȘI MINUNI ÎN SFÂNTA BISERICĂ

Unul dintre bătrâni spunea:

„În Biserica lui Dumnezeu se fac și acum minuni dumnezeiești datorită ereziilor ce s-au ivit și se ivesc mereu mai cu seamă din pricina ereziei lui Sever acefalul și a celorlalte schisme pierzătoare pentru întărirea și încredințarea sufletelor mai slabe și pentru convertirea acelora care ar voi. Căci în biserica sobornicească a lui Dumnezeu se fac și astăzi semne prin dumnezeieștii părinți, după cum mai înainte se făceau în fiecare zi prin sfinții mucenici".

CAPITOLUL 214

MINUNEA DE LA BAPTISTERIUL DIN SATUL SORUDA

Soruda este un sat din eparhia cetății Chiana. În el este un baptisteriu, care de sărbătoarea Sfântului Botez al Domnului asudă și datorită sudorii se umple în timp de trei ceasuri. După botez se golește, dar nu deodată, ci încetul cu încetul timp de trei ceasuri.

CAPITOLUL 215

ALTĂ MINUNE CU BAPTISTERIUL DIN SATUL CHEDRAVAT

În satul Chedravat, din eparhia cetății Inoand, este un baptisteriu, făcut dintr-o singură bucată de piatră, care se umplea de la sine cu apă, de Sărbătoarea Învierii; și rămâne apa în el până la Rusalii și după Rusalii, dispare.

Amândouă aceste minuni se petrec în provincia Licia. Dacă cineva nu crede, drumul până la Licia nu-i departe spre a se încredința de adevăr.

CAPITOLUL 216

SFAT ÎNȚELEPT CĂ NU TREBUIE SĂ RESPECTĂM HOTĂRÂRILE RELE PE CARE LE LUĂM

Pe când eram odată în Ierusalim, a venit la mine un iubitor de Hristos și mi-a spus:

— Pentru că sunt certat puțin cu fratele meu și nu vrea să se împace cu mine, fii bun de-l cheamă și-i vorbește.

Am primit cu plăcere și l-am chemat pe fratele său. I-am vorbit și l-am îndemnat la dragoste și pace. Mi s-a părut că l-am convins; mai pe urmă însă, mi-a spus:

— Nu pot să mă împac cu el că m-am jurat pe cruce.

Eu am zâmbit și am spus:

— Jurământul tău are atâta tărie ca și cum ai fi spus: „Mă jur pe cinstita Ta cruce, Hristoase, că nu voi păzi poruncile Tale, ci voi face voința dușmanului Tău, a diavolului". Nu trebuie să ținem și să respectăm ceea ce rău a fost hotărât de către noi, ci, dimpotrivă, să ne căim și să ne supărăm dacă am luat o hotărâre rea, după cum spune purtătorul de Dumnezeu Vasile: „Căci dacă Irod s-ar fi căit și nu și-ar fi ținut jurământul lui, n-ar fi săvârșit acel mare păcat de a tăia capul Mergătorului înainte al lui Hristos".

I-am adus apoi cuvintele Sfântului Vasile pe care le-am spus cu privire la locul din Evanghelie atunci când Domnul a voit să spele picioarele Sfântului Petru; acesta la început s-a împotrivit, dar apoi a primit.

Auzind acestea, s-a împăcat cu fratele său.

CAPITOLUL 217

UN FOARTE BUN SFAT AL UNUI BĂTRÂN, CUM CĂ MONAHUL NU TREBUIE SĂ SE APROPIE DE FEMEIE

Spunea un bătrân:

„Fiilor, sarea este din apă; dar dacă se apropie de apă se descompune și piere. Tot așa și monahul: este din femeie, dar dacă se apropie de femeie, piere și ajunge de nu mai este monah".

CAPITOLUL 218

ÎN CE CHIP AVVA SERGHIE A ADUS LA POCĂINȚĂ PE UN SĂTEAN CARE-L OCĂRA

Ne povestea avva Serghie, starețul mănăstirii lui avva Constantin, zicând:

„Odată, călătoream noi împreună cu un alt sfânt bătrân și am rătăcit drumul. Fără voia noastră și fără să știm unde mergem, ne-am pomenit în niște semănături, călcând puțin pe ele. Săteanul care lucra pe ogor, ne-a văzut și a început să ne ocărască tare mânios, zicându-ne așa:

— Călugări sunteți voi? Voi vă temeți de Dumnezeu? Dacă aveți frica lui Dumnezeu înaintea ochilor voștri, n-ați face aceasta!

Sfântul bătrân ne spune îndată:

— Pentru Domnul, nimeni să nu-i spună ceva.

Și a spus săteanului:

— Bine grăiești, fiul meu! Dacă am avea frică de Dumnezeu, n-am face aceasta.

Și din nou ne-a ocărât săteanul cu mânie. Și iarăși bătrânul i-a spus:

— Adevărat grăiești, fiule, dacă am fi adevărați călugări, n-am face aceasta; dar, pentru Domnul, iartă-ne că am greșit.

Săteanul, mirat de cuvintele bătrânului, s-a apropiat de noi, s-a aruncat la picioarele bătrânului și a zis:

— Am păcătuit! Iartă-mă și, pentru Domnul, luați-mă cu voi”.

Și a terminat fericitul Serghie așa povestirea sa:

— Și cu adevărat a mers cu noi și, ajungând în mănăstire, a îmbrăcat schima călugărească.

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE.....5

STUDIU INTRODUCTIV.....8

PROLOGUL CĂRȚII „NOUL PARADIS”, NUMIT ȘI LIMONARIUL.....19

SCRISOAREA DE DEDICAȚIE A AUTORULUI CĂTRE UCENICUL SĂU, SOFRONIE SOFISTUL.....20

CAPITOLELE 1 -218 21

Citind această carte, creștinul învață cât de importantă este purificarea de patimile înrobitoare prin sădirea și dezvoltarea virtuților morale. *Limonariul* îi încurajează pe păcătoși să se pocăiască, pentru că Dumnezeul nostru, Care vrea să locuiască în inimile oamenilor, poate „și din pietre să-i ridice fii lui Avraam” (Lc. 3, 8) și poată să facă „din păgâni mucenici”, cum zice o cântare liturgică. Lectura acestei cărți ajută la educarea sau îmbunătățirea vieții creștinului care, cu ușurință, învață de la atleții lui Hristos stilul vieții lor cerești.

† IRINEU
Arhiepiscop al Alba Iuliei